

Doc nr.	Datum	Titel doc.
1	12-2-2025	Nota - min - Fiscale faciliteit aandelenopties startups en scale-ups
2	12-2-2025	Nota - stasFBD - Fiscale faciliteit aandelenopties startups en scale-ups
3	14-2-2025	Nota - Min - Openstaande evaluaties fiscale regelingen voorjaarsbesluitvorming
4	14-2-2025	Nota - stasFBD - Openstaande evaluaties fiscale regelingen voorjaarsbesluitvorming
5	18-2-2025	Nota - min - Bespreeknota start voorjaarsbesluitvorming inkomsten
6	18-2-2025	Nota - Bespreeknota start voorjaarsbesluitvorming inkomsten
7	26-2-2025	Nota - min - Voorjaarsbesluitvorming: eerste ambtelijke vijfhoek
8	4-3-2025	Ambtelijke Vijfhoek d.d. 4 maart 2025 - fiscale regeling voor medewerkersparticipatie bij startups en scale-ups in de vorm van aandelenopties (EZ en Financiën)
9	4-3-2025	Agendapunt: Kamerbrief aanpassen samenvoegbepaling - reikwijdte arbeidskorting
10	4-3-2025	Ambtelijke Vijfhoek d.d. 4 maart 2025 - fiscale regeling voor medewerkersparticipatie bij startups en scale-ups in de vorm van aandelenopties (EZ en Financiën)
11	4-3-2025	Memo vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen t.b.v. ambtelijke vijfhoek 4 maart
12	4-3-2025	Bijlage 2 - Evaluaties die op korte termijn worden afgerond
13	4-3-2025	Bijlage 2 - Schuif in budgetreserve Vamil naar MIA - ambtelijke vijfhoek
14	4-3-2025	Kabinetsreactie uitspraak Hoge Raad over reikwijdte arbeidskorting
15	4-3-2025	Kabinetsreactie uitspraak Hoge Raad over reikwijdte arbeidskorting
16	4-3-2025	Nota - Startnota voorjaarsbesluitvormingvijfhoek
17	6-3-2025	Nota - min - Voorjaarsbesluitvorming: politieke vijfhoek 11/03/25
18	6-3-2025	Nota - stasFBD - Voorjaarsbesluitvorming: politieke vijfhoek 11/03/25
19	11-3-2025	Nota - Inkomstenbesluitvorming
20	11-3-2025	Nota - Inkomstenbesluitvorming
21	13-3-2025	Nota - stasFBD - Stukken tweede vijfhoek besluit
22	13-3-2025	Nota - min - Stukken tweede vijfhoek besluit
23	18-3-2025	Memo afschaffen criterium samengestelde gezinnen toeslagpartnerschap vijfhoek
24	20-3-2025	Nota - stasTH - Stukken politieke vijfhoek 25 maart
25	20-3-2025	Nota - stasFBD - Stukken politieke vijfhoek 25 maart
26	20-3-2025	Nota - min - Stukken politieke vijfhoek 25 maart
27	25-3-2025	Bijlage 1 - Overzicht negatief geëvalueerde fiscale regelingen
28	25-3-2025	Bijlage 1 - Overzicht negatief geëvalueerde fiscale regelingen
29	25-3-2025	Bijlage 1 - Overzicht negatief geëvalueerde fiscale regelingen
30	25-3-2025	Memo afschaffen criterium samengestelde gezinnen toeslagpartnerschap vijfhoek
31	26-3-2025	Nota - Min - Oplegnotitie ambtelijke vijfhoek 27 maart
32	26-3-2025	Nota - stas FBD - Oplegnotitie ambtelijke vijfhoek 27 maart
33	27-3-2025	Nota - Inkomstenbesluitvorming vijfhoek 27 maart
34	28-3-2025	Nota - min - Stukken politieke vijfhoek 1 april
35	28-3-2025	Nota - stasFBD - Stukken politieke vijfhoek 1 april
36	28-3-2025	Nota - min - Alternatieven btw cultuur
37	1-4-2025	Fiche 1 - Geen of mindere verhoging van het forfait in de jaren 2026/2027
38	1-4-2025	Fiche 2 - Kostenaf trek in tegenbewijsregeling voor 2026 en 2027
39	1-4-2025	Fiche 3 - Actualiseren leegwaardratio per 2026
40	1-4-2025	Fiche budgettaire bijlage box 3
41	1-4-2025	Nota - Inkomstenbesluitvorming vijfhoek 1 april
42	1-4-2025	VOORLOPIGE Sleuteltabel 2026
43	7-4-2025	Besluitvorming inkomsten
44	7-4-2025	Vragen inkomsten - Knelpunten tegenbewijsregeling box 3
45	7-4-2025	Vragen inkomsten - Koopkrachteffect btw tcf
46	9-4-2025	Vragen inkomsten - Budgettaire situatie box 3
47	14-4-2025	Voorjaarsbesluitvorming - Uitsplitsing geraamde accijnsopbrengsten
48	14-4-2025	Voorjaarsbesluitvorming - Raming box 3
49	15-4-2025	Koopkrachtbeeld i.c.m. beperkte toepassing tabelcorrectiefactor t.b.v. dekking btw

TER BESLISSING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

nota

Fiscale faciliteit aandelenopties startups en scale-ups

Persoonsgegevens

Aanleiding

In het regeerprogramma is opgenomen dat het kabinet het onderzoek naar een fiscale regeling voor medewerkersparticipatie bij startups en scale-ups vervolgt. Dit najaar is in de Tweede Kamer een motie van het lid Van Eijk (VVD) aangenomen die het kabinet oproept om een fiche met een fiscale faciliteit voor startups behorend bij het Bouwstenenrapport nader uit te werken en de Kamer daarover voor 1 juli te informeren (zie bijlage).

Datum

12 februari 2025

Notanummer

2025-0000041869

Bijlagen

1. Motie van Eijk (VVD)

Beslispunten

- Wilt u (stas) tezamen met MEZ tijdens de Voorjaarsbesluitvorming een voorstel inbrengen voor een fiscale faciliteit voor aandelenopties die startups en scale-ups toekennen aan werknemers, volgens de hieronder toegelichte voordelen en voorwaarden?
- Steunt u (minister) de inbreng van dit voorstel?

Ja, nog even goed kijken naar dekking en politieke landingsgrond daarvan.

Tegelijkertijd met deze beslisnota zal ook aan de MinEZ een beslisnota worden voorgelegd waarin hem wordt gevraagd of hij het voorstel voor de fiscale faciliteit wil inbrengen tijdens de Voorjaarsbesluitvorming.

Kernpunten

- De voorgestelde fiscale regeling biedt medewerkers van innovatieve startups en scale-ups een lagere belastingheffing in box 1; en een later moment van heffing, namelijk bij verkoop van de aandelen.
- De raming is vastgesteld op € 25 mln. structureel.
- De voorgestelde dekking bestaat uit een versoering van de meewerkaf trek en de stakingsaf trek, en eventueel zelfstandigenaf trek en kleinschaligheidsinvesteringsaf trek (KIA).
- Het voorstel versterkt het ondernemings- en vestigingsklimaat voor startups en scale-ups. Dat is in lijn met het regeerprogramma, waarin een onderzoek naar een dergelijke fiscale regeling was aangekondigd. Verder sluit dit voorstel goed aan bij het EU initiatief om de EU concurrentiekracht sterker te maken, zoals een beter functionerende kapitaalmarktunie voor met name de kapitaalbehoefte van startups en scale-ups. Over dit traject zal u (stas) binnenkort worden geïnformeerd middels een aparte notitie.
- Nederland scoort momenteel niet goed wanneer het aankomt op de doorgroei van startups naar scale-ups. Een van de knelpunten daarbij is

*zelfstandigen aftrek en KIA versoeren gaat politiek niet op steun rekenen.
↳ stakings- en meewerkaf trek naar verwachting wel.*

het aantrekken van talent. Nederland is qua belastingheffing over aandelenopties van medewerkers van startups op punten minder aantrekkelijk dan andere landen.

- Daar staat tegenover dat een nieuwe fiscale regeling het stelsel en de uitvoering ervan, complexer maakt. Dat staat haaks op de wens van vereenvoudiging van het stelsel. Daarnaast is per 2023 is het aandelenoptieregime in de loonheffingen reeds versoepeld, en zijn de effecten daarvan nog niet geëvalueerd (of anderszins in beeld). Of de nieuwe fiscale regeling het gewenste effect zal hebben, is op voorhand niet goed te zeggen, onder meer omdat onbekend is in welke mate de fiscaliteit als knelpunt bijdraagt aan de stagnatie van doorgroei van startups. Tot slot liggen er in de Voorjaarsbesluitvorming al veel budgettaire uitdagingen.
- In de Kamer bestaan bezwaren tegen regelingen als de expatregeling, omdat het sommige werknemers bevoordeelt boven andere, terwijl zij in principe in vergelijkbare omstandigheden verkeren. De voorgestelde regeling kan op vergelijkbare bezwaren stuiten.
- De eerste inschatting is dat er geen onoverkomelijkheden zijn in de uitvoering van de voorliggende maatregel. De regeling is nu nog op hoofdlijnen, waardoor de Belastingdienst geen definitieve uitspraak kan doen over de uitvoerbaarheid. Van belang is dat in de verdere uitwerking van de regeling wordt geborgd dat de regeling controleerbaar en handhaafbaar is. Een en ander is hierbij afhankelijk van het invullen van elementen die nu nog niet helemaal uitgewerkt zijn, zoals wie de beschikking om te kwalificeren als startup afgeeft. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft bereidheid getoond bij te dragen aan de uitvoering, namelijk bij de vaststelling of een onderneming kwalificeert als een startup of scale-up.
- Het voorstel is complexiteitsverhogend, en zal hoe dan ook aanvullende IV- en handhavingscapaciteit vergen. De uitvoeringskosten, die nog vastgesteld moeten worden, hangen samen met de complexiteit. Het definitieve oordeel over de uitvoerbaarheid volgt bij uitvoeringstoets wanneer de definitieve regeling is vormgegeven.
- Er wordt toegewerkt naar een ingangsdatum van 1 januari 2027. Er zal nog gekeken worden naar staatssteunaspecten van een dergelijke maatregel. Afhankelijk van deze analyse zal mogelijk een vervolgtraject met de Europese Commissie volgen, hetgeen gevolgen kan hebben voor de termijn van inwerkingtreding.

Toelichting

Inhoud regeling

- De doelgroep betreft (werknemers van) jonge bedrijven met een schaalbaar en innovatief bedrijfsmodel waarvan de aandelen niet beursgenoteerd zijn. Om redenen van duidelijk beleid en efficiëntie wordt aangesloten bij de definitie van startups en scale-ups in box-3 in het beoogde stelsel per 2028. Daarbij loopt een traject met RVO om te verkennen welke rol zij kunnen nemen in de vaststelling dat een bedrijf aan de definitie van een startup of scale-up voldoet. RVO heeft toegezegd bereid te zijn hieraan bij te dragen.

- Een aandelenoptie in de zin van dit voorstel is het recht om aandelen te kopen in de onderneming van de werkgever (startup of scale-up) op een vooraf vastgesteld moment tegen een vooraf bepaalde prijs.
- Op basis van de huidige fiscale regelgeving worden de aandelenopties in de loonbelasting betrokken op het moment van verhandelbaarheid, tegen de op dat moment geldende waarde in het economisch verkeer, tenzij de werknemer ervoor kiest om de belastingheffing te laten plaatsvinden op het moment van uitoefening. Dit is ingevoerd per 1 januari 2023, en zal blijven gelden voor opties die niet in de doelgroep vallen.
- De fiscale regeling wordt zo vormgegeven, dat de grondslag van het inkomen uit aandelenopties wordt versmald tot 65%. Daardoor is het effectieve tarief ongeveer gelijk aan wat de heffing zou zijn als de aandelenopties in box 2 zouden zijn belast. Het komt niet exact overeen, omdat box 1 drie tariefschijven kent t.o.v. twee schijven in box 2, en de hoogte van de schijven verschilt. De grondslagversmalling wordt vormgegeven in de loonheffing.
- Daarnaast krijgen werknemers binnen de doelgroep de mogelijkheid om bij de belastingheffing aan te sluiten bij het verkoopmoment van de aandelen, tegen de werkelijke waarde op dat moment. Daardoor sluit de belastingheffing aan bij het moment dat de werknemers daadwerkelijk de liquiditeit in handen hebben. Het gevolg is dat werknemers zelf meer in de hand hebben wanneer de belastingheffing plaatsvindt, en dus in potentie lang belastinguitstel kunnen genieten.
- De regeling zorgt er zodoende voor dat ca. 35% van de winst op de aandelenopties niet (als loon) wordt belast. In die zin werkt de maatregel vergelijkbaar uit met de expatregeling. Het voordeel is in principe onbegrensd, omdat het afhangt van de groei die het bedrijf tot verkoop heeft doorgemaakt. Het voordeel voor een individuele werknemer kan dus zeer hoog zijn.
- Administratieve voorschriften worden opgenomen om te garanderen dat werkgevers op de hoogte zijn van de verkoop van de aandelen door de (voormalige) werknemer. Eventueel kan ook een afrekenmoment bij einde dienstbetrekking worden opgenomen. Dat wordt nader onderzocht in de uitwerking. Hierdoor kunnen de administratieve lasten toenemen.
- Anti-misbruikbepalingen worden opgenomen om te voorkomen dat de verkoopprijs kunstmatig laag gehouden wordt. Mocht er tussen het moment van uitoefening en het moment van verkoop dividend worden uitgekeerd op de aandelen, dan wordt het dividend beschouwd als loon.
- Er wordt toegewerkt naar een ingangsdatum van 1 januari 2027. In lijn met het toetsingskader fiscale regelingen krijgt de fiscale regeling een horizonbepaling, het voorstel is 7 jaar.
- De ingangsdatum van de nieuwe regeling is ook afhankelijk van een staatssteunanalyse en mogelijk noodzakelijk vervolgtraject bij de Europese Commissie.
- De vormgevingsoptie die genoemd is in de motie-Van Eijk, namelijk om de regeling in box 2 vorm te geven als een "fictief aanmerkelijk belang" is verkend. De conclusie is dat een box 1-regeling beter past. Conceptueel past de regeling niet in box 2, omdat het inkomen uit arbeid betreft. De "fictief-ab"-regeling bestaat al, maar die is vormgegeven ter claimbehoud, en niet met een tegemoetkomend karakter. Ook zou de regeling in de uitvoering complexer zijn omdat deze in de inkomstenbelasting zou moeten worden vormgegeven, in plaats van via de loonheffing.

Budgettaire

- De raming is vastgesteld op € 25 mln structureel.
- De voorgestelde dekking bestaat enerzijds uit een versoering van de meewerkaf trek en de stakingsaf trek. Deze fiscale regelingen zijn negatief geëvalueerd. De versoeringen zijn gericht op afschaffing, maar afschaffing is een structuurwijziging voor de Belastingdienst die uitvoeringstechnisch niet mogelijk is op korte termijn.
- Voor zover de dekking uit de meewerkaf trek en stakingsaf trek niet toereikend is, wordt het restant in gelijke mate gedekt uit de zelfstandigenaf trek en kleinschaligheidsinvesteringsaf trek (KIA).
- Voor zover deze regelingen worden ingezet ter dekking van de fiscale regeling voor aandelenopties, kunnen ze niet tevens worden ingezet ter dekking van de taakstelling voor de aanpak van constructies en fiscale regelingen.

Mln € (+ = saldoverbeterend)	2027	2028	2029	2030	2031	Struc
Fiscale regeling werknemersopties	-25	-25	-25	-25	-25	-25
Versoering ondernemersregelingen	25	25	25	25	25	25
Saldo	0	0	0	0	0	0

Uitvoeringsaspecten

- Voorwaarde voor uitvoerbaarheid is onder meer dat de RVO bereid is bij te dragen aan de uitvoering, namelijk bij de vaststelling of een onderneming kwalificeert als een startup of scale-up. RVO heeft die bereidheid getoond. Dat vermindert de uitvoeringlast voor de Belastingdienst.
- De huidige heffing over aandelenopties via een keuzeregeling, is reeds complex. Het voorstel is een aparte keuzeregeling voor aandelenopties van start-/scale-ups, onder behoud van de bestaande keuzeregeling bij andere bedrijven. Dit werkt verder complexiteitsverhogend, en zal aanvullende IV- en handhavingscapaciteit vergen.
- De regeling dient tijdig geconcretiseerd te zijn zodat de Belastingdienst en softwareontwikkelaars tijdig de aanpassingen kunnen implementeren.
- Er wordt voorzien in overgangsrecht, zodat er geen onduidelijkheid kan ontstaan over de toepassing van de regeling en geen terugwerkende kracht om uitvoeringskosten en lasten te besparen.
- De regeling moet zodanig uitgewerkt worden dat er geen heffingslek ontstaat in internationale situaties (bijv. bij emigratie van een werknemer). De verwachting is dat dit de regeling verder compliceert, ook voor de uitvoering.
- Het voorstel dient controlebaar en handhaafbaar te zijn. Bij een regeling op hoofdlijnen is geen definitieve uitspraak te doen over uitvoerbaarheid. De Belastingdienst heeft meegedacht en ziet op dit moment geen onoverkomelijkheden. De uitvoeringskosten die nog vastgesteld moeten worden, hangen samen met de complexiteit.
- Het definitieve oordeel over de uitvoerbaarheid volgt bij uitvoeringstoets wanneer de definitieve regeling is vormgegeven. Een en ander is hierbij afhankelijk van het invullen van elementen die nu nog niet helemaal uitgewerkt zijn, zoals wie de beschikking afgeeft en wie de bezwaar en beroepsprocedures gaat voeren over de kwalificatie van start-/scale-up.

Belasting van aandelen van medewerkers startups in internationaal perspectief

- Als onderdeel van het Regeerprogramma is een internationaal vergelijkend onderzoek¹ uitgevoerd naar hoe het Nederlandse beleid zich internationaal verhoudt. Daaruit blijkt dat Nederland verder is gezakt op de ranglijst van regelingen rondom medewerkersparticipatie binnen startups en scale-ups.
- Op de internationale ranglijst van regelingen rondom medewerkersparticipatie staat Nederland op plek 22 van de 25. Nederland kent op Duitsland na ook het laagste percentage aandelen dat in handen is van medewerkers.
- Nederland is vergeleken met het buitenland op een aantal punten minder aantrekkelijk, waarvan de twee belangrijkste zijn:
 - Het belastingtarief. Het voordeel uit aandelenopties is belast in box 1 van de inkomstenbelasting tegen een relatief hoog progressief tarief. Daarmee is het tarief in Nederland een stuk hoger dan in andere startuplanden.
 - Het moment van belasten. In veel landen wordt aangesloten bij het moment dat aandelen daadwerkelijk worden verkocht. In sommige landen wordt het belastbaar voordeel berekend op het moment van verkoop (Frankrijk, VK, en (deels) VS). In andere landen wordt het belastbaar voordeel berekend op het moment van uitoefening van de opties, waarna uitstel van betaling wordt gegeven tot het moment van verkoop (Duitsland, Israël, Canada). In Nederland wordt belasting geheven als aandelen verhandelbaar zijn.

Onderbouwing

Het ministerie van EZ heeft in samenwerking met startup en scale-up sector gewerkt aan de verdere inhoudelijke onderbouwing:

- Nederland heeft meer dan 2,2 keer zo veel startups per capita als het Europese gemiddelde. Nederland scoort echter niet goed wanneer het aankomt op de doorgroei van startups naar scale-ups. In Nederland ligt het percentage van startups dat succesvol doorgroeit naar scale-up met 19% onder het EU-gemiddelde van 22%. De toegang tot talent vormt daarbij een van de grootste belemmeringen:²
 - Om als bedrijf mensen te kunnen aantrekken, moet internationaal beschouwd een concurrerend arbeidsvoorwaardenaanbod gedaan kunnen worden waar medewerkersparticipatie een zeer belangrijk onderdeel van is. Startups en scale-ups hebben vaak niet de financiële armslag om een concurrerend arbeidsvoorwaardenpakket te bieden aan de talenten die zij willen werven. Wat zij wel hebben is een potentiële groeimogelijkheid. Talent dat in een startup wil werken is veelal bereid om een lager salaris te accepteren in ruil voor het delen in deze potentiële groei. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van aandelenopties.
 - Voor investeerders is de financiële betrokkenheid van medewerkers ook belangrijk. Het laat zien dat een bredere groep personen geëngageerd is aan het bedrijf.

¹ In opdracht van het ministerie van EZ en gedeeld met de Kamer: Kamerstukken II 2024/25, 32140, nr. 218.

² McKinsey (2022) en State of Dutch Tech (2024). Nederland heeft per capita 10x minder bedrijven die meer dan 1 miljard waard zijn dan de Verenigde Staten.

- Op dit aspect is de concurrentie met het buitenland voor Nederlandse startups en scale-ups zwaar (zie boven).
- Technologiebedrijven zijn belangrijk voor het verdienvermogen van Nederland, jagen productiviteitsgroei aan en dragen in belangrijke mate bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken in bijvoorbeeld de zorg, landbouw of het veiligheidsdomein. Het betreft een bedrijvengroep die vertegenwoordigd is in vrijwel alle sectoren en die er met digitale toepassingen voor zorgt dat het brede mkb en grootbedrijf productiever en duurzamer kan werken.
- Volgens het recente Draghi-rapport is de achterstand van de EU op de VS ten aanzien van (digitale) technologieën een van de belangrijkste oorzaken voor de achterblijvende productiviteitsgroei. Het is daarom dus van belang dat technologiebedrijven beter kunnen doorgroeien.
- Een bijkomend punt is dat in Nederland minder nieuwe bedrijven na een succesvolle 'exit' (zoals verkoop of beursgang) worden opgericht door ervaren medewerkers dan in landen om ons heen.³ Een belangrijke reden daarvoor kan zijn dat medewerkers minder meedelen in de groei dan in andere landen.⁴ Een groot deel van Nederlandse innovatieve bedrijven is in handen van andere aandeelhouders, waaronder relatief veel buitenlandse investeerders (44% t.o.v. bijvoorbeeld 22% in VS). Bij een exit vloeit in de huidige situatie daardoor veel kapitaal Nederland uit.⁵ Investerings in Nederlandse bedrijven zijn daardoor minder duurzaam (want kapitaal vloeit weg naar buitenland).
- Onderzoek van o.a. de Universiteit Utrecht⁶ laat zien dat medewerkersparticipatie bijdraagt aan beide punten. Het helpt bedrijven bij het aantrekken en behouden van talent. Talent is daarnaast ook meer betrokken en gemotiveerd. Meer mensen (met ervaring) zijn in staat om opbrengsten weer terug te investeren in volgende generatie bedrijven en medewerkersparticipatie kan daarmee een belangrijke rol spelen in de versterking van het startup ecosysteem.
- De evaluatie van de Britse EMI-regeling laat ook zien dat de betreffende aandelenoptieregeling bedrijven beter in staat stelt talent aan te trekken en te behouden en dat zij tevens beter in staat zijn externe investeringen aan te trekken.⁷ Uit onderzoek van Startup Genome blijkt dat de doorgroei bij bedrijven die medewerkersparticipatie aanbieden drie keer hoger is dan bedrijven die dat niet doen.⁸

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

³ Dealroom (2023). Verenigd Koninkrijk heeft 2x zoveel startup spinouts na een exit dan Nederland, Frankrijk en Duitsland ongeveer 1,5x

⁴ Lebrecht (2022), Equity in startups. Historical data from 800 companies.

⁵ Techleap, State of Dutch Tech (2022)

⁶ Universiteit Utrecht, Making employee ownership work in startups and SMEs

⁷ Ipsos MORI, Evaluation of Enterprise Management Incentive scheme

⁸ Startup Genome (2023)

100: Gelezen 15/2/2025

TER BESLISSING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

nota

Fiscale faciliteit aandelenopties startups en scale-ups

Persoonsgegevens

Aanleiding

In het regeerprogramma is opgenomen dat het kabinet het onderzoek naar een fiscale regeling voor medewerkersparticipatie bij startups en scale-ups vervolgt. Dit najaar is in de Tweede Kamer een motie van het lid Van Eijk (VVD) aangenomen die het kabinet oproept om een fiche met een fiscale faciliteit voor startups behorend bij het Bouwstenenrapport nader uit te werken en de Kamer daarover voor 1 juli te informeren (zie bijlage).

Datum

12 februari 2025

Notanummer

2025-0000041869

Bijlagen

1. Motie van Eijk (VVD)

Beslispunten

- Wilt u (stas) tezamen met MEZ tijdens de Voorjaarsbesluitvorming een voorstel inbrengen voor een fiscale faciliteit voor aandelenopties die startups en scale-ups toekennen aan werknemers, volgens de hieronder toegelichte voordelen en voorwaarden ?
- Steunt u (minister) de inbreng van dit voorstel?

Afgevaard.

Tegelijkertijd met deze beslisnota zal ook aan de MinEZ een beslisnota worden voorgelegd waarin hem wordt gevraagd of hij het voorstel voor de fiscale faciliteit wil inbrengen tijdens de Voorjaarsbesluitvorming.

Kernpunten

- De voorgestelde fiscale regeling biedt medewerkers van innovatieve startups en scale-ups een lagere belastingheffing in box 1; en een later moment van heffing, namelijk bij verkoop van de aandelen.
- De raming is vastgesteld op € 25 mln. structureel.
- De voorgestelde dekking bestaat uit een versoering van de meewerkaf trek en de stakingsaf trek, en eventueel zelfstandigenaf trek en kleinschaligheidsinvesteringsaf trek (KIA).
- Het voorstel versterkt het ondernemings- en vestigingsklimaat voor startups en scale-ups. Dat is in lijn met het regeerprogramma, waarin een onderzoek naar een dergelijke fiscale regeling was aangekondigd. Verder sluit dit voorstel goed aan bij het EU initiatief om de EU concurrentiekracht sterker te maken, zoals een beter functionerende kapitaalmarktunie voor met name de kapitaalbehoefte van startups en scale-ups. Over dit traject zal u (stas) binnenkort worden geïnformeerd middels een aparte notitie.
- Nederland scoort momenteel niet goed wanneer het aankomt op de doorgroei van startups naar scale-ups. Een van de knelpunten daarbij is

het aantrekken van talent. Nederland is qua belastingheffing over aandelenopties van medewerkers van startups op punten minder aantrekkelijk dan andere landen.

- Daar staat tegenover dat een nieuwe fiscale regeling het stelsel en de uitvoering ervan, complexer maakt. Dat staat haaks op de wens van vereenvoudiging van het stelsel. Daarnaast is per 2023 is het aandelenoptieregime in de loonheffingen reeds versoepeld, en zijn de effecten daarvan nog niet geëvalueerd (of anderszins in beeld). Of de nieuwe fiscale regeling het gewenste effect zal hebben, is op voorhand niet goed te zeggen, onder meer omdat onbekend is in welke mate de fiscaliteit als knelpunt bijdraagt aan de stagnatie van doorgroei van startups. Tot slot liggen er in de Voorjaarsbesluitvorming al veel budgettaire uitdagingen.
- In de Kamer bestaan bezwaren tegen regelingen als de expatregeling, omdat het sommige werknemers bevoordeelt boven andere, terwijl zij in principe in vergelijkbare omstandigheden verkeren. De voorgestelde regeling kan op vergelijkbare bezwaren stuiten.
- De eerste inschatting is dat er geen onoverkomelijkheden zijn in de uitvoering van de voorliggende maatregel. De regeling is nu nog op hoofdlijnen, waardoor de Belastingdienst geen definitieve uitspraak kan doen over de uitvoerbaarheid. Van belang is dat in de verdere uitwerking van de regeling wordt geborgd dat de regeling controleerbaar en handhaafbaar is. Een en ander is hierbij afhankelijk van het invullen van elementen die nu nog niet helemaal uitgewerkt zijn, zoals wie de beschikking om te kwalificeren als startup afgeeft. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft bereidheid getoond bij te dragen aan de uitvoering, namelijk bij de vaststelling of een onderneming kwalificeert als een startup of scale-up.
- Het voorstel is complexiteitsverhogend, en zal hoe dan ook aanvullende IV- en handhavingscapaciteit vergen. De uitvoeringskosten, die nog vastgesteld moeten worden, hangen samen met de complexiteit. Het definitieve oordeel over de uitvoerbaarheid volgt bij uitvoeringstoets wanneer de definitieve regeling is vormgegeven.
- Er wordt toegewerkt naar een ingangsdatum van 1 januari 2027. Er zal nog gekeken worden naar staatssteunaspecten van een dergelijke maatregel. Afhankelijk van deze analyse zal mogelijk een vervolgtraject met de Europese Commissie volgen, hetgeen gevolgen kan hebben voor de termijn van inwerkingtreding.

Toelichting

Inhoud regeling

- De doelgroep betreft (werknemers van) jonge bedrijven met een schaalbaar en innovatief bedrijfsmodel waarvan de aandelen niet beursgenoteerd zijn. Om redenen van duidelijk beleid en efficiëntie wordt aangesloten bij de definitie van startups en scale-ups in box-3 in het beoogde stelsel per 2028. Daarbij loopt een traject met RVO om te verkennen welke rol zij kunnen nemen in de vaststelling dat een bedrijf aan de definitie van een startup of scale-up voldoet. RVO heeft toegezegd bereid te zijn hieraan bij te dragen.

- Een aandelenoptie in de zin van dit voorstel is het recht om aandelen te kopen in de onderneming van de werkgever (startup of scale-up) op een vooraf vastgesteld moment tegen een vooraf bepaalde prijs.
- Op basis van de huidige fiscale regelgeving worden de aandelenopties in de loonbelasting betrokken op het moment van verhandelbaarheid, tegen de op dat moment geldende waarde in het economisch verkeer, tenzij de werknemer ervoor kiest om de belastingheffing te laten plaatsvinden op het moment van uitoefening. Dit is ingevoerd per 1 januari 2023, en zal blijven gelden voor opties die niet in de doelgroep vallen.
- De fiscale regeling wordt zo vormgegeven, dat de grondslag van het inkomen uit aandelenopties wordt versmald tot 65%. Daardoor is het effectieve tarief ongeveer gelijk aan wat de heffing zou zijn als de aandelenopties in box 2 zouden zijn belast. Het komt niet exact overeen, omdat box 1 drie tariefschijven kent t.o.v. twee schijven in box 2, en de hoogte van de schijven verschilt. De grondslagversmalling wordt vormgegeven in de loonheffing.
- Daarnaast krijgen werknemers binnen de doelgroep de mogelijkheid om bij de belastingheffing aan te sluiten bij het verkoopmoment van de aandelen, tegen de werkelijke waarde op dat moment. Daardoor sluit de belastingheffing aan bij het moment dat de werknemers daadwerkelijk de liquiditeit in handen hebben. Het gevolg is dat werknemers zelf meer in de hand hebben wanneer de belastingheffing plaatsvindt, en dus in potentie lang belastinguitstel kunnen genieten.
- De regeling zorgt er zodoende voor dat ca. 35% van de winst op de aandelenopties niet (als loon) wordt belast. In die zin werkt de maatregel vergelijkbaar uit met de expatregeling. Het voordeel is in principe onbegrensd, omdat het afhangt van de groei die het bedrijf tot verkoop heeft doorgemaakt. Het voordeel voor een individuele werknemer kan dus zeer hoog zijn.
- Administratieve voorschriften worden opgenomen om te garanderen dat werkgevers op de hoogte zijn van de verkoop van de aandelen door de (voormalige) werknemer. Eventueel kan ook een afrekenmoment bij einde dienstbetrekking worden opgenomen. Dat wordt nader onderzocht in de uitwerking. Hierdoor kunnen de administratieve lasten toenemen.
- Anti-misbruikbepalingen worden opgenomen om te voorkomen dat de verkoopprijs kunstmatig laag gehouden wordt. Mocht er tussen het moment van uitoefening en het moment van verkoop dividend worden uitgekeerd op de aandelen, dan wordt het dividend beschouwd als loon.
- Er wordt toegewerkt naar een ingangsdatum van 1 januari 2027. In lijn met het toetsingskader fiscale regelingen krijgt de fiscale regeling een horizonbepaling, het voorstel is 7 jaar.
- De ingangsdatum van de nieuwe regeling is ook afhankelijk van een staatssteunanalyse en mogelijk noodzakelijk vervolgtraject bij de Europese Commissie.
- De vormgevingsoptie die genoemd is in de motie-Van Eijk, namelijk om de regeling in box 2 vorm te geven als een "fictief aanmerkelijk belang" is verkend. De conclusie is dat een box 1-regeling beter past. Conceptueel past de regeling niet in box 2, omdat het inkomen uit arbeid betreft. De "fictief-ab"-regeling bestaat al, maar die is vormgegeven ter claimbehoud, en niet met een tegemoetkomend karakter. Ook zou de regeling in de uitvoering complexer zijn omdat deze in de inkomstenbelasting zou moeten worden vormgegeven, in plaats van via de loonheffing.

Budgettair

- De raming is vastgesteld op € 25 mln structureel.
- De voorgestelde dekking bestaat enerzijds uit een versoering van de meewerkaf trek en de stakingsaf trek. Deze fiscale regelingen zijn negatief geëvalueerd. De versoeringen zijn gericht op afschaffing, maar afschaffing is een structuurwijziging voor de Belastingdienst die uitvoeringstechnisch niet mogelijk is op korte termijn.
- Voor zover de dekking uit de meewerkaf trek en stakingsaf trek niet toereikend is, wordt het restant in gelijke mate gedekt uit de zelfstandigenaf trek en kleinschaligheidsinvesteringsaf trek (KIA).
- Voor zover deze regelingen worden ingezet ter dekking van de fiscale regeling voor aandelenopties, kunnen ze niet tevens worden ingezet ter dekking van de taakstelling voor de aanpak van constructies en fiscale regelingen.

Mln € (+ = saldoverbeterend)	2027	2028	2029	2030	2031	Struc
Fiscale regeling werknemersopties	-25	-25	-25	-25	-25	-25
Versoering ondernemersregelingen	25	25	25	25	25	25
Saldo	0	0	0	0	0	0

Uitvoeringsaspecten

- Voorwaarde voor uitvoerbaarheid is onder meer dat de RVO bereid is bij te dragen aan de uitvoering, namelijk bij de vaststelling of een onderneming kwalificeert als een startup of scale-up. RVO heeft die bereidheid getoond. Dat vermindert de uitvoeringlast voor de Belastingdienst.
- De huidige heffing over aandelenopties via een keuzeregeling, is reeds complex. Het voorstel is een aparte keuzeregeling voor aandelenopties van start-/scale-ups, onder behoud van de bestaande keuzeregeling bij andere bedrijven. Dit werkt verder complexiteitsverhogend, en zal aanvullende IV- en handhavingscapaciteit vergen.
- De regeling dient tijdig geconcretiseerd te zijn zodat de Belastingdienst en softwareontwikkelaars tijdig de aanpassingen kunnen implementeren.
- Er wordt voorzien in overgangsrecht, zodat er geen onduidelijkheid kan ontstaan over de toepassing van de regeling en geen terugwerkende kracht om uitvoeringskosten en lasten te besparen.
- De regeling moet zodanig uitgewerkt worden dat er geen heffingslek ontstaat in internationale situaties (bijv. bij emigratie van een werknemer). De verwachting is dat dit de regeling verder compliceert, ook voor de uitvoering.
- Het voorstel dient controleerbaar en handhaafbaar te zijn. Bij een regeling op hoofdlijnen is geen definitieve uitspraak te doen over uitvoerbaarheid. De Belastingdienst heeft meegedacht en ziet op dit moment geen onoverkomelijkheden. De uitvoeringskosten die nog vastgesteld moeten worden, hangen samen met de complexiteit.
- Het definitieve oordeel over de uitvoerbaarheid volgt bij uitvoeringstoets wanneer de definitieve regeling is vormgegeven. Een en ander is hierbij afhankelijk van het invullen van elementen die nu nog niet helemaal uitgewerkt zijn, zoals wie de beschikking afgeeft en wie de bezwaar en beroepsprocedures gaat voeren over de kwalificatie van start-/scale-up.

Belasting van aandelen van medewerkers startups in internationaal perspectief

- Als onderdeel van het Regeerprogramma is een internationaal vergelijkend onderzoek¹ uitgevoerd naar hoe het Nederlandse beleid zich internationaal verhoudt. Daaruit blijkt dat Nederland verder is gezakt op de ranglijst van regelingen rondom medewerkersparticipatie binnen startups en scale-ups.
- Op de internationale ranglijst van regelingen rondom medewerkersparticipatie staat Nederland op plek 22 van de 25. Nederland kent op Duitsland na ook het laagste percentage aandelen dat in handen is van medewerkers.
- Nederland is vergeleken met het buitenland op een aantal punten minder aantrekkelijk, waarvan de twee belangrijkste zijn:
 - Het belastingtarief. Het voordeel uit aandelenopties is belast in box 1 van de inkomstenbelasting tegen een relatief hoog progressief tarief. Daarmee is het tarief in Nederland een stuk hoger dan in andere startuplanden.
 - Het moment van belasten. In veel landen wordt aangesloten bij het moment dat aandelen daadwerkelijk worden verkocht. In sommige landen wordt het belastbaar voordeel berekend op het moment van verkoop (Frankrijk, VK, en (deels) VS). In andere landen wordt het belastbaar voordeel berekend op het moment van uitoefening van de opties, waarna uitstel van betaling wordt gegeven tot het moment van verkoop (Duitsland, Israël, Canada). In Nederland wordt belasting geheven als aandelen verhandelbaar zijn.

Onderbouwing

Het ministerie van EZ heeft in samenwerking met startup en scale-up sector gewerkt aan de verdere inhoudelijke onderbouwing:

- Nederland heeft meer dan 2,2 keer zo veel startups per capita als het Europese gemiddelde. Nederland scoort echter niet goed wanneer het aankomt op de doorgroei van startups naar scale-ups. In Nederland ligt het percentage van startups dat succesvol doorgroeit naar scale-up met 19% onder het EU-gemiddelde van 22%. De toegang tot talent vormt daarbij een van de grootste belemmeringen:²
 - Om als bedrijf mensen te kunnen aantrekken, moet internationaal beschouwd een concurrerend arbeidsvoorwaardenaanbod gedaan kunnen worden waar medewerkersparticipatie een zeer belangrijk onderdeel van is. Startups en scale-ups hebben vaak niet de financiële armslag om een concurrerend arbeidsvoorwaardenpakket te bieden aan de talenten die zij willen werven. Wat zij wel hebben is een potentiële groeimogelijkheid. Talent dat in een startup wil werken is veelal bereid om een lager salaris te accepteren in ruil voor het delen in deze potentiële groei. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van aandelenopties.
 - Voor investeerders is de financiële betrokkenheid van medewerkers ook belangrijk. Het laat zien dat een bredere groep personen geëngageerd is aan het bedrijf.

¹ In opdracht van het ministerie van EZ en gedeeld met de Kamer: Kamerstukken II 2024/25, 32140, nr. 218.

² McKinsey (2022) en State of Dutch Tech (2024). Nederland heeft per capita 10x minder bedrijven die meer dan 1 miljard waard zijn dan de Verenigde Staten.

- Op dit aspect is de concurrentie met het buitenland voor Nederlandse startups en scale-ups zwaar (zie boven).
- Technologiebedrijven zijn belangrijk voor het verdienvermogen van Nederland, jagen productiviteitsgroei aan en dragen in belangrijke mate bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken in bijvoorbeeld de zorg, landbouw of het veiligheidsdomein. Het betreft een bedrijvengroep die vertegenwoordigd is in vrijwel alle sectoren en die er met digitale toepassingen voor zorgt dat het brede mkb en grootbedrijf productiever en duurzamer kan werken.
- Volgens het recente Draghi-rapport is de achterstand van de EU op de VS ten aanzien van (digitale) technologieën een van de belangrijkste oorzaken voor de achterblijvende productiviteitsgroei. Het is daarom dus van belang dat technologiebedrijven beter kunnen doorgroeien.
- Een bijkomend punt is dat in Nederland minder nieuwe bedrijven na een succesvolle 'exit' (zoals verkoop of beursgang) worden opgericht door ervaren medewerkers dan in landen om ons heen.³ Een belangrijke reden daarvoor kan zijn dat medewerkers minder meedelen in de groei dan in andere landen.⁴ Een groot deel van Nederlandse innovatieve bedrijven is in handen van andere aandeelhouders, waaronder relatief veel buitenlandse investeerders (44% t.o.v. bijvoorbeeld 22% in VS). Bij een exit vloeit in de huidige situatie daardoor veel kapitaal Nederland uit.⁵ Investerings in Nederlandse bedrijven zijn daardoor minder duurzaam (want kapitaal vloeit weg naar buitenland).
- Onderzoek van o.a. de Universiteit Utrecht⁶ laat zien dat medewerkersparticipatie bijdraagt aan beide punten. Het helpt bedrijven bij het aantrekken en behouden van talent. Talent is daarnaast ook meer betrokken en gemotiveerd. Meer mensen (met ervaring) zijn in staat om opbrengsten weer terug te investeren in volgende generatie bedrijven en medewerkersparticipatie kan daarmee een belangrijke rol spelen in de versterking van het startup ecosysteem.
- De evaluatie van de Britse EMI-regeling laat ook zien dat de betreffende aandelenoptieregeling bedrijven beter in staat stelt talent aan te trekken en te behouden en dat zij tevens beter in staat zijn externe investeringen aan te trekken.⁷ Uit onderzoek van Startup Genome blijkt dat de doorgroei bij bedrijven die medewerkersparticipatie aanbieden drie keer hoger is dan bedrijven die dat niet doen.⁸

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

³ Dealroom (2023). Verenigd Koninkrijk heeft 2x zoveel startup spinouts na een exit dan Nederland, Frankrijk en Duitsland ongeveer 1,5x

⁴ Lebre (2022), Equity in startups. Historical data from 800 companies.

⁵ Techleap, State of Dutch Tech (2022)

⁶ Universiteit Utrecht, Making employee ownership work in startups and SMEs

⁷ Ipsos MORI, Evaluation of Enterprise Management Incentive scheme

⁸ Startup Genome (2023)

TER INFORMATIE

Aan de minister 22/2

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

**Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Algemene
Fiscale Politiek**

Persoonsgegevens

nota

Openstaande evaluaties fiscale regelingen
voorjaarsbesluitvorming

Datum

14 februari 2025

Notanummer

2025-0000044635

Bijlagen

1. Definitieve evaluaties
2. Concept-evaluaties

Aanleiding

Tijdens het gesprek over de voorjaarsbesluitvorming op 4 februari heeft u (staatssecretaris) gevraagd wat er op het gebied van fiscale regelingen wordt voorbereid. Er is toegelicht dat er (conform de begrotingsregels) in het voorjaar besloten moet worden over de fiscale regelingen die negatief zijn geëvalueerd. Met deze nota informeren we u over de recent negatief geëvalueerde regelingen.

Kernpunten

- Fiscale regelingen worden periodiek geëvalueerd op doelmatigheid en doeltreffendheid en het toetsingskader fiscale regelingen wordt doorlopen. Als een regeling wordt beoordeeld als niet doelmatig of doeltreffend of niet door het toetsingskader komt is er sprake van een negatieve evaluatie.
- De afgelopen maanden zijn een aantal regelingen negatief geëvalueerd. Over negatief geëvalueerde regelingen is in de begrotingsregels opgenomen dat deze aangepast of afgeschaft dienen te worden. Als het kabinet besluit een regeling niet aan te passen moet dit via een kabinetsreactie worden beargumenteerd aan de Kamer.
- Tijdens de voorjaarsbesluitvorming zullen deze evaluatie-uitkomsten worden geagendeerd bij de vijfhoeken. We zullen een overleg met u inboeken om de inzet daarvoor te bepalen.
- Als in het voorjaar tot een versoering van een regeling besloten wordt is het mogelijk om de opbrengst daarvan te bestemmen voor de taakstelling constructies en fiscale regelingen. U wordt in een separate notitie nader geïnformeerd over de mogelijkheden bij constructies.

In bijlage 1 wordt samengevat wat de recent negatief geëvalueerde regelingen inhouden en wat de conclusies en aanbevelingen uit de evaluaties zijn. Het gaat om:

- Verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting (€ 3 miljard)
- Vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband in de inkomstenbelasting (€ 36 miljoen)
- Vrijstelling gift aan kind voor een vrij doel in de schenk- en erfbelasting (€ 33 miljoen)
- Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting (€ 7 miljoen)
- Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting (€ 1,5 miljoen)
- Vrijstelling gift aan kind voor een dure studie in de schenk- en erfbelasting (verwaarloosbaar)

Tussen haken is het budgettaire beslag van de regeling aangegeven. Bij afschaffing kan de opbrengst hiervan afwijken, o.a. door gedragseffecten. In februari worden er naar verwachting nog drie evaluaties van fiscale regelingen afgerond. Als deze evaluaties negatief zijn zal er tijdens de voorjaarsbesluitvorming ook over deze regelingen besloten moeten worden.

De regelingen die nog worden geëvalueerd zijn:

- Vrijstellingen in de btw
 - Lijkbezorgers
 - Schrijvers, journalisten, cartoonisten en componisten
 - Voordrachten
 - Grenzen EU verplichte fondswervingsvrijstelling
- Aftrek onderhoudsverplichtingen en belaste alimentatie IB
- Overdrachtsbelasting (ovb) vrijstellingen woningmarkt
 - Verkoop onder voorwaarden
 - Taakoverdracht
 - Wijkontwikkelingsmaatschappij
 - Wooninvesteringsfonds

In bijlage 2 wordt kort samengevat wat de regelingen inhouden en wat de conclusies en aanbevelingen uit de evaluaties lijken te worden. Omdat de evaluaties nog niet afgerond zijn is bijlage 2 is opgesteld op basis van conceptstukken. De verwachting is dat de aftrek onderhoudsverplichtingen en alimentatie regeling en een aantal van de vrijstellingen in de btw en ovb niet negatief beoordeeld zullen worden.

Toelichting

In de begrotingsregels is het volgende vastgelegd over fiscale regelingen:

“Indien een fiscale regeling negatief geëvalueerd wordt, is het uitgangspunt om deze regeling af te schaffen of zodanig aan te passen dat tegemoet wordt gekomen aan de aanbevelingen van de evaluatie. Indien de wens is om deze fiscale regeling toch te handhaven, dient de minister op wiens begroting de regeling staat de reden hiervoor toe te lichten in een kabinetsreactie aan de Kamer. Hierin dient expliciet te worden ingegaan op waarom de regeling niet wordt afgeschaft of aangepast.”

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

T.O. Gelezen 17/2/2025

TER INFORMATIE

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Algemene
Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Openstaande evaluaties fiscale regelingen
voorjaarsbesluitvorming

Datum

14 februari 2025

Notanummer

2025-0000044635

Bijlagen

1. Definitieve evaluaties
2. Concept-evaluaties

Aanleiding

Tijdens het gesprek over de voorjaarsbesluitvorming op 4 februari heeft u (staatssecretaris) gevraagd wat er op het gebied van fiscale regelingen wordt voorbereid. Er is toegelicht dat er (conform de begrotingsregels) in het voorjaar besloten moet worden over de fiscale regelingen die negatief zijn geëvalueerd. Met deze nota informeren we u over de recent negatief geëvalueerde regelingen.

Thanks.

Kernpunten

- Fiscale regelingen worden periodiek geëvalueerd op doelmatigheid en doeltreffendheid en het toetsingskader fiscale regelingen wordt doorlopen. Als een regeling wordt beoordeeld als niet doelmatig of doeltreffend of niet door het toetsingskader komt is er sprake van een negatieve evaluatie.
- De afgelopen maanden zijn een aantal regelingen negatief geëvalueerd. Over negatief geëvalueerde regelingen is in de begrotingsregels opgenomen dat deze aangepast of afgeschaft dienen te worden. Als het kabinet besluit een regeling niet aan te passen moet dit via een kabinetsreactie worden beargumenteerd aan de Kamer.
- Tijdens de voorjaarsbesluitvorming zullen deze evaluatie-uitkomsten worden geagendeerd bij de vijfhoeken. We zullen een overleg met u inboeken om de inzet daarvoor te bepalen.
- Als in het voorjaar tot een versoering van een regeling besloten wordt is het mogelijk om de opbrengst daarvan te bestemmen voor de taakstelling constructies en fiscale regelingen. U wordt in een separate notitie nader geïnformeerd over de mogelijkheden bij constructies.

In bijlage 1 wordt samengevat wat de recent negatief geëvalueerde regelingen inhouden en wat de conclusies en aanbevelingen uit de evaluaties zijn. Het gaat om:

- Verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting (€ 3 miljard)
- Vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband in de inkomstenbelasting (€ 36 miljoen)
- Vrijstelling gift aan kind voor een vrij doel in de schenk- en erfbelasting (€ 33 miljoen)
- Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting (€ 7 miljoen)
- Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting (€ 1,5 miljoen)
- Vrijstelling gift aan kind voor een dure studie in de schenk- en erfbelasting (verwaarloosbaar)

Tussen haken is het budgettaire beslag van de regeling aangegeven. Bij afschaffing kan de opbrengst hiervan afwijken, o.a. door gedragseffecten. In februari worden er naar verwachting nog drie evaluaties van fiscale regelingen afgerond. Als deze evaluaties negatief zijn zal er tijdens de voorjaarsbesluitvorming ook over deze regelingen besloten moeten worden.

De regelingen die nog worden geëvalueerd zijn:

- Vrijstellingen in de btw
 - Lijkbezorgers
 - Schrijvers, journalisten, cartoonisten en componisten
 - Voordrachten
 - Grenzen EU verplichte fondswervingsvrijstelling
- Aftrek onderhoudsverplichtingen en belaste alimentatie IB
- Overdrachtsbelasting (ovb) vrijstellingen woningmarkt
 - Verkoop onder voorwaarden
 - Taakoverdracht
 - Wijkontwikkelingsmaatschappij
 - Wooninvesteringsfonds

In bijlage 2 wordt kort samengevat wat de regelingen inhouden en wat de conclusies en aanbevelingen uit de evaluaties lijken te worden. Omdat de evaluaties nog niet afgerond zijn is bijlage 2 is opgesteld op basis van conceptstukken. De verwachting is dat de aftrek onderhoudsverplichtingen en alimentatie regeling en een aantal van de vrijstellingen in de btw en ovb niet negatief beoordeeld zullen worden.

Toelichting

In de begrotingsregels is het volgende vastgelegd over fiscale regelingen:

"Indien een fiscale regeling negatief geëvalueerd wordt, is het uitgangspunt om deze regeling af te schaffen of zodanig aan te passen dat tegemoet wordt gekomen aan de aanbevelingen van de evaluatie. Indien de wens is om deze fiscale regeling toch te handhaven, dient de minister op wiens begroting de regeling staat de reden hiervoor toe te lichten in een kabinetsreactie aan de Kamer. Hierin dient expliciet te worden ingegaan op waarom de regeling niet wordt afgeschaft of aangepast."

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

10.20/2, 10.00-11.00 u

TER BESPREKING – DONDERDAG 10:00 – 11:00

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

nota

Bespreeknota start voorjaarsbesluitvorming inkomsten

Persoonsgegevens

Aanleiding

In het voorjaar vindt besluitvorming over zowel de uitgaven- als de inkomstenkant van de begroting plaats. In de voorjaarsbesluitvorming over de inkomsten dienen met name keuzes gemaakt te worden over het dekken van de derving binnen box 3, een alternatief voor de btw cultuur en het invullen van de stelpost fiscale regelingen.

Datum
18 februari 2025

Notanummer
2025-0000047687

Bijlagen
geen

Kernpunten

Deze nota is opgedeeld in negen inhoudelijke blokken. Elk blok is een thema dat aan bod zal komen in de aankomende besluitvorming. Graag lopen wij u door de volgende onderwerpen heen:

1. Proces en uitgangspunten lastenbesluitvorming
2. Stand van het inkomstenkader
3. Box 3
4. Btw cultuur, media en sport
5. Fiscale regelingen en de stelpost
6. Herijkingen en overige ontwikkelingen
7. Voorbereidingen Belastingplan 2026
8. Klimaat
9. Overige beleidswensen

1. Proces en uitgangspunten lastenbesluitvorming

Bespreekpunt:

Bent u akkoord met de voorlopige planning en invulling van de vijfhoeken? Bent u akkoord met het uitgangspunt voor de voorjaarsbesluitvorming dat het inkomstenkader gesloten wordt?

- De lastenbesluitvorming vindt zoals gebruikelijk plaats in de vijfhoek. Er zijn drie vijfhoeken ingepland op 11 maart, 25 maart, en 1 april. De beoogde afsluiting van de voorjaarsbesluitvorming is in de MR van 11 april.
- In de week van 7 t/m 11 april moeten alle onderwerpen (inkomsten, uitgaven, klimaat) bij elkaar komen om in de MR van 11 april te kunnen besluiten over de Voorjaarsnota.

- We adviseren u in te zetten op een sluitende begroting met een gesloten inkomstenkader. Conform begrotingsregels is daarbij het uitgangspunt dat de maatregelen budgettair gedekt zijn in de kabinetsperiode en ook structureel.
- In augustus vindt koopkrachtbesluitvorming plaats en wordt het lastenkader definitief gesloten. Er is in de Kamer al gevraagd om verschillende ingrepen om de kosten voor huishoudens te verlagen (onder andere energie, brandstofaccijnzen en boodschappen). Aangezien de inflatie niet veel hoger dan verwacht is, ligt de koopkracht vooralsnog naar verwachting in lijn met de MN 2025. Vanuit die ontwikkelingen zien wij geen aanleiding om versneld in te grijpen en adviseren wij te wachten op de meest actuele inzichten voor 2026 in de MEV in augustus. Indien er toch maatregelen op tafel komen, adviseren wij om die te laten agenderen als specifieke beleidswensen in de vijfhoek inclusief dekking (bijvoorbeeld maatregelen binnen de energielasting of btw), en geen integrale koopkrachtronde te doen in het voorjaar.

Tabel 1: Planning voorjaarsbesluitvorming

Datum	Omschrijving
26 feb	Publicatie CEP
3 mrt	Bespreken kaderbrief incl. doorrekening CEP
7 mrt	Kaderbrief in MR
11 mrt t/m 1 apr	Inkomstenbesluitvorming in vijfhoek
13 mrt t/m 27 mrt	Begrotingsbilateralen
10 mrt t/m 21 mrt	Klimaat BWO's met MKGG, SFIN en sector-BWP's
11 apr	Afronding voorjaarsbesluitvorming in MR

Tabel 2: Politieke vijfhoeken

Datum	Dag	Onderwerp vijfhoek
11 mrt	dinsdag	Vaststellen inkomstenkader en te dekken opgaven
25 mrt	dinsdag	Bespreken opties voor sluiten inkomstenkader
1 april	dinsdag	Besluit over sluiten inkomstenkader

2. Stand van het inkomstenkader

Bespreekpunt:

Bent u akkoord met het uitgangspunt voor de voorjaarsbesluitvorming dat het inkomstenkader gesloten wordt?

- De totale opgave die op dit moment in beeld is binnen het inkomstenkader bedraagt €227 miljoen cumulatief over de kabinetsperiode. Op basis van de aanpassingen in het najaar is er daarnaast sprake van een klein structureel overschot van €100 miljoen. Er heeft nog overleg plaatsgevonden met het CPB over de certificering van de ramingen van box 3. De impact van de inzichten daaruit wordt nog doorgerekend. Mogelijk leidt dit tot een additionele incidentele derving in de kabinetsperiode.
- Na het verschijnen van het CEP zullen ook andere raming nog worden aangepast met de nieuwste CPB-cijfers.
- De opgave komt met name door het kerstarrest uit 2024 over box 3 en mogelijk der herijkingen van box 3. De overige ontwikkelingen in het inkomstenkader leiden tot een beperkt tekort over de kabinetsperiode.
- De amendementen vanuit de Kamer bij het Belastingplan en de OCW begroting zijn gedekt over de kabinetsperiode, en leiden structureel tot

een overschot. Dit is het gevolg van overdekking bij twee amendementen (dekking incidentele maatregel eenverdieners met TCF, en taakstellende invoering belasting op vapes).

- De btw cultuur, media en sport moet dit voorjaar van alternatieve dekking worden voorzien. Op dit moment leidt de afspraak met de Kamer nog niet tot derving in het inkomstenkader, omdat afschaffing in de wet staat. De stelpost fiscale regelingen en constructies moet dit voorjaar worden ingevuld. Graag bespreken we de verschillende mogelijkheden hiervoor

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
Totaal stand inkomstenkader	-270	1149	-1093	-13	-10	-45	100

3. Box 3

Bespreekpunt:

Wat heeft uw voorkeur voor de dekking van de resterende opgave in box 3?

- De certificering van de ramingen van de derving binnen box 3 door het CPB heeft geleid tot nieuwe inzichten. DGFZ is bezig die door te rekenen. Op korte termijn wordt duidelijk wat de gevolgen hiervan zijn. Dit kan mogelijk leiden tot een additionele tegenvaller die gedekt moet worden.
- Het nieuwe arrest van de Hoge Raad vlak voor Kerst 2024 over eigen gebruik, heeft geleid tot aanvullende derving. Dit moet nog worden gedekt. Alle derving t/m 2024 hoeft conform eerdere afspraken niet te worden gedekt.
- Afhankelijk van hoe groot de definitieve derving is, kunnen de gevolgen van het Kerstarrest en eventuele additionele derving als gevolg van de herijking van de ramingen worden gedekt binnen box 3. Dit kan met het verhogen van het tarief (in 2026 is het tarief 36%) of het verlagen van het heffingsvrijvermogen (in 2026 is het heffingsvrijvermogen €52.048).
- Het tarief met 1%-punt verhogen levert in 2026 €134 miljoen op (prijsspeil 2024). Het HVV met €1000 verlagen levert in 2026 €17 miljoen op (prijsspeil 2024).¹
- In tabel 4 vindt u ook alternatieve opties voor de dekking buiten box 3. Graag bespreken wij uw voorkeur. Alle ramingen in tabel 4 zijn nog gebaseerd op oude data en zullen nog worden geactualiseerd op basis van de CEP. Als er voor een van deze alternatieve dekkingen wordt gekozen, leidt dit tot structurele overdekking doordat de maatregel ook buiten de kabinetsperiode geldt oplevert.
- Voor de kerst is reeds dekking afgesproken voor het niet voorinvullen van het percentage eigen gebruik, en het jaar uitstel van de Wet werkelijk rendement in 2027. Deze dekking bestaat uit het verhogen van het forfait overige bezittingen en verlagen van het heffingsvrije vermogen. Deze dekking zit in het basispad van CEP. MVRO heeft aangegeven deze dekking nogmaals te willen betrekken in het voorjaar.

¹ Er is een interactie-effect tussen het tarief en HVV. Deze sleutels zijn daarom niet gezamenlijk te gebruiken.

Tabel 3: Box 3

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)		2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
<i>Stand aug 2024</i>								
1	Uitstel WWR met 1 jaar, inclusief overbruggingsstelsel			-2.246				
2	Kosten niet voorinvullen eigen gebruik	-97	-100	-107				
<i>Dekking dec 2024</i>								
3	Verhogen forfait overige bezittingen		1126	1126				
4	Verlaging heffingsvrij vermogen		154	154				
Subtotaal		-97	1180	-1073			10	0
<i>Update VIN</i>								
5	Uitspraak HR dec 2024 eigen gebruik	-177						
6	Uitstel afschaffen groen beleggen			PM				
<i>Herijking</i>								
7	Wet Tegenbewijs	PM	PM	PM				
8	Dekking dec 2024	PM	PM	PM				
Totaal		-274	1180	-1091			-185	0

Tabel 4: Dekkingsopties buiten box 3

Maatregel	2026	2027	2028	2029	Structureel
Verhogen lage tarief box 2 met 1%-punt (naar 25,5%)	123	123	123	123	123
Lage Vpb tarief verhogen met 1%-punt (naar 20%)	568	568	568	568	568
Aangrijpingspunt toptarief IB verlagen met € 590	200	200	200	200	200
Beperken drempel excessief lenen van € 500.000 naar € 17.500 ²	205	205	205	205	205
Verlagen aftoppingsgrens pensioen naar € 100.000	224	224	224	224	224
Verkorten eerste schijf schenk- en erfbelasting met € 30.000 naar € 124.349	120	120	120	120	120
EWV tot € 1.200.000 verhogen met 0,05%-punt	398	413	415	422	543

² Deze maatregel levert in het transactiejaar van invoering (2026) een eenmalige opbrengst op van € 12,3 miljard als gevolg van het naar voren halen van belastingopbrengsten in box 2. In de jaren daarna is er een derving. Voor het inkomstenkader is de "platgeslagen" vlakke reeks van € 205 miljoen per jaar relevant. Overigens zal de incidentele opbrengst van € 12,3 miljard vooral in 2027 binnenkomen in de kas. Het effect op het EMU-saldo zit daarmee ook vooral in 2027.

Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB	201	199	199	309	309
---	-----	-----	-----	-----	-----

4. BTW cultuur, media en sport

Bespreekpunt:

Bent u akkoord om in de vijfhoek de uitkomst van het traject met de Tweede Kamer te bespreken, en de daaruit volgende alternatieven voor de dekking?

- Het afschaffen van de btw cultuur, media en sport levert € 1.301 miljoen op. Deze zit in het basispad, maar in het najaar is aan de Kamer toegezegd om deze te vervangen voor een alternatieve dekking.
- Op dit moment bent u (Stas FBD) met de Kamer in gesprek over de mogelijke alternatieven.
- In dat proces zijn verschillende alternatieven gepresenteerd:
 - Het introduceren van een nieuw middentarief in de btw in 2027;
 - Het verhogen van het algemene tarief;
 - Het verhogen van het lage tarief;
 - Het verhogen van een aantal verlaagde tarieven naar het algemene tarief.

5. Fiscale regelingen

Bespreekpunt: Wat heeft uw voorkeur ten aanzien van de stelpost fiscale regelingen? Wat heeft uw voorkeur ten aanzien van de recent negatief geëvalueerde fiscale regelingen?

a. Evaluaties

- Een aantal fiscale regelingen zijn recent negatief geëvalueerd en er worden op korte termijn een aantal evaluaties gepubliceerd. Conform begrotingsregels moet worden gekeken of deze afgeschaft of anders vormgegeven dienen te worden. Als deze regelingen niet gewijzigd worden, zal dit met een kabinetsreactie beargumenteerd moeten worden richting de Kamer. Als bijlage vindt u per regeling een korte omschrijving van de regeling en de aanbevelingen van de evaluatie.
 - Lage vennootschapsbelastingtarief
 - Vrijstelling uitkering bij 25- en 40-jarig dienstverband in de inkomstenbelasting
 - Vrijstelling gift aan kind voor een vrij doel in de schenk- en erfbelasting
 - Vrijstelling gift aan kind voor een dure studie in de schenk- en erfbelasting
 - Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting
 - Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting
- Daarnaast worden er op korte termijn nog enkele evaluaties afgerond. Hier heeft u eerder een nota over ontvangen. Ook hiervan is een bijlage opgenomen. Het gaat om de onderstaande regelingen:
 - Vrijstellingen in de btw
 - Aftrek onderhoudsverplichtingen en belaste alimentatie IB
 - Overdrachtsbelasting vrijstellingen woningmarkt

b. Stelpost

- In het regeerakkoord is een stelpost van € 250 miljoen opgenomen. De opbrengst in de stelpost start in 2026 en moet bestaan uit het afschaffen of afbouwen van fiscale regelingen en belastingconstructies.
- Omdat de stelpost vanaf 2026 is ingeboekt is het gegeven de noodzakelijke implementatietijd noodzakelijk nu over de invulling van de stelpost te beslissen.
Wij adviseren om de invulling van de stelpost te agenderen dit voorjaar, en om bij de besluitvorming steeds te werken vanuit een voorgesteld pakket. Indien een maatregel dan niet wenselijk is, kan deze worden vervangen door een alternatief.
- Op uw (staatssecretaris) verzoek is er nog een keer gekeken naar constructies. Hier bent u in een aparte nota over geïnformeerd. Er is wat betreft constructies geen laaghangend fruit. De twee (op korte termijn aanpasbare) constructies zijn opgenomen in de eerste invulling van de stelpost, maar dit levert maar beperkt opbrengst op. Er is een aparte bespreking van de nota gepland, waarbij ook besproken kan worden welke opties nog meer budgettair kunnen bijdragen aan de taakstelling.
- Daarom is de stelpost verder gevuld met negatief geëvalueerde fiscale regelingen.
- In het geval dat de stelpost niet (volledig) gevuld wordt, is een terugvaloptie opgenomen voor dekking (via TCF).
- Alle ramingen in tabel 7 zijn nog gebaseerd op oude data en zullen nog worden geactualiseerd op basis van de CEP.

Tabel 5: Voorzet invulling stelpost

	2026	2027	2028	2029	Struc
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken	0	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	33
Verhogen heffingsplafond belasting op leidingwater naar 10.000 m3	37	37	37	37	37
Stapsgewijs afschaffen meewerkaf trek inkomstenbelasting (IB)	2	3	5	7	7
Stapsgewijs afschaffen stakingsaf trek IB	5	9	14	19	19
Stapsgewijs afschaffen reisaf trek openbaar vervoer	4	4	4	7	7
Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaf trek (KIA)	71	71	71	71	71
Totaal	122	223	232	245	250
Stelpost	250	250	250	250	250

6. Herijkingen en overige ontwikkelingen

- De herijkingen (buiten box 3), leiden tot een beperkte meevaller.
- Overige ontwikkelingen zijn beleidsaanpassingen die reeds besloten zijn, maar die nog budgettair moeten worden verwerkt. Ook hier is sprake van een meevaller. De structurele meevaller komt me name voort uit de amendementen vanuit de Kamer bij het Belastingplan en de OCW-begroting.
- Dit levert binnen de kabinetsperiode cumulatief €119 miljoen op, en structureel €147 miljoen.
- De doorwerking van de besluitvorming over de zorguitgaven op de premies, zal zoals gebruikelijk worden verwerkt in het inkomstenkader. Een meevaller op de zorgbegroting zal leiden tot lastenverlichting via de premies en een kadercorrectie. Een tegenvaller op de zorgbegroting zal leiden tot hoger premies en lastenverlichting om dit te compenseren. Gebruikelijk is om deze compensatie te laten lopen via de eerste twee schijven van de IB (voor het deel dat huishoudens afdragen) en de AOF-premie (voor het deel dat bedrijven afdragen).

Tabel 6: overige ontwikkelingen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
Herijkingen								
9	Tijdelijke tariefkorting motorrijtuigenbelasting (mrb)	36	38	15	7	1	PM	17
Overige ontwikkelingen								
10	Zorgpremie ontwikkeling n.a.v. Zvw-uitgaven		PM	PM	PM	PM	PM	PM
11	Doorwerking ontwikkeling zorgpremies op zorgtoeslag		PM	PM	PM	PM	PM	PM
12	Compensatie zorgpremies via IB		PM	PM	PM	PM	PM	PM
13	Compensatie zorgpremies via AOF		PM	PM	PM	PM	PM	PM
14	Uitstel pensioen bedrag ineens naar 1 juli 2026	-13	-13					
15	Ingekomen en uitgezonden werknemers betrekken bij de invoering van een constant forfait van 27% voor expats	0	0	21	25	30	31	31
16	Verhogen forfait leefkilometers IB aftrek specifieke zorgkosten	-1	-1	-1	-1	-1	-1	
17	Uitstellen overgangsrecht verhoging btw tarief culturele goederen en diensten naar 1 juli 2025	0	-135	0	0	0	0	
18	Verhogen tarief 1e en 2e schijf box 1 met 0,03%-punt		141					
19	Matigingsbeleid belastingrente erfbelasting	-7	-5	-5	-5	-5	-5	-5
20	RVU-vrijstelling voor drie jaar verlengen en bedrag verhogen		-24	-47	-70	-68	-41	0
21	Verhogen RVU-heffing voor 3 jaar		24	47	50	50	41	0
22	Verhogen AOF-premie voor 3 jaar		0	0	20	18	0	

23	Enveloppe voor verlenging RVU-vrijstelling na ijkmoment					-14	-41	-82
24	Reservering verhogen RVU-heffing						9	50
25	Reservering verhogen AOF-premie (RVU)					14	32	32
26	Amendementen bij het wetsvoorstel Belastingplan 2025	-2	11	9	5	10	20	104
27	Jaar uitstel verhogen AWf-premie voor Wpc			-96				
28	Kadercorrectie jaar uitstel verhogen AWf-premie voor Wpc			96				
	Totaal	13	36	39	31	35		147

7. Voorbereidingen Belastingplan 2026

Bespreekpunt:

Hoe wilt u omgaan met de derving die op dit moment lijkt te komen uit het Belastingplan? Bent u akkoord om de derving deels te dekken met het overschot elders binnen het inkomstenkader?

- Voor het Belastingplan 2026 is over een aantal zaken besluitvormig nodig. Het gaat om de volgende punten waar de Kamers om hebben gevraagd, of die technisch van aard zijn.
- Maatregelen worden opgenomen in het Belastingplan als deze aan één van de volgende drie uitgangspunten voldoen:
 - Er bestaat een budgettaire noodzaak voor een bepaalde inwerkingtredingsdatum (bijvoorbeeld maatregelen die volgen uit de Voorjaarsnota of augustusbesluitvorming en – rekening houdend met implementatietermijnen of overgangsrecht – voor het einde van het kalenderjaar wettelijk vast moeten liggen);
 - Er bestaat voor de reparatie van wetgeving noodzaak voor de inwerkingtreding voor het eerstvolgende kalenderjaar (bijvoorbeeld als gevolg van jurisprudentie of onjuiste amendementen); of
 - Er bestaat politieke noodzaak of toezegging voor inwerkingtreding voor het eerstvolgende kalenderjaar.
- De aanpassingen binnen het belastingplan leiden tot een derving van €227 miljoen binnen de kabinetsperiode, en € 78 miljoen structureel.
- Een deel kan mogelijk gedekt worden met de meevaller uit de overige ontwikkelingen (tabel 6). Graag bespreken wij met u of dit uw voorkeur heeft, en wat uw voorkeur heeft om de rest te dekken.
- U ontvangt nog een aparte nota over de maatregel introduceren open norm voor doorstroomvennootschappen, met dekkingsopties voor deze maatregel.
- Alle ramingen in tabel 7 zijn nog gebaseerd op oude data en zullen nog worden geactualiseerd op basis van de CEP.

Tabel 7: Voorbereidingen Belastingplan 2026

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)		2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
Belastingplan 2026								
28	Aanpassen samenvoegbepaling arbeidskorting over sociale zekerheidsuitkeringen	0	0	33	33	33	33	31

29	Aanpassen schenk- en erfbelasting n.a.v. Hoge Raad arrest over estate planning	0	3	4	4	4	4	4
30	Aanpassing SW voor biologisch kind	-9	-7	-7	-7	-7	-7	-7
31	Verruimen/verduidelijken fietsregeling loonbelasting	0	-3	-3	-3	-3	-3	-3
32	Afschaffen kwarttarieven motorrijtuigenbelasting (MRB)	0	0	1	1	1	1	1
33	Aanpassen drempelvrijstelling Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)	0	0	0	-22	-36	-36	-36
34	Dekking aanpassing drempelvrijstelling via AOF	0	0	0	22	36	36	36
35	Verhogen budgetreserve MIA	35	0	0	0	0	0	0
36	Verlagen budgetreserve VAMIL	-35	0	0	0	0	0	0
37	Introduceren open norm voor doorstroomvennootschappen	0	-59	-59	-59	-59	-59	-59
38	Aanpassing aangiftetermijn schenk en erf belasting	0	-1	-10	-13	-14	-14	-14
	Totaal	-9	-67	-41	-44	-45	-45	-47

8. Klimaat

- Parallel aan inkomsten en uitgaven wordt er in het voorjaar ook besloten over klimaatbeleid.
- Besluitvorming hierover vindt plaatst in bewindspersoonoverleggen (BWO's) met relevante departementen. Bijvoorbeeld LNVN, VRO en I&W.
- Het uitgangspunt is dat er een dekkend pakket met maatregelen wordt voorgelegd in een van de vijfhoeken zodra er een akkoord is bereikt.
- In de klimaatbesluitvorming lopen een aantal inkomstenrelevante maatregelen mee. Dat zijn:
 - Invoeren polymerenheffing (afsprake hoofdlijnenakkoord)
 - Invoeren rode diesel voor de landbouw (afsprake HLA)
 - Differentiëren vliegbelasting naar afstand (afsprake HLA)
 - Uitbreiden stadswarmteregeling
 - Hervorming autobelastingen

9. Overige beleidswensen

- Bij ons zijn op dit moment een aantal wensen bekend die zullen worden ingebracht in de vijfhoek. Dat kunnen er mogelijk nog meer worden.
- Criterium samengestelde gezinnen: Vanuit toeslagen – met brede departementale afstemming – wordt het voorstel ingebracht om het criterium samengestelde gezinnen af te schaffen. Op dit moment worden veel mensen onterecht als toeslagpartner aangemerkt, waardoor zij minder inkomensondersteuning ontvangen. De maatregel kent een budgettaire derving van ongeveer 100 miljoen euro, en wordt binnen eigen domein gedekt via het verlagen van de vermogensgrens in het kindgebonden budget en de zorgtoeslag.
- Fiscale faciliteit aandelenopties startups: vanuit MEZ zal (mogelijk gezamenlijk met stas FBD) een voorstel worden ingebracht voor een

fiscale faciliteit voor aandelenopties die startups en scale-ups toekennen aan werknemers. Deze maatregel volgt uit het regeerakkoord. De raming is vastgesteld op € 25 mln. structureel. De voorgestelde dekking bestaat enerzijds uit een versoering van de meewerkaf trek en de stakingsaf trek. Deze fiscale regelingen zijn negatief geëvalueerd. Voor zover de dekking uit de meewerkaf trek en stakingsaf trek niet toereikend is, wordt het restant in gelijke mate gedekt uit de zelfstandigenaf trek en kleinschaligheidsinvesteringsaf trek (KIA).

- Uitstel pensioen bedrag ineens: pensioenuitvoerders hebben aangegeven na instemming van beide Kamers ten minste zes tot negen maanden nodig te hebben om deelnemers goed te kunnen informeren over het keuzerecht voor opname van een bedrag ineens van het ouderdomspensioen. MSZW wil om deze reden de ingang uitstellen tot juli 2026. Dit leidt tot een derving van 13 miljoen euro in zowel 2025 als 2026. Deze derving moet conform begrotingsregels gedekt worden binnen het inkomstenkader. Het ligt daarbij o.i. voor de hand deze dekking te laten neerslaan zoveel mogelijk binnen het domein dat raakt aan pensioenen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESPREKING – DONDERDAG 10:00 – 11:00

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

**Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek**

Persoonsgegevens

nota

Bespreeknota start voorjaarsbesluitvorming inkomsten

Aanleiding

In het voorjaar vindt besluitvorming over zowel de uitgaven- als de inkomstenkant van de begroting plaats. In de voorjaarsbesluitvorming over de inkomsten dienen met name keuzes gemaakt te worden over het dekken van de derving binnen box 3, een alternatief voor de btw cultuur en het invullen van de stelpost fiscale regelingen.

Datum

18 februari 2025

Notanummer

2025-0000047687

Bijlagen

geen

Kernpunten

Deze nota is opgedeeld in negen inhoudelijke blokken. Elk blok is een thema dat aan bod zal komen in de aankomende besluitvorming. Graag lopen wij u door de volgende onderwerpen heen:

1. Proces en uitgangspunten lastenbesluitvorming
2. Stand van het inkomstenkader
3. Box 3
4. Btw cultuur, media en sport
5. Fiscale regelingen en de stelpost
6. Herijkingen en overige ontwikkelingen
7. Voorbereidingen Belastingplan 2026
8. Klimaat
9. Overige beleidswensen

1. Proces en uitgangspunten lastenbesluitvorming

Bespreekpunt:

Bent u akkoord met de voorlopige planning en invulling van de vijfhoeken? Bent u akkoord met het uitgangspunt voor de voorjaarsbesluitvorming dat het inkomstenkader gesloten wordt?

- De lastenbesluitvorming vindt zoals gebruikelijk plaats in de vijfhoek. Er zijn drie vijfhoeken ingepland op 11 maart, 25 maart, en 1 april. De beoogde afsluiting van de voorjaarsbesluitvorming is in de MR van 11 april.
- In de week van 7 t/m 11 april moeten alle onderwerpen (inkomsten, uitgaven, klimaat) bij elkaar komen om in de MR van 11 april te kunnen besluiten over de Voorjaarsnota.

- We adviseren u in te zetten op een sluitende begroting met een gesloten inkomstenkader. Conform begrotingsregels is daarbij het uitgangspunt dat de maatregelen budgettair gedekt zijn in de kabinetsperiode en ook structureel.
- In augustus vindt koopkrachtbesluitvorming plaats en wordt het lastenkader definitief gesloten. Er is in de Kamer al gevraagd om verschillende ingrepen om de kosten voor huishoudens te verlagen (onder andere energie, brandstofaccijnzen en boodschappen). Aangezien de inflatie niet veel hoger dan verwacht is, ligt de koopkracht vooralsnog naar verwachting in lijn met de MN 2025. Vanuit die ontwikkelingen zien wij geen aanleiding om versneld in te grijpen en adviseren wij te wachten op de meest actuele inzichten voor 2026 in de MEV in augustus. Indien er toch maatregelen op tafel komen, adviseren wij om die te laten agenderen als specifieke beleidswensen in de vijfhoek inclusief dekking (bijvoorbeeld maatregelen binnen de energiebelasting of btw), en geen integrale koopkrachtronde te doen in het voorjaar.

Tabel 1: Planning voorjaarsbesluitvorming

Datum	Omschrijving
26 feb	Publicatie CEP
3 mrt	Bespreken kaderbrief incl. doorrekening CEP
7 mrt	Kaderbrief in MR
11 mrt t/m 1 apr	Inkomstenbesluitvorming in vijfhoek
13 mrt t/m 27 mrt	Begrotingsbilateralen
10 mrt t/m 21 mrt	Klimaat BWO's met MKGG, SFIN en sector-BWP's
11 apr	Afronding voorjaarsbesluitvorming in MR

Tabel 2: Politieke vijfhoeken

Datum	Dag	Onderwerp vijfhoek
11 mrt	dinsdag	Vaststellen inkomstenkader en te dekken opgaven
25 mrt	dinsdag	Bespreken opties voor sluiten inkomstenkader
1 april	dinsdag	Besluit over sluiten inkomstenkader

2. Stand van het inkomstenkader

Bespreekpunt:

Bent u akkoord met het uitgangspunt voor de voorjaarsbesluitvorming dat het inkomstenkader gesloten wordt?

- De totale opgave die op dit moment in beeld is binnen het inkomstenkader bedraagt €227 miljoen cumulatief over de kabinetsperiode. Op basis van de aanpassingen in het najaar is er daarnaast sprake van een klein structureel overschot van €100 miljoen. Er heeft nog overleg plaatsgevonden met het CPB over de certificering van de ramingen van box 3. De impact van de inzichten daaruit wordt nog doorgerekend. Mogelijk leidt dit tot een additionele incidentele derving in de kabinetsperiode.
- Na het verschijnen van het CEP zullen ook andere raming nog worden aangepast met de nieuwste CPB-cijfers.
- De opgave komt met name door het kerstarrest uit 2024 over box 3 en mogelijk der herijkingen van box 3. De overige ontwikkelingen in het inkomstenkader leiden tot een beperkt tekort over de kabinetsperiode.
- De amendementen vanuit de Kamer bij het Belastingplan en de OCW begroting zijn gedekt over de kabinetsperiode, en leiden structureel tot

een overschot. Dit is het gevolg van overdekking bij twee amendementen (dekking incidentele maatregel eenverdieners met TCF, en taakstellende invoering belasting op vapes).

- De btw cultuur, media en sport moet dit voorjaar van alternatieve dekking worden voorzien. Op dit moment leidt de afspraak met de Kamer nog niet tot derving in het inkomstenkader, omdat afschaffing in de wet staat. De stelpost fiscale regelingen en constructies moet dit voorjaar worden ingevuld. Graag bespreken we de verschillende mogelijkheden hiervoor

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
Totaal stand inkomstenkader	-270	1149	-1093	-13	-10	-45	100

3. Box 3

Bespreekpunt:

Wat heeft uw voorkeur voor de dekking van de resterende opgave in box 3?

- De certificering van de ramingen van de derving binnen box 3 door het CPB heeft geleid tot nieuwe inzichten. DGFZ is bezig die door te rekenen. Op korte termijn wordt duidelijk wat de gevolgen hiervan zijn. Dit kan mogelijk leiden tot een additionele tegenvaller die gedekt moet worden.
- Het nieuwe arrest van de Hoge Raad vlak voor Kerst 2024 over eigen gebruik, heeft geleid tot aanvullende derving. Dit moet nog worden gedekt. Alle derving t/m 2024 hoeft conform eerdere afspraken niet te worden gedekt.
- Afhankelijk van hoe groot de definitieve derving is, kunnen de gevolgen van het Kerstarrest en eventuele additionele derving als gevolg van de herijking van de ramingen worden gedekt binnen box 3. Dit kan met het verhogen van het tarief (in 2026 is het tarief 36%) of het verlagen van het heffingsvrijvermogen (in 2026 is het heffingsvrijvermogen €52.048).
- Het tarief met 1%-punt verhogen levert in 2026 €134 miljoen op (prijsspeil 2024). Het HVV met €1000 verlagen levert in 2026 €17 miljoen op (prijsspeil 2024).¹
- In tabel 4 vindt u ook alternatieve opties voor de dekking buiten box 3. Graag bespreken wij uw voorkeur. Alle ramingen in tabel 4 zijn nog gebaseerd op oude data en zullen nog worden geactualiseerd op basis van de CEP. Als er voor een van deze alternatieve dekkingen wordt gekozen, leidt dit tot structurele overdekking doordat de maatregel ook buiten de kabinetsperiode geldt oplevert.
- Voor de kerst is reeds dekking afgesproken voor het niet voorinvullen van het percentage eigen gebruik, en het jaar uitstel van de Wet werkelijk rendement in 2027. Deze dekking bestaat uit het verhogen van het forfait overige bezittingen en verlagen van het heffingsvrije vermogen. Deze dekking zit in het basispad van CEP. MVRO heeft aangegeven deze dekking nogmaals te willen betrekken in het voorjaar.

¹ Er is een interactie-effect tussen het tarief en HVV. Deze sleutels zijn daarom niet gezamenlijk te gebruiken.

Tabel 3: Box 3

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)		2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
	<i>Stand aug 2024</i>							
1	Uitstel WWR met 1 jaar, inclusief overbruggingsstelsel			-2.246				
2	Kosten niet voorinvullen eigen gebruik	-97	-100	-107				
	<i>Dekking dec 2024</i>							
3	Verhogen forfait overige bezittingen		1126	1126				
4	Verlaging heffingsvrij vermogen		154	154				
	Subtotaal	-97	1180	-1073			10	0
	<i>Update VJN</i>							
5	Uitspraak HR dec 2024 eigen gebruik	-177						
6	Uitstel afschaffen groen beleggen			PM				
	<i>Herijking</i>							
7	Wet Tegenbewijs	PM	PM	PM				
8	Dekking dec 2024	PM	PM	PM				
	Totaal	-274	1180	-1091			-185	0

Tabel 4: Dekkingsopties buiten box 3

Maatregel	2026	2027	2028	2029	Structureel
Verhogen lage tarief box 2 met 1%-punt (naar 25,5%)	123	123	123	123	123
Lage Vpb tarief verhogen met 1%-punt (naar 20%)	568	568	568	568	568
Aangrijpingspunt toptarief IB verlagen met € 590	200	200	200	200	200
Beperken drempel excessief lenen van € 500.000 naar € 17.500 ²	205	205	205	205	205
Verlagen aftoppingsgrens pensioen naar € 100.000	224	224	224	224	224
Verkorten eerste schijf schenk- en erfbelasting met € 30.000 naar € 124.349	120	120	120	120	120
EWf tot € 1.200.000 verhogen met 0,05%-punt	398	413	415	422	543

² Deze maatregel levert in het transactiejaar van invoering (2026) een eenmalige opbrengst op van € 12,3 miljard als gevolg van het naar voren halen van belastingopbrengsten in box 2. In de jaren daarna is er een derving. Voor het inkomstenkader is de "platgeslagen" vlakke reeks van € 205 miljoen per jaar relevant. Overigens zal de incidentele opbrengst van € 12,3 miljard vooral in 2027 binnenkomen in de kas. Het effect op het EMU-saldo zit daarmee ook vooral in 2027.

Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB	201	199	199	309	309
---	-----	-----	-----	-----	-----

4. BTW cultuur, media en sport

Bespreekpunt:

Bent u akkoord om in de vijfhoek de uitkomst van het traject met de Tweede Kamer te bespreken, en de daaruit volgende alternatieven voor de dekking?

- Het afschaffen van de btw cultuur, media en sport levert € 1.301 miljoen op. Deze zit in het basispad, maar in het najaar is aan de Kamer toegezegd om deze te vervangen voor een alternatieve dekking.
- Op dit moment bent u (Stas FBD) met de Kamer in gesprek over de mogelijke alternatieven.
- In dat proces zijn verschillende alternatieven gepresenteerd:
 - Het introduceren van een nieuw middentarief in de btw in 2027;
 - Het verhogen van het algemene tarief;
 - Het verhogen van het lage tarief;
 - Het verhogen van een aantal verlaagde tarieven naar het algemene tarief.

5. Fiscale regelingen

Bespreekpunt: Wat heeft uw voorkeur ten aanzien van de stelpost fiscale regelingen? Wat heeft uw voorkeur ten aanzien van de recent negatief geëvalueerde fiscale regelingen?

a. Evaluaties

- Een aantal fiscale regelingen zijn recent negatief geëvalueerd en er worden op korte termijn een aantal evaluaties gepubliceerd. Conform begrotingsregels moet worden gekeken of deze afgeschaft of anders vormgegeven dienen te worden. Als deze regelingen niet gewijzigd worden, zal dit met een kabinetsreactie beargumenteerd moeten worden richting de Kamer. Als bijlage vindt u per regeling een korte omschrijving van de regeling en de aanbevelingen van de evaluatie.
 - Lage vennootschapsbelastingtarief
 - Vrijstelling uitkering bij 25- en 40-jarig dienstverband in de inkomstenbelasting
 - Vrijstelling gift aan kind voor een vrij doel in de schenk- en erfbelasting
 - Vrijstelling gift aan kind voor een dure studie in de schenk- en erfbelasting
 - Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting
 - Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting
- Daarnaast worden er op korte termijn nog enkele evaluaties afgerond. Hier heeft u eerder een nota over ontvangen. Ook hiervan is een bijlage opgenomen. Het gaat om de onderstaande regelingen:
 - Vrijstellingen in de btw
 - Aftrek onderhoudsverplichtingen en belaste alimentatie IB
 - Overdrachtsbelasting vrijstellingen woningmarkt

b. Stelpost

- In het regeerakkoord is een stelpost van € 250 miljoen opgenomen. De opbrengst in de stelpost start in 2026 en moet bestaan uit het afschaffen of afbouwen van fiscale regelingen en belastingconstructies.
- Omdat de stelpost vanaf 2026 is ingeboekt is het gegeven de noodzakelijke implementatietijd noodzakelijk nu over de invulling van de stelpost te beslissen.
Wij adviseren om de invulling van de stelpost te agenderen dit voorjaar, en om bij de besluitvorming steeds te werken vanuit een voorgesteld pakket. Indien een maatregel dan niet wenselijk is, kan deze worden vervangen door een alternatief.
- Op uw (staatssecretaris) verzoek is er nog een keer gekeken naar constructies. Hier bent u in een aparte nota over geïnformeerd. Er is wat betreft constructies geen laaghangend fruit. De twee (op korte termijn aanpasbare) constructies zijn opgenomen in de eerste invulling van de stelpost, maar dit levert maar beperkt opbrengst op. Er is een aparte bespreking van de nota gepland, waarbij ook besproken kan worden welke opties nog meer budgettair kunnen bijdragen aan de taakstelling.
- Daarom is de stelpost verder gevuld met negatief geëvalueerde fiscale regelingen.
- In het geval dat de stelpost niet (volledig) gevuld wordt, is een terugvaloptie opgenomen voor dekking (via TCF).
- Alle ramingen in tabel 7 zijn nog gebaseerd op oude data en zullen nog worden geactualiseerd op basis van de CEP.

Tabel 5: Voorzet invulling stelpost

	2026	2027	2028	2029	Struc
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken	0	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	33
Verhogen heffingsplafond belasting op leidingwater naar 10.000 m3	37	37	37	37	37
Stapsgewijs afschaffen meewerkaftrek inkomstenbelasting (IB)	2	3	5	7	7
Stapsgewijs afschaffen stakingsaftrek IB	5	9	14	19	19
Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer	4	4	4	7	7
Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)	71	71	71	71	71
Totaal	122	223	232	245	250
Stelpost	250	250	250	250	250

6. Herijkingen en overige ontwikkelingen

- De herijkingen (buiten box 3), leiden tot een beperkte meevaller.
- Overige ontwikkelingen zijn beleidsaanpassingen die reeds besloten zijn, maar die nog budgettair moeten worden verwerkt. Ook hier is sprake van een meevaller. De structurele meevaller komt me name voort uit de amendementen vanuit de Kamer bij het Belastingplan en de OCW-begroting.
- Dit levert binnen de kabinetsperiode cumulatief €119 miljoen op, en structureel €147 miljoen.
- De doorwerking van de besluitvorming over de zorguitgaven op de premies, zal zoals gebruikelijk worden verwerkt in het inkomstenkader. Een meevaller op de zorgbegroting zal leiden tot lastenverlichting via de premies en een kadercorrectie. Een tegenvaller op de zorgbegroting zal leiden tot hoger premies en lastenverlichting om dit te compenseren. Gebruikelijk is om deze compensatie te laten lopen via de eerste twee schijven van de IB (voor het deel dat huishoudens afdragen) en de AOF-premie (voor het deel dat bedrijven afdragen).

Tabel 6: overige ontwikkelingen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
Herijkingen								
9	Tijdelijke tariefkorting motorrijtuigenbelasting (mrb)	36	38	15	7	1	PM	17
Overige ontwikkelingen								
10	Zorgpremie ontwikkeling n.a.v. Zvw-uitgaven		PM	PM	PM	PM	PM	PM
11	Doorwerking ontwikkeling zorgpremies op zorgtoeslag		PM	PM	PM	PM	PM	PM
12	Compensatie zorgpremies via IB		PM	PM	PM	PM	PM	PM
13	Compensatie zorgpremies via AOF		PM	PM	PM	PM	PM	PM
14	Uitstel pensioen bedrag ineens naar 1 juli 2026	-13	-13					
15	Ingekomen en uitgezonden werknemers betrekken bij de invoering van een constant forfait van 27% voor expats	0	0	21	25	30	31	31
16	Verhogen forfait leefkilometers IB aftrek specifieke zorgkosten	-1	-1	-1	-1	-1	-1	
17	Uitstellen overgangsrecht verhoging btw tarief culturele goederen en diensten naar 1 juli 2025	0	-135	0	0	0	0	
18	Verhogen tarief 1e en 2e schijf box 1 met 0,03%-punt		141					
19	Matigingsbeleid belastingrente erfbelasting	-7	-5	-5	-5	-5	-5	-5
20	RVU-vrijstelling voor drie jaar verlengen en bedrag verhogen		-24	-47	-70	-68	-41	0
21	Verhogen RVU-heffing voor 3 jaar		24	47	50	50	41	0
22	Verhogen AOF-premie voor 3 jaar		0	0	20	18	0	

23	Enveloppe voor verlenging RVU-vrijstelling na ijkmoment					-14	-41	-82
24	Reservering verhogen RVU-heffing						9	50
25	Reservering verhogen AOF-premie (RVU)					14	32	32
26	Amendementen bij het wetsvoorstel Belastingplan 2025	-2	11	9	5	10	20	104
27	Jaar uitstel verhogen AWf-premie voor Wpc			-96				
28	Kadercorrectie jaar uitstel verhogen AWf-premie voor Wpc			96				
	Totaal	13	36	39	31	35		147

7. Voorbereidingen Belastingplan 2026

Bespreekpunt:

Hoe wilt u omgaan met de derving die op dit moment lijkt te komen uit het Belastingplan? Bent u akkoord om de derving deels te dekken met het overschot elders binnen het inkomstenkader?

- Voor het Belastingplan 2026 is over een aantal zaken besluitvormig nodig. Het gaat om de volgende punten waar de Kamers om hebben gevraagd, of die technisch van aard zijn.
- Maatregelen worden opgenomen in het Belastingplan als deze aan één van de volgende drie uitgangspunten voldoen:
 - Er bestaat een budgettaire noodzaak voor een bepaalde inwerkingtredingsdatum (bijvoorbeeld maatregelen die volgen uit de Voorjaarsnota of augustusbesluitvorming en – rekening houdend met implementatietermijnen of overgangsrecht – voor het einde van het kalenderjaar wettelijk vast moeten liggen);
 - Er bestaat voor de reparatie van wetgeving noodzaak voor de inwerkingtreding voor het eerstvolgende kalenderjaar (bijvoorbeeld als gevolg van jurisprudentie of onjuiste amendementen); of
 - Er bestaat politieke noodzaak of toezegging voor inwerkingtreding voor het eerstvolgende kalenderjaar.
- De aanpassingen binnen het belastingplan leiden tot een derving van €227 miljoen binnen de kabinetsperiode, en € 78 miljoen structureel.
- Een deel kan mogelijk gedekt worden met de meevaller uit de overige ontwikkelingen (tabel 6). Graag bespreken wij met u of dit uw voorkeur heeft, en wat uw voorkeur heeft om de rest te dekken.
- U ontvangt nog een aparte nota over de maatregel introduceren open norm voor doorstroomvennootschappen, met dekkingsopties voor deze maatregel.
- Alle ramingen in tabel 7 zijn nog gebaseerd op oude data en zullen nog worden geactualiseerd op basis van de CEP.

Tabel 7: Voorbereidingen Belastingplan 2026

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
	Belastingplan 2026							
28	Aanpassen samenvoegbepaling arbeidskorting over sociale zekerheidsuitkeringen	0	0	33	33	33	33	31

29	Aanpassen schenk- en erfbelasting n.a.v. Hoge Raad arrest over estate planning	0	3	4	4	4	4	4
30	Aanpassing SW voor biologisch kind	-9	-7	-7	-7	-7	-7	-7
31	Verruimen/verduidelijken fietsregeling loonbelasting	0	-3	-3	-3	-3	-3	-3
32	Afschaffen kwarttarieven motorrijtuigenbelasting (MRB)	0	0	1	1	1	1	1
33	Aanpassen drempelvrijstelling Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)	0	0	0	-22	-36	-36	-36
34	Dekking aanpassing drempelvrijstelling via AOF	0	0	0	22	36	36	36
35	Verhogen budgetreserve MIA	35	0	0	0	0	0	0
36	Verlagen budgetreserve VAMIL	-35	0	0	0	0	0	0
37	Introduceren open norm voor doorstroomvennootschappen	0	-59	-59	-59	-59	-59	-59
38	Aanpassing aangiftetermijn schenk en erf belasting	0	-1	-10	-13	-14	-14	-14
	Totaal	-9	-67	-41	-44	-45	-45	-47

8. Klimaat

- Parallel aan inkomsten en uitgaven wordt er in het voorjaar ook besloten over klimaatbeleid.
- Besluitvorming hierover vindt plaats in bewindspersoonoverleggen (BWO's) met relevante departementen. Bijvoorbeeld LVVN, VRO en I&W.
- Het uitgangspunt is dat er een dekkend pakket met maatregelen wordt voorgelegd in een van de vijfhoeken zodra er een akkoord is bereikt.
- In de klimaatbesluitvorming lopen een aantal inkomstenrelevante maatregelen mee. Dat zijn:
 - Invoeren polymerenheffing (afpraak hoofdlijnenakkoord)
 - Invoeren rode diesel voor de landbouw (afpraak HLA)
 - Differentiëren vliegbelasting naar afstand (afpraak HLA)
 - Uitbreiden stadswarmteregeling
 - Hervorming autobelastingen

9. Overige beleidswensen

- Bij ons zijn op dit moment een aantal wensen bekend die zullen worden ingebracht in de vijfhoek. Dat kunnen er mogelijk nog meer worden.
- Criterium samengestelde gezinnen: Vanuit toeslagen – met brede departementale afstemming – wordt het voorstel ingebracht om het criterium samengestelde gezinnen af te schaffen. Op dit moment worden veel mensen onterecht als toeslagpartner aangemerkt, waardoor zij minder inkomensondersteuning ontvangen. De maatregel kent een budgettaire derving van ongeveer 100 miljoen euro, en wordt binnen eigen domein gedekt via het verlagen van de vermogensgrens in het kindgebonden budget en de zorgtoeslag.
- Fiscale faciliteit aandelenopties startups: vanuit MEZ zal (mogelijk gezamenlijk met stas FBD) een voorstel worden ingebracht voor een

fiscale faciliteit voor aandelenopties die startups en scale-ups toekennen aan werknemers. Deze maatregel volgt uit het regeerakkoord. De raming is vastgesteld op € 25 mln. structureel. De voorgestelde dekking bestaat enerzijds uit een versoering van de meewerkaftrek en de stakingsaftrek. Deze fiscale regelingen zijn negatief geëvalueerd. Voor zover de dekking uit de meewerkaftrek en stakingsaftrek niet toereikend is, wordt het restant in gelijke mate gedekt uit de zelfstandigenaftrek en kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA).

- Uitstel pensioen bedrag ineens: pensioenuitvoerders hebben aangegeven na instemming van beide Kamers ten minste zes tot negen maanden nodig te hebben om deelnemers goed te kunnen informeren over het keuzerecht voor opname van een bedrag ineens van het ouderdomspensioen. MSZW wil om deze reden de ingang uitstellen tot juli 2026. Dit leidt tot een derving van 13 miljoen euro in zowel 2025 als 2026. Deze derving moet conform begrotingsregels gedekt worden binnen het inkomstenkader. Het ligt daarbij o.i. voor de hand deze dekking te laten neerslaan zoveel mogelijk binnen het domein dat raakt aan pensioenen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

HEDEN

08-03

TER BESLISSING 20-02-2025

Aan

de minister

2/3

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Voorjaarsbesluitvorming: eerste ambtelijke vijfhoek

Datum

26 februari 2025

Notanummer

2025-0000058592

Bijlagen

geen

Aanleiding

Op 4 maart vindt de eerste ambtelijke vijfhoek van de voorjaarsbesluitvorming plaats. Met deze nota wordt uw (Minister en Staatssecretaris FBD) akkoord gevraagd voor het voorleggen van de bijgaande stukken in de ambtelijke vijfhoek van 4 maart.

Beslispunten

1. Gaat u (beiden) akkoord met het agenderen van de voorliggende stukken voor agendapunten 1 t/m 3?
2. Bent u (minister) akkoord met het opnemen van het beperken van de arbeidskorting in het Belastingplan 2026? Dit betreft een verzoek van de Staatssecretaris, deze maatregel is niet eerder aan u (minister) ter akkoord voorgelegd. Bij uw akkoord wordt de opbrengst van deze maatregel opgenomen in de starnota voor de voorjaarsbesluitvorming. Het gevolg is een overdekking.

niet akkoord

Kernpunten

De volgende onderwerpen worden door ons geagendeerd in de ambtelijke vijfhoek:

1. Startdocument voorjaarsbesluitvorming
 - a. Bijlage 1 – Kamerbrief samenvoegbepaling arbeidskorting
 - b. Bijlage 2 – Budgetschuif MIA/VAMIL
2. Voorstel aandelenopties start-ups (EZ/FIN levert aan)
3. Voorstel aanpassen criterium samengestelde gezinnen Toeslagen (FIN levert aan)

Met deze oplegnota wordt u kort meegenomen in de aanpassingen ten opzichte van de eerdere versies van stukken 1 t/m 3 die u heeft gezien.

Toelichting

1. *Startdocument voorjaarsbesluitvorming*
 - Het startdocument voor de voorjaarsbesluitvorming is een uitwerking van de nota die met u is besproken op donderdag 20 februari. De nota is omgeschreven naar een vijfhoeknotitie.
 - Er zijn een aantal punten gewijzigd.

- **Beslispunt 2:** op verzoek van de Staatssecretaris is er een nieuwe maatregel voor het Belastingplan 2026 toegevoegd, namelijk het beperken van de indexatie van de arbeidskorting op 75%. Dit is nog niet voorgelegd aan de minister en daarom nog niet opgenomen in het startdocument. NB Dit staat los van bijlage 1 (Kamerbrief samenvoegbepaling arbeidskorting).
 - Bij uw (minister) akkoord loopt dit mee in de voorjaarsbesluitvorming.
 - De opbrengst van de arbeidskorting zou eventueel kunnen worden ingezet ter dekking van een verlaging van de brandstofaccijns (door het niet te indexeren).

	2026	2027	2028	2029	2030	Structureel
Indexatie arbeidskorting beperken naar 75% van de tabelcorrectiefactor	229	505	685	900	1118	1352
Niet indexeren accijns benzine	-130	-267	-353	-443	-520	-586
Niet indexeren accijns diesel	-74	-144	-188	-229	-264	-291
Niet indexeren accijns liquefied petroleum gas	-2	-4	-5	-6	-7	-8
Totaal	23	90	139	222	327	467

- De maatregel doorstroomvennootschappen 8c loopt niet meer mee in het Belastingplan. Het was niet noodzakelijk dit nu te doen en de maatregel leidde tot een derving van € 59 mln.
- De begrotingsregels schrijven voor dat alle ramingen jaarlijks geïndexeerd worden. Dit geldt ook voor taakstellende bedragen, bijvoorbeeld een stelpost. De stelpost voor fiscale regelingen en constructies moet daarom ook geïndexeerd worden en bedraagt nu daarom € 259 mln.
- Er is geen invulling van de stelpost gepresenteerd in deze oplegnota. Deze wordt in de tweede vijfhoekronde voorgelegd. Nu wordt enkel de opgave van de stelpost gedeeld met de vijfhoek.

a. Bijlage 1 - Kamerbrief samenvoegbepaling arbeidskorting

- De staatssecretaris is reeds akkoord met verzending aan de ambtelijke vijfhoek. Aan de minister is nog geen akkoord gevraagd voor verzending naar de vijfhoek.
- Naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad over de reikwijdte van de arbeidskorting wordt de zogeheten samenvoegbepaling aangepast. Hierdoor is de arbeidskorting niet meer van toepassing op sociale zekerheidsuitkeringen die via de werkgever worden betaald. Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over dit besluit en wordt aangegeven dat het goed is om meer fundamenteel stil te staan bij de arbeidskorting.
- U heeft beide eerder deze brief gezien. De minister heeft aangegeven dat draagvlak voor een meer fundamentele wijziging eerst binnen de coalitie besproken moet worden en derhalve niet moet worden vooruitgelopen op een discussie. Er is daarom geprobeerd om dit zo neutraal mogelijk te

formuleren en aan te geven dat het kabinet kiest voor een optie die het meest nauw aansluit bij het doel van de arbeidskorting.

b. Bijlage 2 – Budgetschuif MIA/Vamil

- Met deze bijlage wordt nader toegelicht wat de budgetschuif van de milieu-investeringsaftrek (MIA) naar de willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL). U heeft deze bijlage nog niet eerder gezien.

2. Voorstel aandelenopties start-ups

- U heeft beide akkoord gegeven op het agenderen van dit agendapunt. De nota is omgeschreven naar een stuk voor de ambtelijke vijfhoek.
- Op verzoek van de minister is de dekking aangepast; de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA) is vervangen door de startersaftrek.
- Dit stuk wordt op de vijfhoek ingebracht door EZ en FIN.

3. Voorstel aanpassen criterium samengestelde gezinnen

- Tijdens de bespreking op 20 februari is dit voorstel aan bod gekomen.
- Dit voorstel is op DG niveau afgestemd met de betrokken departementen en wordt namens FIN ingebracht. Het betreft een gedekt voorstel, waar alle departementen ambtelijk akkoord mee zijn.
- Parallel aan de ambtelijke vijfhoek heeft de staatssecretaris HT verzocht om een overleg over dit voorstel. Doorgeleiding naar de politieke vijfhoek is daarom onder voorbehoud van akkoord van de staatssecretaris HT. Omdat dit onderwerp in de voorjaarsbesluitvorming besloten moet worden wordt het stuk wel al op de ambtelijke vijfhoek geagendeerd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ambtelijke Vijfhoek d.d. 4 maart 2025 – fiscale regeling voor medewerkersparticipatie bij startups en scale-ups in de vorm van aandelenopties (EZ en Financiën)

In het Regeerprogramma is opgenomen dat het kabinet het onderzoeken van een fiscale maatregel voor medewerkersparticipatie bij startups en scale-ups voortzet. De motie-Van Eijk (VVD) uit november 2024 vraagt om verdere uitwerking van het fiche hierover uit het Bouwstenenrapport.¹

Beslispunt

- Bent u akkoord het voorstel tot het introduceren van een fiscale regeling ter stimulering van medewerkersparticipaties voor startups en scale-ups voor te leggen in de politieke vijfhoek?
- Bent u akkoord met het dekkingsvoorstel?

1. Het voorstel

- Het voorstel moet bijdragen aan meer succesvolle startups en scale-ups in Nederland door de internationale concurrentiepositie te verbeteren. Dit wordt bereikt doordat startups en scale-ups een internationaal concurrerend aanbod voor medewerkersparticipatie aan potentiële medewerkers kunnen doen en daardoor beter in staat zijn medewerkers aan te trekken en te behouden. Daarbij zal onder andere worden gekeken naar de toename in het percentage medewerkersparticipatie binnen het bedrijf.
- De voorgestelde fiscale regeling biedt medewerkers van innovatieve startups en scale-ups een lagere belastingheffing in box 1. De lagere heffing wordt zo vormgegeven, dat de grondslag van het inkomen uit aandelenopties wordt versmald tot 65%. Daardoor is het effectieve tarief ongeveer gelijk aan wat de heffing zou zijn als de aandelenopties in box 2 zouden zijn belast. De grondslagversmalling wordt vormgegeven in de loonheffing. Hiermee wordt de belastingheffing meer in lijn gebracht met andere startuuplannen.
- Ook zorgt de regeling ervoor dat de heffing plaatsvindt bij de daadwerkelijke verkoop van de aandelen, in plaats van het moment waarop de aandelen verhandelbaar worden zoals nu het geval is.
- De doelgroep betreft (medewerkers van) jonge bedrijven met een schaalbaar en innovatief bedrijfsmodel waarvan de aandelen niet beursgenoteerd zijn. Om redenen van duidelijk beleid en efficiëntie wordt aangesloten bij de definitie van startups en scale-ups in box 3 in het beoogde stelsel per 2028.
- Er wordt toegewerkt naar een ingangsdatum van 1 januari 2027, met een horizonbepaling van 7 jaar. Er zal nog gekeken worden naar staatssteunaspecten van een dergelijke maatregel. Afhankelijk van deze analyse zal mogelijk een vervolgtraject met de Europese Commissie volgen, hetgeen gevolgen kan hebben voor de termijn van inwerkingtreding.
- De regeling is nu nog op hoofdlijnen opgesteld, de Belastingdienst en RVO kunnen daarom nog geen definitieve uitspraak doen over de uitvoerbaarheid. Dat oordeel volgt bij uitvoeringstoets. De eerste inschatting is dat de maatregel complexiteitsverhogend is, omdat de bestaande keuzeregeling voor het heffingsmoment wordt uitgebreid met een ander heffingsmoment en grondslagversmalling voor een specifieke doelgroep. Ook zijn er handavingsrisico's. Voor de uitvoerbaarheid is daarom van belang dat in de verdere uitwerking wordt geborgd dat de regeling controleerbaar en handhaafbaar is. Dit betekent onder meer dat geregeld wordt dat het aandelenbezit niet uit beeld kan raken en dat de heffing via de Nederlandse loonheffing verzekerd blijft.
- Beoogd wordt dat RVO net als bij de WBSO een beschikking afgeeft om te kwalificeren als startup of scale-up om daarmee ook de uitvoeringlast voor de Belastingdienst te beperken. RVO voert al een visumregeling uit waarbij zij toetsen op schaalbaarheid en innovativiteit.

2. Kosten en voorgestelde dekking

- De raming is vastgesteld op € 25 mln structureel. De voorgestelde dekking bestaat uit een versoering van de meewerkaf trek, stakingsaf trek en startersaf trek. Deze fiscale regelingen zijn negatief geëvalueerd. De 75%-versoeringen van meewerk- en

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024D43531&did=2024D43531>

stakingsaftrek zijn gericht op afschaffing, maar afschaffing is een structuurwijziging voor de Belastingdienst die uitvoeringstechnisch niet mogelijk is op korte termijn.

- De ramingsmethodologie is vergelijkbaar met de methodologie die is toegepast bij de gecertificeerde raming van de Wet aanpassing fiscale regeling aandelenoptierechten in 2022.
- Voor zover deze regelingen worden ingezet ter dekking van de fiscale regeling voor aandelenopties, kunnen ze niet tevens worden ingezet ter dekking van de taakstelling voor de aanpak van constructies en fiscale regelingen (en vice versa).

Mln € (+ = saldoverbeterend)	2027	2028	2029	2030	2031	Struc
Fiscale regeling werknemersopties	-25	-25	-25	-25	-25	-25
Stakingsaftrek 75% versoberen	14	14	14	14	14	14
Meewerkaftrek 75% versoberen	5	5	5	5	5	5
Startersaftrek 5% versoberen	6	6	6	6	6	6
Saldo	0	0	0	0	0	0

3. Economische en maatschappelijke onderbouwing

- Het voorstel versterkt het ondernemings- en vestigingsklimaat voor startups en scale-ups. Dat is in lijn met het Regeerprogramma, waarin een onderzoek naar een dergelijke fiscale regeling was aangekondigd. Verder sluit dit voorstel goed aan bij het EU-initiatief n.a.v. het Draghi-rapport om het EU-concurrentievermogen te verbeteren, zoals een beter functionerende kapitaalmarktunie voor m.n. de kapitaalbehoefte van startups en scale-ups.
- Jonge technologiebedrijven zijn in Nederland minder succesvol dan in andere belangrijke startuplanden. De toegang tot talent vormt daarbij een van de grootste belemmeringen. Talent is vaak bereid om bij een startup te gaan werken voor een lager salaris als het in ruil daarvoor kan meedelen in de groei van het bedrijf via medewerkersparticipatie. De Nederlandse concurrentiepositie is op dit punt slechter dan andere landen en bedrijven kunnen dit nu niet aanbieden als aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde, terwijl er in de praktijk wel om gevraagd wordt. Door dit voorstel kunnen startups en scale-ups een internationaal concurrerend aanbod voor medewerkersparticipatie aan potentiële medewerkers doen, waardoor zij beter in staat zijn medewerkers aan te trekken en te behouden. Bijkomend effect is dat meer mensen (met ervaring) in staat zijn om opbrengsten weer terug te investeren in de volgende generatie bedrijven, zodat de regeling het startup ecosysteem versterkt (vliegwieleffect).²
- Nederland is qua belastingheffing over aandelenopties van medewerkers van startups minder aantrekkelijk dan andere startuplanden, zowel qua tarief als moment van heffing.³ Op de internationale ranglijst staat Nederland op plek 22 van de 25. In veel landen wordt aangesloten bij het moment dat aandelen daadwerkelijk worden verkocht, terwijl in Nederland belasting wordt geheven als aandelen verhandelbaar zijn.
- Een nieuwe fiscale regeling maakt het stelsel wel complexer. Naast het fiscale knelpunt zijn er ook andere knelpunten in de doorgroei van startups; daar is vanzelfsprekend ook aandacht voor. Het is op voorhand niet exact te bepalen in welke mate de verschillende knelpunten bijdragen aan de stagnatie van doorgroei van startups. De vragen van het toetsingskader fiscale regelingen zijn positief beantwoord.
- Het voorstel is gericht op groeideling bij startups en scale-ups, en niet op winstdeling bij het bredere bedrijfsleven, vanwege het hogere risico en de onzekerheid over de

² Zie o.a. **McKinsey (2022)** en **State of Dutch Tech (2024)**: Nederland heeft per capita 10x minder bedrijven die meer dan 1 miljard waard zijn dan de Verenigde Staten; **I&O Research (2021)**. 6 op de 10 medewerkers van startups en scale-ups vragen om participatie; **Universiteit Utrecht**, Making employee ownership work in startups and SMEs: medewerkersparticipatie helpt bedrijven bij het aantrekken en behouden van talent, en het startup ecosysteem versterken; **Ipsos MORI, Evaluation of Enterprise Management Incentive scheme**: Britse EMI-regeling stelt bedrijven beter in staat talent aan te trekken en te behouden en externe investeringen aan te trekken; **Startup Genome (2023)**: doorgroei bij bedrijven die medewerkersparticipatie aanbieden is drie keer hoger dan bedrijven die dat niet doen.

³ Archipel Tax Advice, Opties voor groei (2025).

waardeontwikkeling bij deze groep en omdat opbrengsten vaak opnieuw worden geïnvesteerd in nieuwe bedrijven. Dit is in lijn met de Kamerbrief van 23 september 2024 waarin ook de positie van startups en scale-ups is herhaald.⁴

⁴ Kamerstukken II, 2024 – 2025, 23 september 2024, nr. 25 883-502.

Agendapunt: Kamerbrief aanpassen samenvoegbepaling - reikwijdte arbeidskorting

Bijgevoegd vindt u de concept Kamerbrief, die een reactie bevat op een uitspraak van de Hoge Raad over de reikwijdte van de arbeidskorting.

Beslispunt: Stemt u in met de doorgeleiding van de kamerbrief naar de MR?

Informatie ter toelichting:

- De Hoge Raad heeft op 15 november 2024 geoordeeld dat het in strijd is met het verdragsrechtelijke discriminatieverbod om de arbeidskorting wel toe te passen op een WGA-uitkering die via de werkgever wordt betaald, terwijl die niet kan worden toegepast als dezelfde uitkering rechtstreeks van UWV wordt ontvangen. Dit verschil vloeit voort uit de samenvoegbepaling.
- In de conceptbrief wordt voorgesteld om de discriminatie op te heffen door de samenvoegbepaling zodanig aan te passen dat de arbeidskorting niet meer van toepassing is op socialezekerheidsuitkeringen die via de werkgever worden betaald. Dat sluit het beste aan bij de huidige doelstellingen van de arbeidskorting.
- Om een te abrupte daling in het inkomen te voorkomen, treedt de aanpassing pas per 2027 inwerking (dat kan via een aanpassing van een ministeriele regeling). Dat is ook nodig, omdat softwareontwikkelaars (die loonaangifte mogelijk maken) de tijd nodig hebben om de aanpassing goed te kunnen verwerken in hun systemen. Daarnaast moeten ook werkgevers hun werkwijze aanpassen. Een uitgestelde inwerkingtreding geeft hen de tijd zich hierop voor te bereiden.
- De conceptbrief benoemt ook het verschil in netto-inkomen tussen mensen die werken en mensen die niet (kunnen) werken. De arbeidskorting heeft een steeds sterker effect op dat verschil (zie ook toegevoegde tabel in brief). Een dergelijke wijziging zou een meer fundamentele aanpassing vergen, dat vergt meer tijd, onderzoek en (politiek) draagvlak. Het kabinet kiest daar niet voor, zo blijkt uit de brief.
- Het voorstel in de brief is de afgelopen tijd breed afgestemd tussen ambtelijk FIN en SZW. Ook heeft hierover meermaals politiek overleg over plaatsgevonden tussen stasFBD en MSZW.

Budgettaire effecten:

De maatregel levert structureel € 32 miljoen op.

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
Aanpassen samenvoegbepaling arbeidskorting over sociale zekerheidsuitkeringen	0	0	34	33	33	33	32

Ambtelijke Vijfhoek d.d. 4 maart 2025 – fiscale regeling voor medewerkersparticipatie bij startups en scale-ups in de vorm van aandelenopties (EZ en Financiën)

In het Regeerprogramma is opgenomen dat het kabinet het onderzoeken van een fiscale maatregel voor medewerkersparticipatie bij startups en scale-ups voortzet. De motie-Van Eijk (VVD) uit november 2024 vraagt om verdere uitwerking van het fiche hierover uit het Bouwstenenrapport.¹

Beslispunt

- Bent u akkoord het voorstel tot het introduceren van een fiscale regeling ter stimulering van medewerkersparticipaties voor startups en scale-ups voor te leggen in de politieke vijfhoek?
- Bent u akkoord met het dekkingsvoorstel?

1. Het voorstel

- Het voorstel moet bijdragen aan meer succesvolle startups en scale-ups in Nederland door hen beter in staat te stellen talent aan te trekken en te behouden. Dit wordt bereikt doordat startups en scale-ups door dit voorstel een internationaal concurrerend aanbod voor medewerkersparticipatie aan potentiële medewerkers kunnen doen. Daarbij zal onder andere worden gekeken naar de toename in het percentage medewerkersparticipatie binnen het bedrijf.
- De voorgestelde fiscale regeling biedt medewerkers van innovatieve startups en scale-ups een lagere belastingheffing in box 1. De lagere heffing wordt zo vormgegeven, dat de grondslag van het inkomen uit aandelenopties wordt versmald tot 65%. Daardoor is het effectieve tarief ongeveer gelijk aan wat de heffing zou zijn als de aandelenopties in box 2 zouden zijn belast. De grondslagversmalling wordt vormgegeven in de loonheffing. Hiermee wordt de belastingheffing meer in lijn gebracht met andere startuplanden.
- Ook zorgt de regeling ervoor dat de heffing plaatsvindt bij de daadwerkelijke verkoop van de aandelen, in plaats van het moment waarop de aandelen verhandelbaar worden zoals nu het geval is.
- De doelgroep betreft (medewerkers van) jonge bedrijven met een schaalbaar en innovatief bedrijfsmodel waarvan de aandelen niet beursgenoteerd zijn. Om redenen van duidelijk beleid en efficiëntie wordt aangesloten bij de definitie van startups en scale-ups in box 3 in het beoogde stelsel per 2028.
- Er wordt toegewerkt naar een ingangsdatum van 1 januari 2027, met een horizonbepaling van 7 jaar. Er zal nog gekeken worden naar staatssteunaspecten van een dergelijke maatregel. Afhankelijk van deze analyse zal mogelijk een vervolgtraject met de Europese Commissie volgen, hetgeen gevolgen kan hebben voor de termijn van inwerkingtreding.
- De regeling is nu nog op hoofdlijnen opgesteld, de Belastingdienst en RVO kunnen daarom nog geen definitieve uitspraak doen over de uitvoerbaarheid. Dat oordeel volgt bij uitvoeringstoets. De eerste inschatting is dat de maatregel complexiteitsverhogend is, omdat de bestaande keuzeregeling voor het heffingsmoment wordt uitgebreid met een ander heffingsmoment en grondslagversmalling voor een specifieke doelgroep. Ook zijn er handavingsrisico's. Voor de uitvoerbaarheid is daarom van belang dat in de verdere uitwerking wordt geborgd dat de regeling controleerbaar en handhaafbaar is. Dit betekent onder meer dat geregeld wordt dat het aandelenbezit niet uit beeld kan raken en dat de heffing via de Nederlandse loonheffing verzekerd blijft.
- Beoogd wordt dat RVO net als bij de WBSO een beschikking afgeeft om te kwalificeren als startup of scale-up om daarmee ook de uitvoeringlast voor de Belastingdienst te beperken. RVO voert al een visumregeling uit waarbij zij toetsen op schaalbaarheid en innovativiteit.

2. Kosten en voorgestelde dekking

- De voorgestelde dekking bestaat uit een versobering van de meewerkaf trek, stakingsaf trek en startersaf trek. Deze fiscale regelingen zijn negatief geëvalueerd. De 75%-versoberingen van meewerk- en stakingsaf trek zijn gericht op afschaffing op lange termijn. Afschaffing is

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2024D43531&did=2024D43531>

echter een structuurwijziging in de inkomensheffingen voor de Belastingdienst die uitvoeringstechnisch niet mogelijk is voor 2029. In de dekking wordt daarom uitgegaan van structureel afschaffen. Het exacte jaartal van afschaffing wordt nader bepaald.

- Voor zover deze regelingen worden ingezet ter dekking van de fiscale regeling voor aandelenopties, kunnen ze niet tevens worden ingezet ter dekking van de taakstelling voor de aanpak van constructies en fiscale regelingen (en vice versa).

Mln € (+ = saldoverbeterend)	2027	2028	2029	2030	2031	Struc
Fiscale regeling werknemersopties	-25	-25	-25	-25	-25	-25
Stakingsaftrek 75% versoberen en op termijn afschaffen	14	14	14	14	14	19
Meewerkaftrek 75% versoberen en op termijn afschaffen	5	5	5	5	5	7
Startersaftrek 5% versoberen	6	6	6	6	6	6
Saldo	0	0	0	0	0	7

3. Economische en maatschappelijke onderbouwing

- Het voorstel versterkt het ondernemings- en vestigingsklimaat voor startups en scale-ups. Dat is in lijn met het Regeerprogramma, waarin een onderzoek naar een dergelijke fiscale regeling was aangekondigd. Verder sluit dit voorstel goed aan bij het EU-initiatief n.a.v. het Draghi-rapport om het EU-concurrentievermogen te verbeteren, zoals een beter functionerende kapitaalmarktunie voor m.n. de kapitaalbehoefte van startups en scale-ups.
- Jonge technologiebedrijven zijn in Nederland minder succesvol dan in andere belangrijke startuplanden. De toegang tot talent vormt daarbij een van de grootste belemmeringen, naast financiering. Medewerkersparticipatie is internationaal gezien een veel gebruikt instrument om personeel aan te trekken en te behouden. Startups en scale-ups hebben in het begin weinig middelen en willen die vooral inzetten voor groei. Talent is vaak bereid om bij een startup te gaan werken voor een lager salaris als het in ruil daarvoor kan meedelen in de groei van het bedrijf via medewerkersparticipatie. De Nederlandse concurrentiepositie is op dit punt slechter dan andere landen en bedrijven kunnen dit nu niet aanbieden als aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde.
- Naast het aantrekken en behouden van talent is een bijkomend punt dat meer mensen (met ervaring) in staat zijn om opbrengsten weer terug te investeren in de volgende generatie bedrijven, zodat de regeling het startup ecosysteem versterkt (vliegwieleffect).²
- Nederland is qua belastingheffing over aandelenopties van medewerkers van startups minder aantrekkelijk dan andere startuplanden, zowel qua tarief als moment van heffing.³ Op de internationale ranglijst staat Nederland op plek 22 van de 25. In veel landen wordt aangesloten bij het moment dat aandelen daadwerkelijk worden verkocht, terwijl in Nederland belasting wordt geheven als aandelen verhandelbaar zijn.
- Een nieuwe fiscale regeling maakt het stelsel wel complexer. Naast het fiscale knelpunt zijn er ook andere knelpunten in de doorgroei van startups; daar is vanzelfsprekend ook actie op nodig. Het is op voorhand niet exact te bepalen in welke mate de verschillende knelpunten bijdragen aan de stagnatie van doorgroei van startups. De vragen van het toetsingskader fiscale regelingen zijn positief beantwoord.
- Het voorstel is gericht op groeideling bij startups en scale-ups, en niet op winstdeling bij het bredere bedrijfsleven, vanwege het hogere risico en de onzekerheid over de waardeontwikkeling bij deze groep en omdat opbrengsten vaak opnieuw worden

² Zie o.a. **McKinsey (2022)** en **State of Dutch Tech (2024)**: Nederland heeft per capita 10x minder bedrijven die meer dan 1 miljard waard zijn dan de Verenigde Staten; **I&O Research (2021)**. 6 op de 10 medewerkers van startups en scale-ups vragen om participatie; **Universiteit Utrecht**, Making employee ownership work in startups and SMEs: medewerkersparticipatie helpt bedrijven bij het aantrekken en behouden van talent, en het startup ecosysteem versterken; **Ipsos MORI, Evaluation of Enterprise Management Incentive scheme**: Britse EMI-regeling stelt bedrijven beter in staat talent aan te trekken en te behouden en externe investeringen aan te trekken; **Startup Genome (2023)**: doorgroei bij bedrijven die medewerkersparticipatie aanbieden is drie keer hoger dan bedrijven die dat niet doen.

³ Archipel Tax Advice, Opties voor groei (2025).

geïnvesteed in nieuwe bedrijven. Dit is in lijn met de Kamerbrief van 23 september 2024 waarin ook de positie van startups en scale-ups is herhaald.⁴

⁴ Kamerstukken II, 2024 – 2025, 23 september 2024, nr. 25 883-502.

Memo vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen t.b.v. ambtelijke vijfhoek 4 maart

Voorstel

- Vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027 waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.

Toelichting

- Toeslagpartnerschap is één van de grootste knelpunten in het huidige toeslagenstelsel, zowel voor burgers als voor de uitvoerbaarheid. Het partnerbegrip is onduidelijk en wordt soms als onrechtvaardig ervaren, leidt geregeld tot het indienen van bezwaren en is vaak onderwerp van verzoeken tot het toepassen van de hardheidsclausule.
- Er zijn twee vereenvoudigingsopties rondom het toeslagpartnerschap verkend. De hier voorliggende maatregel 'afschaffen criterium samengestelde gezinnen' is met de opdrachtgevende toeslagdepartementen uitgewerkt teneinde in deze besluitvormingsronde in te brengen. Dit behelst het afschaffen van de regel dat mensen toeslagpartner worden als zij samenwonen met één andere volwassene en er daarnaast een minderjarig kind van één van beiden op het adres is ingeschreven. Hierdoor ontstaan nu veel onterechte partnerschappen.
- De andere beleidsoptie 'adrescriterium' kan in een latere besluitvormingsronde terugkomen. Bij deze optie worden mensen alleen toeslagpartner als zij op hetzelfde adres wonen en aan één van de andere voorwaarden voor partnerschappen voldoen. De komende tijd zal benut worden die optie nader uit te werken en overeenstemming te zoeken.
- Doorgeleiding maatregel naar politieke vijfhoek onder voorbehoud akkoord van staatssecretaris van Financiën (Herstel en Toeslagen).

Afschaffen criterium samengestelde gezinnen per 2027

- Mensen worden in de regel toeslagpartner als zij een keuze maken waaruit de intentie blijkt om als partner gezien te worden. Zo kan een toeslagpartnerschap ontstaan als mensen een huwelijk of geregistreerd partnerschap aangaan, een samenlevingscontract afsluiten, samen een kind krijgen, een kind van de ander erkennen, samen een huis kopen of samen een pensioenregeling aangaan (artikel 3, AWIR).
- Op dit principe is één uitzondering, waar de overheid 'bepaalt' dat mensen toeslagpartner worden ook als de genoemde intentie niet evident is: mensen worden sinds 2013 ook toeslagpartner als zij samenwonen met één andere volwassene en er daarnaast een minderjarig kind van één van beiden op het adres is ingeschreven. Als het kind daarna verhuist, of meerderjarig wordt, blijft het toeslagpartnerschap in stand zolang de volwassenen samen blijven wonen. Dit criterium is in de wet opgenomen om te voorkomen dat zogeheten 'samengestelde gezinnen' gunstiger worden behandeld dan 'traditionele gezinnen'.
- In de huidige praktijk blijkt dat veel mensen die als samengesteld gezin worden aangemerkt geen relatie hebben en elkaar niet financieel ondersteunen. Dit is voor de betreffende mensen onbegrijpelijk en kan grote financiële gevolgen hebben, met name voor ouders. Op basis van een analyse van Dienst Toeslagen blijkt dat naar schatting iets meer dan de helft van de toeslagpartners op basis van het criterium voor samengestelde gezinnen geen relatie hebben en elkaar niet financieel ondersteunen. Dit betreft ruim 10.000 toeslaggerechtigden. Zij zijn toeslagpartners tegen wil en dank.
- Deze groep is naar verwachting groter dan bij de introductie van het criterium voor samengestelde gezinnen was beoogd. Dit heeft te maken met de toegenomen woningnood, waardoor mensen eerder samenwonen met iemand waar ze geen relatie mee hebben. Daarnaast is de samenleving verder vergrijsd, waardoor meer mantelzorg verleend wordt.
- Dit criterium maakt woningdelen (bijvoorbeeld voor mantelzorg) minder aantrekkelijk. Dit is moeilijk uitlegbaar, omdat de regering woningdelen en mantelzorgen juist stimuleert. Hierover komen regelmatig signalen binnen. Mensen menen dat ze gestraft worden voor het maken van een door de overheid gestimuleerde keuze.
- In andere trajecten waar wordt nagedacht over harmoniseren van partnerbegrippen (programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen), wordt expliciet niet gekozen voor het introduceren van een criterium voor samengestelde gezinnen.

- De kosten van de maatregel bedragen € 99 miljoen structureel. Het voorstel is hiervoor dekking te vinden door de vermogensgrenzen in de zorgtoeslag en het kindgebonden budget te verlagen met circa € 25.000, tot circa € 115.000 (alleenstaanden) en € 155.000 (partners).

Budgettaire effecten maatregelen (x € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029	Struc	Lasten / uitgaven
Laten vervallen criterium samengestelde gezinnen*	9,3	98,6	98,6	98,6	98,6	Beiden
Wv. Kindgebonden budget	6,8	81	81	81	81	Uitgaven
Wv. Zorgtoeslag	1,5	18	18	18	18	Lasten
Wv. Uitvoeringskosten	1	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	Uitgaven
<i>Budgettaire Dekking</i>						
Verlagen vermogensgrens WKB en ZT met € 25.000 (taakstellend)**	8,4	101	101	101	101	Beiden
Wv. Kindgebonden budget	3,8	45	45	45	45	Uitgaven
Wv. Zorgtoeslag	4,7	56	56	56	56	Lasten

* Afhankelijk van ingangsdatum stelselherziening KOT. In deze tabel is van invoering daarvan per 2027 uitgegaan. Omdat deze maatregel eveneens Ingangsdatum 2027 heeft, zijn er geen extra kosten KOT.

** De vermogensgrenzen van WKB en ZT zijn geharmoniseerd. In het kader van de eenvoud en uitlegbaarheid van het stelsel worden deze grenzen met een gelijk bedrag verlaagd.

Bijlage 2: Evaluaties die op korte termijn worden afgerond

1. BTW vrijstellingen

De evaluatie kijkt naar meerdere vrijstellingen binnen de btw:

- Diensten van lijkbezorgers
- Schrijvers, journalisten, cartoonisten en componisten
- Voordrachten en dergelijke werkzaamheden
- Grenzen van de door de EU verplichte fondswervingsvrijstelling

De onderzoekers hebben gekeken naar onder meer de doeltreffend- en doelmatigheid van de verschillende vrijstellingen. De doelstellingen verschillen per vrijstelling maar komen veelal neer op het beter betaalbaar maken van de diensten of het verminderen van administratieve lasten. De voorlopige conclusies volgen hieronder.

De doeltreffend- en doelmatigheid zijn gemiddeld tot hoog voor de vrijstelling voor de diensten van lijkbezorgers, schrijvers en journalisten. De doeltreffend- en doelmatigheid zijn ook hoog voor de omzetgrenzen bij de vrijstelling voor fondswervende activiteiten. Er zijn wel een paar aandachtspunten:

- Schrijvers en journalisten leveren zowel aan btw-plichtige afnemers als aan consumenten, alleen voor die laatste groep levert de vrijstelling een financieel voordeel op.
- Lijkbezorgers en journalisten voeren vaak een mix aan belaste en vrijgestelde prestaties uit, waardoor een vrijstelling niet altijd leidt tot een administratieve lastenvermindering.

De doeltreffend- en doelmatigheid zijn laag voor de vrijstelling voor de diensten van journalistieke cartoonisten en componisten en voor voordrachten en dergelijke werkzaamheden. Cartoonisten maken zeer beperkt gebruik van de vrijstelling, waarbij vaak als reden wordt opgevoerd dat het leidt tot meer administratieve lasten.

Voor componisten geldt dat zij vaak een mix aan activiteiten hebben, waardoor een vrijstelling mogelijk juist tot een administratieve lastenverzwaring leidt. Daarnaast leveren zij veelal aan btw-plichtige afnemers, waardoor de vrijstelling een zeer beperkte economische impact heeft. Bij de vrijstelling voor voordrachten is het sterke vermoeden dat er niet of nauwelijks gebruik van wordt gemaakt, onder meer vanwege onduidelijkheid over wanneer het wel en niet toegepast moet worden.

De voorlopige resultaten zijn hieronder weergegeven:

A: Diensten van lijkbezorgers

Doelbereik: Hoog

Doeltreffendheid: Hoog

Doelmatigheid: gemiddeld op administratieve lasten, hoog op uitvoeringskosten onbepaald op economische opbrengsten.

Budgettair belang: €34-110mln per jaar

B1: Schrijvers & journalisten

Doelbereik: Hoog

Doeltreffendheid: Hoog op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten schrijvers.

Gemiddeld voor journalisten. Gemiddeld doeltreffend voor betere betaalbaarheid voor alle diensten.

Doelmatigheid: hoog op uitvoeringskosten onbepaald op economische opbrengsten.

Budgettair belang: enkele miljoenen tot maximaal 80 mln. per jaar.

B3: Journalistiek cartoonisten

Doelbereik: Laag

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten. Laag op doeltreffendheid voor betere betaalbaarheid. .

Doelmatigheid: Laag op administratieve lasten. Hoog op uitvoeringskosten. Laag op economische opbrengsten.

Budgettair belang: verwaarloosbaar.

B4: Componisten

Doelbereik: Hoog

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten. Laag op doeltreffendheid voor betere betaalbaarheid. .

Doelmatigheid: Laag op administratieve lasten. Hoog op uitvoeringskosten. Laag op economische opbrengsten.

Budgettair belang: enkele miljoenen opbrengst tot enkele miljoenen euro derving.

C: Voordrachten en dergelijke werkzaamheden

Doelbereik: Laag

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor bevordering wetenschap en algemene ontwikkeling.

Doelmatigheid: Laag.

Budgettair belang: waarschijnlijk zeer laag (verwaarloosbaar)

D: Fondswervende activiteiten

Doelbereik: Hoog

Doeltreffendheid: Hoog.

Doelmatigheid: Hoog.

Budgettair: nog onbekend.

Aanbevelingen

Het is op dit moment nog niet duidelijk welke aanbevelingen er gedaan zullen worden. Wel hebben enkele regelingen een duidelijk negatief oordeel gekregen.

2. Aftrek onderhoudsverplichtingen en belaste alimentatie IB

Een alimentatiebetaler mag het bedrag aan alimentatie aftrekken als aftrekpost in de inkomstenbelasting. De alimentatieontvanger betaalt juist belasting over de alimentatie in box 1.

De voorlopige uitkomsten van de evaluatie zijn dat de regeling complex is voor belastingplichtigen om na te leven. De regeling doet ook in bepaalde gevallen een groot beroep op het doenvermogen en kan samenvallen met de stress van een scheiding. Daarnaast is de regeling ook complex voor de Belastingdienst en beperkt handhaafbaar. Daar staat tegenover dat de regeling wel doeltreffend en doelmatig is.

Aanbeveling

In deze evaluatie wordt waarschijnlijk geen aanbeveling gedaan om de regeling aan te passen.

3. Overdrachtsbelasting vrijstellingen woningmarkt

De evaluatie kijkt naar meerdere vrijstellingen binnen de overdrachtsbelasting:

- Verkoop onder voorwaarden
- Taakoverdracht
- Wijkontwikkelingsmaatschappij
- Wooninvesteringsfonds

De voorlopige resultaten zijn hieronder weergegeven:

Verkoop onder voorwaarden

Onderbouwing overheidsingrijpen: goed.

Doeltreffend: Ja.

Doelmatig: Ja.

Budgettair belang: ca. 50 mln. per jaar

Taakoverdracht

Onderbouwing overheidsingrijpen: goed.

Doeltreffend: Deels. Niet alle overdrachten die bijdragen aan het algemeen nut zoals gedefinieerd in de Nationale Prestatie Afspraken kunnen aanspraak maken op de vrijstelling.

Doelmatig: onduidelijk.

Budgettair belang: niet bekend.

Wijkontwikkelingsmaatschappij

Onderbouwing overheidsingrijpen: goed.

Doeltreffend: nee

Doelmatig: deels

Budgettair belang: onbekend maar zeer laag door gebrek aan toepassing van de vrijstelling

Wooninvesteringsfonds

Onderbouwing overheidsingrijpen: goed, maar niet actueel

Doeltreffend: nee.

Doelmatig: niet te bepalen.

Budgettair belang: verwaarloosbaar door geen toepassing van de vrijstelling.

Aanbevelingen

De voorlopige aanbevelingen zijn om de verkoop onder voorwaarden vrijstelling te behouden, de vrijstelling voor taakoverdracht verder te onderzoeken, de wijkontwikkelingsmaatschappij vrijstelling om te vormen naar een subsidie en de wooninvesteringsfonds vrijstelling af te schaffen.

Informatiepunt: Schuif in budgetreserve Vamil naar MIA – ambtelijke vijfhoek

Informatiepunt: Dit betreft een eenmalige budgetschuif in het voorjaar van 2025 in de opgebouwde meerjarige budgetreserve van € 35 mln. van Vamil naar MIA.

Toelichting:

- De MIA/Vamil beogen de investeringskeuze van ondernemers te beïnvloeden in de richting van het duurzame alternatief. Met de MIA profiteren ondernemers van een investeringsaftrek die kan oplopen tot 45% van het investeringsbedrag. Die aftrek komt bovenop de gebruikelijke investeringsaftrek. Met de Vamil kunnen ondernemers 75% van de investeringskosten afschrijven. Dat kan op een tijdstip dat de ondernemer zelf bepaalt, wat een liquiditeits- en rentevoordeel oplevert.
- De MIA/Vamil zijn gebudgetteerde regelingen. Jaarlijks wordt de milieulijst (lijst met bedrijfsmiddelen waarvoor MIA en/of Vamil kan worden aangevraagd) zo samengesteld dat in beginsel binnen het beschikbare budget wordt gebleven. De daadwerkelijke uitputting hangt af van de marktvraag en schommelt jaar op jaar. Binnen de MIA/Vamil wordt daarom gewerkt met een meerjarige budgetreserve: overschrijdingen van de budgetten in het ene jaar kunnen worden gecompenseerd met opgebouwde reserves in andere jaren.
- De laatste jaren kent de MIA een overschrijding van het budget, terwijl bij de Vamil sprake is van een onderuitputting. Vorig jaar is in de voorjaarsbesluitvorming 2024 daarom besloten om 75 mln. van de budgetreserve van de Vamil te verschuiven naar de budgetreserve van de MIA.
- Uit de voorlopige cijfers over 2024 blijkt, dat het budget van de MIA opnieuw is overschreden, terwijl bij de Vamil opnieuw sprake is van onderuitputting. De budgetreserve van de MIA is hierdoor eind 2024 negatief geworden.
- Het voorstel is daarom om een nieuwe schuif in de budgetreserve toe te passen van 35 mln., zie onderstaande tabel. Daarnaast zal de Milieulijst voor 2026 extra worden versoerd, om te borgen dat de MIA de komende jaren binnen het beschikbare budget blijft.
- NB. de realisatiecijfers over 2024 zijn een voorlopige inschatting, omdat aanvragen in het eerste kwartaal van 2025 nog verwerkt kunnen worden. De Milieulijst 2025 is per abuis een aantal dagen te vroeg gepubliceerd, waardoor eind 2024 waarschijnlijk nog veel extra aanvragen zijn gedaan voor bedrijfsmiddelen die in 2025 niet meer op de lijst staan. De budgettaire overschrijding van de MIA valt in 2024 daarom naar verwachting negatiever uit, dan de voorlopige realisatiecijfers laten zien.

Tabel 1 – ontwikkeling budgetreserve MIA en Vamil in mln. euro

	2019	2020	2021	2022	2023	2024 na schuif VJN24	Begin 2025	2025 na schuif
MIA reserve	69	118	130	68	-2	73	-2	33
Vamil reserve	86	96	104	106	108	33	39	4

Ministerie van Financiën

> Retouradres POSTBUS 20201 2500 EE 'S-GRAVENHAGE

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Korte Voorhout 7
2511 CW 'S-GRAVENHAGE
POSTBUS 20201
2500 EE 'S-GRAVENHAGE
www.rijksoverheid.nl/fin

Ons kenmerk
2025-0000058613

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
(geen)

Datum
Betreft Kabinetsreactie uitspraak Hoge Raad over reikwijdte
arbeidskorting

Geachte voorzitter,

Deze brief gaat over de reikwijdte van arbeidskorting. Een werkende heeft recht op arbeidskorting over het arbeidsinkomen. In principe heeft een uitkeringsgerechtigde geen recht op arbeidskorting. Hierop bestaat een uitzondering als de uitkering via een werkgever wordt ontvangen. Daardoor ontstaat een ongelijke behandeling als de uitkering van UWV wordt ontvangen. De Hoge Raad heeft op 15 november 2024 geoordeeld over de situatie dat de wettelijke bepalingen over de arbeidskorting en de samenvoegbepaling in strijd zijn met het discriminatieverbod in mensenrechtenverdragen. Een WGA¹-uitkering die rechtstreeks van het UWV wordt ontvangen, telt namelijk niet mee voor de berekening van de arbeidskorting, terwijl een WGA-uitkering die rechtstreeks via de werkgever wordt ontvangen wel meetelt.

In deze brief informeren wij u waarom het kabinet ervoor kiest deze discriminatie op te heffen via het inperken van de reikwijdte van de arbeidskorting. Dat kan het beste worden bereikt via een aanpassing van de samenvoegbepaling. Het kabinet heeft hierbij oog voor de negatieve gevolgen die dit besluit met zich meebrengt. Mede daarom kiest het kabinet ervoor om de samenvoegbepaling vanaf 2027 aan te passen, zodat er tijd is om de betrokkenen zo goed mogelijk te informeren.

De uitspraak laat echter zien dat het goed is om meer fundamenteel stil te staan bij de arbeidskorting. Als een werkende ziek of arbeidsongeschikt raakt, bedraagt de uitkering een bepaald percentage van het laatstgenoten bruto inkomen tot een maximumbedrag.² De daling in het netto inkomen neemt daarnaast nog meer toe door het verlies van arbeidskorting. Het is de vraag of de mate waarin het netto inkomen extra daalt ook zo is beoogd.

Een meer fundamentele aanpassing van de arbeidskorting vergt echter tijd, heeft budgettaire gevolgen en heeft voldoende draagvlak nodig.³ Het kabinet kiest nu voor een aanpassing die de strijd met het discriminatieverbod in

¹ Werkhervattingsuitkering gedeeltelijk arbeidsongeschikten.

² Het exacte percentage is afhankelijk van het uitkeringsregime waar de uitkeringsgerechtigde mee te maken krijgt.

³ In het rapport *Belastingen in maatschappelijk perspectief* worden alternatieven geschetst voor een andere vormgeving van de arbeidskorting.

mensenrechtenverdragen op korte termijn opheft zonder nieuwe spanning met dit verbod te veroorzaken. Desgevraagd willen wij hier graag met uw Kamer over in gesprek.

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen
Ons kenmerk
2025-0000058613

Historie en vormgeving arbeidskorting – effect op uitkeringen

De arbeidskorting heeft momenteel een sterker effect op het netto inkomen van uitkeringsgerechtigden, dan bij de invoering hiervan. De arbeidskorting is historisch gezien de opvolger van het arbeidskostenforfait uit de Wet inkomstenbelasting 1964 (Wet IB 1964).⁴ Het arbeidskostenforfait had voornamelijk ten doel om de gemaakte arbeidskosten op forfaitaire wijze in aftrek te brengen. Hierbij kan gedacht worden aan de kosten van een extra keer naar de kapper of het aanschaffen van kleding die men draagt naar het werk. Bij de invoering van de arbeidskorting in 2001 is in de memorie van toelichting op het wetsvoorstel naast een compensatie voor de gemaakte arbeidskosten nog een tweede doel opgenomen, namelijk het bevorderen van de arbeidsparticipatie.⁵ De arbeidskorting heeft sindsdien altijd twee doelstellingen gehad. In de loop der tijd is met alle verschillende wijzigingen in de arbeidskorting de focus steeds meer komen te liggen op het bevorderen van de arbeidsparticipatie. Dit is voornamelijk zichtbaar in de afbouw van de arbeidskorting tot nihil zoals geldt sinds 2016. Immers, werkenden met een hoger inkomen, die door de afbouw van de arbeidskorting minder of geen arbeidskorting ontvangen, hebben niet per definitie minder arbeidskosten. De maximale arbeidskorting is sinds 2001 gestegen van € 803 naar € 5.599 in 2025. Daarnaast is ook de vormgeving over de jaren gewijzigd. Zo kende de arbeidskorting in 2001 een ander opbouwtraject en geen afbouwtraject.

Als een werkende arbeidsongeschikt raakt bedraagt de uitkering een bepaald percentage van het laatstgenoten bruto inkomen tot een maximumbedrag.⁶ De stijging van de arbeidskorting heeft de afgelopen jaren het verschil in netto inkomen tussen mensen die werken en mensen die niet kunnen werken vergroot. De samenvoegbepaling heeft als gevolg dat een verschil in behandeling bestaat tussen werknemers die hun uitkering direct van UWV krijgen en werknemers die hun uitkering via hun werkgever uitbetaald krijgen. Dat verschil speelde in veel mindere mate bij de introductie van de arbeidskorting in 2001, omdat de arbeidskorting destijds veel lager was (maximaal € 803) en opbouwde over een korter inkomenstraject.

De uitspraak van de Hoge Raad heeft nogmaals onder de aandacht gebracht wat het effect is van de arbeidskorting op het netto inkomen van mensen die kunnen werken vergeleken met mensen die niet kunnen werken. Ter illustratie bevat de volgende tabel in welke mate het netto inkomen daalt van een persoon met minimumloon en met een modaal inkomen als diegene arbeidsongeschikt raakt. Daarbij wordt de huidige situatie weergegeven, waarin er geen recht bestaat op arbeidskorting over de WIA-uitkering, en de hypothetische situatie waarin er wel recht op arbeidskorting bestaat over de WIA-uitkering om te illustreren welke invloed de arbeidskorting heeft op het dalen van het netto inkomen.

⁴ Belastingherziening 2001.

⁵ Kamerstukken II 1998/99, 26727, nr. 3.

⁶ Het exacte percentage is afhankelijk van het uitkeringsregime waar de uitkeringsgerechtigde mee te maken krijgt.

Tabel – Verandering in netto inkomen bij arbeidsongeschiktheid in de huidige situatie en ten opzichte van een hypothetische situatie met arbeidskorting over de WIA-uitkering⁷

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen
Ons kenmerk
2025-0000058613

	WML			Modaal		
	Werknemer	WIA-uitkering (geen AK)	Bij AK over WIA-uitkering	Werknemer	WIA-uitkering (geen AK)	Bij AK over WIA-uitkering
Bruto loon/uitkering	28.713	20.563*	20.563*	46.500	32.550	32.550
- Pensioenpremie	-678			-1.780		
- Belastingen + AHK	-10.042	-7.366	-7.366	-16.123	-11.659	-11.659
+ Arbeidskorting	5.259	0	3.361	5.492	0	5.361
Totaal te betalen belastingen	-1.715	-4.298	-937	-8.597	-8.854	-3.493
Netto inkomen	26.320	16.265	19.626	36.123	23.696	29.057
Vervangingsratio netto inkomen		62%	75%		66%	80%

*Bestaand uit € 20.099 WIA-uitkering en een aanvulling van € 464 vanuit de toeslagenwet/bijstand tot het sociaal minimum. Of er sprake is van een aanvulling en de hoogte daarvan is afhankelijk van de huishoudsituatie en niet voor elk huishouden gelijk. De ao-tegemoetkoming is buiten beschouwing gelaten.

De tabel laat zien dat het netto inkomen nog meer daalt, omdat een uitkeringsgerechtigde geen recht meer heeft op arbeidskorting. Het is de vraag of de mate waarin het netto inkomen daalt destijds ook zo is beoogd. Met de huidige doelstellingen van de arbeidskorting en het risico op het introduceren van een nieuwe ongelijkheid, is het aanpassen van de samenvoegbepaling de beste keuze om de discriminatie op zo kort mogelijke termijn op te heffen. Een meer fundamentele aanpassing vraagt een stelselwijziging.

Uitspraak Hoge Raad⁸

De uitspraak van de Hoge Raad ziet op de situatie dat een belanghebbende werkzaam is in loondienst en daarnaast een WGA-uitkering ontvangt. De werkgever van de belanghebbende wilde deze uitkering niet van UWV ontvangen en vervolgens doorbetalen aan de belanghebbende.⁹ Daarom wordt de WGA-uitkering rechtstreeks door UWV uitbetaald en wordt er, in lijn met de regels,

⁷ Een verlaging van het belastbare inkomen heeft ook gevolgen voor inkomensafhankelijke regelingen, zoals toeslagen.

Die zijn in dit voorbeeld niet verder uitgewerkt omdat die sterk afhankelijk zijn van de huishoudsituatie. De cijfers geven daarom geen volledig beeld van de daling in het besteedbaar inkomen. Toeslagen hebben over het algemeen een dempend effect op de daling voor lagere en middeninkomens, en dus een verhogend effect op het netto besteedbaar inkomen van met name lagere en modale inkomensgroepen wanneer zij arbeidsongeschikt raken.

⁸ ECLI:NL:HR:2024:1657.

⁹ Een dergelijke doorbetaling staat bekend als een 'werkgeversbetaling'.

geen arbeidskorting toegepast.¹⁰ Als dezelfde WGA-uitkering wel door de werkgever zou zijn uitgekeerd, dan zou de arbeidskorting wel zijn toegepast over de uitkering vanwege de toepassing van de samenvoegbepaling.

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen
Ons kenmerk
2025-0000058613

De Hoge Raad oordeelt dat in dit geval sprake is van ongelijke behandeling van gelijke gevallen. Ook met inachtneming van de ruime beoordelingsvrijheid van de wetgever, is deze ongelijke behandeling niet gerechtvaardigd. Daarom concludeert de Hoge Raad dat dit verschil in behandeling in strijd is met het discriminatieverbod dat is neergelegd in de mensenrechtenverdragen. De Hoge Raad biedt geen rechtsherstel en oordeelt dat het vooralsnog aan de wetgever is om de discriminatie op te heffen. De Hoge Raad geeft aan dat discriminatie onder andere kan worden vermeden door een WGA-uitkering niet langer mee te tellen voor de berekening van de arbeidskorting, ook niet in de situatie waarin die uitkering via de werkgever wordt ontvangen. Volgens de Hoge Raad zou dat beter aansluiten bij het doel van de wettelijke regeling van de arbeidskorting. De Hoge Raad laat met de uitspraak vooralsnog ruimte aan de wetgever. Het kabinet heeft daarmee de opdracht om deze discriminatie op zo kort mogelijke termijn op te heffen.

Mogelijkheden opheffen discriminatie

De ongelijkheid vloeit voort uit de zogenoemde samenvoegbepaling. Deze bepaling bestaat al decennialang en heeft als doel om te borgen dat een werkgever twee looncomponenten (loon en een sociale zekerheidsuitkering¹¹) bij elkaar kan optellen voor het berekenen van de verschuldigde loonheffing, zodat de af te dragen loonheffing zo nauw mogelijk aansluit bij de verschuldigde inkomstenbelasting. In de praktijk is het een middel om werkgevers te helpen hun administratieve last te beperken. De maximale arbeidskorting bedroeg bij de invoering hiervan in 2001 maximaal € 803 en leidde in veel mindere mate tot een ongelijkheid (zie ook paragraaf over 'historie').

De afgelopen maanden, vooruitlopend op de uitspraak van de Hoge Raad, zijn verschillende oplossingsrichtingen verkend om de ongelijke behandeling op te heffen. Dat kan door ofwel het toepassingsbereik van de arbeidskorting in te perken, ofwel uit te breiden. Een inperking sluit het meest nauw aan bij een doel van de arbeidskorting (stimuleren arbeidsparticipatie), maar heeft ook negatieve financiële gevolgen voor de mensen die het betreft. Het kabinet heeft een besluit hierover dan ook niet lichtvaardig genomen, maar heeft gekozen voor een inperking (zie ook paragraaf over 'inperken reikwijdte arbeidskorting').

De arbeidskorting heeft als doel om de gemaakte arbeidskosten op forfaitaire wijze in aftrek te brengen en om arbeidsparticipatie te stimuleren. Het oplossen van de ongelijke behandeling door het *inperken* van het toepassingsbereik van de arbeidskorting tot inkomen uit tegenwoordige arbeid sluit het meest nauw aan bij het bevorderen van de arbeidsparticipatie, wat één van de doelen van de arbeidskorting is. Het inperken heeft gevolgen voor een groep van ongeveer 11.000 uitkeringsgerechtigden (voornamelijk ontvangers van een WIA-, WAO of Wajong-uitkering), zij gaan er gemiddeld netto € 3.000 per jaar op achteruit¹²

¹⁰ Een WGA-uitkering is een uitkering waar recht op kan ontstaan bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid. Deze uitkering kwalificeert als loon uit vroegere dienstbetrekking en wordt voor de arbeidskorting niet gelijkgesteld aan loon uit tegenwoordige dienstbetrekking (artikel 8.1, tweede lid, Wet IB 2001).

¹¹ Deze bepaling ziet op alle socialezekerheidsuitkeringen die via een werkgever kunnen worden betaald, zoals WGA-uitkeringen, IVA-uitkeringen en WW-uitkeringen.

¹² Het is ook mogelijk dat belastingplichtigen erop vooruit gaan door inperking van het toepassingsbereik door de afbouw

door het verlies van de arbeidskorting en in sommige gevallen ook de inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK).¹³ Het inperken van het toepassingsbereik van de arbeidskorting over socialezekerheidsuitkeringen kan door de samenvoegbepaling aan te passen of door te verbieden dat socialezekerheidsuitkeringen worden betaald via werkgevers (zie paragraaf hierna).

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen
Ons kenmerk
2025-0000058613

Het oplossen van de ongelijke behandeling door het *uitbreiden* van het toepassingsbereik van de arbeidskorting tot iedereen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering¹⁴ die daarnaast werkt, heeft als gevolg dat het netto inkomen minder sterk daalt zodra iemand gedeeltelijk arbeidsongeschikt raakt. Een groep van ongeveer 330.000 mensen heeft momenteel een arbeidsongeschiktheidsuitkering en werkt daarnaast binnen hetzelfde jaar.¹⁵ Deze groep gaat er bij een uitbreiding gemiddeld netto € 1.500 per jaar op vooruit. Een uitbreiding heeft een forse budgettaire derving (circa 1,5 miljard structureel) tot gevolg en leidt tot een nieuwe spanning met het gelijkheidsbeginsel/anti-discriminatieverbod. Ten eerste omdat het verschil in behandeling tussen een arbeidsongeschiktheidsuitkering en andere socialezekerheidsuitkeringen niet goed kan worden gerechtvaardigd. Indien de toepassingsbereik van de arbeidskorting wordt uitgebreid naar alle arbeidsongeschiktheidsuitkeringen roept dat de vraag op of dat ook niet zou moeten gelden voor andere uitkeringen die evenmin als loon uit tegenwoordige arbeid zijn aan te merken zoals bijvoorbeeld WW-uitkeringen. Dit punt wordt ook benoemd door de Hoge Raad.¹⁶ Ten tweede, omdat dan een niet goed te rechtvaardigen verschil ontstaat tussen uitkeringsgerechtigden die een klein dienstverband hebben en uitkeringsgerechtigden die helemaal niet meer kunnen werken. Dat laatste vraagt een meer fundamentele herziening van (het doel van) de arbeidskorting (zie paragraaf 'fundamenteel vraagstuk').

Inperken reikwijdte arbeidskorting

Het kabinet realiseert zich dat de inperking van het toepassingsbereik negatieve financiële gevolgen heeft voor een groep uitkeringsgerechtigden en heeft dit besluit dan ook niet lichtvaardig genomen. Het kabinet ziet echter geen realistisch alternatief om de discriminatie op korte termijn¹⁷ op te heffen dan via een beperking van de reikwijdte middels het aanpassen van de samenvoegbepaling. Dat sluit het meest nauw aan bij een huidig doel van de arbeidskorting en voorkomt dat er een nieuw, niet te rechtvaardigen, verschil ontstaat met een forse budgettaire derving.

van de arbeidskorting. Gemiddeld is er echter sprake van een nadelig effect.

13 De samenvoegbepaling werkt niet alleen door in de arbeidskorting, maar ook in de IACK. De IACK wordt vastgesteld op basis van de hoogte van het arbeidsinkomen. Doordat de uitkering bij toepassing van de samenvoegbepaling als loon uit tegenwoordige arbeid wordt verwerkt in de loonaangifte en ook als zodanig doorwerkt in de aangifte inkomstenbelasting, ontvangen belastingplichtigen in sommige gevallen ook meer IACK.

14 Vanwege de vergelijkbaarheid met andere arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, is er in het onderzoek vanuit gegaan dat de uitspraak van de Hoge Raad niet alleen effect heeft op WGA-uitkeringen, maar op alle arbeidsongeschiktheidsuitkeringen die een werkgever kan doorbetalen en waarvoor de samenvoegbepaling geldt.

15 Niet alleen loon uit dienstbetrekking, maar ook resultaat uit overige werkzaamheden of winst uit onderneming.

16 R.o. 5.4.3.

17 Het verbieden van een werkgeversbetaling zou mogelijk een onwenselijke drempel vormen voor werkgevers om gedeeltelijk arbeidsgeschikten in dienst te nemen vanwege administratieve lasten en het aanpassen van de samenvoegbepaling is uitvoeringstechnisch eenvoudiger.

De aanpassing houdt in dat geen arbeidskorting meer kan worden toegepast over socialezekerheidsuitkeringen als de uitkering via de werkgever wordt betaald, waarbij het doel van de samenvoegbepaling wel wordt behouden. De samenvoegbepaling heeft namelijk als doel dat een werkgever de socialezekerheidsuitkering met het loon uit tegenwoordige arbeid bij elkaar optelt om via de aangifte loonheffingen al rekening te houden met de progressieve tarieven in de inkomstenbelasting. De aanpassing houdt dat in stand, maar er wordt expliciet vastgelegd dat de socialezekerheidsuitkering blijft kwalificeren als loon uit vroegere arbeid waarover geen arbeidskorting mag worden toegepast.¹⁸

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen
Ons kenmerk
2025-0000058613

Op dit moment zijn er ongeveer 330.000 mensen die een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen van UWV waarop de arbeidskorting niet kan worden toegepast en daarnaast binnen hetzelfde jaar werken. Er is daarnaast een groep van naar inschatting 11.000 mensen die een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen via de werkgever waarop de arbeidskorting wel wordt toegepast. Voor die laatste groep van 11.000 mensen heeft een aanpassing van de samenvoegbepaling een financieel gevolg. Voor hen verandert de hoogte van het recht op arbeidskorting en, wanneer van toepassing, de IACK. De verwachting is dat deze groep belastingplichtigen er gemiddeld netto € 3.000 per jaar op achteruit zullen gaan. Door de afbouw van de arbeidskorting vanaf een inkomen van circa € 40.000 zullen sommige belastingplichtigen er juist op vooruit gaan als de samenvoegbepaling wordt aangepast. Gemiddeld gezien is er, bij de eerdergenoemde groep van 11.000 mensen, echter sprake van een daling van het netto inkomen.

Overgangsrecht

Het kabinet wil overgangsrecht introduceren om de financiële gevolgen zo zacht mogelijk te laten landen. Om te borgen dat degenen die hier financieel nadeel aan ondervinden niet te abrupt worden geconfronteerd met een inkomensdaling vanwege het wegvallen van de arbeidskorting, wordt de samenvoegbepaling niet direct maar per 2027 aangepast. Gedurende de jaren 2025 en 2026 blijft de samenvoegbepaling in haar huidige vorm bestaan zonder onderscheid te maken tussen huidige gebruikers en nieuwe gebruikers. Het aanpassen van de samenvoegbepaling per 2027 geeft ons daarnaast de mogelijkheid om te kijken hoe wij de betrokkenen op tijd kunnen informeren zodat zij ook daadwerkelijk niet abrupt worden geconfronteerd met een inkomensdaling.

Er zijn daarnaast nog twee overwegingen die hebben geleid tot de beslissing om deze aanpassing te laten ingaan per 2027. Allereerst moeten softwareontwikkelaars hun software voor de loonaangifte aanpassen, zodat werkgevers de mogelijkheid hebben om de twee looncomponenten zodanig te splitsen dat er geen arbeidskorting meer wordt toegepast over een uitkering. Softwareontwikkelaars hebben aangegeven dat ze deze aanpassing kunnen invoeren per 2027. Invoering per 2026 zou theoretisch mogelijk zijn, maar dan zou voor 1 april 2025 de regeling uitgewerkt moeten zijn en duidelijkheid voor deze datum dat de aanpassing per 1 januari 2026 zou ingaan. Een iets ruimer tijdsbestek biedt de mogelijkheid om de aanpassing zorgvuldiger te implementeren en rekening te houden met uitzonderingen. Daarnaast brengt deze aanpassing ook een extra administratieve handeling met zich mee voor werkgevers. Een uitgestelde inwerkingtreding geeft hen ook de ruimte om zich

¹⁸ M.u.v. de uitkeringen die voor toepassing van de arbeidskorting gelijkgesteld worden met loon uit tegenwoordige arbeid (artikel 8.11 Wet IB 2001 en 22a Wet LB 1964).

aan te passen. Een stapsgewijze geleidelijke afbouw van de arbeidskorting is wel onderzocht, maar is uitvoeringstechnisch op korte termijn niet haalbaar. Een eerbiedigende werking voor alle situaties dat de samenvoegbepaling nu al wordt toegepast, is ook onderzocht maar zorgt voor een onevenredige administratieve last voor werkgevers. In aanloop naar de aanpassing wordt gecommuniceerd met werkenden, uitkeringsgerechtigden en inhoudingsplichtigen over (het effect van) de aanpassing van de samenvoegbepaling zodat zij zich tijdig kunnen voorbereiden op de aanpassing.

**Directie Directe
Belastingen & Toeslagen**
Ons kenmerk
2025-0000058613

Nogmaals, het kabinet kiest nu voor een aanpassing die de strijd met het discriminatieverbod in mensenrechtenverdragen opheft zonder nieuwe spanning met dit verbod te veroorzaken. Echter, mede gelet op voorgaande verkennt het kabinet de samenloop van uitkering, heffingskortingen (zoals de arbeidskorting) en toeslagen voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten. Desgevraagd gaan wij hier ook graag met Uw Kamer over in gesprek.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van
Financiën - Fiscaliteit,
Belastingdienst en Douane

Zaken

de Minister van Sociale
en Werkgelegenheid

T. van Oostenbruggen

Y.J. van Hijum

> Retouradres POSTBUS 20201 2500 EE 'S-GRAVENHAGE

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directie Directe
Belastingen & Toeslagen**

Korte Voorhout 7
2511 CW 'S-GRAVENHAGE
POSTBUS 20201
2500 EE 'S-GRAVENHAGE
www.rijksoverheid.nl/fin

Ons kenmerk

2025-0000071063

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen

(geen)

Datum

Betreft Kabinetsreactie uitspraak Hoge Raad over reikwijdte
arbeidskorting

Geachte voorzitter,

Deze brief gaat over het verschil in netto inkomen tussen werkenden en uitkeringsgerechtigden die de uitkering ofwel via UWV ontvangen ofwel betaald krijgen van hun werkgever. Een werkende heeft recht op arbeidskorting over het arbeidsinkomen. Een belangrijk doel van deze arbeidskorting is namelijk dat (meer) werken lonend is ten opzichte van een uitkering. In principe heeft een uitkeringsgerechtigde daarom geen recht op arbeidskorting over de uitkering, ongeacht of zij daarnaast werkt. Hierop bestaat echter een uitzondering als er naast de uitkering wordt gewerkt, de socialezekerheidsuitkering via de werkgever wordt uitbetaald en deze werkgever gebruikmaakt van de samenvoegbepaling. Dit is op dit moment het geval voor circa 11.000 uitkeringsgerechtigden. Dit leidt tot ongelijke behandeling met uitkeringsgerechtigden die hun socialezekerheidsuitkering via UWV ontvangen. De Hoge Raad heeft op 15 november 2024 geoordeeld dat de wettelijke bepalingen over de arbeidskorting en de samenvoegbepaling in strijd zijn met het discriminatieverbod in mensenrechtenverdragen.

In deze brief informeren wij u waarom het kabinet zich genoodzaakt voelt ervoor te kiezen deze discriminatie op te heffen via het inperken van de reikwijdte van de arbeidskorting. Dat kan het beste worden bereikt via een aanpassing van de samenvoegbepaling. Omdat het kabinet zich realiseert dat dit negatieve gevolgen heeft voor een groep mensen, wordt ook toegelicht dat deze maatregel pas in 2027 inwerking treedt.

De uitspraak laat echter zien dat het goed is om meer fundamenteel stil te staan bij de arbeidskorting. Als een werkende ziek of arbeidsongeschikt raakt, bedraagt de uitkering een bepaald percentage van het laatstgenoten bruto inkomen tot een maximumbedrag.¹ De daling in het netto inkomen neemt daarnaast nog meer toe door het verlies van arbeidskorting. Een meer fundamentele aanpassing van de arbeidskorting vergt echter tijd, heeft budgettaire gevolgen en heeft voldoende draagvlak nodig.² Het kabinet kiest nu voor een aanpassing die de strijd met het

¹ Het exacte percentage is afhankelijk van het uitkeringsregime waar de uitkeringsgerechtigde mee te maken krijgt.

² In het rapport *Belastingen in maatschappelijk perspectief* worden alternatieven geschetst voor een andere vormgeving van de arbeidskorting.

discriminatieverbod in mensenrechtenverdragen op korte termijn opheft zonder nieuwe spanning met dit verbod te veroorzaken. Daarnaast verkent het kabinet de samenloop van uitkering, heffingskortingen (zoals de arbeidskorting) en toeslagen. Desgevraagd willen wij hier graag met uw Kamer over in gesprek.

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen
Ons kenmerk
2025-0000071063

Historie en vormgeving arbeidskorting – effect op uitkeringen

Als een werkende arbeidsongeschikt raakt bedraagt de uitkering een bepaald percentage van het laatstgenoten bruto inkomen tot een maximumbedrag.³ Doordat de arbeidskorting in principe niet wordt toegepast op uitkeringen, is het verschil in netto inkomen tussen mensen die werken en mensen die niet kunnen werken groter. De arbeidskorting is historisch gezien de opvolger van het arbeidskostenforfait uit de Wet inkomstenbelasting 1964 (Wet IB 1964).⁴ Het arbeidskostenforfait had voornamelijk ten doel om de gemaakte arbeidskosten op forfaitaire wijze in aftrek te brengen. Hierbij kan gedacht worden aan de kosten van een extra keer naar de kapper gaan of het aanschaffen van kleding die men draagt naar het werk. Bij de invoering van de arbeidskorting in 2001 is in de memorie van toelichting op het wetsvoorstel naast een compensatie voor de gemaakte arbeidskosten nog een tweede doel opgenomen, namelijk het bevorderen van de arbeidsparticipatie.⁵ De arbeidskorting heeft sindsdien twee doelstellingen: gemaakte arbeidskosten op forfaitaire wijze in aftrek brengen en bevorderen van de arbeidsparticipatie. In de loop der tijd is met verschillende wijzigingen in de arbeidskorting de focus steeds meer komen te liggen op het bevorderen van de arbeidsparticipatie. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar in de afbouw van de arbeidskorting tot nihil, zoals geldt sinds 2016. Immers, werkenden met een hoger inkomen, die door de afbouw van de arbeidskorting minder of geen arbeidskorting ontvangen, hebben niet per definitie minder arbeidskosten. De maximale arbeidskorting is sinds 2001 gestegen van € 920 naar € 5.599 in 2025. Daarnaast is ook de vormgeving over de jaren gewijzigd. Zo kende de arbeidskorting in 2001 een ander opbouwtraject en geen afbouwtraject.

De arbeidskorting heeft momenteel een sterker effect op het verschil in netto inkomen tussen uitkeringsgerechtigden en werkenden, dan bij de invoering hiervan. Dit komt doordat de arbeidskorting de afgelopen jaren flink is verhoogd. Gevolg is dat bij mensen die geen arbeidskorting over hun uitkering ontvangen, een steeds groter wordend en voelbaar verschil in belastingdruk is ontstaan ten opzichte van werkenden en uitkeringsgerechtigden die wel arbeidskorting ontvangen over hun loon en eventuele uitkering.

Het verschil in het wel of niet ontvangen van de arbeidskorting over een socialezekerheidsuitkering, bestaat vanwege de samenvoegbepaling. De samenvoegbepaling bestaat al decennialang en heeft als doel om te borgen dat een werkgever twee looncomponenten (regulier loon en een socialezekerheidsuitkering⁶) bij elkaar kan optellen voor het berekenen van de verschuldigde loonheffing, zodat de af te dragen loonheffing zo nauw mogelijk aansluit bij de verschuldigde inkomstenbelasting. Het is een middel om werkgevers te helpen hun administratieve last te beperken. De

³ Het exacte percentage is afhankelijk van het uitkeringsregime waar de uitkeringsgerechtigde mee te maken krijgt.

⁴ Belastingherziening 2001.

⁵ Kamerstukken II 1998/99, 26727, nr. 3.

⁶ Deze bepaling ziet op alle socialezekerheidsuitkeringen die via een werkgever kunnen worden betaald, zoals WGA-uitkeringen, IVA-uitkeringen en WW-uitkeringen.

samenvoegbepaling heeft als gevolg dat een verschil in behandeling bestaat tussen werknemers die hun uitkering direct van UWV krijgen en werknemers die hun uitkering via hun werkgever uitbetaald krijgen. Dat verschil speelde in veel mindere mate bij de introductie van de arbeidskorting in 2001, omdat de arbeidskorting destijds veel lager was (maximaal € 920) en opbouwde over een korter inkomenstraject.

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen
Ons kenmerk
2025-0000071063

Ter illustratie van voorgaande bevat de volgende tabel in welke mate het netto inkomen daalt van een persoon met minimumloon en met een modaal inkomen als diegene arbeidsongeschikt raakt. Daarbij wordt de huidige situatie weergegeven, waarin er geen recht bestaat op arbeidskorting over de WIA-uitkering, en de hypothetische situatie waarin er wel recht op arbeidskorting bestaat over de WIA-uitkering om te illustreren welke invloed de arbeidskorting heeft op het netto inkomen.

Tabel – Verandering in netto inkomen bij arbeidsongeschiktheid in de huidige situatie en ten opzichte van een hypothetische situatie met arbeidskorting over de WIA-uitkering⁷

	WML			Modaal		
	Werknemer	WIA-uitkering (geen AK)	Bij AK over WIA-uitkering	Werknemer	WIA-uitkering (geen AK)	Bij AK over WIA-uitkering
Bruto loon/uitkering	28.713	20.563*	20.563*	46.500	32.550	32.550
- Pensioenpremie	-678			-1.780		
- Belastingen	-10.042	-7.366	-7.366	-16.123	-11.659	-11.659
+ AHK	3.068	3.068	3.068	2.034	2.805	2.805
+ Arbeidskorting	5.259	0	3.361	5.492	0	5.361
Totaal te betalen belastingen	-1.715	-4.298	-937	-8.597	-8.854	-3.493
Netto inkomen	26.320	16.265	19.626	36.123	23.696	29.057
Vervangingsratio netto inkomen		62%	75%		66%	80%

**Bestaand uit € 20.099 WIA-uitkering en een aanvulling van € 464 vanuit de toeslagenwet/bijstand tot het sociaal minimum. Of er sprake is van een aanvulling en de hoogte daarvan is afhankelijk van de huishoudsituatie en niet voor elk huishouden gelijk. De ao-tegemoetkoming is buiten beschouwing gelaten.*

De tabel laat zien dat het verschil tussen het bruto inkomen en het netto inkomen groter is bij uitkeringsgerechtigden vergeleken met een werkende of iemand die

⁷ Een verlaging van het belastbare inkomen heeft ook gevolgen voor inkomensafhankelijke regelingen, zoals toeslagen. Die zijn in dit voorbeeld niet verder uitgewerkt omdat die sterk afhankelijk zijn van de huishoudsituatie. De cijfers geven daarom geen volledig beeld van de daling in het besteedbaar inkomen. Toeslagen hebben over het algemeen een dempend effect op de daling voor lagere en middeninkomens, en dus een verhogend effect op het netto besteedbaar inkomen van met name lagere en modale inkomensgroepen wanneer zij arbeidsongeschikt raken.

over de uitkering arbeidskorting ontvangt. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het wel of niet ontvangen van arbeidskorting over het inkomen. Het verschil in behandeling tussen werkenden en niet-werkenden is in lijn met de huidige vormgeving van de inkomstenbelasting en de nagestreefde doelen van onder meer de arbeidskorting. Mede gelet op de grote stijging van de arbeidskorting de afgelopen jaren verkent het kabinet daarom ook de samenloop van uitkering, heffingskortingen (zoals de arbeidskorting) en toeslagen.

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen
Ons kenmerk
2025-0000071063

Uitspraak Hoge Raad⁸ en mogelijkheden opheffen discriminatie

De Hoge Raad heeft geoordeeld over de situatie dat een belanghebbende werkzaam is in loondienst en daarnaast een WGA-uitkering ontvangt. Als UWV de WGA⁹-uitkering rechtstreeks uitbetaalt wordt er, in lijn met de regels, geen arbeidskorting toegepast.¹⁰ De werkgever van de belanghebbende wilde deze uitkering niet van UWV ontvangen en vervolgens doorbetalen aan de belanghebbende.¹¹ Als dezelfde WGA-uitkering wel door de werkgever zou zijn uitgekeerd, dan zou de arbeidskorting wel zijn toegepast over de uitkering vanwege de toepassing van de samenvoegbepaling.

De Hoge Raad oordeelt dat in dit geval sprake is van ongelijke behandeling van gelijke gevallen. Ook met inachtneming van de ruime beoordelingsvrijheid van de wetgever, is deze ongelijke behandeling niet gerechtvaardigd. Daarom concludeert de Hoge Raad dat dit verschil in behandeling in strijd is met het discriminatieverbod dat is neergelegd in de mensenrechtenverdragen. De Hoge Raad biedt geen rechtsherstel en oordeelt dat het vooralsnog aan de wetgever is om de discriminatie op te heffen. Het kabinet heeft daarmee de opdracht om deze discriminatie op zo kort mogelijke termijn op te heffen.

De Hoge Raad geeft aan dat discriminatie onder andere kan worden vermeden door een WGA-uitkering niet langer mee te tellen voor de berekening van de arbeidskorting, ook niet in de situatie waarin die uitkering via de werkgever wordt ontvangen. Volgens de Hoge Raad zou dat beter aansluiten bij het doel van de wettelijke regeling van de arbeidskorting. De Hoge Raad stelt ook dat het uitbreiden van de reikwijdte van de arbeidskorting tot alle WGA-uitkeringen, zou leiden tot een moeilijk te rechtvaardigen verschil in behandeling ten opzichte van andere uitkeringen.¹²

Een uitbreiding leidt tot een nieuwe spanning met het gelijkheidsbeginsel/anti-discriminatieverbod. Ten eerste omdat het verschil in behandeling tussen een arbeidsongeschiktheidsuitkering en andere socialezekerheidsuitkeringen niet goed kan worden gerechtvaardigd. Indien het toepassingsbereik van de arbeidskorting wordt uitgebreid naar alle arbeidsongeschiktheidsuitkeringen roept dat de vraag op of dat ook niet zou moeten gelden voor andere uitkeringen die evenmin als loon uit tegenwoordige arbeid zijn aan te merken zoals bijvoorbeeld WW-uitkeringen. Ten tweede, omdat dan een niet goed te rechtvaardigen verschil

⁸ ECLI:NL:HR:2024:1657.

⁹ Werkhervattingsuitkering gedeeltelijk arbeidsongeschikten.

¹⁰ Een WGA-uitkering is een uitkering waar recht op kan ontstaan bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid. Deze uitkering kwalificeert als loon uit vroegere dienstbetrekking en wordt voor de arbeidskorting niet gelijkgesteld aan loon uit tegenwoordige dienstbetrekking (artikel 8.1, tweede lid, Wet IB 2001).

¹¹ Een dergelijke doorbetaling staat bekend als een 'werkgeversbetaling'.

¹² R.o. 5.4.3.

ontstaat tussen uitkeringsgerechtigden die een klein dienstverband hebben en uitkeringsgerechtigden die helemaal niet meer kunnen werken. Ten slotte heeft een uitbreiding een forse budgettaire derving.¹³ Een uitbreiding vraagt een meer fundamentele herziening van (het doel van) de arbeidskorting (zie paragraaf 'historie en vormgeving arbeidskorting – effect op uitkeringen').

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen
Ons kenmerk
2025-0000071063

Inperken reikwijdte arbeidskorting / aanpassen samenvoegbepaling

Het kabinet heeft de opdracht om de ongelijke behandeling zo snel mogelijk weg te nemen. De afgelopen tijd is daarom ook verkend welke mogelijkheden er zijn om de ongelijkheid op korte termijn weg te nemen. Dat kan, zoals in bovenstaande alinea wordt toegelicht, door ofwel het toepassingsbereik van de arbeidskorting in te perken, ofwel uit te breiden. Een inperking sluit het meest nauw aan bij een doel van de arbeidskorting (stimuleren arbeidsparticipatie), maar heeft ook negatieve financiële gevolgen voor de mensen die het betreft. Het kabinet ziet als enig realistisch alternatief om de discriminatie op korte termijn¹⁴ op te heffen via een beperking van de reikwijdte middels het aanpassen van de samenvoegbepaling. Dat sluit het meest nauw aan bij een huidig doel van de arbeidskorting en voorkomt dat er een nieuw, niet te rechtvaardigen, verschil ontstaat.

De aanpassing houdt in dat in geen enkel geval meer arbeidskorting kan worden toegepast over socialezekerheidsuitkeringen. Wel blijft het doel van de samenvoegbepaling behouden. De samenvoegbepaling heeft namelijk als doel dat een werkgever de socialezekerheidsuitkering en het loon uit tegenwoordige arbeid bij elkaar optelt om via de aangifte loonheffingen al rekening te houden met de progressieve tarieven in de inkomstenbelasting. De aanpassing houdt dat in stand, maar er wordt expliciet vastgelegd dat de socialezekerheidsuitkering blijft kwalificeren als loon uit vroegere arbeid waarover geen arbeidskorting mag worden toegepast.¹⁵

Deze aanpassing heeft forse negatieve gevolgen voor de groep mensen die het betreft. Het besluit om de samenvoegbepaling aan te passen heeft het kabinet dan ook niet lichtvaardig genomen. Op dit moment zijn er ongeveer 330.000 mensen die een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen van UWV waarop de arbeidskorting niet kan worden toegepast en daarnaast binnen hetzelfde jaar werken.¹⁶ Er is daarnaast een groep van naar inschatting 11.000 mensen die een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen via de werkgever waarop de arbeidskorting wel wordt toegepast. Voor die laatste groep van 11.000 mensen heeft een aanpassing van de samenvoegbepaling een financieel gevolg. Voor hen verandert de hoogte van het recht op arbeidskorting en, wanneer van toepassing, de inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK).¹⁷ Door de afbouw van de

¹⁴ Het verbieden van een werkgeversbetaling zou mogelijk een onwenselijke drempel vormen voor werkgevers om gedeeltelijk arbeidsgeschikten in dienst te nemen vanwege administratieve lasten en het aanpassen van de samenvoegbepaling is uitvoeringstechnisch eenvoudiger.

¹⁵ M.u.v. de uitkeringen die voor toepassing van de arbeidskorting gelijkgesteld worden met loon uit tegenwoordige arbeid (artikel 8.11 Wet IB 2001 en 22a Wet LB 1964).

¹⁶ Niet alleen loon uit dienstbetrekking, maar ook resultaat uit overige werkzaamheden of winst uit onderneming.

¹⁷ De samenvoegbepaling werkt niet alleen door in de arbeidskorting, maar ook in de IACK. De IACK wordt vastgesteld op basis van de hoogte van het arbeidsinkomen. Doordat de uitkering bij toepassing van de samenvoegbepaling als loon uit tegenwoordige arbeid wordt verwerkt in de loonaangifte en ook als zodanig doorwerkt in de aangifte inkomstenbelasting, ontvangen belastingplichtigen in sommige gevallen ook meer IACK.

arbeidskorting vanaf een inkomen van circa € 40.000 op jaarbasis zullen sommige belastingplichtigen er juist op vooruit gaan als de samenvoegbepaling wordt aangepast. De verwachting is dat de meerderheid van de eerdergenoemde groep van 11.000 mensen er door de aanpassing van de samenvoegbepaling op achteruit gaat. De verwachting is dat gemiddeld gezien bij de groep van circa 11.000 mensen er sprake zal zijn van een daling van het netto inkomen van € 3.000 per jaar. Dit gemiddelde bedrag is inclusief de groep die er voordeel van gaat ondervinden, hierdoor zal de daling in netto inkomen van de groep die er nadeel van gaat ondervinden gemiddeld hoger liggen dan € 3.000 per jaar.

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen
Ons kenmerk
2025-0000071063

Overgangsrecht

Het kabinet beseft dat dit voor deze groep uitkeringsgerechtigden onrechtvaardig kan voelen en dat dit besluit een forse verlaging van het netto-inkomen kan betekenen. Daarom heeft het kabinet ook gezocht naar manieren om dat te verzachten. Een jarenlange compensatie van de huidige groep van 11.000 mensen is niet mogelijk zonder in strijd te handelen met het discriminatieverbod. Dit zou ook een onevenredige administratieve last voor werkgevers opleveren. Vandaar dat is gekeken of er manieren zijn om een te abrupte inkomensdaling te beperken en geleidelijker te laten verlopen. Het geleidelijk uitfaseren van het recht op arbeidskorting voor de groep van 11.000 mensen is uitvoeringstechnisch op korte termijn niet haalbaar en laat de discriminatie langer dan noodzakelijk in stand. Het kabinet kiest er daarom voor om de samenvoegbepaling niet direct, maar per 2027 aan te passen. Daarmee borgt het kabinet dat degenen die hier financieel nadeel aan ondervinden niet te abrupt worden geconfronteerd met een inkomensdaling. Gedurende de jaren 2025 en 2026 blijft de samenvoegbepaling in haar huidige vorm bestaan zonder onderscheid te maken tussen huidige gebruikers en nieuwe gebruikers.

Een overgangstermijn geeft ook softwareontwikkelaars en werkgevers de benodigde tijd om te anticiperen op deze aanpassing. Allereerst moeten softwareontwikkelaars hun software voor de loonaangifte aanpassen, zodat werkgevers de mogelijkheid hebben om de twee looncomponenten zodanig te splitsen dat er geen arbeidskorting meer wordt toegepast over een uitkering. Softwareontwikkelaars hebben aangegeven dat ze deze aanpassing kunnen invoeren per 2027. Invoering per 2026 zou theoretisch mogelijk zijn, maar dan zou voor 1 april 2025 de regeling uitgewerkt moeten zijn en ook voor deze datum besloten moeten zijn dat de aanpassing per 1 januari 2026 zou ingaan. Een iets ruimer tijdsbestek biedt de mogelijkheid om de aanpassing zorgvuldiger te implementeren en rekening te houden met uitzonderingen. Daarnaast brengt deze aanpassing ook een extra administratieve handeling met zich mee voor werkgevers. Een uitgestelde inwerkingtreding geeft hun ook de ruimte om zich aan te passen.

Wij gebruiken de tijd tot en met 2027 om werkenden, uitkeringsgerechtigden en inhoudingsplichtigen zo goed mogelijk te informeren over (het effect van) de aanpassing van de samenvoegbepaling zodat zij zich tijdig kunnen voorbereiden op de aanpassing.

Het kabinet kiest nu voor een aanpassing die de strijd met het discriminatieverbod in mensenrechtenverdragen op korte termijn opheft zonder nieuwe spanning met dit verbod te veroorzaken. Daarnaast verkent het kabinet de samenloop van uitkering, heffingskortingen (zoals de arbeidskorting) en

toeslagen voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten. Desgevraagd gaan wij hier ook graag met uw Kamer over in gesprek.

**Directie Directe
Belastingen & Toeslagen**
Ons kenmerk
2025-0000071063

Hoogachtend,

de staatssecretaris van
Financiën - Fiscaliteit,
Belastingdienst en Douane

Zaken

de Minister van Sociale
en Werkgelegenheid

T. van Oostenbruggen

Y.J. van Hijum

TER BESPREKING

Aan

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Startnota voorjaarsbesluitvorming vijfhoek

Datum

4 maart 2025

Notanummer

2025-0000058605

Bijlagen

1) Concept Kamerbrief
samenvoegbepaling
arbeidskorting

2) Toelichting Mia
/Vamil

Aanleiding

Deze notitie is het startdocument voor de voorjaarsbesluitvorming over de inkomsten. In deze nota worden de uitgangspunten van de besluitvorming gepresenteerd, de stand van het inkomstenkader weergegeven en de budgettaire gevolgen van de onderwerpen die zullen voorliggen toegelicht. Ook wordt akkoord gevraagd op een Kamerbrief over de samenvoegbepaling in de arbeidskorting.

Beslispunten

1. Worden de uitgangspunten en opgave door de vijfhoek gedeeld en herkend?
2. Bent u akkoord met doorgeleiding van de startnota naar de politieke vijfhoek?
3. Bent u akkoord met doorgeleiding van bijgevoegde concept Kamerbrief over de samenvoegbepaling in de arbeidskorting (bijlage 1)?

Proces en uitgangspunten lastenbesluitvorming

- De lastenbesluitvorming vindt plaats in de vijfhoek. Er zijn drie politieke vijfhoeken ingepland op 11 maart, 25 maart, en 1 april. De beoogde afsluiting van de voorjaarsbesluitvorming is in de MR van 11 april.
- In de week van 7 t/m 11 april moeten alle onderwerpen (inkomsten, uitgaven, klimaat) bij elkaar komen om in de MR van 11 april te kunnen besluiten over de Voorjaarsnota.
- Conform de begrotingsregels is het uitgangspunt dat het inkomstenkader sluit en maatregelen dus budgettair gedekt moeten zijn in 2026, over de kabinetsperiode en structureel.
- De inzet wordt om dit te doen met een pakket dat inhoudelijk zo goed mogelijk aansluit bij de bronnen van de derving, bij het domein en de lastenontwikkeling voor burgers en bedrijven.
- Conform de begrotingsregels geeft het kabinet een reactie op evaluaties van fiscale regelingen. Recent zijn er een aantal nieuwe evaluaties gepubliceerd. Tijdens de voorjaarsbesluitvorming moet besloten worden wat te doen met deze fiscale regelingen.
- Parallel aan de inkomstenbesluitvorming vindt er besluitvorming plaats over klimaat. De klimaatbesluitvorming vindt plaats in BWO's. De uitkomsten uit de BWO's dienen, voor zover het de lasten betreft, als input voor het besluitvormingsproces in de vijfhoek.

Tabel 1: Planning voorjaarsbesluitvorming

Datum	Omschrijving
26 feb	Publicatie CEP
7 mrt	Kaderbrief in MR
11 mrt t/m 1 apr	Inkomstenbesluitvorming in vijfhoek
13 mrt t/m 27 mrt	Begrotingsbilateralen over de uitgaven
10 mrt t/m 19 mrt	Klimaat BWO's met MKGG, SFIN en sector-BWP's
11 apr	Afronding voorjaarsbesluitvorming in MR

Tabel 2: Politieke vijfhoeken

Datum	Dag	Onderwerp vijfhoek
11 mrt	dinsdag	Vaststellen inkomstenkader en te dekken opgaven
25 mrt	dinsdag	Bespreken opties voor sluiten inkomstenkader
1 april	dinsdag	Besluit over sluiten inkomstenkader

a. Stand inkomstenkader

- Tabel 3 geeft de stand van het inkomstenkader weer. Het grote overschot in 2026 geeft een vertekend beeld omdat daarin ook de dekking voor box 3 is meegenomen. Gedurende de kabinetsperiode0 (2025 t/m 2028) is er een overdekking van cumulatief €315 mln. Op basis van de aanpassingen in het najaar (de amendementen vanuit de Kamer bij het Belastingplan) is er daarnaast sprake van een structureel overschot van €159 miljoen.
- Conform het hierboven genoemde uitgangspunt zal deze lastenrelevante derving gedekt moeten worden binnen het inkomstenkader.
- Het inkomstenkader is opgedeeld in de onderstaande blokken:
 - Stand van het inkomstenkader
 - Box 3
 - Btw cultuur, media en sport
 - Negatief geëvalueerde fiscale regelingen
 - Stelpost fiscale regelingen en constructies
 - Herijkingen en overige ontwikkelingen
 - Vorbereidingen Belastingplan 2026
 - Klimaat
 - Overige beleidswensen

Tabel 3: stand inkomstenkader (prijspeil 2025)

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
Totaal stand inkomstenkader	206	1.119	-1.056	46	48	84	159

b. Box 3

- Voor de kerst is reeds dekking afgesproken voor het niet voorinvullen van het percentage eigen gebruik, en het jaar uitstel van de Wet werkelijk rendement in 2027. Deze dekking bestaat uit het verhogen van het forfait overige bezittingen en verlagen van het heffingsvrije vermogen (hvv). Deze dekking zit in het basispad van het CEP (regels 1 t/m 4).
- De dekkingsoptie is geactualiseerd. Het forfait voor 2026 is nu bekend. Dit betekent dat het verhoogde forfait uitkomt op 7,78%. De verlaging van het hvv was met € 7.500 in prijzen 2024. Doordat de tabelcorrectiefactor (tcf) voor 2026 is aangepast in het CEP (in het CEP wordt een lagere inflatie verwacht dan in de MEV), betekent dit dat het verlaagde hvv voorlopig wordt vastgesteld op € 51.396 (i.p.v. € 52.048).
- Het nieuwe arrest van de Hoge Raad vlak voor Kerst 2024 over eigen gebruik, heeft geleid tot aanvullende derving die gedekt dient te worden (regel 5). Dat komt doordat eigen gebruik alleen belast mag worden bij voldoende motivering. Dit wordt geregeld in de Wet Tegenbewijsregeling.
- De actualisering van de ramingen van de derving binnen box 3 met de meest recente realisaties en de certificering door het CPB heeft geleid tot een herijking (regels 7 en 8). Voor 2025 levert dat een positieve bijstelling van ruim 400 miljoen op, voornamelijk als gevolg van de gestegen huizenprijzen in 2024.
- Met deze maatregelen en ontwikkelingen is de dekkingsopgave ingevuld. In de brief van 13 december 2024 is gemeld dat dit voorjaar deze invulling kan worden heroverwogen indien een andere dekking voorhanden is.

Tabel 4: Box 3 (prijsspeil 2025)

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)		2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
<i>Stand aug 2024</i>								
1	Uitstel WWR met 1 jaar, inclusief overbruggingsstelsel	0	0	-2.328	0	0	-2.328	0
2	Kosten niet voorinvullen eigen gebruik	-101	-104	-111	0	0	-316	0
<i>Dekking dec 2024</i>								
3	Verhogen forfait overige bezittingen	0	1167	1167	0	0	2.334	0
4	Verlaging heffingsvrij vermogen	0	160	160	0	0	320	0
Subtotaal		-101	1.223	-1.112	0	0	10	0
<i>Update VJN</i>								
5	Uitspraak HR dec 2024 eigen gebruik	-183	0	0	0	0	-183	
6	Uitstel afschaffen groen beleggen	0	0	PM	0	0	PM	0
<i>Herijking</i>								
7	Wet Tegenbewijs	474	-85	57	0	0	446	0
8	Dekking dec 2024	0	-59	-59	0	0	-118	0
Totaal		190	1.079	-1.114	0	0	155	0

c. BTW cultuur, media en sport

- Met de Tweede Kamer is in het najaar een inspanningsverplichting afgesproken om een alternatief te vinden voor de verhoging van de btw op cultuur, media en sport. Als de beoogde verhoging van deze btw posten niet doorgaat, levert dit een derving van € 1.301 miljoen op.
- De verhoging van deze btw posten is met het Belastingplan 2025 al opgenomen in de wet. De overgangsregeling die stelt dat de aankoop van diensten die in 2026 worden geleverd reeds in 2025 tegen het hogere tarief verkocht moeten worden is tot 1 juli 2025 opgeschort.
- Aan de Tweede Kamer zijn verschillende alternatieven gepresenteerd:
 - Het introduceren van een nieuw middentarief in de btw in 2027;
 - Het verhogen van het algemene tarief;
 - Het verhogen van het lage tarief;
 - Het verhogen van een aantal verlaagde tarieven naar het algemene tarief.
- Tijdens de voorjaarsbesluitvorming moet worden besloten over alternatieve dekking zodat er op tijd een wet ingediend kan worden om de btw verhoging terug te draaien. Ook geldt dat de overgangsregeling op tijd moet worden opgeschort.

d. Negatief geëvalueerde fiscale regelingen

- Alle fiscale regelingen worden periodiek geëvalueerd.
- Recent zijn een aantal fiscale regelingen negatief geëvalueerd en er worden op korte termijn een aantal nieuwe evaluaties gepubliceerd.
- Conform begrotingsregels wordt gekeken of deze negatief geëvalueerde regelingen afgeschaft of anders vormgegeven kunnen worden. Als deze regelingen niet gewijzigd worden, zal dit met een kabinetsreactie beargumenteerd moeten worden richting de Kamer.
- Het betreft de volgende fiscale regelingen:
 - Lage vennootschapsbelastingtarief
 - Vrijstelling uitkering bij 25- en 40-jarig dienstverband in de inkomstenbelasting
 - Vrijstelling gift aan kind voor een vrij doel in de schenk- en erfbelasting
 - Vrijstelling gift aan kind voor een dure studie in de schenk- en erfbelasting
 - Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting
 - Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting
- Daarnaast worden de onderstaande evaluaties op korte termijn nog afgerond. Ook deze kunnen, indien negatief geëvalueerd, meelopen met de besluitvorming.
 - Vrijstellingen in de btw
 - Aftrek onderhoudsverplichtingen en belaste alimentatie IB
 - Overdrachtsbelasting vrijstellingen woningmarkt

e. Stelpost fiscale regelingen en constructies

- In het hoofdlijnenakkoord is een stelpost van € 250 miljoen opgenomen. De opbrengst in de stelpost start in 2026 en moet bestaan uit het afschaffen of afbouwen van fiscale regelingen en belastingconstructies.
- In de begrotingsregels is afgesproken dat taakstellende bedragen jaarlijks worden geïndexeerd, hier vallen ook stelposten onder. Daarom is de omvang van de stelpost gestegen naar € 259 miljoen.

- Omdat de stelpost vanaf 2026 is ingeboekt is, is het gegeven de noodzakelijke implementatietijd noodzakelijk nu over de invulling van de stelpost te beslissen.
- In de volgende vijfhoek wordt een pakket voorgesteld voor de invulling van de stelpost.
- In het geval dat de stelpost niet (volledig) gevuld wordt, is in het hoofdlijnenakkoord afgesproken dat de stelpost wordt gevuld met het beperkt indexeren van de inkomstenbelasting met de tabelcorrectiefactor (tcf).
- Met de tcf worden belastingschijven, heffingskortingen en andere waarden gecompenseerd voor inflatie. Als dit beperkt wordt gedaan leidt dit tot een lastenverzwaring (op arbeid) waarmee er geld wordt opgehaald om de stelpost te vullen.

f. Herijkingen en overige ontwikkelingen

- De herijkingen (buiten box 3), leiden tot een beperkte opbrengst.
- Overige ontwikkelingen zijn beleidsaanpassingen die reeds besloten of onvermijdelijk zijn, maar die nog budgettair moeten worden verwerkt.
- Per saldo leveren de herijkingen en overige ontwikkelingen binnen de kabinetsperiode cumulatief € 117 miljoen op, en structureel € 147 miljoen.
- Zvw premies en Zvw uitgaven De Zvw-premies maken deel uit van het inkomstenkader. Een per saldo meevaller in de uitgaven aan de Zorgverzekeringswet wordt, na saldering met eventuele tegenvallers elders in de zorg en op de VWS-begroting, ingezet voor lastenverlichting via een verlaging van de premies. In het geval dat er sprake is van een meevaller aan de uitgavenkant, wordt tegenover de lagere zorgpremies geen compenserende lastenverhoging gesteld. In dit geval wordt een kadercorrectie toegepast. In het geval dat er sprake is van een kaderrelevante tegenvaller aan de uitgavenkant wordt dit opgelost binnen het uitgavenkader en worden aan de inkomstenkant de lasten met hetzelfde bedrag verlaagd. In principe wordt dit ingevuld met compenserende bijstellingen elders die zo goed mogelijk aansluiten bij de doelgroep. De compensatie in het inkomstenkader wordt in het voorjaar, tegelijkertijd met de uitgavenkant, naar buiten toe gecommuniceerd. Gebruikelijk is om deze compensatie te laten lopen via de eerste twee schijven van de IB (voor het deel dat huishoudens afdragen) en de AOF-premie (voor het deel dat bedrijven afdragen).

Tabel 5: Herijkingen en overige ontwikkelingen (prijspeil 2025)

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
Herijkingen								
9	Tijdelijke tariefkorting motorrijtuigenbelasting (mrb)	36	38	15	7	1	26	17
Overige ontwikkelingen								
10	Zorgpremie ontwikkeling n.a.v. Zvw-uitgaven	0	PM	PM	PM	PM	PM	PM
11	Doorwerking ontwikkeling zorgpremies op zorgtoeslag	0	PM	PM	PM	PM	PM	PM
12	Compensatie zorgpremies via IB	0	PM	PM	PM	PM	PM	PM
13	Compensatie zorgpremies via AOF	0	PM	PM	PM	PM	PM	PM

14	Ingekomen en uitgezonden werknemers betrekken bij de invoering van een constant forfait van 27% voor expats	0	0	21	25	30	31	31
15	Verhogen forfait leefkilometers IB aftrek specifieke zorgkosten	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
16	Uitstellen overgangsrecht verhoging btw tarief culturele goederen en diensten naar 1 juli 2025	0	-135	0	0	0	0	0
17	Verhogen tarief 1e en 2e schijf box 1 met 0,03%-punt	0	141	0	0	0	0	0
18	Matigingsbeleid belastingrente erfbelasting	-8	-6	-5	-5	-5	-5	-5
19	RVU-vrijstelling voor drie jaar verlengen en bedrag verhogen	0	-24	-47	-70	-68	-41	0
20	Verhogen RVU-heffing voor 3 jaar	0	24	47	50	50	41	0
21	Verhogen AOF-premie voor 3 jaar	0	0	0	20	18	0	0
22	Enveloppe voor verlenging RVU-vrijstelling na ijkmoment	0	0	0	0	-14	-41	-82
23	Reservering verhogen RVU-heffing	0	0	0	0	0	9	50
24	Reservering verhogen AOF-premie (RVU)	0	0	0	0	14	32	32
25	Amendementen bij het wetsvoorstel Belastingplan 2025	-2	11	9	5	10	20	104
26	Jaar uitstel verhogen AWf-premie voor Wpc	0	0	-96	0	0	0	0
27	Kadercorrectie jaar uitstel verhogen AWf-premie voor Wpc	0	0	96	0	0	0	0
	Totaal	25	48	39	31	35	71	147

g. Vorbereidingen Belastingplan 2026

- Er is een voorlopige invulling van het Belastingplan 2026 opgesteld.
- Maatregelen worden opgenomen in het Belastingplan als deze aan één van de volgende drie uitgangspunten voldoen:
 - Er bestaat een budgettaire noodzaak voor een bepaalde inwerkingtredingsdatum (bijvoorbeeld maatregelen die volgen uit de Voorjaarsnota of augustusbesluitvorming en – rekening houdend met implementatietermijnen of overgangsrecht – voor het einde van het kalenderjaar wettelijk vast moeten liggen);
 - Er bestaat voor de reparatie van wetgeving noodzaak voor de inwerkingtreding voor het eerstvolgende kalenderjaar (bijvoorbeeld als gevolg van jurisprudentie of onjuiste amendementen); of
 - Er bestaat politieke noodzaak of toezegging voor inwerkingtreding voor het eerstvolgende kalenderjaar.
- De beoogde aanpassingen leiden tot een overdekking van € 17 miljoen binnen de kabinetsperiode en € 12 miljoen structureel.

Tabel 6: Vorbereidingen Belastingplan 2026 (prijspeil 2025)

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)		2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
Belastingplan 2026								
28	Aanpassen samenvoegbepaling arbeidskorting over sociale zekerheidsuitkeringen	0	0	34	33	33	33	32

29	Aanpassen schenk- en erfbelasting n.a.v. Hoge Raad arrest over estate planning	0	3	4	4	4	4	4
30	Aanpassing SW voor biologisch kind	-9	-7	-7	-7	-7	-7	-7
31	Verruimen/verduidelijken fietsregeling loonbelasting	0	-3	-3	-3	-3	-3	-3
32	Afschaffen kwarttarieven motorrijtuigenbelasting (MRB)	0	0	1	1	1	1	1
33	Aanpassen drempelvrijstelling Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)	0	0	0	-22	-36	-36	-36
34	Dekking aanpassing drempelvrijstelling via AOF	0	0	0	22	36	36	36
35	Verhogen budgetreserve MIA	35	0	0	0	0	0	0
36	Verlagen budgetreserve VAMIL	-35	0	0	0	0	0	0
37	Aanpassing aangiftetermijn schenk en erf belasting	0	-1	-10	-13	-15	-15	-15
	Totaal	-9	-8	19	15	13	13	12

h. Klimaat

- Parallel aan inkomsten en uitgaven wordt er in het voorjaar ook besloten over klimaatbeleid.
- Besluitvorming hierover vindt plaats in bewindspersoonoverleggen (BWO's) met relevante departementen. Bijvoorbeeld LVVN, VRO en I&W.
- Het uitgangspunt is dat er een dekkend pakket met maatregelen wordt voorgelegd in een van de vijfhoeken zodra er een akkoord is bereikt.
- In de klimaatbesluitvorming lopen een aantal inkomstenrelevante maatregelen mee. Dat zijn:
 - Invoeren polymerenheffing (afpraak HLA)
 - Invoeren rode diesel voor de landbouw (afpraak HLA)
 - Differentiëren vliegbelasting naar afstand (afpraak HLA)
 - Uitbreiden stadswarmteregeling
 - Hervorming autobelastingen

i. Overige beleidswensen (aparte stukken)

- Criterium samengestelde gezinnen (inbreng FIN): aanpassen begrip toeslagpartner.
Op dit moment worden veel mensen onterecht als toeslagpartner aangemerkt, waardoor zij minder inkomensondersteuning ontvangen. Deze maatregel kost ongeveer € 100 miljoen en wordt binnen toeslagen gedekt.
- Fiscale faciliteit aandelenopties startups (inbreng EZ): introduceren nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups m.b.t. aandelenopties. Deze maatregel kost structureel € 25 miljoen. De voorgestelde dekking is het versoberen van de stakingsaftrek, meewerkaftrek en startersaftrek.
- Uitstel pensioen bedrag ineens (inbreng SZW): uitstellen invoering wetsvoorstel pensioen bedrag ineens naar juli 2026. Deze maatregel kost € 13 miljoen in 2025 en € 13 miljoen in 2026. Deze derving moet conform begrotingsregels gedekt worden binnen het inkomstenkader. Het ligt daarbij voor de hand deze dekking te laten neerslaan zoveel mogelijk binnen het domein dat raakt aan pensioenen.

Toelichting per beleidsmaatregel

1. *Uitstel WWR met 1 jaar, inclusief overbruggingsstelsel*
De invoering van de Wet werkelijk rendement (WWR) box 3 wordt uitgesteld naar 2028. Dit leidt tot een derving in 2027.
2. *Kosten niet voorinvullen eigen gebruik*
In december 2024 is het parlement geïnformeerd dat het kabinet niet vooraf het bedrag voor het eigen gebruik van onroerende zaken (zoals een vakantiehuis) voor burgers gaat invullen. Deze aanpassing leidt ertoe dat er met een ander gedragseffect wordt gerekend voor de Wet tegenbewijsregeling. Dit leidt tot een derving in de periode 2025 t/m 2027.
3. *Verhogen forfait overige bezittingen*
In december 2024 is het parlement geïnformeerd dat het kabinet van plan is om de derving van het uitstellen van de WWR en het niet voorinvullen van eigen gebruik te dekken met twee maatregelen: een verhoging van het forfait voor overige bezittingen (zoals crypto) en een verlaging van het heffingsvrij vermogen. Met deze maatregel wordt het forfait voor overige bezittingen verhoogd. Dit leidt tot een opbrengst tot aan de invoering van de WWR in 2028.
4. *Verlaging heffingsvrij vermogen*
Met deze maatregel wordt het heffingsvrij vermogen verlaagd. Dit is de tweede dekkingsmaatregel voor het uitstellen van de WWR naar 2028 en het niet vooraf invullen van eigen gebruik. Dit leidt tot een opbrengst tot aan de invoering van de WWR in 2028.
5. *Uitspraak HR dec 2024 eigen gebruik*
De Hoge Raad heeft in december 2024 bepaald dat het kabinet op dit moment geen juridische grondslag heeft om eigen gebruik van onroerende zaken te belasten. Dit leidt tot een derving in 2025. Doordat deze juridische grondslag met de Wet tegenbewijsregeling vanaf 2026 geregeld kan worden leidt dit niet tot een structurele derving.
6. *Uitstel afschaffen groen beleggen*
Bij het Belastingplan 2025 is een amendement aangenomen waarmee de vrijstelling én de heffingskorting voor groene beleggingen stapsgewijs wordt afgeschaft. In het amendement is opgenomen dat beide regelingen vanaf 2025 worden afgebouwd en per 2027 definitief worden afgeschaft. Door het uitstel van het de WWR is dit echter niet meer uitvoerbaar. Hierdoor blijven de regelingen een jaar langer bestaan wat leidt tot een derving.
7. *Wet Tegenbewijsregeling*
Bij het doorlopen van het certificeringsproces met het Centraal Planbureau is de raming voor de Wet tegenbewijsregeling aangepast. Met deze herijking wordt dit verwerkt.
8. *Dekking dec 2024*
Bij het doorlopen van het certificeringsproces met het Centraal Planbureau is de raming voor de dekkingsmaatregelen (heffingsvrij vermogen en forfait overige bezittingen) aangepast. Met deze herijking wordt dit verwerkt.

9. *Tijdelijke tariefkorting motorrijtuigenbelasting (mrb)*
In het BP25 is bepaald dat er een tijdelijke mrb tariefkorting wordt ingevoerd voor emissievrije personenauto's. De raming van deze maatregel is aangepast n.a.v. het doorlopen van het certificeringsproces met het Centraal Planbureau. Met deze herijking wordt dit verwerkt.
10. *t/m 13.*
Indien er sprake is van tegenvallers bij de Zvw-premies moet dit worden gecompenseerd met lastenverlichting. Hierbij wordt rekening gehouden met het effect op de zorgtoeslag.
14. *Ingekomen en uitgezonden werknemers betrekken bij de invoering van een constant forfait van 27% voor expats*
Conform de 2e nota van wijziging van het BP25 geldt het nieuwe constante forfait van 27% van de expatregeling ook voor uitgezonden werknemers. Zoals militairen en diplomaten. Dit leidt tot een opbrengst.
15. *Verhogen forfait leefkilometers IB aftrek specifieke zorgkosten*
Conform de 2e nota van wijziging van het BP25 wordt het forfait voor leefkilometers binnen de aftrek specifieke zorgkosten in de IB verhoogd. Dit leidt tot een derving.
16. *Uitstellen overgangsrecht verhoging btw tarief culturele goederen en diensten naar 1 juli 2025*
Vanwege de lopende besluitvorming over een alternatief voor de verhoging van het btw tarief op culturele goederen en diensten is het overgangsrecht uitgesteld tot 1 juli 2025. Dit leidt tot een derving.
17. *Verhogen tarief 1e en 2e schijf box 1 met 0,03%-punt*
Met deze maatregel worden de tarieven van de eerste en tweede schijf in box 1 verhoogd met 0,03%-punt.
18. *Matigingsbeleid belastingrente erfbelasting*
Naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad hanteert de Belastingdienst een 'matigingsbeleid' voor de belastingrente die wordt geheven bij de erfbelasting. Dit komt er op neer dat bij een foutieve of een onvolledige aangifte de rente niet meer wordt geheven over de verschuldigde belasting maar over het verschil tussen de verkeerde en de definitieve aangifte. Hierdoor neemt de grondslag van de belastingrente significant af wat leidt tot een derving.
19. *RVU-vrijstelling voor drie jaar verlengen en bedrag verhogen*
In september 2024 is er een akkoord bereikt over de Regeling Vervroegd Uittreden. Met dit nieuwe akkoord wordt een aantal dingen aangepast in de RVU: de drempelvrijstelling wordt per 2026 verhoogd en de vrijstelling wordt verlengd. Daarnaast is er middels een enveloppe geld gereserveerd voor het mogelijk verlengen van de RVU en het verhogen van het drempelbedrag. Dit wordt gedekt door een verhoging van de AOF-premie.
20. *Verhogen RVU-heffing voor 3 jaar*
Zie maatregel 20.
21. *Verhogen AOF-premie voor 3 jaar*

Zie maatregel 20.

22. Enveloppe voor verlenging RVU-vrijstelling na ijkmoment

Zie maatregel 20.

23. Reservering verhogen RVU-heffing

Zie maatregel 20.

24. Reservering verhogen AOF-premie (RVU)

Zie maatregel 20.

25. Amendementen bij het wetsvoorstel Belastingplan 2025

Bij de behandeling van het wetsvoorstel Belastingplan 2025 zijn er 8 amendementen aangenomen. De som van deze amendementen leidt tot een structurele opbrengst van € 104 miljoen. De structurele overdekking komt door een amendement waarbij de uitbetaling van de algemene heffingskorting is verbreed. Dit kost incidenteel € 102 miljoen in 2028 maar er is een structurele dekking tegenover gezet door de inkomstenbelasting beperkt te indexeren.

26. Jaar uitstel verhogen AWf-premie voor Wpc

PM

27. Kadercorrectie jaar uitstel verhogen AWf-premie voor Wpc

PM

28. Aanpassen samenvoegbepaling arbeidskorting over sociale zekerheidsuitkeringen

Naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad over de reikwijdte van de arbeidskorting wordt de zogeheten samenvoegbepaling aangepast. Hierdoor is de arbeidskorting niet meer van toepassing op sociale zekerheidsuitkeringen die via de werkgever worden betaald.

29. Aanpassen schenk- en erfbelasting n.a.v. Hoge Raad arrest over estate planning

Gehuwden kunnen in het zicht van overlijden de huwelijkse voorwaarden zo aanpassen dat de erfbelasting voor een groot deel wordt vermeden. Om dit te herstellen wordt voorgesteld dat wanneer sprake is van een gemeenschap van goederen schenk- of erfbelasting wordt geheven voor zover een belastingplichtige meer dan 50% verkrijgt bij ontbinding van die gemeenschap. Deze aanpassing volgt op een uitspraak van de HR.

30. Aanpassing SW voor biologisch kind

De HR heeft geoordeeld dat er geen binnen de schenk- en erfbelasting geen onderscheid mag worden gemaakt tussen kinderen die zijn geborgen binnen of buiten het huwelijk. Ter reparatie wordt voorgesteld om biologische kinderen voor de schenk- en erfbelasting gelijk te stellen met juridische kinderen, zodat ook biologische kinderen recht hebben op de kindvrijstelling en het lagere tarief

31. Verruimen/verduidelijken fietsregeling loonbelasting

Op dit moment geldt er een bijtellingsregeling voor de (elektrische) fiets. Deze bijtelling geldt alleen voor fietsen die worden gebruikt voor

privédoeleinden. Als een fiets zakelijk wordt gebruikt is er geen bijtelling van toepassing. Het blijkt voor werkgevers lastig te bewijzen dat een fiets enkel zakelijk is gebruikt, waardoor zij vaak bijtelling moeten betalen. Met deze maatregel wordt de fietsregeling verbreed zodat dit onbedoelde effect verholpen wordt.

32. Afschaffen kwarttarieven motorrijtuigenbelasting (MRB)

In de mrb zijn er nog twee kwarttarieven. Een voor motorrijtuigen die worden gehouden door kermis- of circusexploitanten en een voor motorrijtuigen die zijn ingericht als werktuig of -plaats. Met deze maatregel wordt de uitzonderingspositie voor deze motorrijtuigen opgeschort door de kwarttarieven af te schaffen.

33. Aanpassen drempelvrijstelling Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)

Met deze maatregel wordt de RVU-drempelvrijstelling structureel gemaakt en verhoogd met een bedrag van €300 per maand. Ter dekking van deze wijzigingen gaat het tarief van de pseudo-eindheffing voor een RVU die uitgaat boven de drempelvrijstelling van 52% oplopend met tussenstappen in 2026 en 2027 naar uiteindelijk 65% in 2028.

34. Dekking aanpassing drempelvrijstelling via AOF

Met deze maatregel wordt de premie van het arbeidsongeschiktheidsfonds verhoogd. Deze maatregel geldt als dekking voor het aanpassen van de drempelvrijstelling Regeling Vervroegd Uittreden.

35. Verhogen budgetreserve MIA

Het budget van de MIA is in 2024 wederom overschreden door het grote aantal aanvragen. Dit betekent dat er geen ruimte meer is bij een eventuele overschrijding in 2025 of 2026. Vanuit het oogpunt van budgettaire beheersbaarheid is dat niet wenselijk.

Met deze maatregel wordt de MIA budgetreserve verhoogd met € 35 miljoen. Dit voorkomt dat ondernemers onverhoopt geen gebruik meer van de MIA kunnen maken als gevolg van een verhoogd risico op vroegtijdige sluiting van de regeling.

In bijlage 2 bij deze nota is een uitgebreide toelichting opgenomen over maatregel 36 en 37

36. Verlagen budgetreserve VAMIL

Ter dekking van de verhoging van de MIA budgetreserve wordt de budgetreserve van de VAMIL met € 35 miljoen verlaagd. In tegenstelling tot de MIA werd het budget van de VAMIL de afgelopen jaren niet volledig opgemaakt.

37. Aanpassing aangiftetermijn schenk en erf belasting

Voor de erfbelasting geldt een aangiftetermijn van acht maanden na het overlijden. Deze termijn is voor de burger vaak te kort om juist en volledig aangifte erfbelasting te kunnen doen. Met deze maatregel wordt de aangiftetermijn verlengd.

HEDEN – REACTIE GEWENST UITERLIJK VRIJDAG 7 MAART IVM VERZENDING NAAR DE VIJFHOEK
TER BESLISSING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Voorjaarsbesluitvorming: politieke vijfhoek 11/03/25

Datum

6 maart 2025

Notanummer

2025-0000070308

Bijlagen

1. Startnota voorjaarsbesluitvorming
2. Kamerbrief samenvoegbepaling
3. Voorstel aandelenopties start-ups

Aanleiding

Op 11 maart vindt de eerste politieke vijfhoek van de voorjaarsbesluitvorming plaats. Met deze nota wordt uw akkoord gevraagd voor het voorleggen van de bijgaande stukken in de politieke vijfhoek van 11 maart.

Beslispunten

1. Gaat u akkoord met het agenderen van de startnota voorjaarsbesluitvorming in de politieke vijfhoek (bijlage 1)?
2. Gaat u akkoord met het agenderen van de Kamerbrief samenvoegbepaling arbeidskorting in de politieke vijfhoek (bijlage 2)?
3. Gaat u akkoord met het agenderen van het voorstel *aandelenopties start-ups* samen met EZ (bijlage 3)?
4. Bent u akkoord met de lijn om het huidige overschot in het inkomstenkader nu niet in te zetten voor beleidswensen van andere departementen?
5. Bent u akkoord met het verwerken van de *budgetschuif MIA/VAMIL* in het inkomstenkader en dit voor te leggen aan de politieke vijfhoek?
6. Bent u akkoord met het verwerken van het *uitstel pensioen bedrag ineens* in het inkomstenkader en dit voor te leggen aan de politieke vijfhoek?
7. Bent u akkoord met het verwerken van de aanpassing Aof-premie voor kleine werkgevers in het inkomstenkader en dit voor te leggen aan de politieke vijfhoek?

Kernpunten

- De ambtelijke vijfhoek is akkoord met het doorgeleiden van de startnota aan de politieke vijfhoek. In de versie die nu aan u wordt voorgelegd zijn een aantal zaken gewijzigd. Zo is een leeswijzer toegevoegd en zijn de tabellen verduidelijkt.
- De Kamerbrief over de samenvoegbepaling binnen de arbeidskorting is in overleg met SZW aangepast. Dit betreft vooral aanpassingen in de toon en leesbaarheid.
- Ook het voorstel *aandelenopties start-ups* is gewijzigd. De dekkingsbronnen worden nu niet alleen afgebouwd maar uiteindelijk ook volledig afgeschaft.
- Een aantal maatregelen zijn positief door de ambtelijke vijfhoek gekomen (beslispunten 5 t/m 7). Wij adviseren u om deze maatregelen op te verwerken in het inkomstenkader en voor te leggen ter beslissing aan de politieke vijfhoek.

Toelichting per beslispunt

1. & 2: Startdocument voorjaarsbesluitvorming (bijlage 1)

- Het startdocument voor de voorjaarsbesluitvorming is een uitwerking van de nota die met u is besproken op donderdag 20 februari.
- Gedurende de kabinetsperiode (2025 t/m 2028) is er een overdekking van cumulatief € 315 mln.
- Op basis van de aanpassingen in het najaar (de amendementen vanuit de Kamer bij het Belastingplan) is er daarnaast sprake van een structureel overschot van € 159 miljoen.

3. Kamerbrief samenvoegbepaling arbeidskorting (bijlage 2)

- Naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad over de reikwijdte van de arbeidskorting wordt de zogeheten samenvoegbepaling aangepast. Hierdoor is de arbeidskorting niet meer van toepassing op sociale zekerheidsuitkeringen die via de werkgever worden betaald.
- Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over dit besluit en wordt aangegeven dat het goed is om meer fundamenteel stil te staan bij de arbeidskorting.

4. Voorstel aandelenopties start-ups (bijlage 3)

- Introduceren van een nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups m.b.t. aandelenopties.
- Deze maatregel kost structureel € 25 miljoen. De voorgestelde dekking is het versoberen en per 2029 afschaffen van de stakingsaftrek, meewerkaftrek en startersaftrek.
- Dit stuk wordt door EZ en FIN in de vijfhoek ingebracht.

5. Budgetschuif MIA/Vamil

- Het budget van de MIA is in 2024 wederom overschreden door het grote aantal aanvragen. Dit betekent dat er geen ruimte meer is bij een eventuele overschrijding in 2025 of 2026. Vanuit het oogpunt van budgettaire beheersbaarheid is dat niet wenselijk.
- Met deze maatregel wordt de MIA budgetreserve verhoogd met € 35 miljoen. Dit voorkomt dat ondernemers onverhoopt geen gebruik meer van de MIA kunnen maken als gevolg van een verhoogd risico op vroegtijdige sluiting van de regeling.
- Ter dekking van de verhoging van de MIA budgetreserve wordt de budgetreserve van de VAMIL met € 35 miljoen verlaagd. In tegenstelling tot de MIA werd het budget van de VAMIL de afgelopen jaren niet volledig opgemaakt.

6. Uitstel pensioen bedrag ineens

- Uitstellen invoering wetsvoorstel pensioen bedrag ineens naar juli 2026. Deze maatregel kost € 13 miljoen in 2025 en € 13 miljoen in 2026.
- In de voorgaande jaren is het uitstel van deze maatregel ook verwerkt in het inkomstenkader.

7. Voorstel aanpassing Aof-premie kleine werkgevers

- De Aof-premie is sinds 2022 gedifferentieerd in een normaal tarief, en een verlaagd tarief voor kleine werkgevers (tot 25 maal de gemiddelde premieplichtige loonsom). Vanaf de start was hiervoor 450 miljoen euro

per jaar vrijgemaakt, wat neerkwam op een korting van ongeveer 1,1 procentpunt op het premietarief.

- In 2022 heeft het kabinet, als onderdeel van het "MKB-pakket" geld vrijgemaakt voor een extra verlaging van het lage Aof-tarief. Tijdens de behandeling van het Belastingplan in de Tweede Kamer is dat pakket gewijzigd en de premieverlaging kleiner geworden. De aanpassingen waren niet in elk jaar even groot, waardoor het Aof-tarief voor kleine werkgevers nu een afwijkend verloop kent, zie de tabel.
- De korting via het lage tarief neemt in 2026 en 2027 dus af, terwijl vanaf 2028 de korting weer op het niveau van dit jaar ligt. Deze korting zou ook in 2025 lager liggen, maar bij de premiebrief 2025 is gekozen deze constant te houden.
- Het voorstel is daarom om de korting ook in 2026 en 2027 op hetzelfde niveau te houden. Dat kan gerealiseerd worden door het lage tarief te verlagen, en de kosten daarvan te dekken door het normale tarief (dat een veel grotere premiegrondslag heeft) te verhogen. De totale lasten voor bedrijven veranderen hierdoor per saldo niet.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TO: Gelezen 6/3/2025

Ministerie van Financiën

HEDEN – REACTIE GEWENST UITERLIJK VRIJDAG 7 MAART IVM VERZENDING NAAR DE VIJFHOEK TER BESLISSING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Voorjaarsbesluitvorming: politieke vijfhoek 11/03/25

Datum

6 maart 2025

Notanummer

2025-0000070308

Bijlagen

1. Startnota voorjaarsbesluitvorming
2. Kamerbrief samenvoegbepaling
3. Voorstel aandelenopties start-ups

Aanleiding

Op 11 maart vindt de eerste politieke vijfhoek van de voorjaarsbesluitvorming plaats. Met deze nota wordt uw akkoord gevraagd voor het voorleggen van de bijgaande stukken in de politieke vijfhoek van 11 maart.

Beslispunten

1. Gaat u akkoord met het agenderen van de startnota voorjaarsbesluitvorming in de politieke vijfhoek (bijlage 1)?
2. Gaat u akkoord met het agenderen van de Kamerbrief samenvoegbepaling arbeidskorting in de politieke vijfhoek (bijlage 2)?
3. Gaat u akkoord met het agenderen van het voorstel *aandelenopties start-ups* samen met EZ (bijlage 3)?
4. Bent u akkoord met de lijn om het huidige overschot in het inkomstenkader nu niet in te zetten voor beleidswensen van andere departementen? —
5. Bent u akkoord met het verwerken van de *budgetschuif MIA/VAMIL* in het inkomstenkader en dit voor te leggen aan de politieke vijfhoek?
6. Bent u akkoord met het verwerken van het *uitstel pensioen bedrag ineens* in het inkomstenkader en dit voor te leggen aan de politieke vijfhoek?
7. Bent u akkoord met het verwerken van de aanpassing Aof-premie voor kleine werkgevers in het inkomstenkader en dit voor te leggen aan de politieke vijfhoek?

Akkoord
Akkoord
Akkoord
Voor nu akkoord.
Voorbehoud Belastingplan
Akkoord
Akkoord
Akkoord

Kernpunten

- De ambtelijke vijfhoek is akkoord met het doorgeleiden van de startnota aan de politieke vijfhoek. In de versie die nu aan u wordt voorgelegd zijn een aantal zaken gewijzigd. Zo is een leeswijzer toegevoegd en zijn de tabellen verduidelijkt.
- De Kamerbrief over de samenvoegbepaling binnen de arbeidskorting is in overleg met SZW aangepast. Dit betreft vooral aanpassingen in de toon en leesbaarheid.
- Ook het voorstel *aandelenopties start-ups* is gewijzigd. De dekkingsbronnen worden nu niet alleen afgebouwd maar uiteindelijk ook volledig afgeschaft.
- Een aantal maatregelen zijn positief door de ambtelijke vijfhoek gekomen (beslispunten 5 t/m 7). Wij adviseren u om deze maatregelen op te verwerken in het inkomstenkader en voor te leggen ter beslissing aan de politieke vijfhoek.

Toelichting per beslispunt

1. & 2: Startdocument voorjaarsbesluitvorming (bijlage 1)

- Het startdocument voor de voorjaarsbesluitvorming is een uitwerking van de nota die met u is besproken op donderdag 20 februari.
- Gedurende de kabinetsperiode (2025 t/m 2028) is er een overdekking van cumulatief € 315 mln.
- Op basis van de aanpassingen in het najaar (de amendementen vanuit de Kamer bij het Belastingplan) is er daarnaast sprake van een structureel overschot van € 159 miljoen.

3. Kamerbrief samenvoegbepaling arbeidskorting (bijlage 2)

- Naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad over de reikwijdte van de arbeidskorting wordt de zogeheten samenvoegbepaling aangepast. Hierdoor is de arbeidskorting niet meer van toepassing op sociale zekerheidsuitkeringen die via de werkgever worden betaald.
- Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over dit besluit en wordt aangegeven dat het goed is om meer fundamenteel stil te staan bij de arbeidskorting.

4. Voorstel aandelenopties start-ups (bijlage 3)

- Introduceren van een nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups m.b.t. aandelenopties.
- Deze maatregel kost structureel € 25 miljoen. De voorgestelde dekking is het versoberen en per 2029 afschaffen van de stakingsaftrek, meewerkaftrek en startersaftrek.
- Dit stuk wordt door EZ en FIN in de vijfhoek ingebracht.

5. Budgetschuif MIA/Vamil

- Het budget van de MIA is in 2024 wederom overschreden door het grote aantal aanvragen. Dit betekent dat er geen ruimte meer is bij een eventuele overschrijding in 2025 of 2026. Vanuit het oogpunt van budgettaire beheersbaarheid is dat niet wenselijk.
- Met deze maatregel wordt de MIA budgetreserve verhoogd met € 35 miljoen. Dit voorkomt dat ondernemers onverhoopt geen gebruik meer van de MIA kunnen maken als gevolg van een verhoogd risico op vroegtijdige sluiting van de regeling.
- Ter dekking van de verhoging van de MIA budgetreserve wordt de budgetreserve van de VAMIL met € 35 miljoen verlaagd. In tegenstelling tot de MIA werd het budget van de VAMIL de afgelopen jaren niet volledig opgemaakt.

6. Uitstel pensioen bedrag ineens

- Uitstellen invoering wetsvoorstel pensioen bedrag ineens naar juli 2026. Deze maatregel kost € 13 miljoen in 2025 en € 13 miljoen in 2026.
- In de voorgaande jaren is het uitstel van deze maatregel ook verwerkt in het inkomstenkader.

7. Voorstel aanpassing Aof-premie kleine werkgevers

- De Aof-premie is sinds 2022 gedifferentieerd in een normaal tarief, en een verlaagd tarief voor kleine werkgevers (tot 25 maal de gemiddelde premieplichtige loonsom). Vanaf de start was hiervoor 450 miljoen euro

per jaar vrijgemaakt, wat neerkwam op een korting van ongeveer 1,1 procentpunt op het premietarief.

- In 2022 heeft het kabinet, als onderdeel van het "MKB-pakket" geld vrijgemaakt voor een extra verlaging van het lage Aof-tarief. Tijdens de behandeling van het Belastingplan in de Tweede Kamer is dat pakket gewijzigd en de premieverlaging kleiner geworden. De aanpassingen waren niet in elk jaar even groot, waardoor het Aof-tarief voor kleine werkgevers nu een afwijkend verloop kent, zie de tabel.
- De korting via het lage tarief neemt in 2026 en 2027 dus af, terwijl vanaf 2028 de korting weer op het niveau van dit jaar ligt. Deze korting zou ook in 2025 lager liggen, maar bij de premiebrief 2025 is gekozen deze constant te houden.
- Het voorstel is daarom om de korting ook in 2026 en 2027 op hetzelfde niveau te houden. Dat kan gerealiseerd worden door het lage tarief te verlagen, en de kosten daarvan te dekken door het normale tarief (dat een veel grotere premiegrondslag heeft) te verhogen. De totale lasten voor bedrijven veranderen hierdoor per saldo niet.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESPREKING
Aan

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

de leden van de ambtelijke vijfhoek

Persoonsgegevens

nota

Inkomstenbesluitvorming

Datum
11 maart 2025

Notanummer
2025-0000078484

Bijlagen
geen

Aanleiding

Deze notitie is het bespreekstuk voor de tweede ambtelijke vijfhoek over de inkomstenbesluitvorming.

Beslis- en bespreekpunten

Stelpost fiscale regelingen en constructies

Beslispunt: kan de vijfhoek instemmen met het aanpakken van twee fiscale constructies ('vleugje zuivel' en 'estate planning in schenk/erfbelasting') voor het invullen van de stelpost fiscale regelingen en constructies?

- Twee constructies worden voorgesteld voor de invulling (zie tabel 1 voor de bedragen en de toelichting voor de omschrijving).

Tabel 1: Voorlopige voorgestelde invulling stelpost fiscale regelingen/constructies

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Stelpost	259	259	259	259	259	259
Belastingconstructies						
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	36	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4	4
Verdere invulling met placeholder: beperkt indexeren inkomstenbelasting met de tabelcorrectiefactor	223	223	223	223	223	223
Totaal	226	263	263	263	263	263

Bespreekpunt: zijn er andere fiscale regelingen en constructies die volgens de leden van de vijfhoek in aanmerking komen voor verdere invulling van de stelpost?

- In het hoofdlijnenakkoord is een stelpost van € 250 miljoen opgenomen voor de aanpak van belastingconstructies en fiscale regelingen.
- Omdat taakstellende bedragen, inclusief stelposten, jaarlijks worden geïndexeerd is de omvang van de stelpost gestegen naar € 259 miljoen.

- Omdat de stelpost vanaf 2026 is ingeboekt, is het gegeven de noodzakelijke implementatietijd noodzakelijk in het voorjaar over de invulling van de stelpost te beslissen.
- Als de stelpost niet (volledig) gevuld wordt, is in het hoofdlijnenakkoord afgesproken dat deze wordt gevuld met het beperkt indexeren van de inkomstenbelasting met de tabelcorrectiefactor (tcf). Met de tcf worden belastingschijven, heffingskortingen en andere waarden gecompenseerd voor inflatie. Als dit beperkt wordt leidt dit tot een lastenverzwaring op arbeid om de stelpost fiscale regelingen en constructies te vullen.
- Indien een groter deel van de stelpost wordt gevuld met fiscale regelingen, betekent dit minder lastenverzwaring op arbeid.
- De afgelopen jaren is er al veel gedaan in het aanpakken van belastingconstructies. Er zijn daarom nagenoeg geen constructies die op korte termijn kunnen worden aangepakt. In tabel 1 zijn de twee constructies opgenomen die wel per 2027 kunnen worden ingezet ter invulling van de stelpost.
- In tabel 2 vind u een lijst negatief geëvalueerde fiscale regelingen. Deze lijst is niet uitputtend. Vanwege de discussie rondom de btw verhogingen zijn er bewust geen btw opties opgenomen. Ook zijn er geen maatregelen voorgesteld m.b.t. de giftenaftrek omdat het parlement de versoeringen uit het hoofdlijnenakkoord van deze regelingen heeft teruggedraaid.
- Zie toelichting aan het eind van de nota voor een korte beschrijving van elke fiscale regeling en constructie.

Tabel 2: Groslijst negatief geëvalueerde fiscale regelingen voor invulling stelpost

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Fiscale regelingen						
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36	36
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	31	33
Versoberen startersaftrek inkomstenbelasting (IB)	75	75	75	75	75	75
Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)	75	75	75	75	75	75
Afschaffen willekeurige afschrijving starters	0	0	0	8	8	8
Afschaffen vrijstelling zuivel- en sojadranken verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	269	269	269	269	269
Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB	201	199	199	309	309	309
Afschaffen lage motorrijtuigenbelasting (mrb) tarief voor bestelauto's van ondernemers**	0	0	1046	949	864	666
Afschaffen teruggaveregeling energiebelasting religieuze en non-profitinstellingen	0	0	0	23	22	19
Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen	0	2	2	2	2	2
Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer	4	4	4	7	7	7
Afschaffen landbouwvrijstelling	0	0	0	12	23	199
Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioenen en nettolijfrente	28	30	32	34	36	69

* Deze maatregelen hebben dubbeling, de budgettaire opbrengst kan niet opgeteld worden.

** Het is ook mogelijk om de mrb korting voor bestelauto's van ondernemers te verlagen

Recent negatief geëvalueerde regelingen

Beslispunten: welk besluit (afschaffen, aanpassen, ongewijzigd laten) wil de vijfhoek nemen over elk van de recent negatief geëvalueerde fiscale regelingen?

- Fiscale regelingen worden periodiek geëvalueerd. Recent zijn een aantal fiscale regelingen negatief geëvalueerd, waarover nog geen besluit is genomen.
- Een negatieve evaluatie betekent dat belastinggeld niet goed worden aangewend. Bijvoorbeeld doordat de regeling onvoldoende bij de doelgroep belandt, de regeling relatief veel geld kost of dat het voor de Belastingdienst complex is om uit te voeren. Door de regeling af te schaffen, versoberen of anders vorm te geven kan dit belastinggeld beter besteed worden. Daarbij is het mogelijk om deze regelingen om te zetten in een alternatief aan de uitgavenkant.
- Als deze regelingen niet gewijzigd worden, zal dit met een kabinetsreactie beargumenteerd worden richting de Kamer, uiterlijk na het eerstvolgende besluitvormingsmoment. De behandeling van de evaluaties van de recent geëvalueerde fiscale regelingen is bij voorkeur tijdens de voorjaarsbesluitvorming.
- In bijlage 1 wordt samengevat wat de recent negatief geëvalueerde regelingen inhouden en wat de conclusies en aanbevelingen uit de evaluaties zijn.
- De onderstaande fiscale regelingen zijn recent negatief geëvalueerd. Tussen haken is het budgettair beslag van de regeling aangegeven. Bij afschaffing kan de opbrengst hiervan afwijken, o.a. door gedragseffecten. De dienstverband en giftenvrijstellingen voor kinderen zijn opgenomen in de groslijst fiscale regelingen voor de stelpost:
 - Verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting (€ 3 miljard)
 - Vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband in de inkomstenbelasting (€ 36 miljoen)
 - Eenmalig verhoogde vrijstelling schenking aan kind voor een vrij doel in de schenkbelasting (€ 33 miljoen) en de eenmalig verhoogde vrijstelling schenking aan kind voor een dure studie in de schenkbelasting (verwaarloosbaar)
 - Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelaasting (€ 7 miljoen)
 - Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting (€ 1,5 miljoen)
 - Overdrachtsbelasting (ovb) vrijstellingen woningmarkt
 - Taakoverdracht (onbekend)
 - Wijkontwikkelingsmaatschappij (verwaarloosbaar)
 - Wooninvesteringsfonds (verwaarloosbaar)
- Voor één fiscale regeling geldt dat de evaluatie nog niet helemaal is afgerond. Deze wordt volledig afgerond voorafgaand aan de politieke vijfhoek en wordt daarom ook meegenomen in deze besluitvormingsronde. Het betreft:
 - Vrijstellingen in de btw
 - Cartoonisten (verwaarloosbaar)
 - Componisten (onbekend)
 - Voordrachten (verwaarloosbaar)

Informatiepunt

- Uit de politieke vijfhoek is het verzoek gekomen om een uitsplitsing van de verschillende posten die onder de btw-maatregel voor sport, media en cultuur vallen.
- De derving van het terugdraaien van de btw-maatregel voor sport, media en cultuur is bijgesteld van € 1301 mln. naar € 1326 mln. per jaar naar aanleiding van het Centraal Economisch Plan 2025 van het CPB.

Tabel 3: uitsplitsing binnen btw cultuur en sport, in miljoenen euro

	2026	2027	2028	struc
boeken en kranten	-574	-574	-574	-574
kunst en verzamelvoorwerpen & antiek	-41	-41	-41	-41
sportbeoefening en baden	-200	-200	-200	-200
musea en verzamelingen	-44	-44	-44	-44
sportwedstrijden	-46	-46	-46	-46
podiumkunsten	-421	-421	-421	-421
Totaal terugdraaien afschaffen verlaagde btw-tarieven sport, media en cultuur	-1326	-1326	-1326	-1326

Toelichting: omschrijving fiscale regelingen in tabel 1, 2 en 3

Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Op alcoholvrije dranken zoals frisdrank en vruchtensappen wordt verbruiksbelasting geheven. Echter, door een klein beetje zuivel toe te voegen aan deze dranken is het mogelijk om de heffing te omzeilen. Zuivel- en sojadranken zijn namelijk vrijgesteld van verbruiksbelasting. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt.

Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht

Gehuwden kunnen in het zicht van overlijden hun huwelijkse voorwaarden zo aanpassen dat een groot deel schenk- en erfbelasting wordt ontweken. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt door belasting te heffen voor zover een belastingplichtige meer dan 50% verkrijgt bij ontbinding van een gemeenschap van goederen.

Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband

Een werkgever kan een maandsalaris belastingvrij uitkeren aan een werknemer als bonus voor het bereiken van een diensttijd van tenminste 25 jaar en 40 jaar. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doelmatigheid en beperkt doeltreffend. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen

Een ouder kan eenmalig een belastingvrije schenking doen aan een kind voor het volgen van een dure studie of voor een vrij te besteden doel. Voor de studie schenking geldt in 2025 een grens van € 67.064 en voor de vrij te besteden

schenking een grens van € 32.195. Deze regelingen zijn negatief geëvalueerd op doelmatigheid en onderbouwing van overheidsingrijpen. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Versoberen startersaftrek IB

De startersaftrek is een regeling in de IB waardoor een ondernemer die minder dan 5 jaar ondernemer is (starter) minder belasting hoeft te betalen. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid. In tabel 2 wordt deze maatregel wordt de regeling taakstellend met € 75 miljoen versoberd. In combinatie met de versobering ter dekking van de nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups (van € 6 miljoen) daalt de aftrekpost van € 2123 naar € 733 in 2026.

Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)

De KIA is een aftrekpost binnen de IB en de vennootschapsbelasting (Vpb) voor investeringen in bedrijfsmiddelen. De korting is afhankelijk van de omvang van de investering. Bij de beoordeling van deze regeling is aangegeven dat de reden voor overheidsingrijpen discutabel is. Het zorgt mogelijk voor verstoring van het type middelen waarin wordt geïnvesteerd. In tabel 2 wordt de aftrek taakstellend met € 75 miljoen versoberd. Het huidige budgettaire belang van de aftrek is circa € 600 miljoen.

Afschaffen willekeurige afschrijving starters

De willekeurige afschrijving starters is een regeling in de IB waardoor startende ondernemers bedrijfsmiddelen willekeurig kunnen afschrijven. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen vrijstelling zuivel verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Zuivel en soja-drankten zijn volledig vrijgesteld van de verbruiksbelasting voor alcoholvrije dranken. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft en dubbelt met het aanpakken van de zuivelconstructie in de verbruiksbelasting.

Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB

De zelfstandigenaftrek is een vrijstelling binnen de IB voor ondernemers waardoor over bepaalde bedragen van winst uit een onderneming geen belasting hoeft te worden betaald. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen lage motorrijtuigenbelasting (mrb) tarief voor bestelauto's van ondernemers

Een ondernemer moet een lager mrb tarief betalen voor zijn/haar bestelauto dan een particulier. Dit verlaagde tarief is negatief geëvalueerd op de onderbouwing voor overheidsingrijpen en complexiteit voor de uitvoering. De evaluatie adviseert om ondernemerschap te stimuleren zonder de negatieve milieu-effecten die met deze regeling gepaard gaan. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen teruggaveregeling energiebelasting (EB) religieuze en non-profitinstellingen

Religieuze en non-profitinstellingen hebben een regeling waarmee ze een deel van hun EB kunnen terugvragen. Deze regeling is negatief geëvalueerd op complexiteit voor de uitvoering. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen

Over bier van kleine brouwerijen wordt een lager accijnstarief geheven dan van bier van grote brouwerijen. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid, doelmatigheid en onderbouwing voor overheidsingrijpen. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer

De reisaftrek openbaar vervoer is een aftrekpost binnen de IB voor kosten die iemand maakt aan woon-werkverkeer met openbaar vervoer. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid en doelmatigheid. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen landbouvvrijstelling

De landbouvvrijstelling is een regeling voor agrarische ondernemers waarmee een verandering van de waarde van hun grond wordt vrijgesteld van belasting. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid, doelmatigheid, onderbouwing voor overheidsingrijpen en complexiteit voor de uitvoering. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente

Een burger kan door middel van twee vrijstellingen in box 3 op een fiscaal aantrekkelijke manier nettopensioen of nettolijfrente opbouwen. Deze vrijstellingen zijn negatief geëvalueerd op de onderbouwing voor overheidsingrijpen. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

TER BESPREKING
Aan

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

de leden van de politieke vijfhoek

nota

Inkomstenbesluitvorming

Datum
11 maart 2025
Notanummer
2025-0000084352
Bijlagen
geen

Aanleiding
Deze notitie is het bespreekstuk voor de tweede politieke vijfhoek over de inkomstenbesluitvorming.

Beslis- en bespreekpunten

Stelpost fiscale regelingen en constructies

Beslispunt: kan de vijfhoek instemmen met het aanpakken van de twee fiscale constructies uit tabel 1 voor het invullen van de stelpost fiscale regelingen en constructies?

- Twee constructies worden voorgesteld voor de invulling (zie tabel 1 voor de bedragen en de toelichting voor de omschrijving).

Tabel 1: Voorlopige voorgestelde invulling stelpost fiscale regelingen/constructies

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Stelpost	259	259	259	259	259	259
Belastingconstructies						
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	36	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4	4
Nog in te vullen deel van de stelpost (placeholder tcf)	223	223	223	223	223	223
Totaal	226	263	263	263	263	263

Beslispunt: Zijn er andere fiscale regelingen en constructies die volgens de leden van de vijfhoek in aanmerking komen voor verdere invulling van de stelpost?

- In het hoofdlijnenakkoord is een stelpost van € 250 miljoen opgenomen voor de aanpak van belastingconstructies en fiscale regelingen.
- Omdat taakstellende bedragen, inclusief stelposten, jaarlijks worden geïndexeerd is de omvang van de stelpost gestegen naar € 259 miljoen.

- Omdat de stelpost vanaf 2026 is ingeboekt, is het gegeven de noodzakelijke implementatietijd noodzakelijk in het voorjaar over de invulling van de stelpost te beslissen.
- Als de stelpost niet (volledig) gevuld wordt, is in het hoofdlijnenakkoord afgesproken dat deze wordt gevuld met het beperkt indexeren van de inkomstenbelasting met de tabelcorrectiefactor (tcf). Met de tcf worden belastingschijven, heffingskortingen en andere waarden gecompenseerd voor inflatie. Als dit beperkt wordt leidt dit tot een lastenverzwaring op arbeid om de stelpost fiscale regelingen en constructies te vullen.
- Indien een groter deel van de stelpost wordt gevuld met fiscale regelingen, betekent dit minder lastenverzwaring op arbeid.
- De afgelopen jaren is er al veel gedaan in het aanpakken van belastingconstructies. Er zijn daarom nagenoeg geen constructies die op korte termijn kunnen worden aangepakt. In tabel 1 zijn de twee constructies opgenomen die wel per 2027 kunnen worden ingezet ter invulling van de stelpost.
- In tabel 2 vind u een lijst negatief geëvalueerde fiscale regelingen. Deze lijst is niet uitputtend. Vanwege de discussie rondom de btw verhogingen zijn er bewust geen btw opties opgenomen. Ook zijn er geen maatregelen voorgesteld m.b.t. de giftenaftrek omdat het parlement de versoeringen uit het hoofdlijnenakkoord van deze regelingen heeft teruggedraaid.
- Zie toelichting aan het eind van de nota voor een korte beschrijving van elke fiscale regeling en constructie.

Tabel 2: Groslijst negatief geëvalueerde fiscale regelingen voor invulling stelpost

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Fiscale regelingen						
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36	36
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	31	33
Versoberen startersaftrek inkomstenbelasting (IB)	75	75	75	75	75	75
Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)	75	75	75	75	75	75
Afschaffen willekeurige afschrijving starters	0	0	0	0	8	8
Afschaffen vrijstelling zuivel- en sojadranken verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	269	269	269	269	269
Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB	201	199	199	199	309	309
Afschaffen lage motorrijtuigenbelasting (mrb) tarief voor bestelauto's van ondernemers**	0	0	1046	949	864	666
Afschaffen teruggaveregeling energiebelasting religieuze en non-profitinstellingen	0	0	0	0	22	19
Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen	0	2	2	2	2	2
Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer	4	4	4	4	7	7
Afschaffen landbouwwijziging	0	0	0	0	12	199
Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente	28	30	32	34	36	69

* Deze maatregelen hebben dubbeling, de budgettaire opbrengst kan niet opgeteld worden.

** Het is ook mogelijk om de mrb korting voor bestelauto's van ondernemers te verlagen

Informatiepunt: Recent negatief geëvalueerde regelingen

Op termijn komt in de vijfhoek terug hoe in de kabinetsreacties zal worden omgegaan met de recent negatief geëvalueerde regelingen. Het is geen automatisme dat negatief geëvalueerde regelingen worden aangepast. Het vergt een besluit om regelingen aan te passen.

- De onderstaande fiscale regelingen zijn recent negatief geëvalueerd. Tussen haken is het budgettair beslag van de regeling aangegeven. Bij afschaffing kan de opbrengst hiervan afwijken, o.a. door gedragseffecten. De dienstverband en giftenvrijstellingen voor kinderen zijn opgenomen in de groslijst fiscale regelingen voor de stelpost:
 - Verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting (€ 3 miljard)
 - Vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband in de inkomstenbelasting (€ 36 miljoen)
 - Eenmalig verhoogde vrijstelling schenking aan kind voor een vrij doel in de schenkbelasting (€ 33 miljoen) en de eenmalig verhoogde vrijstelling schenking aan kind voor een dure studie in de schenkbelasting (verwaarloosbaar)
 - Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting (€ 7 miljoen)
 - Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting (€ 1,5 miljoen)
 - Overdrachtsbelasting (ovb) vrijstellingen woningmarkt
 - Taakoverdracht (onbekend)
 - Wijkontwikkelingsmaatschappij (verwaarloosbaar)
 - Wooninvesteringsfonds (verwaarloosbaar)
- Voor één fiscale regeling geldt dat de evaluatie nog niet helemaal is afgerond. Deze wordt volledig afgerond voorafgaand aan de politieke vijfhoek en wordt daarom ook meegenomen in deze besluitvormingsronde. Het betreft:
 - Vrijstellingen in de btw
 - Cartoonisten (verwaarloosbaar)
 - Componisten (onbekend)
 - Voordrachten (verwaarloosbaar)

Informatiepunt

- Uit de politieke vijfhoek is het verzoek gekomen om een uitsplitsing van de verschillende posten die onder de btw-maatregel voor sport, media en cultuur vallen.
- De derving van het terugdraaien van de btw-maatregel voor sport, media en cultuur is bijgesteld van € 1301 mln. naar € 1326 mln. per jaar naar aanleiding van het Centraal Economisch Plan 2025 van het CPB.

Tabel 3: uitsplitsing binnen btw cultuur en sport, in miljoenen euro

	2026	2027	2028	struc
boeken en kranten	-574	-574	-574	-574
kunst en verzamelvoorwerpen & antiek	-41	-41	-41	-41
sportbeoefening en baden	-200	-200	-200	-200
musea en verzamelingen	-44	-44	-44	-44

sportwedstrijden	-46	-46	-46	-46
podiumkunsten	-421	-421	-421	-421
Totaal terugdraaien afschaffen verlaagde btw-tarieven sport, media en cultuur	-1326	-1326	-1326	-1326

Toelichting: omschrijving fiscale regelingen in tabel 1, 2 en 3

Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Op alcoholvrije dranken zoals frisdrank en vruchtensappen wordt verbruiksbelasting geheven. Zuivel- en sojadranken zijn vrijgesteld van verbruiksbelasting. Door een klein beetje zuivel toe te voegen aan bijvoorbeeld frisdrank of vruchtensappen is het mogelijk de dranken onder de uitzondering te brengen en zo de heffing te omzeilen.. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt. Door deze maatregel worden suikerrijke zuiveldranken als frambozen- en chocolademelk voortaan ook belast.

Belangrijke context is dat het kabinet zich momenteel beraadt op de omzetting van de verbruiksbelasting naar een differentiatie op basis van suikergehalte. Als de opbrengst van deze maatregel wordt ingezet voor de stelpost, kan deze niet meer binnen de verbruiksbelasting worden ingezet.

Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht

Gehuwden kunnen in het zicht van overlijden hun huwelijkse voorwaarden zo aanpassen dat een groot deel schenk- en erfbelasting wordt ontweken. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt door belasting te heffen voor zover een belastingplichtige meer dan 50% verkrijgt bij ontbinding van een gemeenschap van goederen.

Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband

Een werkgever kan een maandsalaris belastingvrij uitkeren aan een werknemer als bonus voor het bereiken van een diensttijd van tenminste 25 jaar en 40 jaar. Uit de evaluatie blijkt dat slechts 1/3 van de werkenden aanspraak kan doen op de vrijstelling en de vrijstelling past ook minder goed in de huidige tijd, waarin werkenden worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen

Een ouder kan eenmalig een belastingvrije schenking doen aan een kind voor het volgen van een dure studie of voor een vrij te besteden doel. Voor de studie schenking geldt in 2025 een grens van € 67.064 en voor de vrij te besteden schenking een grens van € 32.195.

Uit de evaluatie blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Over schenkingen van ouders aan kinderen wordt namelijk al weinig belasting betaald. Ook blijkt dat de vrijstelling voor een vrij te besteden doel slechts bij een kwart van

de schenkingen plaats vond rondom een belangrijke levensgebeurtenis, niet fiscaal gedreven was en het kind niet al over veel vermogen beschikte. Het bedrag in tabel 2 geldt als beide vrijstellingen worden afgeschaft.

Versoberen startersaftrek IB

De startersaftrek is een regeling in de IB waardoor een ondernemer die minder dan 5 jaar ondernemer is (starter) minder belasting hoeft te betalen. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek het doel om positieve maatschappelijke effecten te realiseren door het stimuleren van ondernemerschap niet behaald.

In tabel 2 wordt deze maatregel wordt de regeling taakstellend met € 75 miljoen versoberd. In combinatie met de versobering ter dekking van de nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups (van € 6 miljoen) daalt de aftrekpost van € 2123 naar € 733 in 2026.

Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)

De KIA is een aftrekpost binnen de IB en de vennootschapsbelasting (Vpb) voor investeringen in bedrijfsmiddelen. De korting is afhankelijk van de omvang van de investering. Uit de evaluatie volgt dat het onduidelijk is of er additionele investeringen worden gedaan door de KIA of dat deze investeringen ook zonder de KIA zouden zijn gedaan.

Verder blijkt uit de evaluatie ook dat het onduidelijk is in hoeverre het doel van de aftrek om kleinschalige investeringen te ondersteunen wordt behaald (t.o.v. grote investeringen). In tabel 2 wordt de aftrek taakstellend met € 75 miljoen versoberd. Het huidige budgettaire belang van de aftrek is circa € 600 miljoen.

Afschaffen willekeurige afschrijving starters

De willekeurige afschrijving starters is een regeling in de IB waardoor startende ondernemers bedrijfsmiddelen willekeurig kunnen afschrijven. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek het doel om positieve maatschappelijke effecten te realiseren door het stimuleren van ondernemerschap niet behaald. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen vrijstelling zuivel verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Zuivel en soja-dranken zijn volledig vrijgesteld van de verbruiksbelasting voor alcoholvrije dranken. Deze vrijstelling is vanuit een gezondheidsperspectief niet nodig omdat men de voedingsstoffen in deze dranken ook met het eten van yoghurt of kaas binnen kan krijgen. Ook creëert het een ongelijk speelveld met andere dranken en stimuleert de vrijstelling burgers niet om meer plantaardige eiwitten te eten, die duurzamer zijn dan dierlijke eiwitten.

Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft en dubbelt met het aanpakken van de zuivelconstructie in de verbruiksbelasting. Aan de Tweede Kamer is eerder gecommuniceerd dat de opbrengst van een grondslagverbreding van de verbruiksbelasting (wat met deze maatregel gebeurt) zou worden ingezet om het

tarief van de belasting te verlagen. Dat is niet mogelijk als deze opbrengst wordt ingezet voor de stelpost.

Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB

De zelfstandigenaftrek is een vrijstelling binnen de IB voor ondernemers waardoor over bepaalde bedragen van winst uit een onderneming geen belasting hoeft te worden betaald. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek zijn doel van het realiseren van positieve maatschappelijke effecten door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen lage motorrijtuigenbelasting (mrb) tarief voor bestelauto's van ondernemers

Een ondernemer moet een lager mrb tarief betalen voor zijn/haar bestelauto dan een particulier. Uit de evaluatie volgt dat het tarief zorgt voor een oneerlijk verspreid voordeel. Als het doel namelijk is om ondernemers te stimuleren dan komt het voordeel van het lage tarief alleen terecht bij ondernemers met een bestelauto. Het lage tarief is ook lastig uitvoerbaar voor de Belastingdienst doordat zij moeten vaststellen of de eigenaar van de bestelauto ook echt een ondernemer is. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen teruggaveregeling energiebelasting (EB) religieuze en non-profitinstellingen

Religieuze en non-profitinstellingen hebben een regeling waarmee ze een deel van hun EB kunnen terugvragen. Uit de evaluatie volgt dat deze regeling zeer arbeidsintensief is voor de Belastingdienst. Die moet circa 30.000 teruggaverzoeken per jaar verwerken, grotendeels handmatig. Ook zorgt de regeling ervoor dat instellingen zoals kerken, bibliotheken en sportverenigingen minder gestimuleerd worden om te verduurzamen.

Uit de evaluatie volgt ook dat de regeling weinig vergt van het doenvermogen van deze instanties. Afschaffing leidt volgens het onderzoek tot soms significante financiële gevolgen voor de instellingen en tot negatieve maatschappelijke gevolgen. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen

Over bier van kleine brouwerijen wordt een lager accijnstarief geheven dan van bier van grote brouwerijen. Uit de evaluatie volgt o.a. dat verschillen in de verkoopprijs van bier nauwelijks worden beïnvloed door dit accijnstarief. Productiekosten en de plek waar het bier wordt verkocht (supermarkt of horeca) hebben een veel groter effect. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer

De reisaftrek openbaar vervoer is een aftrekpost binnen de IB voor kosten die iemand maakt aan woon-werkverkeer met openbaar vervoer. Uit de evaluatie blijkt dat het voordeel van de aftrek gering is ten opzichte van de kosten die burgers maken voor het reizen met het OV. Hierdoor leidt de aftrek er waarschijnlijk maar

bij weinig burgers toe dat ze meer met OV gaan reizen. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen landbouvvrijstelling

De landbouvvrijstelling is een regeling voor agrarische ondernemers waarmee een verandering van de waarde van hun grond wordt vrijgesteld van belasting. Uit de evaluatie blijkt dat de vrijstelling sinds 2001 achterhaald is. De vrijstelling is namelijk ingevoerd om ervoor te zorgen dat er een gelijk fiscaal speelveld is tussen landbouwer-ondernemer met eigen grond en de particulier die landbouwgrond verpachtte.

Sinds 2001 (Wet inkomstenbelasting 2001) is dit echter achterhaald omdat particulieren sindsdien wel belasting betalen over de waardeontwikkeling van landbouwgrond. Verder is de regeling ook zeer complex om uit te voeren voor de Belastingdienst vanwege problemen met afbakenen en benodigde taxaties van gronden. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente

Een burger kan door middel van twee vrijstellingen in box 3 op een fiscaal aantrekkelijke manier nettopensioen of nettolijfrente opbouwen. Het voordeel van deze vrijstelling komt terecht bij burgers met een hoog inkomen, die dus weinig noodzaak hebben voor dit voordeel. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

TVO: Gelezen 14/3/2025

**HEDEN I.V.M. VERZENDING NAAR AMBTELIJKE VIJFHOEK
TER BESLISSING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken tweede vijfhoek besluit

Datum

13 maart 2025

Notanummer

2025-0000078483

Bijlagen

geen

Aanleiding

Aankomende dinsdag 18 maart is de tweede ambtelijke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan. Deze zullen de basis zijn voor de stukken voor de politieke vijfhoek van 25 maart.

Beslispunten

Bent u akkoord met het verzenden van deze stukken aan de ambtelijke vijfhoek?

Akkoord.

Kernpunten

- Vanuit Financiën worden twee stukken geagendeerd: over de inkomstenbesluitvorming en over het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen de toeslagen.
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat in hoofdzaak over negatief geëvalueerde fiscale regelingen en de stelpost. Uit de politieke vijfhoek van 11 maart zijn geen nieuwe verzoeken gekomen voor het uitwerken van alternatieve dekkingsopties in het kader van box 3 en de btw cultuur. Box 3 en de btw cultuur worden om deze reden niet opnieuw geagendeerd.
- Het tweede stuk bevat het voorstel voor vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027, waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.
 - U heeft eerder beiden akkoord gegeven voor het agenderen van deze maatregel in de politieke vijfhoek van 11 maart. Hierbij ontvangt u dit voorstel opnieuw. Stas HT is akkoord met het voorstel.
 - Ten opzichte van de versie die voorlag in de ambtelijke vijfhoek van 4 maart zijn de opmerkingen hieruit verwerkt (o.a. toevoegen inkomenseffecten) en is de budgettaire reeks aangepast zodat de dekking budgettair (cumulatief) sluit over de periode 2026 t/m 2030.
 - De zorgtoeslag maakt deel uit van het inkomstenkader, het kindgebonden budget niet. Doordat het verlagen van de vermogensgrens in de zorgtoeslag meer oplevert dan binnen het kindgebonden budget, is sprake van een schuif van de inkomstenkant naar de uitgavenkant. Dit past binnen de begrotingsregels, omdat dit een maatregel betreft binnen het koopkrachtdomein (waar zowel naar inkomsten- als uitgavenkant kan worden gekeken). Hiervoor dienen de kaders te worden gecorrigeerd.

- Gesaldeerd met de dekking is sprake van een structurele intensivering in de WKB met € 50 miljoen p/j en een besparing op de zorgtoeslag van € 52 miljoen p/j.
 - Hierbij nog een aantal budgettaire opmerkingen vanuit de IRF:
 - Dit betekent een intensivering van structureel 93 mln. euro op de begroting van SZW voor het de wet kindgebondenbudget (WKB) en intensivering van 18 mln. euro voor de lastenkant waar de zorgtoeslag onder valt. SZW heeft deze beleidswens niet opgenomen in haar beleidsbrief en dit is geen onderdeel van het begrotingsbilateraal van 20 maart. In de politieke vijfhoek van 25 maart is het belangrijk om deze intensivering voor SZW integraal te wegen met de overige uitgavenproblematiek van SZW.
 - De maatregel kent een bijvangst en bereikt in totaal een bredere doelgroep (18.000 mensen) dan de groep die daadwerkelijk problemen heeft (10.000). Dit is een afruil tussen mindere gerichtheid van het stelsel in ruil voor vereenvoudiging. Er is geen andere manier om de problematiek op te lossen zonder ook deze huishoudens mee te nemen.
 - In het dekkingsvoorstel fluctueert nu de vermogensgrens door de jaren heen, om te zorgen dat het voorstel structureel en intertemporeel sluit. Dit verhoogt complexiteit voor de burger. In het kader van vereenvoudiging is het een optie om in één keer de vermogensgrens iets meer te verlagen. Dit levert beperkte overdekking op (12 miljoen euro structureel), welke kan worden ingezet voor rijksbrede problematiek.
-

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

HEDEN I.V.M. VERZENDING NAAR AMBTELIJKE VIJFHOEK

TER BESLISSING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken tweede vijfhoek besluit

Datum

13 maart 2025

Notanummer

2025-0000078483

Bijlagen

geen

Het is geen automatisme dat negatief geëvalueerde regelingen worden stopgezet. Zou deze daarom niet open willen voorleggen, mede gelet op politieke afspraken uit de formatie rond aantal van deze belastingen. Dit punt al meerdere keren aangegeven. ↳ snap wel dat het formeel besluit vergt. ↳ Dus graag voorstel op dit punt.

Aanleiding

Aankomende dinsdag 18 maart is de tweede ambtelijke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan. Deze zullen de basis zijn voor de stukken voor de politieke vijfhoek van 25 maart.

Beslispunten

Bent u akkoord met het verzenden van deze stukken aan de ambtelijke vijfhoek?

Kernpunten

- Vanuit Financiën worden twee stukken geagendeerd: over de inkomstenbesluitvorming en over het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen de toeslagen.
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat in hoofdzaak over negatief geëvalueerde fiscale regelingen en de stelpost. Uit de politieke vijfhoek van 11 maart zijn geen nieuwe verzoeken gekomen voor het uitwerken van alternatieve dekkingsopties in het kader van box 3 en de btw cultuur. Box 3 en de btw cultuur worden om deze reden niet opnieuw geagendeerd.
- Het tweede stuk bevat het voorstel voor vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027, waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.
 - U heeft eerder beiden akkoord gegeven voor het agenderen van deze maatregel in de politieke vijfhoek van 11 maart. Hierbij ontvangt u dit voorstel opnieuw. Stas HT is akkoord met het voorstel.
 - Ten opzichte van de versie die voorlag in de ambtelijke vijfhoek van 4 maart zijn de opmerkingen hieruit verwerkt (o.a. toevoegen inkomenseffecten) en is de budgettaire reeks aangepast zodat de dekking budgettair (cumulatief) sluit over de periode 2026 t/m 2030.
 - De zorgtoeslag maakt deel uit van het inkomstenkader, het kindgebonden budget niet. Doordat het verlagen van de vermogensgrens in de zorgtoeslag meer oplevert dan binnen het kindgebonden budget, is sprake van een schuif van de inkomstenkant naar de uitgavenkant. Dit past binnen de begrotingsregels, omdat dit een maatregel betreft binnen het koopkrachtdomein (waar zowel naar inkomsten- als uitgavenkant kan worden gekeken). Hiervoor dienen de kaders te worden gecorrigeerd.

- Gesaldeerd met de dekking is sprake van een structurele intensivering in de WKB met € 50 miljoen p/j en een besparing op de zorgtoeslag van € 52 miljoen p/j.
- Hierbij nog een aantal budgettaire opmerkingen vanuit de IRF:
 - Dit betekent een intensivering van structureel 93 mln. euro op de begroting van SZW voor het de wet kindgebondenbudget (WKB) en intensivering van 18 mln. euro voor de lastenkant waar de zorgtoeslag onder valt. SZW heeft deze beleidswens niet opgenomen in haar beleidsbrief en dit is geen onderdeel van het begrotingsbilateraal van 20 maart. In de politieke vijfhoek van 25 maart is het belangrijk om deze intensivering voor SZW integraal te wegen met de overige uitgavenproblematiek van SZW.
 - De maatregel kent een bijvangst en bereikt in totaal een bredere doelgroep (18.000 mensen) dan de groep die daadwerkelijk problemen heeft (10.000). Dit is een afruil tussen mindere gerichtheid van het stelsel in ruil voor vereenvoudiging. Er is geen andere manier om de problematiek op te lossen zonder ook deze huishoudens mee te nemen.
 - In het dekkingsvoorstel fluctueert nu de vermogensgrens door de jaren heen, om te zorgen dat het voorstel structureel en intertemporeel sluit. Dit verhoogt complexiteit voor de burger. In het kader van vereenvoudiging is het een optie om in één keer de vermogensgrens iets meer te verlagen. Dit levert beperkte overdekking op (12 miljoen euro structureel), welke kan worden ingezet voor rijksbrede problematiek.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
 Niet van toepassing.

Memo vijfhoek vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen

Voorstel

- Vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027 waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.

Toelichting

- Toeslagpartnerschap is één van de grootste knelpunten in het huidige toeslagenstelsel, zowel voor burgers als voor de uitvoerbaarheid. Het partnerbegrip is onduidelijk en sluit niet altijd goed aan op de situatie van mensen, waardoor duizenden mensen onterecht hoge bedragen aan toeslagen mislopen of met hoge terugvorderingen worden geconfronteerd. Dit leidt geregeld tot betalingsproblemen voor burgers, die dit vaak tevergeefs proberen te herstellen via bezwaren, beroepen, of verzoeken tot het toepassen van de hardheidsclausule.
- De hier voorliggende maatregel 'afschaffen criterium samengestelde gezinnen' lost een groot deel van deze problematiek op. De maatregel is met de opdrachtgevende toeslagdepartementen SZW, VWS en VRO uitgewerkt om de maatregel in deze besluitvormingsronde in te brengen. Dit behelst het afschaffen van de regel dat mensen toeslagpartner worden als zij samenwonen met één andere volwassene en er daarnaast een minderjarig kind van één van beiden op het adres is ingeschreven. Hierdoor ontstaan nu veel onterechte partnerschappen. Denk hierbij aan mantelzorgers, mensen die tijdelijk een familielid of vriend in huis nemen, of mensen die gaan samenwonen (woningdelers) omdat zij geen eigen woning kunnen betalen. Zij lopen door het toeslagpartnerschap al snel duizenden euro's aan ondersteuning onterecht mis. Door de maatregel worden mensen alleen nog partner als zij hier zelf voor kiezen. Met de maatregel worden ruim 10.000 toeslaggerechtigden geholpen.
- De maatregel bereikt in totaal een bredere doelgroep (18.000 mensen) dan de groep die daadwerkelijk problemen heeft (10.000). Dit is een afruil tussen mindere gerichtheid van het stelsel in ruil voor vereenvoudiging. Er is geen andere manier om de problematiek op te lossen zonder ook deze huishoudens mee te nemen.

Afschaffen criterium samengestelde gezinnen per 2027

- Mensen worden in de regel toeslagpartner als zij een keuze maken waaruit de intentie blijkt om als partner gezien te worden. Zo kan een toeslagpartnerschap ontstaan als mensen een huwelijk of geregistreerd partnerschap aangaan, een samenlevingscontract afsluiten, samen een kind krijgen, een kind van de ander erkennen, samen een huis kopen of samen een pensioenregeling aangaan (artikel 3, AWIR).
- Op dit principe is één uitzondering, waar de overheid 'bepaalt' dat mensen toeslagpartner worden ook als de genoemde intentie niet evident is: mensen worden sinds 2013 ook toeslagpartner als zij samenwonen met één andere volwassene en er daarnaast een minderjarig kind van één van beiden op het adres is ingeschreven. Als het kind daarna verhuist, of meerderjarig wordt, blijft het toeslagpartnerschap in stand zolang de volwassenen samen blijven wonen. Dit criterium is in de wet opgenomen om te voorkomen dat zogeheten 'samengestelde gezinnen' gunstiger worden behandeld dan 'traditionele gezinnen'.
- In de huidige praktijk blijkt dat veel mensen die als samengesteld gezin worden aangemerkt geen relatie hebben en elkaar niet financieel ondersteunen. Op basis van een analyse van Dienst Toeslagen blijkt dat naar schatting iets meer dan de helft van de toeslagpartners op basis van het criterium voor samengestelde gezinnen geen relatie hebben en elkaar niet financieel ondersteunen. Zij zijn toeslagpartners tegen wil en dank.
 - Voorbeelden hiervan zijn een broer en zus die samenwonen, andere familieleden die samenwonen om mantelzorg te verlenen, mensen die samenwonen omdat zij geen eigen woning kunnen betalen, of mensen die iemand in huis nemen die geen woning kan vinden.
 - Zij lopen in de huidige situatie onterecht hoge bedragen aan toeslagen mis. Het gaat hierbij om bedragen tot circa € 5.000 p/j aan kindgebonden budget en circa € 1.000 p/j aan zorgtoeslag. Met deze maatregel krijgen burgers deze ondersteuning wel. Bij een voorbeeldsituatie waarin een alleenstaande ouder met twee kinderen en een

bijstandsuitkering een 19-jarig neefje zonder inkomen in huis neemt, is het inkomenseffect van de maatregel +13,9% in 2030.

- Deze groep is naar verwachting groter dan bij de introductie van het criterium voor samengestelde gezinnen was beoogd. Dit heeft te maken met de toegenomen woningnood, waardoor mensen eerder samenwonen met iemand waar ze geen relatie mee hebben. Daarnaast is de samenleving verder vergrijsd, waardoor meer mantelzorg verleend wordt.
- Dit criterium maakt woningdelen (bijvoorbeeld voor mantelzorg) minder aantrekkelijk. Dit is moeilijk uitlegbaar, omdat de regering woningdelen en mantelzorgen juist stimuleert. Hierover komen regelmatig signalen binnen. Mensen menen dat ze gestraft worden voor het maken van een door de overheid gestimuleerde keuze.
- In andere trajecten waar wordt nagedacht over harmoniseren van partnerbegrippen (programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen, VIM), wordt expliciet niet gekozen voor het introduceren van een criterium voor samengestelde gezinnen. VIM raadt aan om in de sociale zekerheid aan te sluiten bij de partnerschapsdefinitie in de toeslagen, maar zonder het criterium samengestelde gezinnen. Het afschaffen van het criterium voor samengestelde gezinnen kan hiermee dienen als mogelijke opmaat naar een domeinoverstijgende vereenvoudiging.
- De kosten van de maatregel bedragen € 111 miljoen structureel. Het voorstel is hiervoor dekking te vinden door de vermogensgrenzen in de zorgtoeslag en het kindgebonden budget te verlagen met circa € 28.750, tot circa € 113.000 (alleenstaanden) en € 150.000 (partners) in de periode 2027 t/m 2029. Met deze aanpassing is structureel sprake van overdekking, daarom bestaat er vanaf 2030 bestaat binnen deze maatregel ruimte om de vermogensgrens met circa € 1.500 extra te indexeren, hierdoor ligt deze dan circa € 27.250 lager zonder de maatregel (in prijzen '24).
- De verlaging van de vermogensgrenzen raakt naar verwachting ongeveer 50.000 huishoudens (0,6% van het totaal aantal huishoudens, dit zijn voornamelijk gepensioneerden). Deze huishoudens hebben vanaf de verlaging geen recht meer op de betreffende toeslag. Dit leidt niet per definitie tot terugvorderingen, als het voorschot tijdig wordt gestopt; Dienst Toeslagen kan hiertoe zelf maatregelen nemen om burgers hierop te attenderen of historische vermogensgegevens in de aanvraag overnemen, waardoor geen voorschot wordt uitgekeerd.
- Het mediane inkomenseffect van het verlagen van de vermogensgrenzen voor de kleine groep huishoudens waarbij een effect optreedt, bedraagt -4,4% in 2030. Voor *alle* huishoudens is het mediane inkomenseffect van het verlagen van de vermogensgrenzen 0,0% in 2030.

Budgettaire effecten maatregelen (x € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029	2030/ struc.	Cum. 2026 t/m 2030	Lasten /uitgaven
Laten vervallen criterium samengestelde gezinnen*	10,1	109,8	110,7	110,8	110,8	452,2	Beiden
Wv. Kindgebonden budget	7,6	91,8	93,1	93,2	93,2	378,9	Uitgaven
Wv. Zorgtoeslag	1,5	18,0	18,0	18,0	18,0	73,5	Lasten
Wv. Uitvoeringskosten	1	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,2	Uitgaven
<i>Budgettaire Dekking</i>							
Verlagen vermogensgrens WKB en ZT met ca. € 28.750 **	8,1	98,0	107,5	126,2	112,6	452,4	Beiden
Wv. Kindgebonden budget	3,0	35,6	38,0	52,4	43,0	171,9	Uitgaven
Wv. Zorgtoeslag	5,2	62,4	69,5	73,8	69,6	280,5	Lasten
Saldo ('+' = overschot, '-' = tekort)	-2,0	-11,8	-3,3	15,4	1,9	0,2	Beiden

* Afhankelijk van ingangsdatum stelselherziening KOT. In deze tabel is van invoering daarvan per 2027 uitgegaan. Omdat deze maatregel eveneens ingangsdatum 2027 heeft, zijn er geen extra kosten KOT.

** De vermogensgrenzen van WKB en ZT zijn geharmoniseerd. In het kader van de eenvoud en uitlegbaarheid van het stelsel worden deze grenzen met een gelijk bedrag verlaagd. Verlaging met circa € 28.750 in periode 2027-2029, daarna circa € 27.250.

Akkoord
21-3'28

**HEDEN
TER BESLISSING**

Aan
de minister
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane
de staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Herstel

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken politieke vijfhoek 25 maart

Datum
20 maart 2025

Notanummer
2025-0000084350

Bijlagen
geen

Aanleiding

Aankomende dinsdag 25 maart is de tweede politieke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan.

Beslispunten

- Bent u (minister en staatssecretaris FBD) akkoord met het verzenden van deze stukken aan de politieke vijfhoek?
- Bent u (staatssecretaris HT) akkoord met het verzenden van het Toeslagenstuk aan de politieke vijfhoek?

Akkoord

21-3'28

Kernpunten

- Vanuit Financiën worden twee stukken geagendeerd: over de inkomstenbesluitvorming en over het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen de toeslagen.
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat in hoofdzaak over de stelpost. Uit de politieke vijfhoek van 11 maart zijn geen nieuwe verzoeken gekomen voor het uitwerken van alternatieve dekkingsopties in het kader van box 3 en de btw cultuur. Box 3 en de btw cultuur worden om deze reden niet opnieuw geagendeerd. Ten opzichte van de versie op welke u (beiden) akkoord heeft gegeven voor de ambtelijke vijfhoek, zijn twee beperkte aanpassingen gedaan:
 - Van het besprekspunt over de recent negatief geëvalueerde fiscale regelingen is een informatiepunt gemaakt.
 - Er is meer info over de inhoud van de evaluaties toegevoegd aan de toelichting per maatregel.
- Het tweede stuk bevat het voorstel voor vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027, waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.
 - De enige significante wijziging ten opzichte van het stuk waar u eerder akkoord op heeft gegeven, is dat (ter info) is toegevoegd dat de voorgestelde vermogensgrenzen een stuk hoger blijven dan de vermogensgrens in de huurtoeslag.

Communicatie
Nvt

Politiek/bestuurlijke context
Nvt

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

TO: Gelezen 21/3/2025

**HEDEN
TER BESLISSING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

de staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Herstel

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken politieke vijfhoek 25 maart

Datum
20 maart 2025

Notanummer
2025-0000084350

Bijlagen
geen

Aanleiding

Aankomende dinsdag 25 maart is de tweede politieke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan.

Beslispunten

- Bent u (minister en staatssecretaris FBD) akkoord met het verzenden van deze stukken aan de politieke vijfhoek?
- Bent u (staatssecretaris HT) akkoord met het verzenden van het Toeslagenstuk aan de politieke vijfhoek?

Alkoud.

Kernpunten

- Vanuit Financiën worden twee stukken geagendeerd: over de inkomstenbesluitvorming en over het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen de toeslagen.
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat in hoofdzaak over de stelpost. Uit de politieke vijfhoek van 11 maart zijn geen nieuwe verzoeken gekomen voor het uitwerken van alternatieve dekkingsopties in het kader van box 3 en de btw cultuur. Box 3 en de btw cultuur worden om deze reden niet opnieuw geagendeerd. Ten opzichte van de versie op welke u (beiden) akkoord heeft gegeven voor de ambtelijke vijfhoek, zijn twee beperkte aanpassingen gedaan:
 - Van het bespreekpunt over de recent negatief geëvalueerde fiscale regelingen is een informatiepunt gemaakt.
 - Er is meer info over de inhoud van de evaluaties toegevoegd aan de toelichting per maatregel.
- Het tweede stuk bevat het voorstel voor vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027, waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.
 - De enige significante wijziging ten opzichte van het stuk waar u eerder akkoord op heeft gegeven, is dat (ter info) is toegevoegd dat de voorgestelde vermogensgrenzen een stuk hoger blijven dan de vermogensgrens in de huurtoeslag.

Communicatie

Nvt

Politiek/bestuurlijke context

Nvt

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

HEDEN
TER BESLISSING

Aan

de minister 21/3

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Herstel

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken politieke vijfhoek 25 maart

Datum

20 maart 2025

Notanummer

2025-0000084350

Bijlagen

geen

Aanleiding

Aankomende dinsdag 25 maart is de tweede politieke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan.

Beslispunten

- Bent u (minister en staatssecretaris FBD) akkoord met het verzenden van deze stukken aan de politieke vijfhoek?
- Bent u (staatssecretaris HT) akkoord met het verzenden van het Toeslagenstuk aan de politieke vijfhoek?

Kernpunten

- Vanuit Financiën worden twee stukken geagendeerd: over de inkomstenbesluitvorming en over het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen de toeslagen.
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat in hoofdzaak over de stelpost. Uit de politieke vijfhoek van 11 maart zijn geen nieuwe verzoeken gekomen voor het uitwerken van alternatieve dekkingsopties in het kader van box 3 en de btw cultuur. Box 3 en de btw cultuur worden om deze reden niet opnieuw geagendeerd. Ten opzichte van de versie op welke u (beiden) akkoord heeft gegeven voor de ambtelijke vijfhoek, zijn twee beperkte aanpassingen gedaan:
 - Van het besprekspunt over de recent negatief geëvalueerde fiscale regelingen is een informatiepunt gemaakt.
 - Er is meer info over de inhoud van de evaluaties toegevoegd aan de toelichting per maatregel.
- Het tweede stuk bevat het voorstel voor vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027, waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag.
 - De enige significante wijziging ten opzichte van het stuk waar u eerder akkoord op heeft gegeven, is dat (ter info) is toegevoegd dat de voorgestelde vermogensgrenzen een stuk hoger blijven dan de vermogensgrens in de huurtoeslag.

Communicatie
Nvt

Politiek/bestuurlijke context
Nvt

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlage 1: Overzicht negatief geëvalueerde fiscale regelingen

1. Verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting

De regeling ziet op de vennootschapsbelasting (Vpb). Daar geldt voor alle belastingplichtigen voor de Vpb over de eerste € 200.000 van het belastbare bedrag (de belastbare winst minus eventueel te verrekenen verliezen) een verlaagd tarief van 19%, in plaats van het algemene tarief van 25,8%.

Het lage Vpb-tarief heeft als doel om het mkb te ondersteunen. Het CPB concludeert dat dit doel niet concreet is en niet is onderbouwd. Het is niet duidelijk welk probleem bij het mkb het lage Vpb-tarief moet oplossen. Het CPB concludeert hierom dat legitimering voor overheidsingrijpen ontbreekt. Het CPB beoordeelt de regeling als beperkt doeltreffend en niet doelmatig. Voor verschillende mogelijke problemen blijkt een verlaagd tarief in de winstbelasting geen oplossing of zeer ongericht.

Het CPB concludeert verder dat het lage Vpb-tarief **beperkt doeltreffend** is, omdat 25-50% van het mkb niet wordt bereikt door een lager tarief in de winstbelasting, doordat zij geen winst maken. Bijvoorbeeld groeiende start-ups die behoefte hebben aan liquiditeit maken vaak nog geen winst.

Het lage Vpb-tarief is **niet doelmatig** volgens de onderzoekers. Dat komt ten eerste doordat slechts 40 tot 50% van het budgettaire beslag neerslaat bij de doelgroep (mkb met reële economische activiteiten); de rest slaat neer bij het grootbedrijf en bij beleggings-bv's. Daarnaast kent het lage Vpb-tarief negatieve neveneffecten. Het lokt fiscaal gedreven gedrag uit (opsplitsen). Het lage Vpb-tarief draagt niet bij aan een heffing naar draagkracht van huishoudens, integendeel.

Het zorgt voor een lagere belastingdruk op de topinkomens en vergroot daarmee de inkomens- en vermogensverschillen tussen huishoudens. De top 1% rijkste huishoudens ontvangen, als directeur-groootaandeelhouder van bv's, 25% van het voordeel van het lage Vpb-tarief.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het CPB concludeert dat de uitkomst van de evaluatie pleit voor afschaffing van het lage tarief in de Vpb, maar niet noodzakelijkerwijs voor een lastenverzwaring voor het bedrijfsleven. Het stimuleren van ondernemerschap via beleid kan volgens het CPB veel gericht, waarbij de precieze doelstelling bepaalt welk instrument het meest geschikt is.

2. Vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband in de inkomstenbelasting

Een werknemer die ten minste 25 jaar of ten minste 40 jaar in dienst is bij een werkgever kan een belastingvrije vergoeding van maximaal 1 maandloon krijgen.

De regeling is als **beperkt doeltreffend** beoordeeld omdat potentieel slechts 30-35% van alle werkende Nederlanders van de regeling gebruik zou kunnen maken. Het is ook niet duidelijk of werkgevers dankzij het bestaan van de diensttijd vrijstelling vaker een jubileumuitkering aan hun werknemers aanbieden dan het geval zou zijn indien de diensttijd vrijstelling niet bestond.

De diensttijd vrijstelling doet verder geen beroep op het doenvermogen van werknemers en de uitvoeringslasten zijn bij zowel werkgevers als de Belastingdienst laag. De regeling is ook **niet doelmatig**, omdat hij beschouwd kan worden als een waardeoverdracht van de belastingbetaler naar relatief welvarende werknemers, de arbeidslocatie kan verstoren en voor bepaalde groepen bevoordelend is.

Vanuit breed welvaartsperspectief is het twijfelachtig of het doel van de regeling nog nuttig is. De vrijstelling past minder in de huidige tijd waarin werknemers worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven.

Aanbeveling uit de evaluatie:

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor de vrijstelling.

3. Vrijstelling gift aan kind voor een vrij doel in de schenk- en erfbelasting

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.¹ Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.² Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

Uit de in 2024 verrichte evaluatie³ blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Schenkingen (zonder vrijstelling) van ouders op kinderen worden immers laag belast. Ouders die hun kind financieel willen ondersteunen bij het volgen van een dure studie of bij het zetten van een belangrijke stap in het leven kunnen ook zonder vrijstelling met hetzelfde geschonken bedrag hun kind netto bezien een flinke financiële steun in de rug geven.

Verder geldt voor de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel dat jongeren de belangrijke stappen in het leven meer gespreid zetten dan in het tijdperk waarin de regeling haar oorsprong vindt. Daarmee zijn de hoge incidentele uitgaven beter voorzienbaar en kunnen ouders die hun kind financieel willen ondersteunen ook over meerdere jaren gebruik maken van de jaarlijkse schenkingsvrijstelling (€ 6.713 in 2025), aangevuld door besparingen van de kinderen zelf, of een consumptief krediet.

Uit de evaluatie blijkt verder dat de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel **beperkt doelmatig** is; bij slechts een kwart van de schenkingen vond de schenking plaats rondom een belangrijke levensgebeurtenis, was de schenking waarschijnlijk niet fiscaal gedreven en beschikte de verkrijger niet over een hoog liquide vermogen of verzamelinkomen. Uit de evaluatie blijkt ook dat de regeling met name huishoudens met een relatief goede uitgangspositie bereikt.

Aanbeveling uit de evaluatie:

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor beide vrijstellingen.

¹ De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

² De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

³ Kamerstukken II 2024/25, 31066, nr. 1447.

4. Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting

Sinds 2010 wordt door gewassenverzekeraars een verzekering voor weerschade aangeboden (de Brede Weersverzekering). De verzekering dekt schade in alle teeltsectoren en voor alle vormen van slecht weer. Deze verzekering wordt door LVVN gesubsidieerd; de subsidie bedraagt maximaal 63,7 % van de verzekeringspremie. In aanvulling op de subsidieregeling geldt sinds 2020 een vrijstelling voor de assurantiebelasting. De vrijstelling is ingevoerd naar aanleiding van de motie Van der Staaij en Van Haersma Buma.⁴

Het onderzoeksbureau concludeert dat de vrijstelling assurantiebelasting niet voldoet aan het Toetsingskader Fiscale Regelingen, omdat niet aangetoond kan worden waarom een fiscale subsidie de voorkeur verdient boven een directe subsidie. In casus bestaat er zowel een directe subsidie als een fiscale subsidie, die beide hetzelfde doelgroepbereik hebben en dezelfde effecten bewerkstelligen. Handhaven van twee maatregelen zorgt echter voor onnodige complexiteit en is bovendien niet in lijn met het kabinetsvoornemen om het belastingstelsel te vereenvoudigen.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling van de assurantiebelasting af te schaffen en de vrijgekomen middelen aan de begroting van het ministerie van LVVN toe te voegen ten behoeve van de subsidieregeling.

⁴ Kamerstukken II 2018-2019, 35 000, nr. 36

5. Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting

Bij de verwerking van afval dat naar een stortplaats gaat of aangeboden wordt aan een afvalverbrandingsinstallatie is afvalstoffenbelasting (asb) verschuldigd door de afvalverwerkende partij. De asb is afgelopen jaar geëvalueerd door Ecorys en CE-delft. In de evaluatie zijn drie fiscale regelingen in de asb onderzocht:

- Vrijstelling voor het storten van asbest;
- Vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib;
- Vrijstelling voor het storten van baggerspecie.

Bij het toetsen van de drie vrijstellingen aan het toetsingskader fiscale regelingen komen de onderzoekers tot het oordeel dat de vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib **niet doeltreffend** is. Omdat deze niet bijdraagt aan de gestelde milieudoelstelling en er hoogwaardige alternatieven beschikbaar zijn.

De vrijstelling van asbest is positief beoordeeld omdat mogelijke alternatieve verwerkingen onwenselijker zijn. Er is wel geadviseerd een horizonbepaling op te nemen. De vrijstelling van baggerspecie is positief beoordeeld. Verwerking van baggerspecie, een bijproduct van onderhoud aan waterwegen en havens, is aan strenge regels onderhevig. Het belasten van het deel dat gestort mag worden draagt niet bij aan een betere verwerking.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling voor zuiveringsslib af te schaffen.

6. Overdrachtsbelasting vrijstellingen woningmarkt

De evaluatie kijkt naar meerdere vrijstellingen binnen de overdrachtsbelasting:

- Verkoop onder voorwaarden
- Taakoverdracht
- Wijkontwikkelingsmaatschappij
- Wooninvesteringsfonds

De voorlopige resultaten zijn hieronder weergegeven:

Taakoverdracht

Onderbouwing overheidsingrijpen: Ja.

Doeltreffend: Deels. Niet alle overdrachten die bijdragen aan het algemeen nut zoals gedefinieerd in de Nationale Prestatie Afspraken tussen het Rijk, woningcorporaties en gemeenten kunnen aanspraak maken op de vrijstelling.

Doelmatig: Deels.

Budgettair belang: Onbekend.

Wijkontwikkelingsmaatschappij

Onderbouwing overheidsingrijpen: Ja.

Doeltreffend: Nee.

Doelmatig: Deels.

Budgettair belang: Onbekend maar verwaarloosbaar door gebrek aan toepassing van de vrijstelling.

Wooninvesteringsfonds

Onderbouwing overheidsingrijpen: Nee, niet meer actueel.

Doeltreffend: Nee.

Doelmatig: Niet te bepalen.

Budgettair belang: Verwaarloosbaar door geen toepassing van de vrijstelling.

Aanbeveling uit de evaluatie:

De aanbevelingen zijn om de verkoop onder voorwaarden vrijstelling te behouden, de vrijstelling voor taakoverdracht verder te onderzoeken, de wijkontwikkelingsmaatschappij vrijstelling om te vormen naar een subsidie en de wooninvesteringsfonds vrijstelling af te schaffen.

7. BTW vrijstellingen

De evaluatie behandelt meerdere vrijstellingen binnen de btw, namelijk:

- Diensten van lijkbezorgers
- Schrijvers, journalisten, cartoonisten en componisten
- Voordrachten en dergelijke werkzaamheden
- Grenzen van de door de EU verplichte fondswervingsvrijstelling

De onderzoekers hebben gekeken naar onder meer de doeltreffend- en doelmatigheid van de verschillende vrijstellingen. De doelstellingen verschillen per vrijstelling maar komen veelal neer op het beter betaalbaar maken van de diensten of het verminderen van administratieve lasten. De voorlopige conclusies volgen hieronder.

De doeltreffend- en doelmatigheid zijn gemiddeld tot hoog voor de vrijstelling voor de diensten van lijkbezorgers, schrijvers en journalisten. De doeltreffend- en doelmatigheid zijn ook hoog voor de omzetgrenzen bij de vrijstelling voor fondswervende activiteiten. Er zijn wel een paar aandachtspunten:

- Schrijvers en journalisten leveren zowel aan btw-plichtige afnemers als aan consumenten, alleen voor die laatste groep levert de vrijstelling een financieel voordeel op.
- Lijkbezorgers en journalisten voeren vaak een mix aan belaste en vrijgestelde prestaties uit, waardoor een vrijstelling niet altijd leidt tot een administratieve lastenvermindering.

De doeltreffend- en doelmatigheid zijn laag voor de vrijstelling voor de diensten van journalistieke cartoonisten en componisten en voor voordrachten en dergelijke werkzaamheden. Cartoonisten maken zeer beperkt gebruik van de vrijstelling, waarbij vaak als reden wordt opgevoerd dat het leidt tot meer administratieve lasten.

Voor componisten geldt dat zij vaak een mix aan activiteiten hebben, waardoor een vrijstelling mogelijk juist tot een administratieve lastenverzwaring leidt. Daarnaast leveren zij veelal aan btw-plichtige afnemers, waardoor de vrijstelling een zeer beperkte economische impact heeft. Bij de vrijstelling voor voordrachten is het sterke vermoeden dat er niet of nauwelijks gebruik van wordt gemaakt, onder meer vanwege onduidelijkheid over wanneer het wel en niet toegepast moet worden.

De voorlopige negatief geëvalueerde fiscale regelingen zijn de volgende:

Journalistiek cartoonisten

Doelbereik: Laag

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten. Laag op doeltreffendheid voor betere betaalbaarheid. .

Doelmatigheid: Laag op administratieve lasten. Hoog op uitvoeringskosten. Laag op economische opbrengsten.

Budgettair belang: verwaarloosbaar.

Componisten

Doelbereik: Hoog

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten. Laag op doeltreffendheid voor betere betaalbaarheid. .

Doelmatigheid: Laag op administratieve lasten. Hoog op uitvoeringskosten. Laag op economische opbrengsten.

Budgettair belang: enkele miljoenen opbrengst tot enkele miljoenen euro derving.

Voordrachten en dergelijke werkzaamheden

Doelbereik: Laag

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor bevordering wetenschap en algemene ontwikkeling.

Doelmatigheid: Laag.

Budgettair belang: waarschijnlijk zeer laag (verwaarloosbaar)

Aanbeveling uit de evaluatie:

De voorlopige aanbeveling is om de vrijstelling voor lijkbezorgers, journalisten en schrijvers te behouden. De onderzoekers doen de aanbeveling om de vrijstelling voor componisten, journalistiek cartoonisten en voordrachten en dergelijke af te schaffen. Voor de omzetgrenzen van de vrijstelling voor fondswervende activiteiten is de aanbeveling om die ongewijzigd te laten.

Bijlage 1: Overzicht negatief geëvalueerde fiscale regelingen

1. Lage Vpb-tarief

De regeling ziet op de vennootschapsbelasting (Vpb). Daar geldt voor alle belastingplichtigen voor de Vpb over de eerste € 200.000 van het belastbare bedrag (de belastbare winst minus eventueel te verrekenen verliezen) een verlaagd tarief van 19%, in plaats van het algemene tarief van 25,8%.

Het lage Vpb-tarief heeft als doel om het mkb te ondersteunen. Het CPB concludeert dat dit doel niet concreet is en niet is onderbouwd. Het is niet duidelijk welk probleem bij het mkb het lage Vpb-tarief moet oplossen. Het CPB concludeert hierom dat legitimering voor overheidsingrijpen ontbreekt. Het CPB beoordeelt de regeling als beperkt doeltreffend en niet doelmatig. Voor verschillende mogelijke problemen blijkt een verlaagd tarief in de winstbelasting geen oplossing of zeer ongericht.

Het CPB concludeert verder dat het lage Vpb-tarief **beperkt doeltreffend** is, omdat 25-50% van het mkb niet wordt bereikt door een lager tarief in de winstbelasting, doordat zij geen winst maken. Bijvoorbeeld groeiende start-ups die behoefte hebben aan liquiditeit maken vaak nog geen winst.

Het lage Vpb-tarief is **niet doelmatig** volgens de onderzoekers. Dat komt ten eerste doordat slechts 40 tot 50% van het budgettaire beslag neerslaat bij de doelgroep (mkb met reële economische activiteiten); de rest slaat neer bij het grootbedrijf en bij beleggings-bv's. Daarnaast kent het lage Vpb-tarief negatieve neveneffecten. Het lokt fiscaal gedreven gedrag uit (opsplitsen). Het lage Vpb-tarief draagt niet bij aan een heffing naar draagkracht van huishoudens, integendeel.

Het zorgt voor een lagere belastingdruk op de topinkomens en vergroot daarmee de inkomens- en vermogensverschillen tussen huishoudens. De top 1% rijkste huishoudens ontvangen, als directeur-groootaandeelhouder van bv's, 25% van het voordeel van het lage Vpb-tarief.

Aanbeveling

Het CPB concludeert dat de uitkomst van de evaluatie pleit voor afschaffing van het lage tarief in de Vpb, maar niet noodzakelijkerwijs voor een lastenverzwaring voor het bedrijfsleven. Het stimuleren van ondernemerschap via beleid kan volgens het CPB veel gericht, waarbij de precieze doelstelling bepaalt welk instrument het meest geschikt is.

2. Inkomstenbelasting vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband

Een werknemer die ten minste 25 jaar of ten minste 40 jaar in dienst is bij een werkgever kan een belastingvrije vergoeding van maximaal 1 maandloon krijgen.

De regeling is als **beperkt doeltreffend** beoordeeld omdat potentieel slechts 30-35% van alle werkende Nederlanders van de regeling gebruik zou kunnen maken. Het is ook niet duidelijk of werkgevers dankzij het bestaan van de diensttijd vrijstelling vaker een jubileumuitkering aan hun werknemers aanbieden dan het geval zou zijn indien de diensttijd vrijstelling niet bestond.

De diensttijd vrijstelling doet verder geen beroep op het doenvermogen van werknemers en de uitvoeringslasten zijn bij zowel werkgevers als de Belastingdienst laag. De regeling is ook **niet doelmatig**, omdat hij beschouwd kan worden als een waardeoverdracht van de belastingbetaler naar relatief welvarende werknemers, de arbeidslocatie kan verstoren en voor bepaalde groepen bevoordelend is.

Vanuit breed welvaartsperspectief is het twijfelachtig of het doel van de regeling nog nuttig is. De vrijstelling past minder in de huidige tijd waarin werknemers worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven.

Aanbeveling

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor de vrijstelling.

3. Schenk- en erfbelasting eenmalig verhoogde vrijstellingen voor kinderen vrij doel en dure studies

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.¹ Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.² Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

Uit de in 2024 verrichte evaluatie³ blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Schenkingen (zonder vrijstelling) van ouders op kinderen worden immers laag belast. Ouders die hun kind financieel willen ondersteunen bij het volgen van een dure studie of bij het zetten van een belangrijke stap in het leven kunnen ook zonder vrijstelling met hetzelfde geschonken bedrag hun kind netto bezien een flinke financiële steun in de rug geven.

Verder geldt voor de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel dat jongeren de belangrijke stappen in het leven meer gespreid zetten dan in het tijdperk waarin de regeling haar oorsprong vindt. Daarmee zijn de hoge incidentele uitgaven beter voorzienbaar en kunnen ouders die hun kind financieel willen ondersteunen ook over meerdere jaren gebruik maken van de jaarlijkse schenkingsvrijstelling (€ 6.713 in 2025), aangevuld door besparingen van de kinderen zelf, of een consumptief krediet.

Uit de evaluatie blijkt verder dat de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel **beperkt doelmatig** is; bij slechts een kwart van de schenkingen vond de schenking plaats rondom een belangrijke levensgebeurtenis, was de schenking waarschijnlijk niet fiscaal gedreven en beschikte de verkrijger niet over een hoog liquide vermogen of verzamelinkomen. Uit de evaluatie blijkt ook dat de regeling met name huishoudens met een relatief goede uitgangspositie bereikt.

Aanbeveling

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor beide vrijstellingen.

¹ De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

² De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

³ Kamerstukken II 2024/25, 31066, nr. 1447.

4. Assurantiebelasting vrijstelling Brede Weersverzekering

Sinds 2010 wordt door gewassenverzekeraars een verzekering voor weerschade aangeboden (de Brede Weersverzekering). De verzekering dekt schade in alle teeltsectoren en voor alle vormen van slecht weer. Deze verzekering wordt door LVVN gesubsidieerd; de subsidie bedraagt maximaal 63,7 % van de verzekeringspremie. In aanvulling op de subsidieregeling geldt sinds 2020 een vrijstelling voor de assurantiebelasting. De vrijstelling is ingevoerd naar aanleiding van de motie Van der Staaij en Van Haersma Buma.⁴

Het onderzoeksbureau concludeert dat de vrijstelling assurantiebelasting niet voldoet aan het Toetsingskader Fiscale Regelingen, omdat niet aangetoond kan worden waarom een fiscale subsidie de voorkeur verdient boven een directe subsidie. In casus bestaat er zowel een directe subsidie als een fiscale subsidie, die beide hetzelfde doelgroepbereik hebben en dezelfde effecten bewerkstelligen. Handhaven van twee maatregelen zorgt echter voor onnodige complexiteit en is bovendien niet in lijn met het kabinetsvoornemen om het belastingstelsel te vereenvoudigen.

Aanbeveling

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling van de assurantiebelasting af te schaffen en de vrijgekomen middelen aan de begroting van het ministerie van LVVN toe te voegen ten behoeve van de subsidieregeling.

⁴ Kamerstukken II 2018-2019, 35 000, nr. 36

5. Afvalstoffenbelasting (zuiveringsslib, asbest en baggerspecie)

Bij de verwerking van afval dat naar een stortplaats gaat of aangeboden wordt aan een afvalverbrandingsinstallatie is afvalstoffenbelasting (asb) verschuldigd door de afvalverwerkende partij. De asb is afgelopen jaar geëvalueerd door Ecorys en CE-delft. In de evaluatie zijn drie fiscale regelingen in de asb onderzocht:

- Vrijstelling voor het storten van asbest;
- Vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib;
- Vrijstelling voor het storten van baggerspecie.

Bij het toetsen van de drie vrijstellingen aan het toetsingskader fiscale regelingen komen de onderzoekers tot het oordeel dat de vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib **niet doeltreffend** is. Omdat deze niet bijdraagt aan de gestelde milieudoelstelling en er hoogwaardige alternatieven beschikbaar zijn.

De vrijstelling van asbest is positief beoordeeld omdat mogelijke alternatieve verwerkingen onwenselijker zijn. Er is wel geadviseerd een horizonbepaling op te nemen. De vrijstelling van baggerspecie is positief beoordeeld. Verwerking van baggerspecie, een bijproduct van onderhoud aan waterwegen en havens, is aan strenge regels onderhevig. Het belasten van het deel dat gestort mag worden draagt niet bij aan een betere verwerking.

Aanbeveling

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling voor zuiveringsslib af te schaffen.

Bijlage 1: Overzicht negatief geëvalueerde fiscale regelingen

1. Verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting

De regeling ziet op de vennootschapsbelasting (Vpb). Daar geldt voor alle belastingplichtigen voor de Vpb over de eerste € 200.000 van het belastbare bedrag (de belastbare winst minus eventueel te verrekenen verliezen) een verlaagd tarief van 19%, in plaats van het algemene tarief van 25,8%.

Het lage Vpb-tarief heeft als doel om het mkb te ondersteunen. Het CPB concludeert dat dit doel niet concreet is en niet is onderbouwd. Het is niet duidelijk welk probleem bij het mkb het lage Vpb-tarief moet oplossen. Het CPB concludeert hierom dat legitimering voor overheidsingrijpen ontbreekt. Het CPB beoordeelt de regeling als beperkt doeltreffend en niet doelmatig. Voor verschillende mogelijke problemen blijkt een verlaagd tarief in de winstbelasting geen oplossing of zeer ongericht.

Het CPB concludeert verder dat het lage Vpb-tarief **beperkt doeltreffend** is, omdat 25-50% van het mkb niet wordt bereikt door een lager tarief in de winstbelasting, doordat zij geen winst maken. Bijvoorbeeld groeiende start-ups die behoefte hebben aan liquiditeit maken vaak nog geen winst.

Het lage Vpb-tarief is **niet doelmatig** volgens de onderzoekers. Dat komt ten eerste doordat slechts 40 tot 50% van het budgettaire beslag neerslaat bij de doelgroep (mkb met reële economische activiteiten); de rest slaat neer bij het grootbedrijf en bij beleggings-bv's. Daarnaast kent het lage Vpb-tarief negatieve neveneffecten. Het lokt fiscaal gedreven gedrag uit (opsplitsen). Het lage Vpb-tarief draagt niet bij aan een heffing naar draagkracht van huishoudens, integendeel.

Het zorgt voor een lagere belastingdruk op de topinkomens en vergroot daarmee de inkomens- en vermogensverschillen tussen huishoudens. De top 1% rijkste huishoudens ontvangen, als directeur-groootaandeelhouder van bv's, 25% van het voordeel van het lage Vpb-tarief.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het CPB concludeert dat de uitkomst van de evaluatie pleit voor afschaffing van het lage tarief in de Vpb, maar niet noodzakelijkerwijs voor een lastenverzwaring voor het bedrijfsleven. Het stimuleren van ondernemerschap via beleid kan volgens het CPB veel gericht, waarbij de precieze doelstelling bepaalt welk instrument het meest geschikt is.

2. Vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband in de inkomstenbelasting

Een werknemer die ten minste 25 jaar of ten minste 40 jaar in dienst is bij een werkgever kan een belastingvrije vergoeding van maximaal 1 maandloon krijgen.

De regeling is als **beperkt doeltreffend** beoordeeld omdat potentieel slechts 30-35% van alle werkende Nederlanders van de regeling gebruik zou kunnen maken. Het is ook niet duidelijk of werkgevers dankzij het bestaan van de diensttijd vrijstelling vaker een jubileumuitkering aan hun werknemers aanbieden dan het geval zou zijn indien de diensttijd vrijstelling niet bestond.

De diensttijd vrijstelling doet verder geen beroep op het doenvermogen van werknemers en de uitvoeringslasten zijn bij zowel werkgevers als de Belastingdienst laag. De regeling is ook **niet doelmatig**, omdat hij beschouwd kan worden als een waardeoverdracht van de belastingbetaler naar relatief welvarende werknemers, de arbeidslocatie kan verstoren en voor bepaalde groepen bevoordelend is.

Vanuit breed welvaartsperspectief is het twijfelachtig of het doel van de regeling nog nuttig is. De vrijstelling past minder in de huidige tijd waarin werknemers worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven.

Aanbeveling uit de evaluatie:

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor de vrijstelling.

3. Vrijstelling gift aan kind voor een vrij doel in de schenk- en erfbelasting

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.¹ Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel (€ 32.195 in 2025) kan worden genoten door een kind tussen de 18 en 40 jaar oud dat niet eerder een verhoogde vrijstelling toegepast heeft. De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling dure studie (€ 67.064 in 2025) kent voorts als eis dat deze geldt voor studies die minimaal € 20.000 per jaar kosten en de schenking in een notariële akte is vastgelegd.² Schenkingen door ouders aan kinderen vallen tot € 6.713 (in 2025) onder de jaarlijkse schenkingsvrijstelling.

Uit de in 2024 verrichte evaluatie³ blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Schenkingen (zonder vrijstelling) van ouders op kinderen worden immers laag belast. Ouders die hun kind financieel willen ondersteunen bij het volgen van een dure studie of bij het zetten van een belangrijke stap in het leven kunnen ook zonder vrijstelling met hetzelfde geschonken bedrag hun kind netto bezien een flinke financiële steun in de rug geven.

Verder geldt voor de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel dat jongeren de belangrijke stappen in het leven meer gespreid zetten dan in het tijdperk waarin de regeling haar oorsprong vindt. Daarmee zijn de hoge incidentele uitgaven beter voorzienbaar en kunnen ouders die hun kind financieel willen ondersteunen ook over meerdere jaren gebruik maken van de jaarlijkse schenkingsvrijstelling (€ 6.713 in 2025), aangevuld door besparingen van de kinderen zelf, of een consumptief krediet.

Uit de evaluatie blijkt verder dat de schenkingsvrijstelling voor een vrij te besteden doel **beperkt doelmatig** is; bij slechts een kwart van de schenkingen vond de schenking plaats rondom een belangrijke levensgebeurtenis, was de schenking waarschijnlijk niet fiscaal gedreven en beschikte de verkrijger niet over een hoog liquide vermogen of verzamelinkomen. Uit de evaluatie blijkt ook dat de regeling met name huishoudens met een relatief goede uitgangspositie bereikt.

Aanbeveling uit de evaluatie:

In deze evaluatie is geen concrete aanbeveling gedaan voor beide vrijstellingen.

¹ De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

² De schenking mag niet gebruikt worden voor het aflossen van studieschulden die vóór de schenking zijn ontstaan.

³ Kamerstukken II 2024/25, 31066, nr. 1447.

4. Vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting

Sinds 2010 wordt door gewassenverzekeraars een verzekering voor weerschade aangeboden (de Brede Weersverzekering). De verzekering dekt schade in alle teeltsectoren en voor alle vormen van slecht weer. Deze verzekering wordt door LVVN gesubsidieerd; de subsidie bedraagt maximaal 63,7 % van de verzekeringspremie. In aanvulling op de subsidieregeling geldt sinds 2020 een vrijstelling voor de assurantiebelasting. De vrijstelling is ingevoerd naar aanleiding van de motie Van der Staaij en Van Haersma Buma.⁴

Het onderzoeksbureau concludeert dat de vrijstelling assurantiebelasting niet voldoet aan het Toetsingskader Fiscale Regelingen, omdat niet aangetoond kan worden waarom een fiscale subsidie de voorkeur verdient boven een directe subsidie. In casus bestaat er zowel een directe subsidie als een fiscale subsidie, die beide hetzelfde doelgroepbereik hebben en dezelfde effecten bewerkstelligen. Handhaven van twee maatregelen zorgt echter voor onnodige complexiteit en is bovendien niet in lijn met het kabinetsvoornemen om het belastingstelsel te vereenvoudigen.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling van de assurantiebelasting af te schaffen en de vrijgekomen middelen aan de begroting van het ministerie van LVVN toe te voegen ten behoeve van de subsidieregeling.

⁴ Kamerstukken II 2018-2019, 35 000, nr. 36

5. Vrijstelling zuiveringsslib in de afvalstoffenbelasting

Bij de verwerking van afval dat naar een stortplaats gaat of aangeboden wordt aan een afvalverbrandingsinstallatie is afvalstoffenbelasting (asb) verschuldigd door de afvalverwerkende partij. De asb is afgelopen jaar geëvalueerd door Ecorys en CE-delft. In de evaluatie zijn drie fiscale regelingen in de asb onderzocht:

- Vrijstelling voor het storten van asbest;
- Vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib;
- Vrijstelling voor het storten van baggerspecie.

Bij het toetsen van de drie vrijstellingen aan het toetsingskader fiscale regelingen komen de onderzoekers tot het oordeel dat de vrijstelling voor het verbranden van zuiveringsslib **niet doeltreffend** is. Omdat deze niet bijdraagt aan de gestelde milieudoelstelling en er hoogwaardige alternatieven beschikbaar zijn.

De vrijstelling van asbest is positief beoordeeld omdat mogelijke alternatieve verwerkingen onwenselijker zijn. Er is wel geadviseerd een horizonbepaling op te nemen. De vrijstelling van baggerspecie is positief beoordeeld. Verwerking van baggerspecie, een bijproduct van onderhoud aan waterwegen en havens, is aan strenge regels onderhevig. Het belasten van het deel dat gestort mag worden draagt niet bij aan een betere verwerking.

Aanbeveling uit de evaluatie:

Het onderzoeksbureau adviseert om de vrijstelling voor zuiveringsslib af te schaffen.

6. Overdrachtsbelasting vrijstellingen woningmarkt

De evaluatie kijkt naar meerdere vrijstellingen binnen de overdrachtsbelasting:

- Verkoop onder voorwaarden
- Taakoverdracht
- Wijkontwikkelingsmaatschappij
- Wooninvesteringsfonds

De voorlopige resultaten zijn hieronder weergegeven:

Taakoverdracht

Onderbouwing overheidsingrijpen: Ja.

Doeltreffend: Deels. Niet alle overdrachten die bijdragen aan het algemeen nut zoals gedefinieerd in de Nationale Prestatie Afspraken tussen het Rijk, woningcorporaties en gemeenten kunnen aanspraak maken op de vrijstelling.

Doelmatig: Deels.

Budgettair belang: Onbekend.

Wijkontwikkelingsmaatschappij

Onderbouwing overheidsingrijpen: Ja.

Doeltreffend: Nee.

Doelmatig: Deels.

Budgettair belang: Onbekend maar verwaarloosbaar door gebrek aan toepassing van de vrijstelling.

Wooninvesteringsfonds

Onderbouwing overheidsingrijpen: Nee, niet meer actueel.

Doeltreffend: Nee.

Doelmatig: Niet te bepalen.

Budgettair belang: Verwaarloosbaar door geen toepassing van de vrijstelling.

Aanbeveling uit de evaluatie:

De aanbevelingen zijn om de verkoop onder voorwaarden vrijstelling te behouden, de vrijstelling voor taakoverdracht verder te onderzoeken, de wijkontwikkelingsmaatschappij vrijstelling om te vormen naar een subsidie en de wooninvesteringsfonds vrijstelling af te schaffen.

7. BTW vrijstellingen

De evaluatie behandelt meerdere vrijstellingen binnen de btw, namelijk:

- Diensten van lijkbezorgers
- Schrijvers, journalisten, cartoonisten en componisten
- Voordrachten en dergelijke werkzaamheden
- Grenzen van de door de EU verplichte fondswervingsvrijstelling

De onderzoekers hebben gekeken naar onder meer de doeltreffend- en doelmatigheid van de verschillende vrijstellingen. De doelstellingen verschillen per vrijstelling maar komen veelal neer op het beter betaalbaar maken van de diensten of het verminderen van administratieve lasten. De voorlopige conclusies volgen hieronder.

De doeltreffend- en doelmatigheid zijn gemiddeld tot hoog voor de vrijstelling voor de diensten van lijkbezorgers, schrijvers en journalisten. De doeltreffend- en doelmatigheid zijn ook hoog voor de omzetgrenzen bij de vrijstelling voor fondswervende activiteiten. Er zijn wel een paar aandachtspunten:

- Schrijvers en journalisten leveren zowel aan btw-plichtige afnemers als aan consumenten, alleen voor die laatste groep levert de vrijstelling een financieel voordeel op.
- Lijkbezorgers en journalisten voeren vaak een mix aan belaste en vrijgestelde prestaties uit, waardoor een vrijstelling niet altijd leidt tot een administratieve lastenvermindering.

De doeltreffend- en doelmatigheid zijn laag voor de vrijstelling voor de diensten van journalistieke cartoonisten en componisten en voor voordrachten en dergelijke werkzaamheden. Cartoonisten maken zeer beperkt gebruik van de vrijstelling, waarbij vaak als reden wordt opgevoerd dat het leidt tot meer administratieve lasten.

Voor componisten geldt dat zij vaak een mix aan activiteiten hebben, waardoor een vrijstelling mogelijk juist tot een administratieve lastenverzwaring leidt. Daarnaast leveren zij veelal aan btw-plichtige afnemers, waardoor de vrijstelling een zeer beperkte economische impact heeft. Bij de vrijstelling voor voordrachten is het sterke vermoeden dat er niet of nauwelijks gebruik van wordt gemaakt, onder meer vanwege onduidelijkheid over wanneer het wel en niet toegepast moet worden.

De voorlopige negatief geëvalueerde fiscale regelingen zijn de volgende:

Journalistiek cartoonisten

Doelbereik: Laag

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten. Laag op doeltreffendheid voor betere betaalbaarheid. .

Doelmatigheid: Laag op administratieve lasten. Hoog op uitvoeringskosten. Laag op economische opbrengsten.

Budgettair belang: verwaarloosbaar.

Componisten

Doelbereik: Hoog

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor vermindering administratieve lasten. Laag op doeltreffendheid voor betere betaalbaarheid. .

Doelmatigheid: Laag op administratieve lasten. Hoog op uitvoeringskosten. Laag op economische opbrengsten.

Budgettair belang: enkele miljoenen opbrengst tot enkele miljoenen euro derving.

Voordrachten en dergelijke werkzaamheden

Doelbereik: Laag

Doeltreffendheid: Laag op doeltreffendheid voor bevordering wetenschap en algemene ontwikkeling.

Doelmatigheid: Laag.

Budgettair belang: waarschijnlijk zeer laag (verwaarloosbaar)

Aanbeveling uit de evaluatie:

De voorlopige aanbeveling is om de vrijstelling voor lijkbezorgers, journalisten en schrijvers te behouden. De onderzoekers doen de aanbeveling om de vrijstelling voor componisten, journalistiek cartoonisten en voordrachten en dergelijke af te schaffen. Voor de omzetgrenzen van de vrijstelling voor fondswervende activiteiten is de aanbeveling om die ongewijzigd te laten.

Memo vijfhoek vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen

Voorstel

- Vereenvoudiging in het toeslagpartnerschap door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027 waarbij dekking gevonden wordt door het tegelijk verlagen van de vermogensgrenzen in kindgebonden budget en zorgtoeslag tot € 113.000 (alleenstaanden) en € 150.000 (partners). Deze grenzen blijven ruim boven de vermogensgrens huurtoeslag (€ 37.395 voor iedere medebewoner).

Toelichting

- Toeslagpartnerschap is één van de grootste knelpunten in het huidige toeslagenstelsel, zowel voor burgers als voor de uitvoerbaarheid. Het partnerbegrip is onduidelijk en sluit niet altijd goed aan op de situatie van mensen, waardoor duizenden mensen onterecht hoge bedragen aan toeslagen mislopen of met hoge terugvorderingen worden geconfronteerd. Dit leidt geregeld tot betalingsproblemen voor burgers, die dit vaak tevergeefs proberen te herstellen via bezwaren, beroepen, of verzoeken tot het toepassen van de hardheidsclausule.
- De hier voorliggende maatregel 'afschaffen criterium samengestelde gezinnen' lost een groot deel van deze problematiek op. De maatregel is met de opdrachtgevende toeslagdepartementen SZW, VWS en VRO uitgewerkt om de maatregel in deze besluitvormingsronde in te brengen. Dit behelst het afschaffen van de regel dat mensen toeslagpartner worden als zij samenwonen met één andere volwassene en er daarnaast een minderjarig kind van één van beiden op het adres is ingeschreven. Hierdoor ontstaan nu veel onterechte partnerschappen. Denk hierbij aan mantelzorgers, mensen die tijdelijk een familielid of vriend in huis nemen, of mensen die gaan samenwonen (woningdelers) omdat zij geen eigen woning kunnen betalen. Zij lopen door het toeslagpartnerschap al snel duizenden euro's aan ondersteuning onterecht mis. Door de maatregel worden mensen alleen nog partner als zij hier zelf voor kiezen. Met de maatregel worden ruim 10.000 toeslaggerechtigden die in deze problematische situatie verkeren geholpen.
- De maatregel bereikt in totaal een bredere doelgroep (18.000 mensen) dan de groep die daadwerkelijk problemen heeft (10.000). Dit is een afruil tussen mindere gerichtheid van het stelsel in ruil voor vereenvoudiging. Er is geen andere manier om de volledige problematiek op te lossen zonder ook deze huishoudens mee te nemen.

Afschaffen criterium samengestelde gezinnen per 2027

- Mensen worden in de regel toeslagpartner als zij een keuze maken waaruit de intentie blijkt om als partner gezien te worden. Zo kan een toeslagpartnerschap ontstaan als mensen een huwelijk of geregistreerd partnerschap aangaan, een samenlevingscontract afsluiten, samen een kind krijgen, een kind van de ander erkennen, samen een huis kopen of samen een pensioenregeling aangaan (artikel 3, AWIR).
- Op dit principe is één uitzondering, waar de overheid 'bepaalt' dat mensen toeslagpartner worden ook als de genoemde intentie niet evident is: mensen worden sinds 2013 ook toeslagpartner als zij samenwonen met één andere volwassene en er daarnaast een minderjarig kind van één van beiden op het adres is ingeschreven. Als het kind daarna verhuist, of meerderjarig wordt, blijft het toeslagpartnerschap in stand zolang de volwassenen samen blijven wonen. Dit criterium is in de wet opgenomen om te voorkomen dat zogeheten 'samengestelde gezinnen' gunstiger worden behandeld dan 'traditionele gezinnen'.
- In de huidige praktijk blijkt dat veel mensen die als samengesteld gezin worden aangemerkt geen relatie hebben en elkaar niet financieel ondersteunen. Op basis van een analyse van Dienst Toeslagen blijkt dat naar schatting iets meer dan de helft van de toeslagpartners op basis van het criterium voor samengestelde gezinnen geen relatie hebben en elkaar niet financieel ondersteunen. Zij zijn toeslagpartners tegen wil en dank.
 - Voorbeelden hiervan zijn een broer en zus die samenwonen, andere familieleden die samenwonen om mantelzorg te verlenen, mensen die samenwonen omdat zij geen eigen woning kunnen betalen, of mensen die iemand in huis nemen die geen woning kan vinden.
 - Zij lopen in de huidige situatie onterecht hoge bedragen aan toeslagen mis. Het gaat hierbij om bedragen tot circa € 5.000 p/j aan kindgebonden budget en circa € 1.000 p/j

aan zorgtoeslag. Met deze maatregel krijgen burgers deze ondersteuning wel. Bij een voorbeeldsituatie waarin een alleenstaande ouder met twee kinderen en een bijstandsuitkering een 19-jarig neefje zonder inkomen in huis neemt, is het inkomenseffect van de maatregel +13,9% in 2030.

- Deze groep is naar verwachting groter dan bij de introductie van het criterium voor samengestelde gezinnen was beoogd. Dit heeft te maken met de toegenomen woningnood, waardoor mensen eerder samenwonen met iemand waar ze geen relatie mee hebben. Daarnaast is de samenleving verder vergrijsd, waardoor meer mantelzorg verleend wordt.
- Dit criterium maakt woningdelen (bijvoorbeeld voor mantelzorg) minder aantrekkelijk. Dit is moeilijk uitlegbaar, omdat de regering woningdelen en mantelzorgen juist stimuleert. Hierover komen regelmatig signalen binnen. Mensen menen dat ze gestraft worden voor het maken van een door de overheid gestimuleerde keuze.
- In andere trajecten waar wordt nagedacht over harmoniseren van partnerbegrippen (programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen, VIM), wordt expliciet niet gekozen voor het introduceren van een criterium voor samengestelde gezinnen. VIM raadt aan om in de sociale zekerheid aan te sluiten bij de partnerschapsdefinitie in de toeslagen, maar zonder het criterium samengestelde gezinnen. Het afschaffen van het criterium voor samengestelde gezinnen kan hiermee dienen als mogelijke opmaat naar een domeinoverstijgende vereenvoudiging.
- De kosten van de maatregel bedragen € 111 miljoen structureel. Het voorstel is hiervoor dekking te vinden door de vermogensgrenzen in de zorgtoeslag en het kindgebonden budget te verlagen met circa € 28.750, tot circa € 113.000 (alleenstaanden) en € 150.000 (partners) in de periode 2027 t/m 2029. Met deze aanpassing is structureel sprake van overdekking, daarom bestaat er vanaf 2030 bestaat binnen deze maatregel ruimte om de vermogensgrens met circa € 1.500 extra te indexeren, hierdoor ligt deze dan circa € 27.250 lager zonder de maatregel (in prijzen '24).
- De verlaging van de vermogensgrenzen raakt naar verwachting ongeveer 50.000 huishoudens (0,6% van het totaal aantal huishoudens, dit zijn voornamelijk gepensioneerden) in 2030. Deze huishoudens hebben vanaf de verlaging geen recht meer op de betreffende toeslag. Dit leidt niet per definitie tot terugvorderingen, als het voorschot tijdig wordt gestopt; Dienst Toeslagen kan hiertoe zelf maatregelen nemen om burgers hierop te attenderen of historische vermogensgegevens in de aanvraag overnemen, waardoor geen voorschot wordt uitgekeerd.
- Het mediane inkomenseffect van het verlagen van de vermogensgrenzen voor de kleine groep huishoudens waarbij een effect optreedt, bedraagt -4,4% in 2030. Voor *alle* huishoudens is het mediane inkomenseffect van het verlagen van de vermogensgrenzen 0,0% in 2030.

Budgettaire effecten maatregelen (x € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029	2030/ struc.	Cum. 2026 t/m 2030	Lasten /uitgaven
Laten vervallen criterium samengestelde gezinnen*	10,1	109,8	110,7	110,8	110,8	452,2	Beide
Wv. Kindgebonden budget	7,6	91,8	93,1	93,2	93,2	378,9	Uitgaven
Wv. Zorgtoeslag	1,5	18,0	18,0	18,0	18,0	73,5	Lasten
Wv. Uitvoeringskosten	1	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,2	Uitgaven
<i>Budgettaire Dekking</i>							
Verlagen vermogensgrens WKB en ZT <u>met</u> ca. € 28.750 **	8,1	98,0	107,5	126,2	112,6	452,4	Beide
Wv. Kindgebonden budget	3,0	35,6	38,0	52,4	43,0	171,9	Uitgaven
Wv. Zorgtoeslag	5,2	62,4	69,5	73,8	69,6	280,5	Lasten
Saldo ('+' = overschot, '-' = tekort)	-2,0	-11,8	-3,3	15,4	1,9	0,2	Beide

* Afhankelijk van ingangsdatum stelselherziening KOT. In deze tabel is van invoering daarvan per 2027 uitgegaan. Omdat deze maatregel eveneens ingangsdatum 2027 heeft, zijn er geen extra kosten KOT.

** De vermogensgrenzen van WKB en ZT zijn geharmoniseerd. In het kader van de eenvoud en uitlegbaarheid van het stelsel worden deze grenzen met een gelijk bedrag verlaagd. Verlaging met circa € 28.750 in periode 2027-2029, daarna circa € 27.250.

TERSTOND

TER BESLISSING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

26/3

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Oplegnotitie ambtelijke vijfhoek 27 maart

Datum

26 maart 2025

Notanummer

2025-0000088124

Bijlagen

geen

Aanleiding

Aankomende donderdag 27 maart is de derde ambtelijke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan. Deze zullen de basis zijn voor de stukken voor de politieke vijfhoek van 1 april maart.

Beslispunten

Bent u akkoord met het verzenden van deze stukken aan de ambtelijke vijfhoek?

zie opmerking
pagina 2.

Kernpunten

- Vanuit Financiën wordt één stuk geagendeerd over de inkomstenbesluitvorming
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat over negatief geëvalueerde fiscale regelingen en het vullen van de stelpost. Daarnaast gaat de nota in op box 3 en alternatieve opties binnen box 3.

Stelpost

- De stelpost is in concept verder ingevuld naar aanleiding van de bespreking in de politieke vijfhoek van 25 maart. De politieke vijfhoek van 25 maart heeft ingestemd met het aanpakken van twee belastingconstructies voor de invulling van de stelpost.
- De politieke vijfhoek heeft gevraagd om de stelpost in een volgende vijfhoek terug te laten keren en te bezien welke fiscale regelingen onderdeel kunnen worden van de invulling. Daarbij zijn drie regelingen genoemd maar zal in de vijfhoek moeten worden bezien of hier een gemeenschappelijke voorkeur ligt:
 1. het afschaffen van de inkomstenbelasting vrijstelling voor uitkering bij dienstverband;
 2. het afschaffen van de eenmalig verhoogde schenkbelasting vrijstellingen voor kinderen; en
 3. het versoberen van de startersaftrek.
- In tabel 1 vindt u een invulling van de stelpost nav de politieke vijfhoek van 25 maart. Er moet in dit concept nog € 79 miljoen structureel worden ingevuld (nu voorzien door tcf).

Tabel 1: Voorlopige voorgestelde invulling stelpost fiscale regelingen/constructies

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Stelpost	259	259	259	259	259	259
Belastingconstructies						
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	36	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4	4
Negatief geëvalueerde fiscale regelingen						
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36	36
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	31	33
Versoberen startersaftrek inkomstenbelasting (IB)	75	75	75	75	75	75
Nog in te vullen deel van de stelpost (placeholder tcf)	79	79	79	79	79	79
Totaal	157	253	255	258	261	263

Schrappen in de politieke gevoeligheid

Er zit nog overdekking in kader beter om die in te zetten dan placeholder/tcf.

Box 3

- Uit de politieke vijfhoek is het verzoek gekomen om de voorgestelde dekking van box 3 en alternatieven binnen box 3 te bespreken.
- De vijfhoek wordt gevraagd of ze een voorkeur hebben voor een alternatieve invulling van de dekkingsbronnen binnen box 3 of voor alternatieve varianten zoals omschreven in tabel 4. Daarbij is vermeld dat varianten die derving tot gevolg hebben, gedekt dienen te worden conform de begrotingsregels.
- Afgesproken is dat deze dekking in het voorjaar opnieuw gewogen kan worden indien een concrete alternatieve dekking voorhanden is.
- In de politieke vijfhoek is in het kader van dekking ook gevraagd om een actuele fiscale sleuteltabel op te stellen. Dat was praktisch niet mogelijk in het zeer krappe tijdsplan tussen de politieke vijfhoek van 25 maart en deze ambtelijke vijfhoek. Voor de politieke vijfhoek van 1 april zal een voor zover mogelijk geactualiseerde sleuteltabel worden gepresenteerd. Tot dat moment kan de oude tabel gebruikt worden.

Tabel 2: Box 3 reeksen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
1	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2.381	0	0	-2.380	0
2	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingsvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1.267	1.267	0	0	2.535	0
	Totaal	190	1.079	-1.114	0	0	155	0

Tabel 3: Sleutels box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
	Incidenteel verhogen tarief naar 38% t/m 2027		360	360			720	0

Incidenteel verlagen HHV naar toeslagengrens t/m 2027, met circa €13.000		273	273			546	0
--	--	-----	-----	--	--	-----	---

*Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag.

Tabel 4: derving varianten box 3

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)		2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
<i>Opties</i>								
1a	Niet verhogen forfait	0	-1.129	-1.129	0	0	-2.258	0
b	Beperkt verhogen forfait	0	-611	-611	0	0	-1222	0
2a	Toevoegen kostenaftek	0	-562	-573	-1.700	0	-2.835	0
b	Toevoegen forfaitaire kostenaftek	0	-471	-470	-1.700	0	-2.641	0
3	Actualiseren leegwaardratio tabel	0	pm	pm	0	0	pm	0

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

T.O: Gelezen 26/3/2025

**TERSTOND
TER BESLISSING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Oplegnotitie ambtelijke vijfhoek 27 maart

Datum
26 maart 2025

Notanummer
2025-0000088124

Bijlagen
geen

Aanleiding

Aankomende donderdag 27 maart is de derde ambtelijke vijfhoek van de besluitvorming over de inkomsten. Hierbij ontvangt u de stukken die vanuit Financiën op de agenda staan. Deze zullen de basis zijn voor de stukken voor de politieke vijfhoek van 1 april maart.

Beslispunten

Bent u akkoord met het verzenden van deze stukken aan de ambtelijke vijfhoek?

Kernpunten

- Vanuit Financiën wordt één stuk geagendeerd over de inkomstenbesluitvorming
- Het stuk over de inkomstenbesluitvorming gaat over negatief geëvalueerde fiscale regelingen en het vullen van de stelpost. Daarnaast gaat de nota in op box 3 en alternatieve opties binnen box 3.

Stelpost

- De stelpost is in concept verder ingevuld naar aanleiding van de bespreking in de politieke vijfhoek van 25 maart. De politieke vijfhoek van 25 maart heeft ingestemd met het aanpakken van twee belastingconstructies voor de invulling van de stelpost.
- De politieke vijfhoek heeft gevraagd om de stelpost in een volgende vijfhoek terug te laten keren en te bezien welke fiscale regelingen onderdeel kunnen worden van de invulling. Daarbij zijn drie regelingen genoemd maar zal in de vijfhoek moeten worden bezien of hier een gemeenschappelijke voorkeur ligt:
 1. het afschaffen van de inkomstenbelasting vrijstelling voor uitkering bij dienstverband;
 2. het afschaffen van de eenmalig verhoogde schenkbelasting vrijstellingen voor kinderen; en
 3. het versoberen van de startersaftrek.
- In tabel 1 vindt u een invulling van de stelpost nav de politieke vijfhoek van 25 maart. Er moet in dit concept nog € 79 miljoen structureel worden ingevuld (nu voorzien door tcf).

Niet
Akkoord

Graag eerst
afstemmen met
Min KGG en Min EZ,
conform afspraak
in onderaad.

Tabel 1: Voorlopige voorgestelde invulling stelpost fiscale regelingen/constructies

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Stelpost	259	259	259	259	259	259
Belastingconstructies						
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	36	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4	4
Negatief geëvalueerde fiscale regelingen						
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36	36
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	31	33
Versoberen startersaftrek inkomstenbelasting (IB)	75	75	75	75	75	75
Nog in te vullen deel van de stelpost (placeholder tcf)	79	79	79	79	79	79
Totaal	157	253	255	258	261	263

Eerst afstemmen met Mark GG / Min EZ

Box 3

- Uit de politieke vijfhoek is het verzoek gekomen om de voorgestelde dekking van box 3 en alternatieven binnen box 3 te bespreken.
- De vijfhoek wordt gevraagd of ze een voorkeur hebben voor een alternatieve invulling van de dekkingsbronnen binnen box 3 of voor alternatieve varianten zoals omschreven in tabel 4. Daarbij is vermeld dat varianten die derving tot gevolg hebben, gedekt dienen te worden conform de begrotingsregels.
- Afgesproken is dat deze dekking in het voorjaar opnieuw gewogen kan worden indien een concrete alternatieve dekking voorhanden is.
- In de politieke vijfhoek is in het kader van dekking ook gevraagd om een actuele fiscale sleuteltabel op te stellen. Dat was praktisch niet mogelijk in het zeer krappe tijdsplan tussen de politieke vijfhoek van 25 maart en deze ambtelijke vijfhoek. Voor de politieke vijfhoek van 1 april zal een voor zover mogelijk geactualiseerde sleuteltabel worden gepresenteerd. Tot dat moment kan de oude tabel gebruikt worden.

Tabel 2: Box 3 reeksen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
1	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2.381	0	0	-2.380	0
2	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1.267	1.267	0	0	2.535	0
	Totaal	190	1.079	-1.114	0	0	155	0

Tabel 3: Sleutels box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
	Incidenteel verhogen tarief naar 38% t/m 2027		360	360			720	0

Incidenteel verlagen HHV naar toeslagengrens t/m 2027, met circa €13.000		273	273			546	0
--	--	-----	-----	--	--	-----	---

*Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag.

Tabel 4: derving varianten box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
<i>Opties</i>								
1a Niet verhogen forfait	0	-1.129	-1.129	0	0	-2.258	0	
b Beperkt verhogen forfait	0	-611	-611	0	0	-1222	0	
2a Toevoegen kostenaf trek	0	-562	-573	-1.700	0	-2.835	0	
b Toevoegen forfaitaire kostenaf trek	0	-471	-470	-1.700	0	-2.641	0	
3 Actualiseren leegwaarderatio tabel	0	pm	pm	0	0	pm	0	

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESPREKING
Aan

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Inkomstenbesluitvorming vijfhoek 27 maart

Datum
27 maart 2025

Notanummer
2025-0000088123

Bijlagen
geen

Aanleiding

Deze notitie is het bespreekstuk voor de derde ambtelijke vijfhoek over de inkomstenbesluitvorming.

Beslis- en bespreekpunten

Beslispunt fiscale regelingen: *bent u akkoord om de volgende invulling te betrekken bij de voorjaarsbesluitvorming? Zijn er nog andere regelingen die de ambtelijke vijfhoek wil toevoegen?*

- De invulling van de stelpost fiscale regelingen zal uiteindelijk aan het eind van de besluitvorming nog integraal worden bekeken in het licht van de totale besluitvorming, met name de verdeling van de lasten op arbeid en ondernemers.
- De politieke vijfhoek van 25 maart heeft ingestemd met het aanpakken van twee belastingconstructies voor de invulling van de stelpost.
- Op basis van de discussie in de politieke vijfhoek van 25 maart worden de volgende drie fiscale regelingen voorgesteld voor concept invulling van de stelpost fiscale regelingen:
 1. het afschaffen van de inkomstenbelasting vrijstelling voor uitkering bij dienstverband;
 2. het afschaffen van de eenmalig verhoogde schenkbelasting vrijstellingen voor kinderen; en
 3. het versoberen van de startersaftrek.
- Hierbij is opgemerkt dat de impact op bedrijven van deze invulling in het totaal van de voorjaarsbesluitvorming gewogen zal moeten worden.
- De startersaftrek wordt al met € 6 miljoen versoerd. Dat is besloten in de politieke vijfhoek van 11 maart, ter dekking van de nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups. Met dit voorstel erbij wordt de regeling dus taakstellend voor € 80 miljoen versoerd en daalt de aftrekpost van € 2123 naar € 733 in 2026.
- In tabel 1 vindt u de nieuwe invulling van de stelpost nav de politieke vijfhoek van 25 maart. Er moet dan nog € 79 miljoen structureel worden ingevuld om een concreet dekkend pakket voor te leggen aan de politiek.
- In tabel 2 vindt u een lijst negatief geëvalueerde fiscale regelingen. Deze lijst is niet uitputtend. Vanwege de discussie rondom de btw verhogingen zijn er bewust geen btw opties opgenomen. Ook zijn er geen maatregelen

voorgesteld m.b.t. de giftenaftrek omdat het parlement de versoeringen uit het hoofdlijnenakkoord van deze regelingen heeft teruggedraaid.

- Op basis van de inbreng van VRO is het afschaffen van de teruggaveregeling energiebelasting voor religieuze en non-profitinstellingen geschrapt als optie in tabel 2.
- Zie toelichting aan het eind van de nota voor een korte beschrijving van elke fiscale regeling en constructie.

Tabel 1: Voorlopige voorgestelde invulling stelpost fiscale regelingen/constructies

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Stelpost	259	259	259	259	259	259
Belastingconstructies						
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	36	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4	4
Negatief geëvalueerde fiscale regelingen						
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36	36
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	31	33
Versoberen startersaftrek inkomstenbelasting (IB)	75	75	75	75	75	75
Nog in te vullen deel van de stelpost (placeholder tcf)	79	79	79	79	79	79
Totaal	157	253	255	258	261	263

Tabel 2: Groslijst negatief geëvalueerde fiscale regelingen voor invulling stelpost

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Fiscale regelingen						
Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)	75	75	75	75	75	75
Afschaffen willekeurige afschrijving starters	0	0	0	0	8	8
Afschaffen vrijstelling zuivel- en sojadranken verbruiksbelasting alcoholvrije dranken*	0	269	269	269	269	269
Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB	201	199	199	199	309	309
Afschaffen lage motorrijtuigenbelasting (mrb) tarief voor bestelauto's van ondernemers**	0	0	0	0	943	586
Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen	0	2	2	2	2	2
Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer	4	4	4	4	7	7
Afschaffen landbouwwijziging	0	0	0	0	12	199
Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente	28	30	32	34	36	69

* Deze maatregelen hebben dubbeling, de budgettaire opbrengst kan niet opgeteld worden.

** Het is ook mogelijk om de mrb korting voor bestelauto's van ondernemers te verlagen

Besprekingspunt box 3: Hebben de leden van de vijfhoek een voorkeur voor een alternatieve invulling van de dekkingsbronnen binnen box 3 of voor alternatieve varianten zoals omschreven in de toelichting? Varianten die derving tot gevolg hebben, dienen gedekt te worden conform de begrotingsregels.

- Uit de politieke vijfhoek is het verzoek gekomen om de voorgestelde dekking van box 3 en alternatieven binnen box 3 te bespreken.

- Twee uitspraken van de Hoge Raad hebben geleid tot derving binnen box 3.
Voor de kerst is reeds een dekking afgesproken. Deze dekking bestaat uit het verhogen van het forfait overige bezittingen en verlagen van het heffingsvrije vermogen (hvv). Deze dekking zit in het basispad van het CEP.
- Afgesproken is dat deze dekking in het voorjaar opnieuw gewogen kan worden indien een concrete alternatieve dekking voorhanden is.
- In de politieke vijfhoek is in het kader van dekking ook gevraagd om een actuele fiscale sleuteltabel op te stellen. Dat was praktisch niet mogelijk in het zeer krappe tijdspad tussen de politieke vijfhoek van 25 maart en deze ambtelijke vijfhoek. Voor de politieke vijfhoek van 1 april zal een zover mogelijk geactualiseerde sleuteltabel worden gepresenteerd. Tot dat moment kan de oude tabel gebruikt worden.

Tabel 3: Box 3 reeksen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
1	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2.381	0	0	-2.380	0
2	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingsvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1.267	1.267	0	0	2.535	0
	Totaal	190	1.079	-1.114	0	0	155	0

Tabel 4: Sleutels box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
	Incidenteel verhogen tarief naar 38% t/m 2027		360	360			720	0
	Incidenteel verlagen HHV naar toeslagengrens t/m 2027, met circa €13.000		273	273			546	0

*Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag.

Dekkingsopties binnen box 3

- De enige twee dekkingsknoppen binnen box 3 zijn het verhogen van het tarief (in 2026 is het tarief 36%) of het verlagen van het heffingsvrijvermogen (in 2026 is voorgesteld het heffingsvrijvermogen (HVV) te verlagen naar € 51.396 als onderdeel van de dekking voor o.a. het uitstellen van de WWR).
- Het tarief met 1%-punt verhogen levert in 2026 ordegrrootte € 180 miljoen op. Het HVV met €1000 verlagen levert in 2026 ordegrrootte € 21 miljoen op. Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag. Indien de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet (geheel) doorgaat, kunnen de sleutels veranderen. Ter indicatie: als de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet door zouden gaan, levert verhoging van het tarief met 1%-punt nog slechts € 134 mln. op.
- Bij het verhogen van het tarief dient rekening te worden gehouden met het globaal evenwicht. Bij een tarief hoger dan 38% zullen naar verwachting sterkere gedragseffecten optreden (o.a. verplaatsing vermogen naar buitenland). Het verlagen van het HVV vergroot het aantal mensen dat tegenbewijs gaat indienen en vergroot daarmee de druk op de uitvoering.

- Met bovengenoemde beperkingen kan de derving die ontstaat door het uitstel van de Wet Werkelijk Rendement naar 2028, niet worden gedekt met parameter aanpassingen binnen box 3 (verhogen tarief en verlagen HWV).

Alternatieve opties binnen Wet Tegenbewijs box 3

- Het toevoegen van kostenaf trek en het niet verhogen van het forfait voor overige bezittingen leiden tot grote, incidentele dervingen in 2026 en 2027, die niet meer goed te dekken zijn binnen box 3 doormiddel van een tariefsverhoging of het verlagen van het heffingsvrije vermogen. Ter illustratie: bij het beperkt verhogen van het forfait zoals weergegeven bij de variant 1b in tabel 5 zou dan een tariefsverhoging van ten minste 4 procentpunten (naar 40%) nodig zijn. Bij een tarief hoger dan 38% zullen naar verwachting sterke gedragseffecten optreden (o.a. verplaatsing vermogen naar buitenland).
- Vanwege de omvang van de dervingen van optie 1 en 2, zal er naar de grote belastingen gekeken moeten worden voor dekking. Bijvoorbeeld de vennootschapsbelasting (Vpb), inkomstenbelasting (IB) en de btw.

Tabel 5: derving varianten box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
<i>Opties</i>								
1a	Niet verhogen forfait	0	-1.129	-1.129	0	0	-2.258	0
b	Beperkt verhogen forfait	0	-611	-611	0	0	-1222	0
2a	Toevoegen kostenaf trek	0	-562	-573	-1.700	0	-2.835	0
b	Toevoegen forfaitaire kostenaf trek	0	-471	-470	-1.700	0	-2.641	0
3	Actualiseren leegwaardratio tabel	0	pm	pm	0	0	pm	0

Variant 1a – Geen verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen in de jaren 2026 en 2027 niet beleidsmatig wordt verhoogd. Het is ook mogelijk om het forfait enkel in 2027 te verhogen. In 2026 wordt het forfait dan niet verhoogd.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 1b – Mindere verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen voor de jaren 2026 en 2027 wel beleidsmatig wordt verhoogd, maar minder dan in eerste instantie beoogd.
- Huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik worden toegevoegd aan de berekeningsmethodiek van het forfait, zoals bij de initiële verhoging is verondersteld. Vervolgens wordt het forfait voor overige bezittingen beleidsmatig verlaagd met 1%-punt. Ook een andere maatvoering is mogelijk.
- De voorziene verhoging van het forfait bedraagt dan per saldo 0,78%-punt naar 6,78%.

Fiscaal-juridisch

- Door aanvullend het forfait met 1%-punt te verlagen wordt afgestapt van een onderbouwing van het forfait die volledig is gebaseerd op gemiddelde werkelijke rendementen. Dit komt neer op een nieuwe fiscale regeling met een doel anders dan het hoofddoel van de inkomstenbelasting (heffen naar draagkracht). De hoogte van de afslag weerspiegelt een politieke afweging van deze belangen. Eventuele rechtvaardigingen hiervoor kunnen zijn doenvermogen en gevolgen voor de uitvoering. Met een lager forfait zullen minder belastingplichtigen tegenbewijs hoeven leveren.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 2a – Werkelijke kostenaf trek

Omschrijving

- In deze variant wordt het mogelijk om de werkelijk gemaakte kosten voor alle box 3-vermogensbestanddelen in mindering te brengen op het werkelijke rendement. Het gaat daarbij om kosten in 2026 en 2027.

Fiscaal-juridisch

- Het is juridisch mogelijk om in het wetsvoorstel regels op te nemen die afwijken van de Hoge Raad als deze ten gunste van belastingplichtigen zijn. Het toevoegen van kostenaf trek is ten gunste van belastingplichtigen.

Uitvoering

- Het opnemen van een kostenaf trek in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is een structuuraanpassing in het ICT-systeem. Deze leidt tot vertraging op het invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 en de modernisering ICT binnen de Belastingdienst (uitfasering Cool:gen). Het ICT-portfolio is namelijk tot en met eind 2027 volledig volgepland, waarbij herprioritering onvermijdelijk leidt tot een latere uitfasering van Cool:gen en vertraging van de invoeringsdatum van de Wet werkelijk rendement box 3.
- Invoering van kostenaf trek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement. In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.

Variant 2b – Forfaitaire kostenaf trek

Omschrijving

- In deze variant wordt een forfaitaire kostenaf trek toegevoegd aan de tegenbewijsregeling. De gedachte hierbij is dat werkelijke kostenaf trek bewerkelijk is voor belastingplichtigen en de Belastingdienst en dat een forfaitaire benadering eenvoudiger is.
- Een forfaitair percentage van 0,6% van alle bezittingen en schulden wordt afgetrokken van het werkelijke rendement dat conform de tegenbewijsregeling is berekend.

Fiscaal-juridisch

- Wanneer de wetgever echter vaststelt dat (a) kosten aftrekbaar zijn en (b) dit via een forfait vormgeeft, ontstaat een nieuw juridisch risico. De Hoge Raad heeft aangegeven dat de huidige forfaits in box 3 onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid en daarom juist geoordeeld dat tegenbewijs mogelijk moet zijn. Het introduceren van nieuwe forfaitaire elementen die onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid is juridisch kwetsbaar.

- In de praktijk ligt het voor de hand dat er een grote spreiding is van daadwerkelijk gemaakte kosten. Het forfait zal dus bij veel belastingplichtigen niet goed aansluiten op de werkelijkheid.
- Belastingplichtigen met hogere kosten dan het gemiddelde kunnen aanvoeren dat hun EVRM-rechten worden geschonden door de forfaitaire kostenafrek. Dit levert het risico op dat opnieuw aanvullend rechtsherstel noodzakelijk is.

Uitvoering

- Voor een forfaitaire kostenafrek geldt hetzelfde als hierboven is opgenomen onder variant 2a met een afrek van werkelijke kosten.

Variant 3 – Actualiseren leegwaarderatio tabel

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat de leegwaarderatio in box 3 in de Wet IB 2001 en de Successiewet 1956 wordt geactualiseerd per 2026.

Fiscaal-juridisch

- De huidige tabel van de leegwaarderatio is per 2023 geactualiseerd op basis van de laatste bekende gegevens die afkomstig zijn uit een extern onderzoek van SEO uit 2022.
- De leegwaarderatio is een forfait waarmee wordt getracht de werkelijkheid te benaderen. Het is dus geen knop waar aan gedraaid kan worden. Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel kan alleen na nieuw onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet vrijblijvend en kunnen zowel leiden tot verhoging of verlaging van de leegwaarderatio.
- Vanwege het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) kan het aanpassen van de leegwaarderatio extra financiële gevolgen hebben.

Budgettaire

- Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel heeft budgettaire gevolgen, afhankelijk van de mate van aanpassing. Bij verhoging van de percentages leidt dat tot een opbrengst. Het verlagen van de percentages van de leegwaarderatio leidt tot een budgettaire derving waarvoor een financiële dekking nodig is.
- Uit het Eindejaarsbesluit 2022 volgt dat het actualiseren van de tabel van de leegwaarderatio per 1 januari 2023 destijds heeft geleid tot een budgettaire opbrengst van € 201 miljoen.
- In het HVP is vastgelegd dat de leegwaarderatio met 25%-punten omhoog moest voor het deel van de verhuurde woningen in Nederland met huurbescherming. Dit is uiteindelijk 28% geworden per 1 januari 2023 op basis van het bovengenoemde onderzoek door SEO. Daarnaast is vastgelegd dat voor huurwoningen waarin de verhouding van de jaarlijkse huurprijs tot de WOZ-waarde meer dan 5% is, de leegwaarderatio 100% moet bedragen. Voor het deel van de woningen waar de leegwaarderatio met 28%-punten is verhoogd, is er een kleine marge voor verlaging. Voor de gevallen waarin de leegwaarderatio op 100% is vastgesteld, is die ruimte er niet.
- Eén van de voorwaarden van ontvangst van HVP-middelen is dat maatregelen die in dat plan zijn opgenomen niet worden teruggedraaid, bij de leegwaarderatio in ieder geval niet vóór 1 januari 2027. Het terugdraaien van HVP-maatregelen gedurende de looptijd van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF) is niet toegestaan. Dit betekent dat het terugdraaien van de afspraken rond de leegwaarderatio kan leiden tot een korting die kan oplopen tot €600 miljoen. Nederland maakt in totaal aanspraak op € 5,4 miljard uit de HVF.

- Bij de leegwaarderatio betreft het een belangrijke landen specifieke aanbeveling en een hervorming, hetgeen naar verwachting zal leiden tot een hoge korting. De Commissie heeft grote discretionaire bevoegdheid in het bepalen van de korting waardoor de korting op voorhand niet met zekerheid te stellen is.

Uitvoering

- De gevolgen voor de uitvoering moeten nog worden onderzocht. Het aanpassen van de huidige leegwaarderatietabel is een parameteraanpassing.

Toelichting: omschrijving fiscale regelingen in tabel 1 en 2

Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Op alcoholvrije dranken zoals frisdrank en vruchtensappen wordt verbruiksbelasting geheven. Zuivel- en sojadranken zijn vrijgesteld van verbruiksbelasting. Door een klein beetje zuivel toe te voegen aan bijvoorbeeld frisdrank of vruchtensappen is het mogelijk de dranken onder de uitzondering te brengen en zo de heffing te omzeilen.. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt. Door deze maatregel worden suikerrijke zuiveldranken als frambozen- en chocolademelk voortaan ook belast.

Belangrijke context is dat het kabinet zich momenteel beraadt op de omzetting van de verbruiksbelasting naar een differentiatie op basis van suikergehalte. Als de opbrengst van deze maatregel wordt ingezet voor de stelpost, kan deze niet meer binnen de verbruiksbelasting worden ingezet.

Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningtools in huwelijksvermogensrecht

Gehuwen kunnen in het zicht van overlijden hun huwelijkse voorwaarden zo aanpassen dat een groot deel schenk- en erfbelasting wordt ontweken. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt door belasting te heffen voor zover een belastingplichtige meer dan 50% verkrijgt bij ontbinding van een gemeenschap van goederen.

Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband

Een werkgever kan een maandsalaris belastingvrij uitkeren aan een werknemer als bonus voor het bereiken van een diensttijd van tenminste 25 jaar en 40 jaar. Uit de evaluatie blijkt dat slechts 1/3 van de werkenden aanspraak kan doen op de vrijstelling en de vrijstelling past ook minder goed in de huidige tijd, waarin werkenden worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen

Een ouder kan eenmalig een belastingvrije schenking doen aan een kind voor het volgen van een dure studie of voor een vrij te besteden doel. Voor de studie schenking geldt in 2025 een grens van € 67.064 en voor de vrij te besteden schenking een grens van € 32.195.

Uit de evaluatie blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Over schenkingen van ouders aan kinderen wordt namelijk al weinig belasting betaald. Ook blijkt dat de vrijstelling voor een vrij te besteden doel slechts bij een kwart van de schenkingen plaats vond rondom een belangrijke levensgebeurtenis, niet fiscaal gedreven was en het kind niet al over veel vermogen beschikte. Het bedrag in tabel 2 geldt als beide vrijstellingen worden afgeschaft.

Versoberen startersaftrek IB

De startersaftrek is een regeling in de IB waardoor een ondernemer die minder dan 5 jaar ondernemer is (starter) minder belasting hoeft te betalen. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek het doel om positieve maatschappelijke effecten te realiseren door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt.

In tabel 2 wordt deze maatregel wordt de regeling taakstellend met € 75 miljoen versoerd. In combinatie met de versoering ter dekking van de nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups (van € 6 miljoen) daalt de aftrekpost van € 2123 naar € 733 in 2026.

Versoeren kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)

De KIA is een aftrekpost binnen de IB en de vennootschapsbelasting (Vpb) voor investeringen in bedrijfsmiddelen. De korting is afhankelijk van de omvang van de investering. Uit de evaluatie volgt dat het onduidelijk is of er additionele investeringen worden gedaan door de KIA of dat deze investeringen ook zonder de KIA zouden zijn gedaan.

Verder blijkt uit de evaluatie ook dat het onduidelijk is in hoeverre het doel van de aftrek om kleinschalige investeringen te ondersteunen wordt behaald (t.o.v. grote investeringen). In tabel 2 wordt de aftrek taakstellend met € 75 miljoen versoerd. Het huidige budgettaire belang van de aftrek is circa € 600 miljoen.

Afschaffen willekeurige afschrijving starters

De willekeurige afschrijving starters is een regeling in de IB waardoor startende ondernemers bedrijfsmiddelen willekeurig kunnen afschrijven. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek het doel om positieve maatschappelijke effecten te realiseren door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen vrijstelling zuivel verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Zuivel en soja-dranken zijn volledig vrijgesteld van de verbruiksbelasting voor alcoholvrije dranken. Deze vrijstelling is vanuit een gezondheidsperspectief niet nodig omdat men de voedingsstoffen in deze dranken ook met het eten van yoghurt of kaas binnen kan krijgen. Ook creëert het een ongelijk speelveld met andere dranken en stimuleert de vrijstelling burgers niet om meer plantaardige eiwitten te eten, die duurzamer zijn dan dierlijke eiwitten.

Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft en dubbelt met het aanpakken van de zuivelconstructie in de verbruiksbelasting. Aan de Tweede Kamer is eerder gecommuniceerd dat de opbrengst van een grondslagverbreding van de verbruiksbelasting (wat met deze maatregel gebeurt) zou worden ingezet om het tarief van de belasting te verlagen. Dat is niet mogelijk als deze opbrengst wordt ingezet voor de stelpost.

Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB

De zelfstandigenaftrek is een vrijstelling binnen de IB voor ondernemers waardoor over bepaalde bedragen van winst uit een onderneming geen belasting hoeft te worden betaald. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek zijn doel van het realiseren van positieve maatschappelijke effecten door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen

Over bier van kleine brouwerijen wordt een lager accijnstarief geheven dan van bier van grote brouwerijen. Uit de evaluatie volgt o.a. dat verschillen in de verkoopprijs van bier nauwelijks worden beïnvloed door dit accijnstarief. Productiekosten en de plek waar het bier wordt verkocht (supermarkt of horeca)

hebben een veel groter effect. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer

De reisaftrek openbaar vervoer is een aftrekpost binnen de IB voor kosten die iemand maakt aan woon-werkverkeer met openbaar vervoer. Uit de evaluatie blijkt dat het voordeel van de aftrek gering is ten opzichte van de kosten die burgers maken voor het reizen met het OV. Hierdoor leidt de aftrek er waarschijnlijk maar bij weinig burgers toe dat ze meer met OV gaan reizen. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen landbouwvrijstelling

De landbouwvrijstelling is een regeling voor agrarische ondernemers waarmee een verandering van de waarde van hun grond wordt vrijgesteld van belasting. Uit de evaluatie blijkt dat de vrijstelling sinds 2001 achterhaald is. De vrijstelling is namelijk ingevoerd om ervoor te zorgen dat er een gelijk fiscaal speelveld is tussen landbouwer-ondernemer met eigen grond en de particulier die landbouwgrond verpachtte.

Sinds 2001 (Wet inkomstenbelasting 2001) is dit echter achterhaald omdat particulieren sindsdien wel belasting betalen over de waardeontwikkeling van landbouwgrond. Verder is de regeling ook zeer complex om uit te voeren voor de Belastingdienst vanwege problemen met afbakenen en benodigde taxaties van gronden. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente

Een burger kan door middel van twee vrijstellingen in box 3 op een fiscaal aantrekkelijke manier nettopensioen of nettolijfrente opbouwen. Het voordeel van deze vrijstelling komt terecht bij burgers met een hoog inkomen, die dus weinig noodzaak hebben voor dit voordeel. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

TERSTOND
TER BESLISSING

Aan de minister 28/3

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken politieke vijfhoek 1 april

Datum
28 maart 2025

Notanummer
2025-0000091186

Bijlagen
geen

Aanleiding

Hierbij ontvangt u het bespreekstuk over de inkomstenbesluitvorming voor de politieke vijfhoek van 1 april.

Beslispunten

- Bent u akkoord met het agenderen van het bespreekstuk.

Kernpunten

- Er zijn twee onderwerpen die worden geagendeerd in het stuk over de inkomstenbesluitvorming.
 - Invulling stelpost fiscale regelingen
 - Box 3
- Ten opzichte van het stuk voor de ambtelijke vijfhoek zijn de volgende punten gewijzigd.

1) Invulling stelpost fiscale regelingen

- In het bespreekstuk voor de stelpost zijn drie tabellen opgenomen:
 - 1. Een voorlopige invulling: deze is op twee punten gewijzigd ten opzichte van het stuk voor de ambtelijke vijfhoek dat wij u eerder hebben verzonden; de vrijstelling brede weersverzekering in de assurantiebelaasting is naar aanleiding van opmerkingen van VRO uit deze tabel gehaald; de versobering van de startersaftrek is naar aanleiding van opmerkingen van KGG uit deze tabel gehaald..
 - 2. Er is een tweede tabel toegevoegd, met eventuele aanvullende mogelijkheden voor de invulling van de stelpost. Deze maatregelen zijn door een of meerdere departementen aangedragen, maar er is nog geen overeenstemming. Dit wordt ter overweging voorgelegd in de politieke vijfhoek. Aan deze tweede tabel is de aftrek specifieke zorgkosten toegevoegd; dit is een negatief geëvalueerde regeling die eerder op de groslijst ontbrak. Ook zijn de brede weersverzekering en de startersaftrek hier opgenomen omdat deze uit tabel 1 zijn gehaald.
 - 3. Als derde is de resterende groslijst opgenomen zoals in eerdere stukken.
- Op verzoek van de andere departementen is in de tekst verduidelijkt dat in het HLA de tfc als placeholder is opgenomen voor de stelpost. De tabel zelf spreekt net als het stuk voor de ambtelijke vijfhoek van 'resterende opgave'.

2) *Box 3*

- Het bespreekpunt is opgeknipt in twee losse bespreekpunten.
- Een bespreekpunt over de technische dekking voor het uitstel WWR zoals besloten in het najaar.
- Het andere bespreekpunt heeft betrekking op het verzoek van MVRO om alternatieven uit te werken die tegemoetkomen aan de ervaren knelpunten binnen de tegenbewijsregeling box 3.
- Er is een overzichtstabel toegevoegd en fiches met uitgebreide toelichting op de alternatieven wordt aan de politieke vijfhoek meegestuurd. Deze fiches zijn ook gemaakt voor de Tweede Kamer, naar aanleiding van een toezegging in een recent Commissiedebat om deze varianten met de Kamer te delen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TvO: Gelezen 28/3/2025

**TERSTOND
TER BESLISSING**

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Stukken politieke vijfhoek 1 april

Datum

28 maart 2025

Notanummer

2025-0000091186

Bijlagen

geen

Aanleiding

Hierbij ontvangt u het bespreekstuk over de inkomstenbesluitvorming voor de politieke vijfhoek van 1 april.

Beslispunten

- Bent u akkoord met het agenderen van het bespreekstuk.

Afkeerd.

Kernpunten

- Er zijn twee onderwerpen die worden geagendeerd in het stuk over de inkomstenbesluitvorming.
 - Invulling stelpost fiscale regelingen
 - Box 3
- Ten opzichte van het stuk voor de ambtelijke vijfhoek zijn de volgende punten gewijzigd.

1) Invulling stelpost fiscale regelingen

- In het bespreekstuk voor de stelpost zijn drie tabellen opgenomen:
 - 1. Een voorlopige invulling: deze is op twee punten gewijzigd ten opzichte van het stuk voor de ambtelijke vijfhoek dat wij u eerder hebben verzonden; de vrijstelling brede weersverzekering in de assurantiebelasting is naar aanleiding van opmerkingen van VRO uit deze tabel gehaald; de versobering van de startersaftrek is naar aanleiding van opmerkingen van KGG uit deze tabel gehaald..
 - 2. Er is een tweede tabel toegevoegd, met eventuele aanvullende mogelijkheden voor de invulling van de stelpost. Deze maatregelen zijn door een of meerdere departementen aangedragen, maar er is nog geen overeenstemming. Dit wordt ter overweging voorgelegd in de politieke vijfhoek. Aan deze tweede tabel is de aftrek specifieke zorgkosten toegevoegd; dit is een negatief geëvalueerde regeling die eerder op de groslijst ontbrak. Ook zijn de brede weersverzekering en de startersaftrek hier opgenomen omdat deze uit tabel 1 zijn gehaald.
 - 3. Als derde is de resterende groslijst opgenomen zoals in eerdere stukken.
- Op verzoek van de andere departementen is in de tekst verduidelijkt dat in het HLA de tfc als placeholder is opgenomen voor de stelpost. De tabel zelf spreekt net als het stuk voor de ambtelijke vijfhoek van 'resterende opgave'.

2) *Box 3*

- Het bespreekpunt is opgeknipt in twee losse bespreekpunten.
- Een bespreekpunt over de technische dekking voor het uitstel WWR zoals besloten in het najaar.
- Het andere bespreekpunt heeft betrekking op het verzoek van MVRO om alternatieven uit te werken die tegemoetkomen aan de ervaren knelpunten binnen de tegenbewijsregeling box 3.
- Er is een overzichtstabel toegevoegd en fiches met uitgebreide toelichting op de alternatieven wordt aan de politieke vijfhoek meegestuurd. Deze fiches zijn ook gemaakt voor de Tweede Kamer, naar aanleiding van een toezegging in een recent Commissiedebat om deze varianten met de Kamer te delen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane
de minister

8/4

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie
Verbruiksbelastingen,
Douane en
Internationale
aangelegenheden

Persoonsgegevens

nota

Alternatieven btw cultuur

Datum
28 maart 2025

Notanummer
2025-0000091376

Bijlagen

Aanleiding

U (Stas) heeft toegezegd om de Kamer - conform de motie Van Dijk c.s. - vóór 1 juni nader te informeren over de oplossingen binnen en buiten de btw waardoor de voorgestelde verhoging van btw op cultuur, media en sport naar 21% kan worden teruggedraaid. Deze nota schetst voor u beiden (MIN en Stas) alternatieven om eventueel mee te nemen in de voorjaarsbesluitvorming.

Kernpunten

Alternatief 1: generieke tariefsaanpassingen in de btw (1a, 1b en 1c)

- Dit betreft structurele aanpassingen van het algemene en/of het verlaagde btw-tarief. Op die manier wordt de dekkingsopgave van €1.326 mln. binnen de bestaande btw-structuur gevonden.
- **In alternatief 1a** gaat het verlaagde btw-tarief per 1 januari 2026 van 9% naar 10,1%.

Alternatief 1a	2026	2027	2028	Struc	Struc in
Verhogen verlaagd tarief naar 10,1%	1456	1456	1456	1456	2026
Dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	2026
Totaal	130	130	130	130	2026

- **In alternatief 1b** gaat het verlaagde btw-tarief per 1 januari 2026 van 9% naar 9,5% en het algemene tarief van 21% naar 21,2%. Beide tarieven worden dus verhoogd.

Alternatief 1b	2026	2027	2028	Struc	Struc in
Verhogen verlaagd tarief naar 9,5%	718	718	718	718	2026
Verhogen algemeen tarief naar 21,2%	662	662	662	662	2026
Dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	2026
Totaal	54	54	54	54	2026

- **In alternatief 1c** gaat per 1 januari 2026 het verlaagde btw-tarief van 9% naar 7,9% en gaat het algemene btw-tarief gelijktijdig van 21% naar 21,8%. Het verlaagde tarief wordt dus lager en het algemene tarief hoger.

Alternatief 1c	2026	2027	2028	Struc	Struc in
Verlagen verlaagd tarief naar 7,9%	-1456	-1456	-1456	-1456	2026
Verhogen algemeen tarief naar 21,8%	2873	2873	2873	2873	2026
Dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	2026
Totaal	91	91	91	91	2026

- Structureel is er bij deze alternatieven vanaf 2026 een overdekking van ca. € 130 (alternatief 1a), € 54 mln. (alternatief 1b) respectievelijk € 91 mln. (alternatief 1c) per jaar die eventueel gebruikt kan worden voor flankerend beleid. Voor aanvullend flankerend beleid zal hier apart dekking voor moeten worden gevonden.
- Alle drie deze alternatieven kunnen ook als tijdelijke maatregel worden gebruikt om de dekkingsopgave tot het moment van invoering van een middentarief in te vullen (zie alternatief 2 hierna).

Alternatief 2: Introductie van een extra btw-tarief (middentarief)

- In het huidige verouderde OB-systeem kunnen maximaal drie tarieven gebruikt worden (nu 0%, 9% en 21%).
- In het nieuw te implementeren OB-systeem kunnen nieuwe, extra btw-tarieven worden toegevoegd. Dit is naar huidig inzicht per 1 januari 2028 mogelijk.
- De contractondertekening met de leverancier van het nieuwe OB-systeem heeft op 20 maart 2025 plaatsgevonden. Uiterlijk eind juni 2025 zal de gezamenlijke detailplanning bekend worden.
- De Belastingdienst richt zich erop om het deel van het systeem waarin de Nederlandse BTW wordt verwerkt voor eind 2027 getest en werkend opgeleverd te hebben.
- Alternatief 2 werkt als volgt: per 1 januari 2028 wordt een nieuw middentarief van 15% geïntroduceerd. Daaronder komen alle goederen en diensten te vallen die nu onder het bestaande verlaagde tarief van 9% vallen met uitzondering van voedingsmiddelen & genees- en hulpmiddelen.
- De complexiteit van het fiscale stelsel zal hierdoor toenemen, dit geldt in de uitvoering voor zowel ondernemers als de Belastingdienst.
- Om de dekkingsopgave in 2026 en 2027 in te vullen, wordt het algemene btw-tarief per 1 januari 2026 tijdelijk¹ verhoogd van 21% naar 21,8%.
- Tegelijkertijd gaat per 1 januari 2026 het verlaagde btw-tarief van 9% naar 7,9%. Dat is structureel voor voedingsmiddelen & genees- en hulpmiddelen en - net als bij voorgenoemde verhoging - ook tijdelijk voor de overige goederen/diensten die onder het verlaagde tarief vallen².
- Vervolgens gaat per 1 januari 2028 - op voorwaarde dat het nieuwe OB-systeem is geïmplementeerd - het btw-tarief op die overige goederen en diensten van 7,9% naar 15% door de introductie van het middentarief.
- Op deze manier wordt de dekkingsopgave van €1.326 mln. ingevuld waarbij er geen belasting van het saldo is en in de kabinetsperiode cumulatief €340 overdekking ontstaat.

¹ Twee jaar indien implementatie van het OB-systeem gereed is op 1 januari 2028.

² Restaurantdiensten, leidingwater, dierengeneesmiddelen, boeken/kranten/tijdschriften, kunst-/verzamelvoorwerpen/antiek, sierteeltproducten, sportbeoefening/baden, cultuur, arbeidsintensieve diensten, kamperen en personenvervoer.

Alternatief 2	2026	2027	2028	2029	struc	struc in	cumulatief kabinets- periode
Verlaging verlaagd tarief voeding & genees 9% naar 7,9%	-1012	-1012	-1012	-1012	-1012	2026	
Verlaging overig verlaagd tarief 9% naar 7,9%	-444	-444				2028	
Verhoging algemeen tarief 21% naar 21,8%	2873	2873				2028	
Introductie midentarief 15%			2496	2496	2496	2028	
dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	-1326	2026	
Totaal	91	91	158	158	158	2028	340

- In 2026 en 2027 is er incidenteel € 91 miljoen overdekking per jaar. Vanaf 2028 is een structurele overdekking voorzien van € 158 mln. per jaar.
- Overdekking kan eventueel worden gebruikt voor flankerend beleid. Voor aanvullend flankerend beleid zal apart dekking gevonden moeten worden.
- De dekkingsopgave in 2026 en 2027 kan ook worden ingevuld door een tijdelijke variant van de maatregel uit alternatief 1, 3 of 4. Dat zou betekenen: tijdelijk btw-tarieven verhogen of een tijdelijke maatregel buiten de btw.
- Mocht blijken dat realisatie van het nieuwe OB-systeem per 1 januari 2028 niet mogelijk is, dan kunnen tijdelijke maatregelen in de btw verlengd worden tot het moment dat de invoering van het midentarief wel mogelijk is. Alternatieven 1a, 1b en 1c kunnen per kwartaal ingevoerd worden.

Alternatieven 3 en 4: maatregelen buiten de btw

- Deze alternatieven betreffen het dekken via een evenredige lastenverzwaring buiten de btw. Het afschaffen van het verlaagde btw-tarief op cultuur, media en sport maakte het mede mogelijk om een lastenverlichting in het Belastingplan 2025 te bewerkstelligen. Onderdeel van de lastenverlichting was de introductie van een extra schijf in de inkomstenbelasting (IB).
- Het terugdraaien van de btw-verhoging kan bijvoorbeeld gedekt worden met een evenredige lastenverzwaring in de IB door de tarieven van de eerste en tweede schijf te verhogen met 0,28%-punt per 1 januari 2026 wat leidt tot een budgettaire opbrengst van € 1358 mln. (alternatief 3).
- Een andere mogelijkheid is bijvoorbeeld alternatief 4: het generiek beleidsmatig verlagen van alle parameters in de IB door het beperkt toepassen van de tabelcorrectiefactor. Daarmee wordt € 1333 mln. opgehaald.
- Er zijn uiteraard ook andere dekkingsbronnen binnen en buiten dit domein (arbeid) denkbaar als alternatieve dekking.
- Beide alternatieven kunnen ook als tijdelijke maatregel worden gebruikt om de dekkingsopgave tot het moment van invoering van een midentarief in te vullen.

Alternatief 3	2026	2027	2028	Struc	Struc in
Verhoging TES en TTS met 0,28%-punt	1358	1358	1358	1358	2026
Dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	2026

Totaal	32	32	32	32	2026
---------------	----	----	----	----	------

Alternatief 4	2026	2027	2028	Struc	Struc in
Voor 41,3% toepassen van de tabelcorrectiefactor in de IB	1333	1333	1333	1333	2026
Dekkingsopgave	-1326	-1326	-1326	-1326	2026
Totaal	7	7	7	7	2026

Toelichting

Het huidige OB-systeem

- Binnen het huidige OB-systeem kan nog eenmalig een tariefcombinatie gewijzigd worden, daarna is dit, in het huidige systeem, pas weer mogelijk in 2029. Als het nieuwe OB-systeem is geïmplementeerd vervalt deze beperking; uiterlijk eind juni 2025 zal deze planning bekend worden.
- Een tariefcombinatie is de aanpassing van het bestaande verlaagde btw tarief, het algemene btw-tarief, of beide tegelijkertijd.
- Dit betekent dat de Belastingdienst na de voorgestelde wijzigingen in het huidige OB-systeem geen tariefcombinaties meer kan verwerken.
- Dit maakt het dus in beginsel wel mogelijk om per 1 januari 2026 zowel het verlaagde als het algemene btw-tarief te verhogen of verlagen, mits dit tegelijk gebeurt.
- Aan een tariefsaanpassing in het huidige OB-systeem per januari 2026 zitten wel nadelen. Die worden in de toelichting op alternatief 1 nader uitgewerkt.
- Een verhoging van het algemene btw-tarief (alternatief 1b, 1c & 2) is niet in lijn met de aangenomen motie Faddegon c.s.³ die de regering juist verzoekt het algemene btw-tarief niet te verhogen.

Alternatieven 1a, 1b & 1c – Structureel aanpassen bestaande btw-tarieven

- Zoals aangegeven is het mogelijk om de bestaande btw-tarieven tot 2029 nog slechts één keer aan te passen in het huidige OB-systeem.
- Als alternatief 1 meeloopt in het (pakket) Belastingplan 2026 geeft het zowel de Belastingdienst als ondernemers weinig tijd zich voor te bereiden.
- Omdat de Eerste Kamer in december 2025 stemt over dit wetgevingspakket, worden beide gedwongen om op basis van niet-aangenomen wetgeving te beginnen met (bewerkelijke en kostbare) systeem- /administratie aanpassingen. De Belastingdienst heeft drie maanden voorbereidingstijd nodig. Het bedrijfsleven heeft waarschijnlijk langer nodig.
- Als alternatief 1 per speedwet op een eerder moment aangenomen kan worden dan via het Belastingplanproces, vervalt deze problematiek deels. Daarbij geldt: hoe eerder hoe beter.
- De haalbaarheid hiervan zal echter in grote mate afhankelijk zijn van de snelheid en urgentie waarmee het hele wetstraject (advies Raad van State & behandeling door Eerste- en Tweede Kamer) door betrokkenen wordt behandeld. Dit ligt dus goeddeels buiten eigen invloed.
- Alternatieven 1a, 1b en 1c kunnen in beginsel ook later (per kwartaal), zoals per 1 april 2026, worden doorgevoerd, in plaats van per 1 januari 2026. Dat kent echter ook nadelen:

³ Kamerstukken II 2024/25, 32 545, nr. 214.

1. De tarieven zullen vanaf die datum meer verhoogd moeten worden voor volledige dekking. Dit kan door dusdanig te verhogen dat (A) in 2026 de totale benodigde dekking voor dat jaar ontstaat (geen saldobelasting in dat jaar) of (B) door het tarief / de tarieven minder sterk te verhogen en de dekking uit te spreiden over de kabinetsperiode.
2. Een grotere tariefsverhoging leidt tot additionele inflatie. Dit treedt sterker op voor de tariefsverhoging(en) onder (A) dan bij (B) omdat de tariefsverhoging in (A) omvangrijker is.
3. Er ontstaat significante overdekking vanaf 2027 (onder A) of vanaf het einde van de dekkingsperiode (onder B), tenzij de tarieven weer worden verlaagd. Ook hier geldt dat het nieuwe OB-systeem eerst operationeel moet zijn om de verlaging (nieuwe tariefcombinatie) te kunnen doen (voor 2029).
4. Tariefschommelingen leiden tot meer complexiteit en aanvullende uitvoeringslasten bij ondernemers en de Belastingdienst.

Alternatief 2 – Introductie van een extra btw-tarief (midentarief)

Uitvoering en afbakening

- De complexiteit van het fiscale stelsel zal hierdoor toenemen, dit geldt in de uitvoering voor zowel ondernemers als de Belastingdienst.
- Met deze maatregelen gaan restaurantdiensten van het verlaagde tarief van 9% naar het midentarief van 15%, terwijl voedingsmiddelen in het verlaagde btw-tarief blijven.
- Het rapport hierover dat op 18 februari jl. is (mee)gestuurd aan de Tweede Kamer geeft het volgende aan: *Het afschaffen van het verlaagde tarief voor restaurantdiensten leidt tot een doelmatiger belastingstelsel. Daar staat tegenover dat dit het belastingstelsel voor zowel ondernemers als Belastingdienst minder eenvoudig maakt. Een verschillend tarief voor leveringen van voedingsmiddelen en restaurantdiensten zou tot meer complexiteit leiden.*
- Dit onderscheid zal leiden tot discussies over de afbakening tussen voedingsmiddelen en restaurantdiensten, complex toezicht en (daarmee) tot een hogere uitvoeringslast voor de Belastingdienst.
- Ook de bestaande complexiteit en uitvoeringslast – zoals blijkt uit het handboek btw - bij de afbakening tussen leveringen en diensten die vallen onder het midentarief en het algemene tarief blijven bestaan.

Flankerend beleid

- Bij deze maatregel wordt de btw verhoogd voor de meeste categorieën die momenteel in het verlaagd tarief zitten.
- Bij de voorgestelde verhoging van de btw op boeken had het kabinet besloten te voorzien in compensatie voor scholen omdat de btw-verhoging tot extra kosten zou leiden bij de inkoop van schoolboeken. Het bedrag dat voor deze compensatie was gereserveerd (toen € 60 mln.) is ingezet bij de onderhandelingen over de onderwijsbegroting.
- Indien opnieuw gevraagd zal worden om compensatie voor schoolboeken (dan naar verwachting circa €30 mln. wegens een verhoging naar 15% i.p.v. 21%), zal hier dekking voor moeten zijn binnen de kabinetsperiode (uitgavenkant).
- Denkbaar is het onderzoeken van ander flankerend beleid. Bijvoorbeeld voor personenvervoer omdat dit alternatief bij volledige doorberekening zal leiden tot 5,5% hogere ticketprijzen voor o.a. trein, bus, tram en metro. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld het studentenreisproduct, medeoverheden

(i.h.k.v. de Wet maatschappelijke ondersteuning), (regionale) vervoerders en doelgroepenvervoer voor scholen. Daartoe kan na de voorjaarsbesluitvorming een beperkte impactanalyse worden gedaan. Eventuele flankerende maatregelen binnen de kabinetsperiode, moeten worden gedekt (uitgavenkant).

- Bij de besluitvorming over een aanpassing van de btw-tarieven is het noodzakelijk om ook de eventuele budgettaire effecten (bv. automatische doorwerking premiegefinancierde zorguitgaven) elders op de Rijksbegroting mee te wegen en hiervoor dekking te vinden.

Middentarief in huidige OB-systeem

- Tevens is gekeken naar een optie waarbij belastingplichtigen btw-aangifte doen tegen een vierde btw-tarief, zonder dat dat vierde tarief in het OB-systeem is opgenomen.
- De btw-aangifte bevat een categorie "Leveringen/diensten belast met overige tarieven behalve 0%". In die categorie zouden belastingplichtigen in theorie de btw kunnen verantwoorden die ze verschuldigd zouden zijn tegen het vierde btw-tarief.
- De uitvoeringslast voor de Belastingdienst, de vergroting van de kans op fouten door ondernemers en de negatieve invloed ervan op de bouw van het nieuwe OB-systeem zijn echter zo groot dat deze optie onuitvoerbaar is.

Communicatie

In dit stadium vindt nog geen proactieve communicatie plaats. Uw (Stas) woordvoerder is aangehaakt.

Politiek-bestuurlijke context

N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Uitgangssituatie

- Een verhoging van het forfait voor overige bezittingen in 2026 en 2027 met 1,78%-punt is als voorlopige invulling voorgesteld om de derving als gevolg van een jaar uitstel van de Wet werkelijk rendement box 3 naar 2028 te dekken. Met deze dekking wordt zo goed mogelijk aangesloten bij de groep belastingplichtigen die het meest profiteren van de tegenbewijsregeling, zodat per saldo het effect zo neutraal mogelijk uitpakt. De verhoging van het forfait maakt geen onderdeel uit van het Wetsvoorstel tegenbewijsregeling box 3, maar zal worden opgenomen in het Belastingplan 2026.
- Het rendementsbegrip in box 3 omvat ook huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik van onroerende zaken. Deze elementen zijn momenteel echter niet opgenomen in de berekeningsmethodiek van het forfait voor overige bezittingen (waaronder onroerende zaken). Door deze elementen wel op te nemen in de berekeningsmethodiek, stijgt het forfait voor alle overige bezittingen.

Variant 1 – Geen verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen in de jaren 2026 en 2027 niet beleidsmatig wordt verhoogd. Het is ook mogelijk om het forfait enkel in 2027 te verhogen. In 2026 wordt het forfait dan niet verhoogd.

Fiscaal-juridisch

- Als voor deze variant wordt gekozen blijft de berekeningsmethodiek van het forfait hetzelfde als nu opgenomen in de wet. Dit is juridisch houdbaar, mits belastingplichtigen met een lager werkelijk rendement dan het forfait tegenbewijs kunnen leveren. Dit wordt geregeld met het Wetsvoorstel tegenbewijsregeling box 3.

Budgettair

- Het niet verhogen van het forfait op overige bezittingen heeft een budgettair beslag van € 1.129 miljoen per jaar voor de jaren 2026 en 2027.
- Het niet verhogen van het forfait grijpt aan bij alle belastingplichtigen met overige bezittingen (zoals aandelen, obligaties en (verhuurd) vastgoed in box 3).

Uitvoering

- Een lager forfait leidt ertoe dat minder tegenbewijzen zullen worden ingediend en zal dus minder capaciteit vergen in de uitvoering. In de uitvoeringstoets bij de Wet tegenbewijsregeling box 3 is geen rekening gehouden met een verhoging van het forfait voor de aangiftes over de belastingjaren 2026 en 2027. In de eerste herijking van de uitvoeringstoets (gepland voor het najaar 2025) zal een eventuele verhoging van het forfait meegenomen kunnen worden.
- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 2 – Mindere verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen voor de jaren 2026 en 2027 wel beleidsmatig wordt verhoogd, maar minder dan in eerste instantie beoogd.
- Huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik worden toegevoegd aan de berekeningsmethodiek van het forfait, zoals bij de initiële verhoging is verondersteld. Vervolgens wordt het forfait voor overige bezittingen beleidsmatig verlaagd met 1%-punt. Ook een andere maatvoering is mogelijk.
- De voorziene verhoging van het forfait bedraagt dan per saldo 0,78%-punt naar 6,78%.

Fiscaal-juridisch

- In de wet is een onderbouwing van de hoogte van het forfait noodzakelijk. Momenteel is het forfait gebaseerd op langjarige gemiddelde rendementen op onroerende zaken, aandelen en obligaties.
- Met het toevoegen van gemiddelde huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik aan de berekeningsmethode van het forfait wordt het gemiddelde rendement op overige bezittingen

beter benaderd. Daarnaast zorgt dit ervoor dat belastingplichtigen met een hoger werkelijk rendement zo veel mogelijk naar draagkracht worden belast.

- Individuele belastingplichtigen kunnen echter een rendement hebben dat sterk afwijkt van het gemiddelde rendement. In de praktijk is er veel spreiding in het type vermogen en behaalde rendementen. Belastingplichtigen met een lager werkelijk rendement dan het forfait kunnen daarom tegenbewijs leveren.
- Door aanvullend het forfait met 1%-punt te verlagen wordt afgestapt van een onderbouwing van het forfait die volledig is gebaseerd op gemiddelde werkelijke rendementen. Dit komt neer op een nieuwe fiscale regeling met een doel anders dan het hoofddoel van de inkomstenbelasting (heffen naar draagkracht). De hoogte van de afslag weerspiegelt een politieke afweging van deze belangen. Eventuele rechtvaardigingen hiervoor kunnen zijn doenvermogen en gevolgen voor de uitvoering. Met een lager forfait zullen minder belastingplichtigen tegenbewijs hoeven leveren.

Budgettaire

- Het beperkt verhogen van het forfait op overige bezittingen met 0,78%-punt leidt tot een budgettaire gat van € 611 mln per jaar voor de jaren 2026 en 2027.
- Het beperkt verhogen van het forfait grijpt aan bij alle box 3-verhuurders en andere belastingplichtigen met overige bezittingen.

Uitvoering

- Een lager forfait leidt ertoe dat minder tegenbewijzen zullen worden ingediend en zal dus minder capaciteit vergen in de uitvoering. Zoals hierboven opgemerkt is een verhoging van het forfait niet meegenomen in de uitvoeringstoets.
- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Uitgangssituatie

- Op dit moment is in de tegenbewijsregeling box 3 geen sprake van kostenaf trek.
- De Hoge Raad heeft aangegeven dat bij het bepalen van het werkelijke rendement voor de tegenbewijsregeling geen rekening moet worden gehouden met kosten, met uitzondering van rente op schulden die in box 3 vallen. De Hoge Raad heeft daarnaast een uitzondering gemaakt voor investeringskosten (verbetering of uitbreiding) die tot waardevermeerdering leiden (dus geen onderhoudskosten). Hier wordt in het wetsvoorstel wel rekening mee gehouden.

Variant 1 – Werkelijke kostenaf trek

Omschrijving

- In deze variant wordt het mogelijk om de werkelijk gemaakte kosten voor alle box 3-vermogensbestanddelen in mindering te brengen op het werkelijke rendement. Het gaat daarbij om kosten in 2026 en 2027. De hersteloperatie voor eerdere jaren gaat vanaf 1 juli a.s. van start, omdat het kabinet verplicht is op basis van de arresten van de Hoge Raad om zo spoedig mogelijk herstel te bieden.
- We sluiten aan bij de definities voor kostenaf trek zoals opgenomen in het Wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. Dit zijn kort gezegd kosten die uitsluitend worden gemaakt voor verwerving, inning en behoud van het rendement in box 3. Gemengde kosten worden uitgesloten, bijvoorbeeld een privé-laptop die ook gebruikt wordt om te internetbankieren.

Fiscaal-juridisch

- Het is juridisch mogelijk om in het wetsvoorstel regels op te nemen die afwijken van de Hoge Raad als deze ten gunste van belastingplichtigen zijn. Het toevoegen van kostenaf trek is ten gunste van belastingplichtigen.
- Een generieke kostenaf trek voor alle box 3-vermogensbestanddelen is juridisch mogelijk.
- De afbakening voor kostenaf trek kan tot nieuwe discussies leiden. Daar staat tegenover dat discussies over de vraag of sprake is van investeringskosten worden vermeden.

Budgettaire

- Bij de voorgestelde verhoging van het forfait en verlaging van het heffingvrije vermogen, leidt kostenaf trek in 2026 en 2027 tot een budgettaire derving van cumulatief € 1.135 miljoen.
- Invoering van kostenaf trek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement (zie 'uitvoering'). In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.
- Ten aanzien van de huurmarkt kan worden opgemerkt dat deze maatregel aangrijpt op box 3 verhuurders en andere belastingplichtigen die in de betreffende jaren daadwerkelijk kosten maken.
- Voor belastingplichtigen met een werkelijk rendement dat ruim boven het forfaitaire rendement ligt zal de mogelijkheid van kostenaf trek niet snel leiden tot een teruggaaf. Een voorbeeld is een belastingplichtige met een woning in box 3 die in het kalenderjaar 15% in waarde is gestegen. Alleen als sprake is van zeer hoge kosten komt het werkelijke rendement onder het forfaitaire rendement uit.

Uitvoering

- Het opnemen van een kostenaf trek in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is een structuuraanpassing in het ICT-systeem. Deze leidt tot vertraging op het invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 en de modernisering ICT binnen de Belastingdienst (uitfasering Cool:gen). Het ICT-portfolio is namelijk tot en met eind 2027 volledig volgepland, waarbij herprioritering onvermijdelijk leidt tot een latere uitfasering van Cool:gen en vertraging van de invoeringsdatum van de Wet werkelijk rendement box 3.
- Een complicerende factor in de aanpassing van de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is dat de overgang naar een nieuwe software-omgeving ook in deze periode plaatsvindt, waardoor aanpassingen mogelijk twee keer gedaan moeten worden.

- Het opnemen van een werkelijke kostenaftrek in het formulier Opgaaf werkelijk rendement voor de belastingjaren tot en met 2025 is technisch niet meer mogelijk. De reden hiervoor is dat de technische specificaties van het formulier zijn vastgesteld en ook met de externe softwareleveranciers zijn gedeeld op basis waarvan zij hun softwarepakketten kunnen aanpassen. Als dit toch opgenomen moet worden, leidt dit tot significante vertraging van de start van de hersteloperatie van minimaal een jaar. Deze aanpassing leidt ook tot vertraging op het invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 en de modernisering ICT binnen de Belastingdienst (uitfasering Cool:gen).
- Op dit moment beschikt de Belastingdienst vrijwel niet over gegevens die voor het vaststellen van het werkelijk rendement relevant zijn en die de werkelijkheid bij de belastingplichtige weergeven. Het toevoegen van een kostenaftrek bemoeilijkt daarmee het toezicht en handhaving door de Belastingdienst waarbij de uitvoering geen contra-informatie beschikbaar heeft om deze gegevens te kunnen verifiëren. Dit heeft tot gevolg dat Belastingdienst in bepaalde situaties onderbouwing voor de kostenaftrek bij de belastingplichtige zal moeten opvragen wat tot een aanzienlijke toename van werkzaamheden zal leiden. Daarnaast zullen discussies met belastingplichtige kunnen ontstaan over de onderbouwing van de aftrekbaarheid van de kosten. Ook heeft de toevoeging van de kostenaftrek tot gevolg dat naar verwachting belastingplichtigen daarom een groter beroep zullen doen op de dienstverlening van de Belastingdienst of een dienstverlener moeten inschakelen. Deze aanvullende werkzaamheden voor de Belastingdienst zijn niet in de uitvoeringstoets over het wetsvoorstel Wet tegenbewijsregeling box 3 opgenomen.

Variant 2 – Forfaitaire kostenaftrek

Omschrijving

- In deze variant wordt een forfaitaire kostenaftrek toegevoegd aan de tegenbewijsregeling. De gedachte hierbij is dat werkelijke kostenaftrek bewerkelijk is voor belastingplichtigen en de Belastingdienst en dat een forfaitaire benadering eenvoudiger is.
- Een forfaitair percentage van 0,6% van alle bezittingen en schulden wordt afgetrokken van het werkelijke rendement dat conform de tegenbewijsregeling is berekend.
- Dit percentage is naar schatting een gemiddelde voor de kosten op het geheel aan bezittingen en schulden.

Fiscaal-juridisch

- Het is juridisch mogelijk om in het wetsvoorstel regels op te nemen die afwijken van de Hoge Raad als deze ten gunste van belastingplichtigen zijn.
- Wanneer de wetgever echter vaststelt dat (a) kosten aftrekbaar zijn en (b) dit via een forfait vormgeeft, ontstaat een nieuw juridisch risico. De Hoge Raad heeft aangegeven dat de huidige forfaits in box 3 onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid en daarom juist geoordeeld dat tegenbewijs mogelijk moet zijn. Het introduceren van nieuwe forfaitaire elementen die onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid is juridisch kwetsbaar.
- In de praktijk ligt het voor de hand dat er een grote spreiding is van daadwerkelijk gemaakte kosten. Het forfait zal dus bij veel belastingplichtigen niet goed aansluiten op de werkelijkheid.
- Belastingplichtigen met hogere kosten dan het gemiddelde kunnen aanvoeren dat hun EVRM-rechten worden geschonden door de forfaitaire kostenaftrek. Dit levert het risico op dat opnieuw aanvullend rechtsherstel noodzakelijk is.
- Een mogelijke onderbouwing van een forfaitaire kostenaftrek is dat dit slechts tijdelijk is tot invoering van de Wet werkelijk rendement box 3 en dat dit eenvoudiger is voor burgers en uitvoering. Dit is echter ook het geval bij de huidige forfaits in box 3. De Hoge Raad vindt dit niet voldoende rechtvaardiging voor het huidige forfaitaire stelsel. Naar verwachting blijft een forfaitaire kostenaftrek met deze onderbouwing dus juridisch kwetsbaar.

Budgettaire

- Bij de voorgestelde verhoging van het forfait en verlaging van het heffingvrije vermogen, leidt forfaitaire kostenaftrek in 2026 en 2027 tot een budgettaire derving van cumulatief € 941 miljoen.

- Invoering van kostenaftrek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement box 3 (zie 'uitvoering'). In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.

Uitvoering

- Voor een forfaitaire kostenaftrek geldt hetzelfde als hierboven is opgenomen onder variant 1 met een aftrek van werkelijke kosten. Het opnemen van een forfaitaire kostenaftrek in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is ook een structuuraanpassing in het ICT-systeem, met hetzelfde beslag op het ICT-portfolio.
- Een forfaitaire kostenaftrek leidt naar verwachting tot een groot aantal bezwaren en procedures van belastingplichtigen die werkelijke kosten willen opgeven. Dit zal de uitvoeringslast vergroten.
Als in de toekomst aanvullend herstel nodig is, zal dit grote impact hebben op de uitvoering.

Variant 3 – Kostenaftrek alleen voor onroerende zaken

Omschrijving

- In deze variant wordt de kostenaftrek (werkelijk of forfaitair) alleen mogelijk gemaakt voor onroerende zaken.

Fiscaal-juridisch

- Er is geen goede onderbouwing voor het enkel mogelijk maken van kostenaftrek voor bepaalde vermogensbestanddelen.
- Op grond van het gelijkheidsbeginsel moeten gelijke gevallen gelijk behandeld worden. Er is geen wezenlijk onderscheid tussen kosten die gemaakt worden ter verwerving, inning en behoud van het rendement uit onroerende zaken en kosten die gemaakt worden ter verwerving, inning en behoud van het rendement uit andere vermogensbestanddelen in box 3 zoals aandelen.
- Naar verwachting is deze variant daarom juridisch onhoudbaar.

Budgettaire

- Kostenaftrek voor alleen onroerende zaken leidt, indien juridisch houdbaar, in 2026 en 2027 tot een budgettaire derving van cumulatief ongeveer € 400 miljoen. Invoering van kostenaftrek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement box 3 (zie 'uitvoering'). In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.
- Omdat de inschatting is dat dit juridisch niet houdbaar is, is deze variant niet opgenomen in de overzichtstabel.

Uitvoering

- Voor een kostenaftrek voor de categorie onroerende zaken geldt hetzelfde als hierboven is opgenomen onder variant 1 met een aftrek van werkelijke kosten. Het opnemen van een kostenaftrek voor alleen onroerende zaken in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is ook een structuuraanpassing in het ICT-systeem, met hetzelfde beslag op het ICT-portfolio.
- Voor de uitvoering door de Belastingdienst zal de aftrek voor de categorie onroerende zaken naar verwachting leiden tot veel procedures door belastingplichtigen over de onmogelijkheid van een kostenaftrek bij andere vermogensbestanddelen. Daarnaast zullen discussies met belastingplichtigen ontstaan of de kosten betrekking hebben op onroerende zaken of andere vermogensbestanddelen; dit zal leiden tot arbitrage over de toerekening van kosten aan de verschillende vermogensbestanddelen.

Fiche 3 - Actualisering leegwaarderatio per 2026

Omschrijving

Deze uitwerking houdt in dat de leegwaarderatio in box 3 in de Wet IB 2001 en de Successiewet 1956 wordt geactualiseerd per 2026.

Fiscaal-juridisch

- Voor box 3 in de Wet IB 2001 en voor de Successiewet 1956 wordt de waarde van (andere dan eigen) woningen in beginsel vastgesteld op basis van de WOZ-waarde. De WOZ-waarde gaat uit van de waarde in vrij opleverbare staat. Hierbij wordt geen rekening gehouden met het feit dat een verhuurde staat gevolgen kan hebben voor de waarde. Daarom geldt voor bepaalde verhuursituaties, zowel voor de Wet IB 2001 als voor de Successiewet 1956, een afwijkende waarderingsregeling (leegwaarderatio).
- Voor deze afwijkende regeling wordt uitgegaan van een percentage van de WOZ-waarde van de woning dat wordt bepaald aan de hand van de huuropbrengst.
- De huidige tabel van de leegwaarderatio is per 2023 geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens die afkomstig zijn uit een extern onderzoek van SEO uit 2022.
- Uit dit onderzoeksrapport blijkt dat de destijds geldende percentages in de leegwaarderatietabel met 28 procentpunten omhoog moesten om ze actueel te maken, met een maximum van 100%. Deze inschatting was gebaseerd op de verhouding tussen verkoopprijs en WOZ-waarde van woningen die tussen 2015 en 2020 in verhuurde staat zijn verkocht.
- De leegwaarderatio is een forfait waarmee wordt getracht de werkelijkheid te benaderen. Het is dus geen knop waar aan gedraaid kan worden. Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel kan alleen na nieuw onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet vrijblijvend en kunnen zowel leiden tot verhoging of verlaging van de leegwaarderatio.
- Het vorige kabinet heeft aangegeven dat het de ontwikkelingen op de woningmarkt in het oog zal blijven houden en als dat nodig blijkt, nader onderzoek te laten doen of en in hoeverre de regeling leegwaarderatio nog actueel is.
- Vanwege het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) kan het aanpassen van de leegwaarderatio financiële gevolgen hebben (zie hierna onder 'Budgettaire').
- Belastingplichtigen kunnen nu ook al een lagere waarde hanteren dan de waarde berekend aan de hand van de leegwaarderatio wanneer de waarde in het economische verkeer ten minste 10% lager is. Deze regeling kan namelijk volgens de Hoge Raad¹ zowel voor de Wet IB 2001 als voor de Successiewet 1956 tot een resultaat leiden dat de wetgever niet voor ogen kan hebben gehad. Als de volgens de leegwaarderatio berekende waarde van de verhuurde woning 10% of meer hoger is dan de waarde in het economische verkeer van die woning, wordt volgens de Hoge Raad niet voldaan aan de doelstelling van de wetgever, te weten een zo goed mogelijke benadering van de waarde in het economische verkeer waarbij rekening wordt gehouden met de verhuurde staat van een woning. Daarom moet in dat geval worden uitgegaan van de waarde in het economische verkeer van de verhuurde woning op de WOZ-waardepeildatum in plaats van uit te gaan van de volgens de leegwaarderatio berekende waarde.
- Overeenkomstig de genoemde arresten van de Hoge Raad wordt van de belastingplichtige verlangd dat hij stelt en in geval van gemotiveerde betwisting door de inspecteur ook aannemelijk maakt dat de volgens de leegwaarderatio vastgestelde waarde van de verhuurde woning 10% of meer hoger is dan de waarde in het economische verkeer van die woning in verhuurde staat op de WOZ-waardepeildatum.
- Mocht uit onderzoek blijken dat de leegwaarderatio verlaagd dient te worden, dan zal een aanpassing van de leegwaarderatio direct aangrijpen op de groep box 3-beleggers die actief is op de huurmarkt.

Budgettaire

- Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel heeft budgettaire gevolgen, afhankelijk van de mate van aanpassing. Bij verhoging van de percentages leidt dat tot een opbrengst. Het verlagen van de percentages van de leegwaarderatio leidt tot een budgettaire derving waarvoor een financiële dekking nodig is.

¹ Hoge Raad 3 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:812 voor de Wet IB 2001 en Hoge Raad 23 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2135 voor de Successiewet 1956.

- Uit het Eindejaarsbesluit 2022 volgt dat het actualiseren van de tabel van de leegwaarderatio per 1 januari 2023 destijds heeft geleid tot een budgettaire opbrengst van € 201 miljoen.
- In het HVP is vastgelegd dat de leegwaarderatio met 25%-punten omhoog moest voor het deel van de verhuurde woningen in Nederland met huurbescherming. Dit is uiteindelijk 28% geworden per 1 januari 2023 op basis van het bovengenoemde onderzoek door SEO. Daarnaast is vastgelegd dat voor huurwoningen waarin de verhouding van de jaarlijkse huurprijs tot de WOZ-waarde meer dan 5% is, de leegwaarderatio 100% moet bedragen. Voor het deel van de woningen waar de leegwaarderatio met 28%-punten is verhoogd, is er een kleine marge voor verlaging. Voor de gevallen waarin de leegwaarderatio op 100% is vastgesteld, is die ruimte er niet.
- Eén van de voorwaarden van ontvangst van HVP-middelen is dat maatregelen die in dat plan zijn opgenomen niet worden teruggedraaid, bij de leegwaarderatio in ieder geval niet vóór 1 januari 2027. Het terugdraaien van HVP-maatregelen gedurende de looptijd van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF) is niet toegestaan. Dit betekent dat het terugdraaien van de afspraken rond de leegwaarderatio kan leiden tot een korting die kan oplopen tot €600 miljoen. Nederland maakt in totaal aanspraak op € 5,4 miljard uit de HVF.
- Bij de leegwaarderatio betreft het een belangrijke landen specifieke aanbeveling en een hervorming, hetgeen naar verwachting zal leiden tot een hoge korting. De Commissie heeft grote discretionaire bevoegdheid in het bepalen van de korting waardoor de korting op voorhand niet met zekerheid te stellen is.

Uitvoering

- De gevolgen voor de uitvoering moeten nog worden onderzocht. Het aanpassen van de huidige leegwaarderatietabel is een parameteraanpassing.

Budgettaire bijlage box 3

- Het toevoegen van kostenaf trek en het niet verhogen van het forfait voor overige bezittingen leiden tot grote, incidentele dervingen in 2026 en 2027, die niet meer te dekken zijn binnen box 3 doormiddel van een tariefsverhoging of het verlagen van het heffingsvrije vermogen.
- Varianten die zijn uitgewerkt hebben een derving tot gevolg. Deze dienen gedekt te worden conform de begrotingsregels.
- Vanwege de omvang van de dervingen van optie 1 en 2, zal er naar de grote belastingen gekeken moeten worden voor dekking. Bijvoorbeeld de vennootschapsbelasting (Vpb), inkomstenbelasting (IB) en de btw.
- Bij de stukken vindt u ook een voorlopige sleuteltabel. Deze tabel is op basis van de CEP2025-raming van het CPB.

Dekking binnen box 3

- De enige twee dekkingsknoppen binnen box 3 zijn het verhogen van het tarief (in 2026 is het tarief 36%) of het verlagen van het heffingsvrijvermogen (in 2026 is voorgesteld het heffingsvrijvermogen (HVV) te verlagen naar € 51.396 als onderdeel van de dekking voor o.a. het uitstellen van de WWR).
- Het tarief met 1%-punt verhogen levert in 2026 ordegrrootte € 180 miljoen op. Het HVV met €1000 verlagen levert in 2026 ordegrrootte € 21 miljoen op. Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag. Indien de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet (geheel) doorgaat, kunnen de sleutels veranderen. Ter indicatie: als de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet door zouden gaan, levert verhoging van het tarief met 1%-punt nog slechts € 134 mln. op.
- Bij het verhogen van het tarief dient rekening te worden gehouden met het globaal evenwicht. Bij een tarief hoger dan 38% zullen naar verwachting sterke gedragseffecten optreden (o.a. verplaatsing vermogen naar buitenland). Het verlagen van het HVV vergroot het aantal mensen dat tegenbewijs gaat indienen en vergroot daarmee de druk op de uitvoering.

Tabel 1: Box 3 reeksen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
1	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2.381	0	0	-2.380	0
2	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1.267	1.267	0	0	2.535	0
	Totaal	190	1.079	-1.114	0	0	155	0

Tabel 2: derving door opties in fiches box 3

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
<i>Opties</i>								
1a	Niet verhogen forfait	0	-1.129	-1.129	0	0	-2.258	0
b	Beperkt verhogen forfait	0	-611	-611	0	0	-1222	0
2a	Toevoegen kostenaf trek	0	-562	-573	-1.700	0	-2.835	0
b	Toevoegen forfaitaire kostenaf trek	0	-471	-470	-1.700	0	-2.641	0
3	Actualiseren leegwaardratio tabel	0	pm	pm	0	0	pm	0

TER BESPREKING

Aan

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

de leden van de Politieke vijfhoek

Persoonsgegevens

nota

Inkomstenbesluitvorming vijfhoek 1 april

Datum

28 maart 2025

Notanummer

2025-0000091187

Bijlagen

Fiche 1: forfait

Fiche 2: kostenafrek

Fiche 3: LWR

Fiche budgettair overzicht

Aanleiding

Deze notitie is het bespreekstuk voor de derde politieke vijfhoek over de inkomstenbesluitvorming.

Beslis- en bespreekpunten

Beslispunt fiscale regelingen: *bent u akkoord om de volgende invulling te betrekken bij de voorjaarsbesluitvorming? Zijn er onderdelen in tabel 2 waarvoor draagvlak is om toe te voegen aan de invulling in tabel 1?*

- De invulling van de stelpost fiscale regelingen zal uiteindelijk aan het eind van de besluitvorming nog integraal worden bekeken in het licht van de totale besluitvorming, met name op de impact op bedrijven van deze invulling.
- De politieke vijfhoek van 25 maart heeft ingestemd met het aanpakken van twee belastingconstructies voor de invulling van de stelpost. In tabel 1 vindt u een voorlopige invulling van de stelpost. Over deze maatregelen is ambtelijke overeenstemming.
- Er is ook een invulling buiten de stelpost opgenomen, namelijk het eenmalig indexeren van de alcoholaccijns. Het gaat om een eenmalige verhoging van 2,6%. Accijns op glas bier en wijn gaan hierdoor met 0,3 cent omhoog. Hiermee blijft de accijns gelijk aan de inflatie.
- In tabel 2 vindt u opties waarmee de stelpost ingevuld kan worden die een of meerdere departementen en bewindspersonen zouden willen betrekken bij de invulling, maar waar niet allen achter staan.
- In tabel 3 vindt u een lijst negatief geëvalueerde fiscale regelingen. Deze lijst is niet uitputtend. Vanwege de discussie rondom de btw verhogingen zijn er geen btw opties opgenomen. Ook zijn er geen maatregelen voorgesteld m.b.t. de giftenaftrek omdat het parlement de versoberingen uit het hoofdlijnenakkoord van deze regelingen heeft teruggedraaid.
- Zie toelichting aan het eind van de nota voor een korte beschrijving van elke fiscale regeling en constructie.

Tabel 1: Voorlopige invulling stelpost fiscale regelingen/constructies

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Stelpost	259	259	259	259	259	259
Belastingconstructies						
Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken	0	36	36	36	36	36
Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht	3	4	4	4	4	4
Negatief geëvalueerde fiscale regelingen						
Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband	0	36	36	36	36	36
Invulling buiten stelpost						
Eenmalig indexeren alcoholaccijns	29	29	29	29	29	29
Nog in te vullen deel van de stelpost	227	154	154	154	154	154
Totaal ingevuld stelpost	32	105	105	105	105	105

Tabel 2: Mogelijkheden voor invulling stelpost fiscale regelingen/constructies aangedragen door departementen

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Negatief geëvalueerde fiscale regelingen						
Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen	0	23	25	28	31	33
Versoberen startersaftrek inkomstenbelasting (IB)*	75	75	75	75	75	75
Afschaffen vrijstelling zuivel- en sojadranken verbruiksbelasting alcoholvrije dranken**	0	233	233	233	233	233
Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer	4	4	4	4	7	7
Afschaffen vrijstelling Brede Weersverzekering in de assurantiebelasting	7	7	7	7	7	7
Aftrek specifieke zorgkosten. Gehoorapparaten en tandartskosten uitzonderen van aftrek	0	92	92	92	92	92

* De startersaftrek wordt al met € 6 miljoen versoberd. Dat is besloten in de politieke vijfhoek van 11 maart, ter dekking van de nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups. Met het voorstel uit tabel 2 erbij wordt de regeling taakstellend voor € 80 miljoen versoberd en daalt de aftrekpost van € 2123 naar € 733 in 2026.

** De maatregel Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken vervalt als de maatregel Afschaffen vrijstelling zuivel- en sojadranken verbruiksbelasting alcoholvrije dranken wordt genomen, omdat daarmee de hele vrijstelling vervalt.

Tabel 3: Groslijst overige negatief geëvalueerde fiscale regelingen voor invulling stelpost

	2026	2027	2028	2029	2030	Struc
Fiscale regelingen						
Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)	75	75	75	75	75	75
Afschaffen willekeurige afschrijving starters	0	0	0	0	8	8
Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB	201	199	199	199	309	309
Afschaffen lage motorrijtuigenbelasting (mrb) tarief voor bestelauto's van ondernemers*	0	0	0	0	943	586
Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen	0	2	2	2	2	2
Afschaffen landbouwwijstelling	0	0	0	0	12	199
Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente	28	30	32	34	36	69

*Het is ook mogelijk om de mrb korting voor bestelauto's van ondernemers te verlagen

Bespreekpunt dekking uitstel WWR box 3: In het najaar is afgesproken dat de dekking voor uitstel van de Wet Werkelijk Rendement box 3 nog een keer terugkeert in de vijfhoek. Hebben de leden van de vijfhoek een voorkeur voor een alternatieve invulling van de dekking binnen box 3?

- Uit de politieke vijfhoek is het verzoek gekomen om de voorgestelde dekking van box 3 te bespreken. Afgesproken is dat deze dekking in het voorjaar opnieuw gewogen kan worden indien een concrete alternatieve dekking voorhanden is.
- Twee uitspraken van de Hoge Raad hebben geleid tot derving binnen box 3. Voor de kerst is reeds een dekking afgesproken. Deze dekking bestaat uit het verhogen van het forfait overige bezittingen en verlagen van het heffingsvrije vermogen (hvv), zie tabel 4. Deze dekking zit in het basispad van het CEP.

Tabel 4: Box 3 reeksen

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3								
1	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2.381	0	0	-2.380	0
2	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingsvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1.267	1.267	0	0	2.535	0
	Totaal	190	1.079	-1.114	0	0	155	0

Dekkingsopties binnen box 3

- De enige twee dekkingsknoppen binnen box 3 zijn het verhogen van het tarief (in 2026 is het tarief 36%) of het verlagen van het heffingsvrijvermogen (in 2026 is voorgesteld het heffingsvrijvermogen (HVv) te verlagen naar € 51.396 als onderdeel van de dekking voor o.a. het uitstellen van de WWR).
- Het niet verhogen van het forfait voor overige bezittingen zou leiden tot grote, incidentele dervingen in 2026 en 2027, die niet meer goed te dekken zijn binnen box 3 doormiddel van een tariefsverhoging of het verlagen van het heffingsvrije vermogen. Ter illustratie: bij het beperkt verhogen van het forfait

zoals weergegeven bij de variant 1b in tabel 6 zou dan een tariefsverhoging van ten minste 4 procentpunten (naar 40%) nodig zijn.

- Het tarief met 1%-punt verhogen levert in 2026 ordegrootte € 180 miljoen op. Het HVV met €1000 verlagen levert in 2026 ordegrootte € 21 miljoen op. Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag. Indien de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet (geheel) doorgaat, kunnen de sleutels veranderen. Ter indicatie: als de verlaging van het HVV en de verhoging van het forfait niet door zouden gaan, levert verhoging van het tarief met 1%-punt nog slechts € 134 mln. op.
- Bij het verhogen van het tarief dient rekening te worden gehouden met het globaal evenwicht. Bij een tarief hoger dan 38% zullen naar verwachting sterkere gedragseffecten optreden (o.a. verplaatsing vermogen naar buitenland). Het verlagen van het HVV vergroot het aantal mensen dat tegenbewijs gaat indienen en vergroot daarmee de druk op de uitvoering.
- Met bovengenoemde beperkingen kan de derving die ontstaat door het uitstel van de Wet Werkelijk Rendement naar 2028, niet worden gedekt met parameter aanpassingen binnen box 3 (verhogen tarief en verlagen HVV), zie tabel 5.
- Bijgevoegd vindt u een voorlopige sleutel tabel voor alternatieve dekkingsknoppen buiten box 3. De sleutel tabel is gebaseerd op het CEP 2025.

Tabel 5: Sleutels box 3

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	cum	struc
Box 3							
Incidenteel verhogen tarief naar 38% t/m 2027		360	360			720	0
Incidenteel verlagen HHV naar toeslagengrens t/m 2027, met circa €13.000		273	273			546	0

*Deze sleutels interacteren met elkaar en zijn afhankelijk van de grondslag.

Bespreekpunt mogelijke aanvullende wensen tegenbewijsregeling box 3:

In gesprek SFIN en MVRO is ook verzocht om een overzicht van varianten die tegemoetkomen aan de ervaren knelpunten in de tegenbewijsregeling. Deze wensen hebben budgettaire, juridische en/of uitvoeringstechnische gevolgen en vereisen dekking. Willen de leden van de vijfhoek deze maatregelen betrekken in de voorjaarsbesluitvorming?

- De volgende wensen zijn uitgewerkt maar vereisen nog dekking:
 1. Niet verhogen forfait of beperkt verhogen forfait
 2. Toevoegen werkelijke of forfaitaire kostenaf trek (al dan niet alleen voor onroerende zaken)
 3. Actualiseren leegwaarderatietabel
- Tabel 6 geeft het overzicht weer van de uitgewerkt opties en daarbij horende juridische, uitvoeringstechnische en budgettaire gevolgen. In de bijlage(s) zijn de maatregelen in detail uitgewerkt. Deze fiches inclusief budgettair overzicht zullen op korte termijn met de Kamer worden gedeeld n.a.v. een toezegging daarover in een recent Commissiedebat.
- De keuze voor deze varianten leidt tot een budgettaire derving. Dit dient gedekt te worden conform de begrotingsregels.
- Het toevoegen van kostenaf trek en het niet verhogen van het forfait voor overige bezittingen leiden tot grote, incidentele dervingen in 2026 en 2027, die niet meer goed te dekken zijn binnen box 3 doormiddel van een

tariefsverhoging of het verlagen van het heffingsvrije vermogen. Ter illustratie: bij het beperkt verhogen van het forfait zoals weergegeven bij de variant 1b in tabel 5 zou dan een tariefsverhoging van ten minste 4 procentpunten (naar 40%) nodig zijn. Bij een tarief hoger dan 38% zullen naar verwachting sterke gedragseffecten optreden (o.a. verplaatsing vermogen naar buitenland).

- Vanwege de omvang van de dervingen van optie 1 en 2, zal er naar de grote belastingen gekeken moeten worden voor dekking. Bijvoorbeeld de vennootschapsbelasting (Vpb), inkomstenbelasting (IB) en de btw.

Tabel 6: Overzicht varianten box 3

Nr	Maatregel	Juridisch	Uitvoering	Budgettair (€ mln.)			
				'26	'27	'28	Cum
1a	Niet verhogen forfait	Houdbaar	Uitvoerbaar	-1.129	-1.129	0	-2.258
1b	Beperkt verhogen forfait	Houdbaar, maar vergt onderbouwing	Uitvoerbaar	-611	-611	0	-1.222
2a	Toevoegen kostenafrek	Houdbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-562	-573	-1.700	-2.835
2b	Forfaitaire kostenafrek	Juridisch kwetsbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-471	-470	-1.700	-2.641
2c	Kostenafrek onroerende zaken	Onhoudbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-	-	-	-
3	Actualiseren leegwaardratio	Houdbaar	Uitvoerbaar	PM + derving 600 mln. HVP			

Variant 1a – Geen verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen in de jaren 2026 en 2027 niet beleidsmatig wordt verhoogd. Het is ook mogelijk om het forfait enkel in 2027 te verhogen. In 2026 wordt het forfait dan niet verhoogd.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 1b – Mindere verhoging van het forfait

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen voor de jaren 2026 en 2027 wel beleidsmatig wordt verhoogd, maar minder dan in eerste instantie beoogd.
- Huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik worden toegevoegd aan de berekeningsmethodiek van het forfait, zoals bij de initiële verhoging is verondersteld. Vervolgens wordt het forfait voor overige bezittingen beleidsmatig verlaagd met 1%-punt. Ook een andere maatvoering is mogelijk.
- De voorziene verhoging van het forfait bedraagt dan per saldo 0,78%-punt naar 6,78%.

Fiscaal-juridisch

- Door aanvullend het forfait met 1%-punt te verlagen wordt afgestapt van een onderbouwing van het forfait die volledig is gebaseerd op gemiddelde werkelijke rendementen. Dit komt neer op een nieuwe fiscale regeling met een doel anders dan het hoofddoel van de inkomstenbelasting (heffen naar draagkracht). De hoogte van de afslag weerspiegelt een politieke afweging

van deze belangen. Eventuele rechtvaardigingen hiervoor kunnen zijn doenvermogen en gevolgen voor de uitvoering. Met een lager forfait zullen minder belastingplichtigen tegenbewijs hoeven leveren.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 2a – Werkelijke kostenaf trek

Omschrijving

- In deze variant wordt het mogelijk om de werkelijk gemaakte kosten voor alle box 3-vermogensbestanddelen in mindering te brengen op het werkelijke rendement. Het gaat daarbij om kosten in 2026 en 2027.

Fiscaal-juridisch

- Het is juridisch mogelijk om in het wetsvoorstel regels op te nemen die afwijken van de Hoge Raad als deze ten gunste van belastingplichtigen zijn. Het toevoegen van kostenaf trek is ten gunste van belastingplichtigen.

Uitvoering

- Het opnemen van een kostenaf trek in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is een structuuraanpassing in het ICT-systeem. Deze leidt tot vertraging op het invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 en de modernisering ICT binnen de Belastingdienst (uitfasering Cool:gen). Het ICT-portfolio is namelijk tot en met eind 2027 volledig volgepland, waarbij herprioritering onvermijdelijk leidt tot een latere uitfasering van Cool:gen en vertraging van de invoeringsdatum van de Wet werkelijk rendement box 3.
- Invoering van kostenaf trek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement. In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.

Variant 2b – Forfaitaire kostenaf trek

Omschrijving

- In deze variant wordt een forfaitaire kostenaf trek toegevoegd aan de tegenbewijsregeling. De gedachte hierbij is dat werkelijke kostenaf trek bewerkelijk is voor belastingplichtigen en de Belastingdienst en dat een forfaitaire benadering eenvoudiger is.
- Een forfaitair percentage van 0,6% van alle bezittingen en schulden wordt afgetrokken van het werkelijke rendement dat conform de tegenbewijsregeling is berekend.

Fiscaal-juridisch

- Wanneer de wetgever echter vaststelt dat (a) kosten aftrekbaar zijn en (b) dit via een forfait vormgeeft, ontstaat een nieuw juridisch risico. De Hoge Raad heeft aangegeven dat de huidige forfaits in box 3 onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid en daarom juist geoordeeld dat tegenbewijs mogelijk moet zijn. Het introduceren van nieuwe forfaitaire elementen die onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid is juridisch kwetsbaar.
- In de praktijk ligt het voor de hand dat er een grote spreiding is van daadwerkelijk gemaakte kosten. Het forfait zal dus bij veel belastingplichtigen niet goed aansluiten op de werkelijkheid.
- Belastingplichtigen met hogere kosten dan het gemiddelde kunnen aanvoeren dat hun EVRM-rechten worden geschonden door de forfaitaire kostenaf trek. Dit levert het risico op dat opnieuw aanvullend rechtsherstel noodzakelijk is.

Uitvoering

- Voor een forfaitaire kostenaf trek geldt hetzelfde als hierboven is opgenomen onder variant 2a met een aftrek van werkelijke kosten.

Variant 3 – Actualiseren leegwaarderatio tabel

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat de leegwaarderatio in box 3 in de Wet IB 2001 en de Successiewet 1956 wordt geactualiseerd per 2026.

Fiscaal-juridisch

- De huidige tabel van de leegwaarderatio is per 2023 geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens die afkomstig zijn uit een extern onderzoek van SEO uit 2022.
- De leegwaarderatio is een forfait waarmee wordt getracht de werkelijkheid te benaderen. Het is dus geen knop waar aan gedraaid kan worden. Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel kan alleen na nieuw onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet vrijblijvend en kunnen zowel leiden tot verhoging of verlaging van de leegwaarderatio.
- Vanwege het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) kan het aanpassen van de leegwaarderatio extra financiële gevolgen hebben.

Budgettaire

- Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel heeft budgettaire gevolgen, afhankelijk van de mate van aanpassing. Bij verhoging van de percentages leidt dat tot een opbrengst. Het verlagen van de percentages van de leegwaarderatio leidt tot een budgettaire derving waarvoor een financiële dekking nodig is.
- Uit het Eindejaarsbesluit 2022 volgt dat het actualiseren van de tabel van de leegwaarderatio per 1 januari 2023 destijds heeft geleid tot een budgettaire opbrengst van € 201 miljoen.
- In het HVP is vastgelegd dat de leegwaarderatio met 25%-punten omhoog moest voor het deel van de verhuurde woningen in Nederland met huurbescherming. Dit is uiteindelijk 28% geworden per 1 januari 2023 op basis van het bovengenoemde onderzoek door SEO. Daarnaast is vastgelegd dat voor huurwoningen waarin de verhouding van de jaarlijkse huurprijs tot de WOZ-waarde meer dan 5% is, de leegwaarderatio 100% moet bedragen. Voor het deel van de woningen waar de leegwaarderatio met 28%-punten is verhoogd, is er een kleine marge voor verlaging. Voor de gevallen waarin de leegwaarderatio op 100% is vastgesteld, is die ruimte er niet.
- Eén van de voorwaarden van ontvangst van HVP-middelen is dat maatregelen die in dat plan zijn opgenomen niet worden teruggedraaid, bij de leegwaarderatio in ieder geval niet vóór 1 januari 2027. Het terugdraaien van HVP-maatregelen gedurende de looptijd van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF) is niet toegestaan. Dit betekent dat het terugdraaien van de afspraken rond de leegwaarderatio kan leiden tot een korting die kan oplopen tot €600 miljoen. Nederland maakt in totaal aanspraak op € 5,4 miljard uit de HVF.
- Bij de leegwaarderatio betreft het een belangrijke landen specifieke aanbeveling en een hervorming, hetgeen naar verwachting zal leiden tot een hoge korting. De Commissie heeft grote discretionaire bevoegdheid in het bepalen van de korting waardoor de korting op voorhand niet met zekerheid te stellen is.

Uitvoering

- De gevolgen voor de uitvoering moeten nog worden onderzocht. Het aanpassen van de huidige leegwaarderatietabel is een parameteraanpassing.

Toelichting: omschrijving fiscale regelingen in tabel 1, 2 en 3

Aanpakken zuivel constructie verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Op alcoholvrije dranken zoals frisdrank en vruchtensappen wordt verbruiksbelasting geheven. Zuivel- en sojadranken zijn vrijgesteld van verbruiksbelasting. Door een klein beetje zuivel toe te voegen aan bijvoorbeeld frisdrank of vruchtensappen is het mogelijk de dranken onder de uitzondering te brengen en zo de heffing te omzeilen.. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt. Door deze maatregel worden suikerrijke zuiveldranken als frambozen- en chocolademelk voortaan ook belast.

Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planning tools in huwelijksvermogensrecht

Gehuwden kunnen in het zicht van overlijden hun huwelijks voorwaarden zo aanpassen dat een groot deel schenk- en erfbelasting wordt ontweken. Met de in tabel 1 voorgestelde maatregel wordt deze constructie aangepakt door belasting te heffen voor zover een belastingplichtige meer dan 50% verkrijgt bij ontbinding van een gemeenschap van goederen.

Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband

Een werkgever kan een maandsalaris belastingvrij uitkeren aan een werknemer als bonus voor het bereiken van een diensttijd van tenminste 25 jaar en 40 jaar. Uit de evaluatie blijkt dat slechts 1/3 van de werkenden aanspraak kan doen op de vrijstelling en de vrijstelling past ook minder goed in de huidige tijd, waarin werkenden worden aangemoedigd om lerend en wendbaar te blijven. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen eenmalig verhoogde vrijstellingen schenkbelasting voor kinderen

Een ouder kan eenmalig een belastingvrije schenking doen aan een kind voor het volgen van een dure studie of voor een vrij te besteden doel. Voor de studie schenking geldt in 2025 een grens van € 67.064 en voor de vrij te besteden schenking een grens van € 32.195.

Uit de evaluatie blijkt dat beide vrijstellingen niet noodzakelijk zijn. Over schenkingen van ouders aan kinderen wordt namelijk al weinig belasting betaald. Ook blijkt dat de vrijstelling voor een vrij te besteden doel slechts bij een kwart van de schenkingen plaats vond rondom een belangrijke levensgebeurtenis, niet fiscaal gedreven was en het kind niet al over veel vermogen beschikte. Het bedrag in tabel 2 geldt als beide vrijstellingen worden afgeschaft.

Versoberen startersaftrek IB

De startersaftrek is een regeling in de IB waardoor een ondernemer die minder dan 5 jaar ondernemer is (starter) minder belasting hoeft te betalen. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek het doel om positieve maatschappelijke effecten te realiseren door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt.

In tabel 2 wordt deze maatregel wordt de regeling taakstellend met € 75 miljoen versoberd. In combinatie met de versobering ter dekking van de nieuwe fiscale regeling voor startups en scale-ups (van € 6 miljoen) daalt de aftrekpost van € 2123 naar € 733 in 2026.

Versoberen kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA)

De KIA is een aftrekpost binnen de IB en de vennootschapsbelasting (Vpb) voor investeringen in bedrijfsmiddelen. De korting is afhankelijk van de omvang van de investering. Uit de evaluatie volgt dat het onduidelijk is of er additionele investeringen worden gedaan door de KIA of dat deze investeringen ook zonder de KIA zouden zijn gedaan.

Verder blijkt uit de evaluatie ook dat het onduidelijk is in hoeverre het doel van de aftrek om kleinschalige investeringen te ondersteunen wordt behaald (t.o.v. grote

investerings). In tabel 2 wordt de aftrek taakstellend met € 75 miljoen versoberd. Het huidige budgettaire belang van de aftrek is circa € 600 miljoen.

Afschaffen willekeurige afschrijving starters

De willekeurige afschrijving starters is een regeling in de IB waardoor startende ondernemers bedrijfsmiddelen willekeurig kunnen afschrijven. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek het doel om positieve maatschappelijke effecten te realiseren door het stimuleren van ondernemerschap niet behaald. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen vrijstelling zuivel verbruiksbelasting alcoholvrije dranken

Zuivel en soja-drankten zijn volledig vrijgesteld van de verbruiksbelasting voor alcoholvrije dranken. Deze vrijstelling is vanuit een gezondheidsperspectief niet nodig omdat men de voedingsstoffen in deze dranken ook met het eten van yoghurt of kaas binnen kan krijgen. Ook creëert het een ongelijk speelveld met andere dranken en stimuleert de vrijstelling burgers niet om meer plantaardige eiwitten te eten, die duurzamer zijn dan dierlijke eiwitten.

Het volledig afschaffen van de vrijstelling zuivel verbruiksbelasting alcoholvrije dranken levert in totaal vanaf 2027, structureel, 269 miljoen op.

Stapsgewijs afschaffen zelfstandigenaftrek IB

De zelfstandigenaftrek is een vrijstelling binnen de IB voor ondernemers waardoor over bepaalde bedragen van winst uit een onderneming geen belasting hoeft te worden betaald. Uit de evaluatie blijkt dat de aftrek zijn doel van het realiseren van positieve maatschappelijke effecten door het stimuleren van ondernemerschap niet behaalt. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen verlaagde accijnstarief kleine brouwerijen

Over bier van kleine brouwerijen wordt een lager accijnstarief geheven dan van bier van grote brouwerijen. Uit de evaluatie volgt o.a. dat verschillen in de verkoopprijs van bier nauwelijks worden beïnvloed door dit accijnstarief. Productiekosten en de plek waar het bier wordt verkocht (supermarkt of horeca) hebben een veel groter effect. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer

De reisaftrek openbaar vervoer is een aftrekpost binnen de IB voor kosten die iemand maakt aan woon-werkverkeer met openbaar vervoer. Uit de evaluatie blijkt dat het voordeel van de aftrek gering is ten opzichte van de kosten die burgers maken voor het reizen met het OV. Hierdoor leidt de aftrek er waarschijnlijk maar bij weinig burgers toe dat ze meer met OV gaan reizen. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling stapsgewijs wordt afgeschaft.

Afschaffen landbouwvrijstelling

De landbouwvrijstelling is een regeling voor agrarische ondernemers waarmee een verandering van de waarde van hun grond wordt vrijgesteld van belasting. Uit de evaluatie blijkt dat de vrijstelling sinds 2001 achterhaald is. De vrijstelling is namelijk ingevoerd om ervoor te zorgen dat er een gelijk fiscaal speelveld is tussen landbouwer-ondernemer met eigen grond en de particulier die landbouwgrond verpachtte.

Sinds 2001 (Wet inkomstenbelasting 2001) is dit echter achterhaald omdat particulieren sindsdien wel belasting betalen over de waardeontwikkeling van landbouwgrond. Verder is de regeling ook zeer complex om uit te voeren voor de Belastingdienst vanwege problemen met afbakenen en benodigde taxaties van gronden. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Afschaffen box 3 vrijstelling nettopensioen en nettolijfrente

Een burger kan door middel van twee vrijstellingen in box 3 op een fiscaal aantrekkelijke manier nettopensioen of nettolijfrente opbouwen. Het voordeel van deze vrijstelling komt terecht bij burgers met een hoog inkomen, die dus weinig noodzaak hebben voor dit voordeel. Het bedrag in tabel 2 geldt als de regeling wordt afgeschaft.

Aftrek specifieke zorgkosten. Gehoorapparaten en tandartskosten uitzonderen van aftrek

Tandartskosten en gehoorapparaten kunnen worden uitgesloten voor aftrek. Het doel van de regeling is het tegemoetkomen van mensen met een chronisch ziekte en/of een beperking. Iedereen maakt tandartskosten, ook mensen zonder een chronisch ziekte en/of een beperking. Momenteel kunnen ook gezonde mensen tandartskosten aftrekken. Een hoortoestel wordt voor 75% vergoed vanuit de basisverzekering. De overige 25% is een eigen bijdrage. Via een aanvullende verzekering is eventueel een hogere vergoeding mogelijk. Betoogt kan worden dat een fiscale tegemoetkoming voor een meerprijs of de volledige kosten voor een duurder gekozen model niet noodzakelijk is. Het bedrag in tabel 2 geldt als de gehoorapparaten en tandartskosten worden uitgezonderd van de aftrek.

VOORLOPIGE SLEUTELTABEL 2026

De sleutels geven het VOORLOPIGE budgettaire effect weer als een maatregel in 2026 wordt ingevoerd.

Aangegeven is het effect van het verhogen van een tarief/korting, tenzij anders aangegeven. Verlagen geeft ongeveer hetzelfde budgettaire effect maar met omgekeerd teken tenzij apart vermeld, (+ = opbrengst; - = derving).

Sleutels zijn niet optelbaar en slechts een indicatie van de budgettaire opbrengsten / kosten.

De sleutels houden daar waar relevant rekening met eerste-ordegedragseffecten.

De sleutels gelden alleen voor 2026. Structurele effecten kunnen afwijken.

	Niveau 2026	per eenheid	Opbrengst per eenheid (€ mln)
Box 1			
Tarief			
Tarief eerste schijf (gecombineerd)	35,63%	1%-punt	3821
Tarief tweede schijf	37,54%	1%-punt	1025
Toptarief	49,50%	1%-punt	465
Aftrektarief tariefmaatregel	37,54%	1%-punt	-167
Schijflengtes (eindpunt hogere schijfgrenzen blijven hetzelfde)			
Verlengen grens premie volksverzekeringen (a)	€ 39.150 (€ 41.497)	€ 1.000	-242
Verlengen schijf basistarief	€ 79.844	€ 1.000	-323
Heffingskortingen			
Algemene heffingskorting	€ 3.144	€ 100	-865
Afbouwpunt algemene heffingskorting	€ 29.697	€ 1.000	-299
Arbeidskorting: maximum	€ 5.737	€ 100	-492
Arbeidskorting: generiek	€ 1005 / € 5.349 / € 5.737	€ 100	-790
Afbouwpunt arbeidskorting	€ 45.364	€ 1.000	-215
Afbouwpercentage arbeidskorting	6,51%	1%-punt	854
Ouderenkorting	€ 2.085	€ 100	-179
Afbouwpunt ouderenkorting	€ 46.421	€ 1.000	-42
Afbouwpercentage ouderenkorting	15%	1%-punt	17
Alleenstaande ouderenkorting	€ 545	€ 100	-103
Inkomensafhankelijke combinatiekorting	€ 3.060	€ 100	-36
Opbouw inkomensafhankelijke combinatiekorting	11,45%	1%-punt	-9
Jonggehandicaptenkorting	€ 932	€ 100	-29
Overig			
Eigenwoningforfait tot € 1.330.000	0,30%	0,05%-punt	378
Eigenwoningforfait vanaf € 1.330.000	2,35%	0,05%-punt	6,4
Ondernemers			
Zelfstandigenaftrek	€ 2.470	€ 100	-32
Startersaftrek	€ 2.123	€ 100	-6
MKB-winstvrijstelling	12,70%	1%-punt	-163
Box 2			
Schijfgrens op € 69.470			
Tarief lage schijf	24,50%	1%-punt	126
Tarief hoge schijf	31,00%	1%-punt	113
Box 3			
Tarief	36%	1%-punt	180
Heffingsvrij vermogen	€ 51.396	€ 1.000	-21
Schenk- en erfbelasting tarief			
Schijfgrens op € 158.207			
<i>Tariefgroep 1 (partners en kinderen)</i>			
0 - € 158.207	10%	1%-punt	114
€ 158.207 en meer	20%	1%-punt	58
<i>Tariefgroep 1a ((achter)kleinkinderen)</i>			
0 - € 158.207	18%	1%-punt	3,1
€ 158.207 en meer	36%	1%-punt	0,8
<i>Tariefgroep 2 (overige verkrijgers)</i>			
0 - € 158.207	30%	1%-punt	26
€ 158.207 en meer	40%	1%-punt	13

<i>Schijflengte</i>			
Verlengen eerste schijf	€ 158.207	€ 10.000	-29
VPB			
Schijfgrens op € 200.000			
Lage tarief	19%	1%-punt	543
Algemene tarief	25,8%	1%-punt	1.113
Innovatiebox	9%	1%-punt	136
WBSO			
Tarief eerste schijf niet-starters	36%	1%-punt	-19
Tarief eerste schijf starters	50%	1%-punt	-1
Schijfgrens verhogen	€ 380.000	€ 25.000	-11
Tarief tweede schijf	16%	1%-punt	-50
Kansspelbelasting			
Tarief verhogen	37,8%	1%-punt	19
Belastingen van rechtsverkeer			
Overdrachtsbelasting verlaagd tarief woningen	2%	0,5%-punt	351
Overdrachtsbelasting algemeen tarief	10,4%	0,5%-punt	21
Overdrachtsbelasting algemeen tarief woningen	8,0%	0,5%-punt	31
Assurantebelasting tarief	21%	1%-punt	201
BTW tarief			
Algemeen tarief	21%	1%-punt	3591
Lage tarief	9%	1%-punt	1326
Belastingen op milieugrondslag			
	eurocent		
Belasting op leidingwater	43,60	1 cent	9
Afvalstoffenbelasting	40,73	1 euro	6
Vliegbelasting	30,16	1 euro	22
Energiebelasting (EB)			
Aardgas in eurocenten per m3	eurocent		
0 - 1.000	59,89	1 cent	67
1.000-170.000	59,89	1 cent	31
170.000 - 1 mln	32,99	1 cent	13
1 mln - 10 mln	21,33	1 cent	22
> 10 mln	5,30	1 cent	30
Elektriciteit in eurocenten per kWh	eurocent		
0 - 2.900	9,13	1 cent	181
2.900- 10.000	9,13	1 cent	39
10.000 - 50.000	6,65	1 cent	78
50.000 - 10 mln	3,72	1 cent	377
> 10 mln (zakelijk gebruik)	0,31	1 cent	297
Verhogen belastingvermindering EB per aansluiting	510,50	€ 10	-108
Autobelastingen			
Motorrijtuigenbelasting personenauto en bestelauto particulier	divers	1%-punt	45
Motorrijtuigenbelasting bestelauto ondernemer	divers	1%-punt	7
Belasting van personenauto's en motorrijwielen voor personenauto's	divers	1%-punt	10
Brandstofaccijnzen per liter			
	eurocent		
Benzineaccijnz (ongelood)	0,999	1 cent	52
Dieselaccijnz (zwavelvrij)	0,653	1 cent	45
LPG-accijnz (d = 0,54 kg/l)	0,236	1 cent	3
Alcoholaccijnz per liter			
	eurocent		
Gedistilleerd (per liter ad 100%)	divers	10%	38
Bier	divers	10%	43
Wijn	divers	10%	33
Tabaksaccijnz (b)			
	euro		
Sigaretten (per pakje van 20 stuks)	7,81	€ 0,10 p/p	0
Shag (per pakje van 50 gram)	17,35	€ 0,10 p/p	0
Verbruiksbelasting alcoholvrije dranken (per hectoliter)			
	euro		
Sap, frisdrank en alcoholarme dranken (per hectoliter)	26,13	10%	58
Bankenbelasting			
Tarief langlopende schulden (c)	0,029%	0,001%-punt	20

(a) Tussen haakjes staat het bedrag dat geldt voor personen geboren vóór 1-1-1946

(b) Deze sleutels gelden enkel voor een verhoging van de accijnzen. Een gelijke sleutel voor een verlaging van de accijnz op sigaretten kost € 8 miljoen en voor shag € 1 miljoen.

(c) Het tarief voor kortlopende schulden is twee keer zo hoog als het tarief voor langlopende schulden. Bij een verhoging wordt aangenomen dat deze verhouding gelijk blijft.

- atDit document geeft de resterende besispunten voor de inkomsten en de actuele stand van het inkomstenkader weer.
- Tabel 1 bevat het voorstel ten aanzien van de btw op cultuur, media en sport. Tabel twee bevat een eventueel alternatief.
- Tabel 3 bevat het voorstel voor de invulling van het nog openstaande deel van de stelpost uit het HLA.
- Tabel 4 bevat de actuele stand van het inkomstenkader. Met de voorgestelde invulling van de btw cultuur en de stelpost, is het inkomstenkader sluitend.

A. BTW cultuur, media en sport

Tabel 1: dekking btw cultuur, media en sport

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	cum. 2025-2028	struc
	Btw cultuur, media en sport								
1	Schrappen btw verhoging cultuur, media en sport	0	-1326	-1326	-1326	-1326	-1326	-3978	-1326
2	Voor 41,3% toepassen van de TCF	0	1333	1333	1333	1333	1333	3999	1333
	Totaal	0	7	7	7	7	7	21	7

- Bij de behandeling van het Belastingplan is de politieke afspraak gemaakt om in het voorjaar een alternatief te vinden voor de btw-verhoging op cultuur, media en sport (motie Inge van Dijk c.s.). Er is tot op heden geen politieke overeenstemming over een alternatief. Het kabinet stelt daarom voor de btw-verhoging op cultuur, media en sport te schrappen en dit - c.f. de HLA afspraak op het inkomstenkader - te dekken door het gedeeltelijke toepassing van de tabelcorrectiefactor. Een alternatieve invulling binnen te btw is opgenomen in tabel 2

Tabel 2: alternatieven dekking btw cultuur, media en sport

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	cum. 2025-2028	struc
3a	Verhogen lage btw tarief in 2026 en 2027 naar 10%	0	1323	1323				2646	0
3b	Introductie drieschijvenstelsel (8%, 15%, 21%) per 2028				1548	1548	1548	1548	1548
4	Verhogen verlaagd tarief naar 10%	0	1323	1323	1323	1323	1323	3969	1323

B. Stelpost fiscale regelingen

Tabel 3: invulling stelpost

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)		2025	2026	2027	2028	2029	2030	cum. 2025-2028	struc
	Stelpost fiscale regelingen en constructies								
5	Stelpost		-259	-259	-259	-259	-259	-777	-259
6	Aanpakken constructie 'vleugje zuivel' in alcoholvrije dranken			36	36	36	36	72	36
7	Aanpakken schenk- en erfbelasting constructie estate planningstools in huwelijksvermogensrecht		3	4	4	4	4	11	4
8	Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40 jarig dienstverband			36	36	36	36	72	36
9	Eenmalig indexeren alcoholaccijns		29	29	29	29	29	87	29
10	Stapsgewijs afschaffen reisafrek openbaar vervoer		4	4	4	4	7	12	7
	Som stelpost en invulling	0	-223	-150	-150	-150	-147	-523	-147
11	Actuele stand inkomstenkader	193	1103	-1092	9	11	53	213	126
12	Restant stelpost = terugvaloptie uit HLA (tcf)		100	100	100	100	100	300	100
	Totaal	193	980	-1142	-41	-39	6	-10	79

- In de vijfhoeken is een gedeeltelijke invulling van de stelpost afgesproken (regel 6 t/m 10).
- Er resteert nog een opgave om de stelpost volledig in te vullen (opties daarvoor staan in regel 11 en 12).
- Indien er geen verdere concrete invulling wordt afgesproken, wordt er teruggevalen op de tabelcorrectiefactor binnen de IB om de stelpost te dekken, zoals vastgelegd in het Hoofdlijnenakkoord.

D. Actuele stand inkomstenkader

Tabel 4: actuele stand inkomstenkader

	Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	cum. 2025-2028	struc
13	Uitstel WWR inclusief niet voorinvullen eigen gebruik	190	-189	-2381				-2380	0
14	Dekking verhoging forfait incl. verlagen heffingvrije vermogen in 2026 en 2027	0	1267	1267				2534	0
15	Invoeren fiscale regeling werknemersopties voor startups en scale-ups			-20	-21	-21	-22	-41	-25
16	Stakingsaftrek 75% versoberen en in 2030 afschaffen			14	14	14	19	28	19
17	Meewerkaftrek 75% versoberen en in 2030 afschaffen			5	5	5	7	10	7
18	Aanpassen samenvoegbepaling arbeidskorting over sociale zekerheidsuitkeringen	0	0	34	33	33	33	67	32
19	Kadercorrectie: middelen voor sociale advocatuur en sociaal domein, n.a.v. samenvoegbepaling arbeidskorting	0	0	-34	-33	-33	-33	-67	-32
20	Uitstel pensioen bedrag ineens	-13	-13					-26	0
21	Verhogen tarief Aof hoog		130	165				295	
22	Verlagen Aof laag		-130	-165				-295	
23	Laten vervallen criterium samengestelde gezinnen binnen de zorgtoeslag		-1,5	-18	-18	-18	-18	-38	-18
24	Verlagen vermogensgrens binnen de zorgtoeslag		5	62	70	74	70	137	70
25	Kadercorrectie voor dekking vervallen samengestelde gezinnen binnen het WKB via verlagen vermogensgrens zorgtoeslag		-4	-44	-52	-56	-52	-100	-52
26	Zorgpremie-ontwikkeling door Zvw-uitgaven		-523	-503	-471	-471	-471	-1497	-471
27	Doorwerking ontwikkeling zorgpremies op zorgtoeslag		98	97	91	91	91	286	91
28	Compensatie zorgpremies via tarief eerste en tweede schijf IB (voor deel burgers)		254	243	227	227	227	724	227
29	Compensatie zorgpremies via Aof (voor deel bedrijven)		170	164	153	153	153	487	153
	Overig inkomstenkader								
30	Totaal herijkingen en overig ontwikkelingen	25	50	41	33	37	73	148	149
31	Totaal technische maatregelen Belastingplan 2026	-9	-11	-19	-22	-24	-24	-61	-24
	Actuele stand inkomstenkader*	193	1103	-1092	9	11	53	213	126

*dit subtotale wordt ingezet ter dekking van het resterende deel stelpost fiscale regelingen

- In de vijfhoeken is een aantal maatregelen overeengekomen die gedekt zijn. Deze zijn verwerkt in de actuele stand van het inkomstenkader (tabel 4). Verder zijn er een aantal voorbereidingen voor het Belastingplan van technische aard, herijkingen en overige ontwikkelingen opgenomen met een onvermijdelijk karakter.

Toelichting per maatregel

1. *Schrappen btw verhoging op cultuur, media en sport*
Conform de motie Van Dijk c.s. moet de voorgestelde verplaatsing van cultuur, media en sport naar het reguliere btw-tarief van 21% worden teruggedraaid. Dit levert een structurele derving op van 1,3 miljard euro vanaf 2026.
2. *Voor 41,3% toepassen van de TCF*
De tabelcorrectiefactor binnen de inkomstenbelasting wordt voor 41,3% toegepast. Dit betekent dat de belastingschijven en heffingskortingen in de inkomstenbelasting beperkt worden gecorrigeerd voor hogere inflatie en loongroei, en is een lastenverzwaring ten opzichte van het basispad.
3. *Verhogen verlaagd tarief naar 10%*
Het verlaagde btw-tarief wordt per 2026 verhoogd van 9% naar 10%. Omdat er geen sprake is van overdekking, zijn hier geen extra middelen voor flankerend beleid richting sectoren die onder het lage tarief vallen.
4. *Introductie drieschijvenstelsel (8%, 15%, 21%) per 2028*
In het huidige systeem kunnen maximaal drie tarieven gebruikt worden binnen de btw (nu 0%, 9% en 21%). Een nieuw btw-systeem maakt het naar verwachting per 1 januari 2028 mogelijk een middentarief te introduceren. Per 2026 wordt voor de eerst twee jaar het lage btw-tarief verhoogd naar 10%. Per 2028 wordt een middentarief van 15% geïntroduceerd i.c.m. het verlagen van het lage tarief naar 8%. Daarbij vallen voedsel en geneesmiddelen onder het nieuwe lage tarief en alle overige zaken die nu onder het lage tarief vallen onder het nieuwe middentarief. Deze maatregel leidt tot een overdekking van 222 miljoen euro vanaf 2028. Deze kan worden ingezet voor flankerend beleid.
5. *Stelpost fiscale regelingen en constructies*
In het hoofdlijnenakkoord is een stelpost opgenomen om fiscale regelingen af te bouwen en onbedoelde belastingconstructies aan te pakken.
6. *Aanpakken constructie 'vleugje zuivel' in alcoholvrije dranken*
Op alcoholvrije dranken zoals frisdrank en vruchtensappen wordt verbruiksbelasting geheven. Zuivel- en sojadranken zijn vrijgesteld van verbruiksbelasting. Door een klein beetje zuivel toe te voegen aan frisdrank of vruchtensappen is het mogelijk de dranken onder de uitzondering te brengen en zo de heffing te omzeilen. Met deze maatregel wordt deze constructie aangepakt. De vrijstelling voor zuivel- en sojadranken wordt verder niet aangepast.
7. *Aanpassen schenk- en erfbelasting n.a.v. Hoge Raad arrest over estate planning*
Gehuwden kunnen in het zicht van overlijden de huwelijkse voorwaarden zo aanpassen dat erfbelasting voor een groot deel wordt vermeden. Om dit te voorkomen wordt voorgesteld dat wanneer er sprake is van een gemeenschap van goederen, schenk- of erfbelasting wordt geheven voor zover een belastingplichtige meer dan 50% verkrijgt bij ontbinding van die gemeenschap. Deze aanpassing volgt op een uitspraak van de Hoge Raad en leidt tot een opbrengst.
8. *Afschaffen vrijstelling uitkering bij 25- en 40-jarig dienstverband*
Een werkgever kan een maandsalaris belastingvrij uitkeren aan een werknemer als bonus voor het bereiken van een diensttijd van tenminste 25 jaar en 40 jaar. Deze regeling is negatief geëvalueerd op de onderbouwing voor overheidsingrijpen. Met deze maatregel wordt de regeling per 2027 afgeschaft.
9. *Eenmalig indexeren alcoholaccijns*
Met deze maatregel worden de accijns op bier, wijn en gedestilleerd in 2026 eenmalig geïndexeerd, zodat de accijns meegroeit met de inflatie en het aandeel accijns in de prijs meer constant blijft. Dit komt neer op een eenmalige verhoging van 2,6%, waardoor de accijns op een glas bier en wijn ongeveer 0,3 cent hoger wordt.

10. *Stapsgewijs afschaffen reisaftrek openbaar vervoer*

De reisaftrek openbaar vervoer is een aftrekpost binnen de inkomstenbelasting (IB) voor kosten die iemand maakt aan woon-werkverkeer met openbaar vervoer. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid en doelmatigheid. Met deze maatregel wordt deze regeling per 2026 gehalveerd en per 2030 afgeschaft.

11. *Actuele stand inkomstenkader*

Er is sprake van een overschot binnen het inkomstenkader van 226 miljoen euro over de kabinetsperiode (inclusief dekking box 3). Dit overschot kan worden ingezet voor het dekken van de stelpost (zie actuele stand inkomstenkader, tabel 5)

12. *Restant stelpost invullen met terugvaloptie HLA*

In het Hoofdlijnenakkoord is de tabelcorrectiefactor binnen de inkomstenbelasting vastgelegd als terugvaloptie. Deze wordt voor een additionele 100 miljoen euro niet toegepast.

13. *Derving Box 3, m.n. uitstel Wet Werkelijk Rendement (WWR)*

De implementatie van de Wet Tegenbewijsregeling (compensatiestelsel) heeft geleid tot een jaar uitstel van de Wet Werkelijk Rendement (toekomstig stelsel) tot 2028. Daarnaast heeft de Hoge Raad geoordeeld dat eigen gebruik binnen de Wet Tegenbewijs t/m 2025 niet belast kan worden. Ook heeft er een herijking van de Wet Tegenbewijs plaatsgevonden n.a.v. het certificeringsproces met het CPB. Regel 13 bevat het saldo van deze effecten.

14. *Dekking d.m.v. verhoging forfait inclusief verlagen heffingsvrij vermogen in 2026 en 2027*

In het najaar is het kabinet een dekking overeengekomen om de derving van het uitstellen van de WWR en het niet kunnen belasten van eigen gebruik binnen de Wet Tegenbewijs t/m 2025 te dekken met twee maatregelen: een verhoging van het forfait voor overige bezittingen (zoals crypto) en een verlaging van het heffingsvrij vermogen. Het forfait voor overige bezittingen wordt verhoogd naar 7,78%. Het heffingsvrij vermogen wordt verlaagd naar € 51.396. Dit leidt tot een opbrengst in 2026 en 2027, tot aan de invoering van de WWR in 2028. Deze dekking zit reeds in het basispad van het CEP, en in de saldoberekeningen en hebben een positief effect op het saldo in 2026 en een negatief effect in 2027.

15. *Invoeren fiscale regeling werknemersopties voor startups en scale-ups*

Er wordt een nieuwe fiscale regeling geïntroduceerd ter stimulering van medewerkersparticipatie voor startups en scale-ups. De regeling biedt medewerkers van dit soort bedrijven een lagere loonbelasting door de grondslag van inkomen uit aandelenopties te versmallen tot 65%. Ook wordt het moment van heffing uitgesteld tot het moment van de daadwerkelijke verkoop van de aandelen. Dit leidt tot een derving. Dit wordt gedekt door de stakingsaftrek en de meewerkaftrek stapsgewijs af te schaffen (regel 16 en 17).

16. *Stapsgewijs afschaffen stakingsaftrek IB*

Ter dekking van de startups en scale ups wordt de stakingsaftrek versoberd en in 2030 afgeschaft. De stakingsaftrek is een regeling in de IB voor ondernemers die stoppen (bijvoorbeeld door verkoop) waardoor er over een deel van de stakingswinst geen belasting betaald hoeft te worden. Deze regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid, doelmatigheid en onderbouwing voor overheidsingrijpen. Met deze maatregel wordt de aftrek per 2027 verlaagd naar € 908 en per 2030 afgeschaft.

17. *Stapsgewijs afschaffen meewerkaftrek IB*

Ter dekking van de startups en scale ups wordt de meewerkaftrek versoberd en in 2030 afgeschaft. De meewerkaftrek is een regeling in de IB waardoor ondernemers van wie de partner onbetaald in de onderneming meewerkt, minder belasting over hun winst hoeven te betalen. De regeling is negatief geëvalueerd op doeltreffendheid, doelmatigheid en onderbouwing voor overheidsingrijpen. Met deze maatregel worden de aftrekpercentages van de winst per 2027 verlaagd en wordt de regeling per 2030 afgeschaft.

18. *Aanpassen samenvoegbepaling arbeidskorting over sociale zekerheidsuitkeringen*
In maart is het parlement geïnformeerd dat het kabinet naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad de reikwijdte van de arbeidskorting gaat inperken, via de zogeheten samenvoegbepaling¹. Hierdoor is de arbeidskorting niet meer van toepassing op sociale zekerheidsuitkeringen die via de werkgever worden betaald. Dit leidt tot een opbrengst.
19. *Kadercorrectie: middelen voor sociale advocatuur en sociaal domein, naar aanleiding van samenvoegbepaling arbeidskorting*
Een kadercorrectie om mogelijk te maken dat de middelen uit maatregel 20 kunnen worden aangewend voor sociale advocatuur en binnen het sociaal domein.
20. *Uitsstel pensioen bedrag ineens*
De invoering van de Wet herziening bedrag ineens is opnieuw uitgesteld. Pensioenuitvoerders hebben aangegeven na instemming van beide Kamers ten minste zes tot negen maanden nodig te hebben om deelnemers goed te kunnen informeren over het keuzerecht voor opname van een bedrag ineens van het ouderdomspensioen. Daarom wordt de invoering uitgesteld naar 1 juli 2026. Dit leidt tot een derving in 2025 en 2026.
21. *Verlagen AOF laag*
In 2022 heeft het kabinet, als onderdeel van het "MKB-pakket" geld vrijgemaakt voor een extra verlaging van het lage Aof-tarief. Tijdens de behandeling van het Belastingplan in de Tweede Kamer is dat pakket gewijzigd en de premieverlaging kleiner geworden. De aanpassingen waren daarmee niet in elk jaar even groot, waardoor het Aof-tarief voor kleine werkgevers nu een afwijkend verloop kent en het verschil met het hoge tarief in 2026 en 2027 incidenteel oploopt. Met deze maatregel wordt de korting via het lage tarief voor het mkb wordt in 2026 en 2027 gelijk gehouden. Hiervoor wordt het lage Aof tarief verlaagd met 0,21 procentpunt in 2026 en 0,23 procentpunt in 2027.
22. *Verhogen tarief AOF hoog*
Om het gelijk houden van de korting voor het mkb in de Aof-premie te dekken (maatregel 23) wordt het hoge Aof-tarief verhoogd met 0,03 procentpunt in 2026 en 0,04 procentpunt in 2027.
23. *Schrappen criterium samengestelde gezinnen deel zorgtoeslag*
Het toeslagpartnerschap wordt vereenvoudigt, door het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen per 2027. Toeslagpartnerschap is één van de grootste knelpunten in het huidige toeslagenstelsel, zowel voor burgers als voor de uitvoerbaarheid. Het partnerbegrip is onduidelijk en sluit niet altijd goed aan op de situatie van mensen. Hierdoor ontstaan nu onwenselijke toeslagenpartnerschappen, zoals bij mantelzorgers, mensen die tijdelijk een familielid of vriend in huis nemen, of mensen die gaan samenwonen (woningdelers) omdat zij geen eigen woning kunnen betalen. Dit wordt gedekt door het verlagen van de vermogensgrens in het kindgebonden budget (deze valt niet binnen het inkomstenkader) en de zorgtoeslag (zie maatregel 24).
24. *Verlagen vermogensgrens zorgtoeslag*
Het schrappen van het criterium voor samengestelde gezinnen in de toeslagen wordt gedekt door de vermogensgrenzen in de zorgtoeslag (en kindgebonden budget) voor alleenstaanden en partners respectievelijk te verlagen naar € 113.000 en € 150.000. Ter vergelijking de vermogensgrens in de huurtoeslag is € 37.395 voor iedere medebewoner.
25. *Kadercorrectie voor dekking vervallen samengestelde gezinnen binnen het WKB via verlagen vermogensgrens zorgtoeslag*
Het afschaffen van het criterium samengestelde gezinnen binnen het kindgebonden budget wordt deels gefinancierd met het verlagen van de vermogensgrens in de zorgtoeslag. Om dit mogelijk te maken wordt het kader gecorrigeerd.

¹ Kamerstukken II, 2024/2025, 29 544, nr. 1273.

26. *t/m 29 Zorgpremie-ontwikkeling door Zvw-uitgaven en compensatie*

Omdat de meevaller binnen de Zvw is gebruikt om tegenvallers elders aan de uitgavenkant te dekken [actualiseren]. Volgens de begrotingsregels moeten de lasten worden verzwaaard voor het deel van de Zvw-meevaller dat elders is ingezet aan de uitgavenkant. Conform reguliere systematiek wordt dit gecompenseerd via de eerste en tweede schijf van de inkomstenbelasting (voor het deel dat burgers afdragen) en de Aof-premie (voor het deel dat werkgevers afdragen).

30. *Totaal herijkingen en overig ontwikkelingen*

Dit is het totaal van de herijkingen in de ramingen en beleidsaanpassingen die reeds voor het voorjaar besloten zijn, of onvermijdelijk zijn, maar die nog budgettair moeten worden verwerkt.

31. *Totaal technische maatregelen Belastingplan 2026*

Dit zijn technische aanpassingen die nodig zijn voor het Belastingplan.

Vraag:

Welke varianten zijn er die tegemoetkomen aan de ervaren knelpunten in de tegenbewijsregeling box 3?

Antwoord:

- Onderstaand overzicht met varianten is besproken in de Vijfhoek van 1 april jl. Uitwerking van deze varianten is op 2 april jl. in de vorm van fiches met de Kamer gedeeld¹.
- Tabel 1 geeft het overzicht weer van de uitgewerkte varianten en daarbij horende juridische, uitvoeringstechnische en budgettaire gevolgen. De keuze voor deze varianten leidt tot een budgettaire derving. Dit dient gedekt te worden conform de begrotingsregels.

Tabel 1: Overzicht varianten tegenbewijs box 3

Nr	Maatregel	Juridisch	Uitvoering	Budgettair (€ mln.)			
				'26	'27	'28	Cum
1a	Niet verhogen forfait	Houdbaar	Uitvoerbaar	-1.129	-1.129	0	-2.258
1b	Beperkt verhogen forfait	Houdbaar, maar vergt onderbouwing	Uitvoerbaar	-611	-611	0	-1.222
2a	Toevoegen kostenaf trek	Houdbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-562	-573	-1.700	-2.835
2b	Forfaitaire kostenaf trek	Juridisch kwetsbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-471	-470	-1.700	-2.641
2c	Kostenaf trek onroerende zaken	Onhoudbaar	Structuuraanpassing, leidt tot uitstel WWR	-	-	-	-
3	Actualiseren leegwaardering	Houdbaar	Uitvoerbaar	PM + derving 600 mln. HVP			

Toelichting:**Variant 1a – Geen verhoging van het forfait***Omschrijving*

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen in de jaren 2026 en 2027 niet beleidsmatig wordt verhoogd. Het is ook mogelijk om het forfait enkel in 2027 te verhogen. In 2026 wordt het forfait dan niet verhoogd.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 1b – Mindere verhoging van het forfait*Omschrijving*

- Deze uitwerking houdt in dat het forfait voor overige bezittingen voor de jaren 2026 en 2027 wel beleidsmatig wordt verhoogd, maar minder dan in eerste instantie beoogd.
- Huurinkomsten en voordelen uit eigen gebruik worden toegevoegd aan de berekeningsmethodiek van het forfait, zoals bij de initiële verhoging is verondersteld. Vervolgens wordt het forfait voor overige bezittingen beleidsmatig verlaagd met 1%-punt. Ook een andere maatvoering is mogelijk.
- De voorziene verhoging van het forfait bedraagt dan per saldo 0,78%-punt naar 6,78%.

Fiscaal-juridisch

- Door aanvullend het forfait met 1%-punt te verlagen wordt afgestapt van een onderbouwing van het forfait die volledig is gebaseerd op gemiddelde werkelijke rendementen. Dit komt neer op een nieuwe fiscale regeling met een doel anders dan het hoofddoel van de inkomstenbelasting

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2025Z06275&did=2025D14458

(heffen naar draagkracht). De hoogte van de afslag weerspiegelt een politieke afweging van deze belangen.

Uitvoering

- De hoogte van het forfait is een parameterwijziging in het ICT-systeem en kan daarom worden doorgevoerd zonder extra impact op het ICT-portfolio.

Variant 2a – Werkelijke kostenaftrek

Omschrijving

- In deze variant wordt het mogelijk om de werkelijk gemaakte kosten voor alle box 3-vermogensbestanddelen in mindering te brengen op het werkelijke rendement. Het gaat daarbij om kosten in 2026 en 2027.

Fiscaal-juridisch

- Het is juridisch mogelijk om in het wetsvoorstel regels op te nemen die afwijken van de Hoge Raad als deze ten gunste van belastingplichtigen zijn. Het toevoegen van kostenaftrek is ten gunste van belastingplichtigen.

Uitvoering

- Het opnemen van een kostenaftrek in de online aangifte inkomstenbelasting vanaf het belastingjaar 2026 is een structuuraanpassing in het ICT-systeem. Deze leidt tot vertraging op het invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 en de modernisering ICT binnen de Belastingdienst (uitfasering Cool:gen). Het ICT-portfolio is namelijk tot en met eind 2027 volledig volgepland, waarbij herprioritering onvermijdelijk leidt tot een latere uitfasering van Cool:gen en vertraging van de invoeringsdatum van de Wet werkelijk rendement box 3.
- Invoering van kostenaftrek leidt tot verdere vertraging van de Wet werkelijk rendement. In dat geval ontstaat per jaar uitstel een aanvullende derving van ongeveer € 1,7 miljard vanaf 2028.

Variant 2b – Forfaitaire kostenaftrek

Omschrijving

- In deze variant wordt een forfaitaire kostenaftrek toegevoegd aan de tegenbewijsregeling. De gedachte hierbij is dat werkelijke kostenaftrek bewerkelijk is voor belastingplichtigen en de Belastingdienst en dat een forfaitaire benadering eenvoudiger is.
- Een forfaitair percentage van 0,6% van alle bezittingen en schulden wordt afgetrokken van het werkelijke rendement dat conform de tegenbewijsregeling is berekend.

Fiscaal-juridisch

- Wanneer de wetgever echter vaststelt dat (a) kosten aftrekbaar zijn en (b) dit via een forfait vormgeeft, ontstaat een nieuw juridisch risico. De Hoge Raad heeft aangegeven dat de huidige forfaits in box 3 onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid en daarom juist geoordeeld dat tegenbewijs mogelijk moet zijn. Het introduceren van nieuwe forfaitaire elementen die onvoldoende aansluiten bij de werkelijkheid is juridisch kwetsbaar.
- In de praktijk ligt het voor de hand dat er een grote spreiding is van daadwerkelijk gemaakte kosten. Het forfait zal dus bij veel belastingplichtigen niet goed aansluiten op de werkelijkheid.
- Belastingplichtigen met hogere kosten dan het gemiddelde kunnen aanvoeren dat hun EVRM-rechten worden geschonden door de forfaitaire kostenaftrek. Dit levert het risico op dat opnieuw aanvullend rechtsherstel noodzakelijk is.

Uitvoering

- Voor een forfaitaire kostenaftrek geldt hetzelfde als hierboven is opgenomen onder variant 2a met een aftrek van werkelijke kosten.

Variant 3 – Actualiseren leegwaarderatio tabel

Omschrijving

- Deze uitwerking houdt in dat de leegwaarderatio in box 3 in de Wet IB 2001 en de Successiewet 1956 wordt geactualiseerd per 2026.
- Uit een verkenning die is uitgevoerd door de Belastingdienst in maart/april 2025 op basis van transactiegegevens van 2024, blijkt dat de leegwaarderatio gemiddeld niet of nauwelijks is veranderd sinds de laatste actualisatie uit 2022. Actualisatie zal dus niet tot een significante verandering leiden.

Fiscaal-juridisch

- De huidige tabel van de leegwaarderatio is per 2023 geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens die afkomstig zijn uit een extern onderzoek van SEO uit 2022.
- De leegwaarderatio is een forfait waarmee wordt getracht de werkelijkheid te benaderen. Het is dus geen knop waaraan gedraaid kan worden. Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel kan alleen na nieuw onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet vrijblijvend en kunnen zowel leiden tot verhoging of verlaging van de leegwaarderatio.
- Vanwege het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) heeft het aanpassen van de leegwaarderatio naar verwachting extra financiële gevolgen.

Budgettaire

- Het hanteren van een andere leegwaarderatio-tabel heeft budgettaire gevolgen, afhankelijk van de mate van aanpassing. Bij verhoging van de percentages leidt dat tot een opbrengst. Het verlagen van de percentages van de leegwaarderatio leidt tot een budgettaire derving waarvoor een financiële dekking nodig is.
- Eén van de voorwaarden van ontvangst van HVP-middelen is dat maatregelen die in dat plan zijn opgenomen, niet worden teruggedraaid (en niet over wordt besloten) gedurende de looptijd van het HVP t/m 1 januari 2027. Dit betekent dat het terugdraaien van de afspraken rond de leegwaarderatio kan leiden tot een korting die kan oplopen tot €600 miljoen. Nederland maakt in totaal aanspraak op € 5,4 miljard uit de HVP.
- Bij de leegwaarderatio betreft het een belangrijke landen specifieke aanbeveling en een hervorming, hetgeen naar verwachting zal leiden tot een hoge korting. De Commissie heeft grote discretionaire bevoegdheid in het bepalen van de korting waardoor de korting op voorhand niet met zekerheid te stellen is.

Uitvoering

- De gevolgen voor de uitvoering moeten nog worden onderzocht. Het aanpassen van de huidige leegwaarderatiotabel is een parameteraanpassing.

Vraag:

Indien de btw verhoging op cultuur, media en sport niet doorgaat, en het budgettaire gat wordt gedekt met het gedeeltelijk toepassen van de tabelcorrectiefactor (tcf), wat is dan het koopkrachteffect?

Antwoord:

- In het koopkrachtbeeld dat is gepresenteerd in de CEP is staand beleid opgenomen. Dit betekent dat de verhoging van de btw op cultuur, media en sport onderdeel is van het koopkrachtbeeld. De mediane koopkrachtontwikkeling voor 2026 komt uit op +1,1%.
- De koopkrachteffecten van een btw-verhoging en een evenredige verhoging van de lasten via de TCF zijn nagenoeg gelijk. Dit betekent dat huishoudens er in de mediaan nagenoeg niet op voor- of achteruitgaan als de TCF wordt gebruikt om het terugdraaien van de btw-verhoging op cultuur, media en sport te dekken, omdat de effecten op de koopkracht tegen elkaar wegvallen (zie tabel).
- Een verlaging van de btw werkt door in de inflatie (cpi). Dit wordt als input gebruikt om het koopkrachtbeeld te berekenen.
- Het niet door laten gaan van de verhoging van de btw op cultuur, media en sport leidt daardoor tot een lagere raming van de inflatie en dus een hogere raming van de koopkracht. Deze hogere koopkracht wordt gelijkmatig over de verschillende inkomensgroepen verdeeld.
- Het beperken van de TCF leidt tot een lastenverzwaring in de inkomstenbelasting en daardoor tot een lagere koopkracht. Net als bij de btw op cultuur, media en sport is bij de TCF het effect op het koopkrachtbeeld gelijkmatig over de inkomensgroepen verdeeld.

Inkomensgroep	Mediaan effect
1e (<=107% WML)	0,0%
2e (107-174% WML)	-0,1%
3e (174-258% WML)	0,0%
4e (258-381% WML)	-0,1%
5e (>381% WML)	0,0%
Inkomensbron	
Werkenden	0,0%
Uitkeringsgerechtigden	0,0%
Gepensioneerden	0,0%
Huishoudtype	
Tweeverdieners	0,0%
Alleenstaanden	0,0%
Alleenverdieners	0,0%
Kinderen	
Huishoudens met kinderen	0,0%
Huishoudens zonder kinderen	0,0%
Alle huishoudens	0,0%

Vraag:

Wat is de actuele budgettaire situatie van box 3 en hoe is deze tot stand gekomen?

Antwoord:*Miljoenennota 2025*

- De Hoge Raad heeft in juni 2024 geoordeeld dat rechtsherstel geboden moet worden in de situatie waarin het werkelijke rendement lager is dan het forfaitaire rendement. Dit geldt ook met terugwerkende kracht t/m 2017.
- Er is besloten om de budgettaire derving tot en met belastingjaar 2024 niet te dekken.
- De derving vanaf belastingjaar 2025 is gedekt met compenserende maatregelen (zie tabel 1). Daarbij was de verwachting dat de derving in 2025 en 2026 op zou treden, door de verwachting dat het nieuwe box-3-stelsel in 2027 in werking zou treden.
- Dit is opgenomen in de Miljoenennota 2025. Het inkomstenkader is daarbij formeel vastgelegd voor de kabinetsperiode.

Tabel 1: stand Miljoenennota 2025

Stand Miljoenennota 2025	2024	2025	2026	2027	2028	2029	struc
Uitspraak Hoge Raad box 3	- 6.385	- 1.695	- 1.751	0	0	0	0
Uitspraak Hoge Raad Duitse vastgoedfondsen	- 1.053	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6
Infaseren koopkrachtenveloppen (maatregel 1 HLA)	0	1.350	800	350	0	0	0
Versnellen verhoging AWf naar 2025	0	245	0	0	0	0	0
Terugdraaien verlaging box 3-tarief	0	100	100	100	100	100	100
Verhogen AOF-premie met ca. 0,03%-punt	0	80	80	80	80	80	80

Ontwikkelingen na Miljoenennota 2025

- Het wetsvoorstel Wet tegenbewijsregeling (compensatiestelsel), dat uitvoering geeft aan de uitspraak van de Hoge Raad, is recent bij de Kamer ingediend.
- Sinds de Miljoenennota zijn de volgende nieuwe budgettaire ontwikkelingen geweest:
 - Uitstel Wet werkelijk rendement (WWR; beoogde nieuwe stelsel) naar 2028;
 - Een tegenvaller in de uitwerking van de Wet tegenbewijs ten aanzien van het voorinvullen van het eigen gebruik van onroerende zaken.
 - Een nieuwe Hoge Raad uitspraak van 20 december 2024 over eigen gebruik van vastgoed;
 - Herijking van de ramingen op basis van de laatste gegevens en vanwege het certificeringsproces met het CPB.
- Dit heeft in totaal geleid tot een nieuwe derving in 2026 en 2027.

Tabel 2 Derving sinds Miljoenennota 2025

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
<i>Derving voorjaar 2025</i>							
Uitstel WWR met 1 jaar, inclusief overbruggingsstelsel			-2328				
Kosten niet voorinvullen eigen gebruik	-101	-104	-111				
Uitspraak HR dec 2024 eigen gebruik	-183						
Herijking raming	474	-85	57				
Totaal	190	-189	-2381	0	0	0	0

- Voor deze derving is in december 2024 een dekkingspakket voorgenomen.
- Zowel de derving die is opgetreden sinds de Miljoenennota, als de dekking, zijn verwerkt in de budgettaire doorrekeningen van het CPB (CEP 2025) en Financiën.
- De cijfers in tabel 2 en 3, komen overeen met de tabellen voor de inkomstenbesluitvorming die eerder zijn gedeeld (tabel 4, regels 13 en 14)

Tabel 3 Voorgenomen dekking

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
<i>Voorgenomen dekking</i>							
Verhogen forfait overige bezittingen	0	1167	1167				
Verlaging heffingsvrij vermogen	0	160	160				
Herijking voorgenomen dekking	0	-59	-59				
Totaal	0	1267	1267				

Uitsplitsing geraamde accijnsopbrengsten

Vraag:

Kan een uitsplitsing worden gegeven van de geraamde accijnsopbrengsten in de Miljoenennota 2025 (MN25), de Najaarsnota 2024 (NJN24) en de Voorjaarsnota 2025 (VN25)?

Antwoord:

- Onderstaande tabel geeft de geraamde opbrengsten in de drie verschillende nota's op EMU-basis voor 2024, 2025 en 2026.

Standen in € mln.	2024			2025		2026	
	MN25	NJN24	VN25*	MN25	VN25*	MN25	VN25*
Accijns van lichte olie (m.n. benzine)	4.558	4.612	4.526	4.547	4.557	5.691	5.645
Accijns van minerale oliën, anders dan lichte olie (m.n. diesel)	3.341	3.341	3.342	3.201	3.234	3.716	3.701
Tabaksaccijns	3.175	3.029	2.991	3.380	3.016	3.387	3.040
Alcoholaccijns	398	376	374	400	384	400	390
Bieraccijns	456	456	448	460	474	460	466
Wijnaccijns	353	331	330	351	345	351	338

**Voorlopige stand Voorjaarsnota 2025. Voor 2024 betreft het de realisatie over dat jaar.*

- Het is nog onduidelijk of mensen minder zijn gaan roken en/of er meer tabaksproducten over de grens worden gekocht.
- Om dit uit te zoeken, lopen er twee onderzoeken naar de gedragseffecten naar aanleiding van de tabaksaccijnsverhoging van 1 april 2024.
- De Douane voert het Empty Package Survey (EPS) uit dat een beeld geeft van het aandeel (niet-) Nederlands veraccijnsde sigaretten en de verandering daarvan ten opzichte van de eerdere drie metingen. De resultaten zullen naar verwachting dit voorjaar beschikbaar zijn.
- Daarnaast onderzoekt het RIVM ook veranderingen in het rookgedrag naar aanleiding van de accijnsverhoging. Dit rapport zal naar verwachting in juni klaar zijn.

Vraag:

Hoe werkt de box 3 raming?

Antwoord:

- Er zijn verschillende oorzaken van derving op box 3, in de eerste plaats de hersteloperatie naar aanleiding de uitspraak van de hoge raad (groveweg 10mld tabel 1). Wanneer het rendement lager is dan de forfaits in box3 dan kan verlaging worden aangevraagd (tegenbewijs) dit zorgt voor een derving. Dit raakt de jaren 2017 tot en met 2027.
- Daarnaast zorgt uitstel van het nieuwe box3 stelsel voor een aanvullende derving in het jaar 2027 (2,3mld tabel 2). De hersteloperatie is de oorzaak van dit uitstel.
- In augustus 2024 is een eerste raming gemaakt van de kosten voor het herstel van box 3 naar aanleiding van de uitspraak van de hoge raad. Deze raming staat in de Miljoenennota 2025.
- Deze raming is later in 2024 aangepast naar aanleiding van nieuwe informatie;
 1. meer actuele cijfers van rendementen die hoger uitvielen
 2. gedragseffect voor het niet voorinvullen van het eigen gebruik percentage in de aangifte waarmee de derving toe nam
 3. de aanvullende Hoge Raad uitspraak van 20 december 2024 dat eigen gebruik tot 2025 niet belast mocht worden.
 4. het certificeringsproces met het CPB heeft nog tot aanpassing geleid.
- Bij de starnota is afgesproken om terugkijkend de jaren t/m 2024 ten laste te laten komen van het saldo en vooruitkijkend de jaren vanaf 2025 en verder te dekken.
- Als voor deze jaren niet gedekt zou worden dan belast dat het inkomstenkader en het saldo.
- Het CPB certificeert onafhankelijk elke raming. Het CPB heeft bevestigd dat ze de huidige raming gaat certificeren. Het certificeringsdocument en de ramingstoelichting worden spoedig naar de kamer gestuurd en zijn in afrondende fase. Na certificering door het CPB wordt een raming niet meer aangepast.

Toelichting:

- De raming is gebaseerd op historische aangifte data van box 3.
- Voor 2017-2024 zijn de gemiddelde gerealiseerde rendementen gebruikt.
- Voor de toekomst zijn de rendementen nog niet bekend. Bij een goed beursjaar en stijgende huizenmarkt (in het voorgaande jaar) kan de derving lager uitvallen en bij een slecht beursjaar en dalende huizenprijzen juist hoger.
- Voor toekomstige jaren hebben we macroramingen van het CPB gebruikt om de rendementen te simuleren. En zijn dus recente inzichten rond ontwikkelingen rendement meegenomen.
- Er is veel spreiding in de behaalde rendementen tussen personen, waardoor de derving hoog uitvalt. Ook is er veel spreiding van jaar-op-jaar. Alleen in slechte jaren zal een belastingplichtigen geld terugvragen.

Tabel 1: stand Miljoenennota 2025

Stand Miljoenennota 2025	2024	2025	2026	2027	2028	2029	struc
Uitspraak Hoge Raad box 3	- 6.385	- 1.695	- 1.751	0	0	0	0
Uitspraak Hoge Raad Duitse vastgoedfondsen	- 1.053	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6
Infaseren koopkrachtenveloppen (maatregel 1 HLA)	0	1.350	800	350	0	0	0
Versnellen verhoging AWf naar 2025	0	245	0	0	0	0	0
Terugdraaien verlaging box 3- tarief	0	100	100	100	100	100	100
Verhogen AOF-premie met ca. 0,03%-punt	0	80	80	80	80	80	80

Tabel 2 Derving sinds Miljoenennota 2025

Standen in € mln. (+ = saldoverbeterend)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
<i>Derving voorjaar 2025</i>							
Uitstel WWR met 1 jaar, inclusief overbruggingsstelsel			-2328				
Kosten niet voorinvullen eigen gebruik	-101	-104	-111				
Uitspraak HR dec 2024 eigen gebruik	-183						
Herijking raming	474	-85	57				
Totaal	190	-189	-2381	0	0	0	0

Koopkrachtbeeld i.c.m. beperkte toepassing tabelcorrectiefactor t.b.v. dekking btw

- De vervanging van de verhoging btw door het beperkt toepassen van de tabelcorrectiefactor (TCF) is lastenneutraal.
- Het effect op koopkracht is vrijwel nul met geringe afwijking. Voor de groep van alle huishoudens (mediaan) is het inkomenseffect 0. Naar inkomensbron zijn de effecten eveneens gelijk aan 0 en voor verschillende huishoudtypes zijn de effecten gelijk aan 0.
- De verschillen in inkomenseffecten worden voornamelijk verklaard door de afronding. De preciezere geschatte inkomenseffecten liggen dicht bij elkaar dan een verschil van 0,1%. Het gaat om enkele honderdsten procentpunten, zo rondt een effect van 0,05% af tot 0,1% en een effect van 0,04% af tot 0,0%.
- Inkomenseffecten geven geen beeld van hoe de koopkracht zich ontwikkelt. De koopkrachtontwikkeling moet daarvoor integraal worden gezien. Macro-economische ontwikkelingen en andere beleidsmaatregelen hebben ook effect op de koopkracht en gezien we in augustus.
- Het koopkrachtbeeld voor 2026 is in het CEP positief. Dit komt onder andere door de lastenverlichting die door het kabinet is ingezet, naast de positieve ontwikkeling van de lonen. Voor een koopkrachtbeeld voor 2026 moeten we alle ontwikkelingen (macro-economie, beleid etc.) afwachten richting augustus.

Koopkrachtbeeld 2026	CEP	Ruwe inschatting
Alle huishoudens	1,1	1,1
1e 20%- groep	1,1	1,1
2e 20%- groep	1,2	1,1
3e 20%- groep	1,0	1,0
4e 20%- groep	1,0	0,9
5e 20%- groep	1,0	1,0
Werkenden	1,0	1,0
Uitkeringsgerechtigden	1,1	1,1
Gepensioneerden	1,1	1,1
Tweeverdieners	1,0	1,0
Alleenstaanden	1,1	1,1
Alleenverdieners	1,0	1,0
Huishoudens met kinderen	0,8	0,8
Huishoudens zonder kinderen	1,1	1,1

Disclaimer; De geschatte inkomenseffecten van een geïsoleerde maatregel – in dit geval btw/TCF – mogen niet zomaar bij een staand koopkrachtbeeld worden opgeteld of afgetrokken. Dit geeft niet meer dan een ruwe indicatie van het effect van de maatregel als onderdeel van het totaal. In het beeld dat het CPB met de cMEV presenteert wordt het totaalbeeld voor de koopkracht over 2026 opgenomen. Dat vormt de basis voor de koopkrachtbesluitvorming voor 2026 in augustus.